

การวิเคราะห์ทำนองทางเปลี่ยนของหลวงประดิษฐไพเราะ
(คร ตีlopบรรเลง)

ปริญญานิพนธ์
ของ
ประธาน รัชฎะชาติ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกมานุษยวิทยางควิทยา
พฤษภาคม 2548
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การวิเคราะห์ทำนองทางเปลี่ยนของหลวงประดิษฐไพเราะ
(ศร ศิลปบรรเลง)

บทคัดย่อ
ของ
ประธาน ธีธัญชาติ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา มานุษยวิทยามหาวิทยาลัย
พฤษภาคม ๒๕๔๘

ประธาน ชาญณรงค์ (๒๕๔๘). การวิเคราะห์ทำนองทางเปลี่ยนของหลวงประดิษฐไพเราะ

(ศร ศิลปบรรเลง). ปริญญาโท ศป.ม. (มานุษยวิทยา). กรุงเทพฯ :

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คณะกรรมการควบคุม :

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมพล งามสุทธิ, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประทีป เล้ารัตนอารีย์.

การวิเคราะห์ทำนองทางเปลี่ยนของหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ในการศึกษาไว้ดังนี้

๑. เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของทำนองทางเปลี่ยนของหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง)

๒. เพื่อศึกษาวิเคราะห์และเปรียบเทียบองค์ประกอบทางดนตรีของทำนองทางพื้นและทำนองทางเปลี่ยนของหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง)

ผลการวิจัยพบว่า

๑. ประวัติที่มาของเพลงทำนองพื้นและทางเปลี่ยน ส่วนใหญ่เป็นเพลงอัตราจังหวะสองชั้นของเก่า สมัยอยุธยา และสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น เป็นเพลงลักษณะท่อนเดียว ใช้บรรเลงประกอบการแสดงโขน-ละคร หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) และครูท่านอื่นๆ นำมาแต่งทางเปลี่ยนและปรับปรุงเป็นเพลงเถา

๒. องค์ประกอบทางดนตรี ทำนองทางพื้น และทำนองทางเปลี่ยน โดยแบ่งออกเป็น ๕ หัวข้อใหญ่ มีการเปลี่ยนแปลงไปจากทางพื้นคือ

๒.๑ รูปแบบของเพลง ท่อนเพลง วรรคเพลง และประโยคเพลงส่วนใหญ่เป็นเพลงท่อนเดียวมีความยาว ๔-๖ จังหวะหน้าทับ มีการแต่งทำนองทางเปลี่ยนตั้งแต่ ๑-๕ ทาง

๒.๒ บันไดเสียง มีการใช้บันไดเสียงทางพื้นและทางเปลี่ยนเสียง โด ฟา ซอล ที ตามสำเนียงของเพลงทางพื้น ในทางเปลี่ยนส่วนใหญ่พบว่าใช้บันไดเสียงเช่นเดียวกับทำนองทางพื้น

๒.๓ การเคลื่อนที่ของลูกตก ทำนองทางเปลี่ยนส่วนใหญ่ใช้ลูกตกเสียงเดียวกับทางพื้น จะมีทางเปลี่ยนบางสำนวนเท่านั้น ที่ใช้ลูกตกประ โยคคีและประ โยคคู่ ที่ไม่ใช่ประ โยคจบเพลง แตกต่างจากทำนองทางพื้น

๒.๔ สำนวนกลอน และสำเนียง ทางพื้นใช้สำนวนทางกรอสำเนียงไทย มอญ และลาว ตามลักษณะของเพลง แต่ทางเปลี่ยนบางสำนวนใช้สำนวนเพลงที่แตกต่างมากกว่า เช่น สำนวน ทางเก็บกลอนสับ กลอนไต่ลวด กลอนย้อนตะเข็บ กลอนไต่ไม้ สำนวนทางกรอสำเนียงมอญ สำเนียงขวา สำนวนลูกซุ่มสำเนียงลาว สำนวนทางฆ้องมอญสำเนียงมอญ ลูกเหลื่อม ลูกลื้อ ลูกขัด และลักษณะเลียนแบบเสียงนกกร้องแบบเพลงเขมรไทโรโยค

๒.๕ การขึ้นต้นเพลงและจบเพลง พบว่าใช้การขึ้นต้นเพลง ๒ แบบ คือ แบบใช้ทำนอง และแบบการใช้ลูกเท่า แต่ในทางเปลี่ยนบางสำนวนจะใช้สำนวนและสำเนียงที่แตกต่างจากทางพื้น ส่วนการจบเพลง จะพบ ๒ แบบ คือการจบเพลงแบบสมบูรณ์กับการจบเพลงแบบไม่สมบูรณ์ ทั้งนี้ทั้งทางพื้นและทางเปลี่ยนแต่ละเพลงใช้การจบเพลงแบบเดียวกัน

AN ANALYSIS OF THE MELODIC VARIATION OF LUANG PRADITPAIRAO
COMPOSITION (SORN SILAPABANLENG)

AN ABSTRACT
BY
PRASAN TANYACHAT

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Fine Arts degree in Ethnomusicology
at Srinakharinwirot University

May 2005

Prasan Tanyachai. (2005). *An Analysis of the Melodic Variation of Luang Praditpairao*

Composition (Sorn Silapabanleng). Master thesis, M.F.A. (Ethnomusicology). Bangkok

: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Asst. Prof.

Dr. Chalermpon Ngamsutti, Asst. Prof. Prateep Lountratana-ari.

The analysis of the melodic variation of Luang Praditpairao composition (Sorn Silapabanleng) was set for the following main purposes.

1. To investigate the history of the melodic variation of Luang Praditpairao composition (Sorn Silapabanleng).
2. To analyze and compare the musical elements on the standard melody and variation of Luang Praditpairao composition (Sorn Silapabanleng).

The major results are found as follows:

1. The history of the standard melody and variation mostly derived from the standard songs in Song Chan of Ayutthaya and early Ratanakosin periods. Most songs showed one movement and they were played to the accompaniment of Khon masked drama and Lakhon dance drama. Luang Praditpairao and other prominent song composers had varied them for 'Phleng Thao'.

2. Five musical elements of the standard melody and variation were analyzed.

- 2.1 The form, movement, phrase, and sentence of songs are mostly in one movement with 4-6 'Na Tup' or rhythmic patterns and with 1-5 variation styles.

- 2.2 The musical scales of the standard melody and variation share 'Do', 'Re', 'Sol' and 'Te'. Most the melodic variation still remains the same scales.

- 2.3 The movement of the main tones or 'Luk Tok' of the melodic variation were mostly similar to those of the standard melodies; however, a few in odd and even sentences, except the last one, were different from those of the standard melodies.

- 2.4 Styles and tone variation of the standard melodies reveal varieties of Thai, Mon and Lao idioms based on the song elements. The melodic variation showed more varieties of planing technique such as 'Tang Kep', 'Klon Sup', 'Klon Tai Luad', 'Klon Yontakhep', 'Klon Tai Mai', 'Thang Kro Samniang Mon', 'Thang Kro Samniang Shawa', 'Luk Sum Samniang Lao', 'Thang Gong Mon Samniang Mon', 'Luk Luam', 'Luk Lor', 'Luk Khat'; while the onomatopoeia was highlighted in the 'Khmer Saiyok' song.

2.5 The starting and ending notes were found in two styles. The melody and repeated notes or 'Luk Thao' was used for the starting notes, some of those in the variation were different from those of the standard melodies. The perfect and imperfect styles were found for the song ending both in the standard melodies and variation melody.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

การวิเคราะห์ทำนองทางเปลี่ยนของหลวงประดิษฐไพเราะ
(ศร ศิลปบรรเลง)

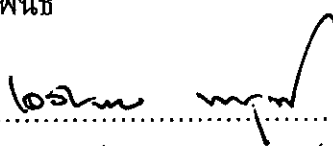
ของ
นายประสาน ัญญะชาติ

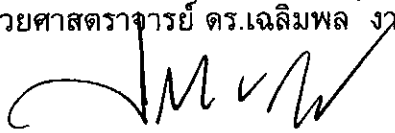
ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยดุริยางควิทยา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

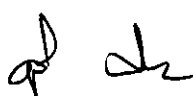
.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญสิริ จีระเดชากุล)
วันที่...10...เดือน...พฤษภาคม..... พ.ศ.2548

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

.....ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมพล งามสุทธิ)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประทีป เล้ารัตนอารีย์)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รองศาสตราจารย์ ดร.มานพ วิสุทธิแพทย์)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์รุจิ ศรีสมบัติ)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี เนื่องจากผู้วิจัยได้รับคำแนะนำเป็นอย่างดีจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมพล งามสุทธิ ประธานที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประทีป เถียรตนธรีย์ กรรมการที่ปรึกษา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.มานพ วิสุทธิแพทย์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ รุจิ ศรีสมบัติ ที่กรุณาเป็นกรรมการสอบปริญญานิพนธ์ และขอขอบพระคุณลูกศิษย์ หลวงประดิษฐ์ไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการให้สัมภาษณ์ข้อมูลเกี่ยวกับเพลงทำนองทางเปลี่ยนได้แก่ นายชง่อน หงษ์ทอง นายอุทัย แก้วละเอียด พันโทเสนาะ หลวงสุนทร นายประมวล อรรถชีพ และนายชฎิล นักดนตรี นอกจากนี้ขอขอบพระคุณทุกท่านซึ่งมิได้กล่าวนามที่ได้ให้ความอนุเคราะห์และช่วยเหลือจนทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จอย่างสมบูรณ์เป็นที่น่าภาคภูมิใจยิ่ง

หากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้เกิดประโยชน์ประการใดกับผู้อ่าน ผู้วิจัยขออุทิศแก่บิดา มารดา และบูรพจารย์ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทศิลปะด้านดนตรีไทยซึ่งเป็นมรดกของชาติมาจนถึงปัจจุบัน

ประธาน รัษฎะชาติ

สารบัญ

บทที่	หน้า
๑. บทนำ.....	๑
ภูมิหลัง.....	๑
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	๓
ความสำคัญของการวิจัย.....	๓
ขอบเขตของการวิจัย.....	๓
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	๔
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	๕
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	๕
๒. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	๑๔
เอกสาร ตำรา.....	๑๔
เอกสารงานวิจัย.....	๑๖
๓. วิธีการดำเนินงานศึกษาค้นคว้า.....	๒๑
ขั้นรวบรวมข้อมูล.....	๒๑
ขั้นศึกษาข้อมูล.....	๒๒
ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล.....	๒๒
ขั้นสรุปและรายงานผล.....	๒๓
๔. การวิเคราะห์ข้อมูล.....	๒๔
เพลงขอมกล่อมลูก.....	๒๔
เพลงทองย่อน.....	๔๓
เพลงนกจาก.....	๗๘
เพลงมอญรำดาบ.....	๘๔
เพลงลิงโลด.....	๑๒๕
เพลงสร้อยเพลง.....	๑๕๒
เพลงช้างประสานงาน.....	๑๗๑
เพลงเขมรปากท่อ.....	๑๘๒
เพลงพม่าเห่.....	๒๑๒
เพลงลาวเสียดเบียน.....	๒๓๓

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
๕. สรุป อภิปรายและข้อเสนอแนะ.....	๒๕๖
ความมุ่งหมายของการศึกษาวิจัย.....	๒๕๖
วิธีการดำเนินการวิจัย.....	๒๕๖
สรุปผลการศึกษาและวิเคราะห์.....	๒๕๖
ข้อเสนอแนะ.....	๒๖๓
บรรณานุกรม.....	๒๖๕
ภาคผนวก.....	๒๖๘
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	๓๑๕

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
๑ แสดงประวัติที่มาเพลงขอมกล่อมลูก (สองชั้น).....	๒๕
๒ แสดงประวัติที่มาเพลงทองย่อน (สองชั้น).....	๔๕
๓ แสดงประวัติที่มาเพลงนกจาก (สองชั้น).....	๗๘
๔ แสดงประวัติที่มาเพลงมอญรำดาบ (สองชั้น).....	๙๕
๕ แสดงประวัติที่มาเพลงลิงโลด (สองชั้น).....	๑๒๖
๖ แสดงประวัติที่มาเพลงสร้อยเพลง (สองชั้น).....	๑๕๒
๗ แสดงประวัติที่มาเพลงช้างประสานงา (สองชั้น).....	๑๗๓
๘ แสดงประวัติที่มาเพลงเขมรปากท่อ (สองชั้น).....	๑๙๓
๙ แสดงประวัติที่มาเพลงพม่าเห่ (สองชั้น).....	๒๑๓
๑๐ แสดงประวัติที่มาเพลงลาวเสียงเทียน (สองชั้น).....	๒๓๔
๑๑ แสดงประวัติที่มาเพลงลาวเสียงเทียน (สองชั้น).....	๒๓๕

บทที่ ๑

บทนำ

ภูมิหลัง

ชาติไทยเป็นชาติที่มีอารยธรรมเก่าแก่ที่บรรพบุรุษได้สร้างสมไว้เป็นเวลาช้านาน อาทิ เช่น จิตรกรรม ประติมากรรม สถาปัตยกรรม ดนตรี ฯลฯ ว่าโดยเฉพาะศิลปะที่เป็นวัฒนธรรมของชาติด้านดนตรีไทย เช่น เครื่องดนตรี ทำนองดนตรี การขับกล่อมและการร้องเพลง ล้วนเป็นการกระทำที่เกิดขึ้นจากการคิดค้น การสั่งสมและการถ่ายทอดโดยสังคีตจารย์แต่โบราณ จะเห็นได้ว่าศิลปะการดนตรีไทยได้ผ่านกระบวนการพัฒนาโดยตลอด ทั้งยังเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติที่ได้ สืบทอดกันมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

วัฒนธรรมไทยเป็นเครื่องบ่งชี้ความเป็นชาติไทย ซึ่งพระมหากษัตริย์ไทยทุกพระองค์ได้จรดลงวัฒนธรรมในด้านต่าง ๆ ให้คงอยู่คู่ชาติทั้งวัฒนธรรมดั้งเดิมและที่รับเข้ามาใหม่ ส่วนที่ดีก็ดำรงไว้ ส่วนที่ไม่ดีก็สูญหายไปตามทฤษฎีของวัฒนธรรมในลักษณะเช่นนี้ ชาติไทยเราจึงมีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมอย่างสมบูรณ์ (กาญจนา อินทรสุณานนท์. ๒๕๓๕ : ๗๕)

ดนตรีในฐานะที่เป็นวิชาการหรือเป็นส่วนหนึ่งของวิจิตรศิลป์ ที่ได้พัฒนาเพื่อที่จะนำมาใช้สนองตอบต่อจุดประสงค์ของตนเอง ดนตรีจึงเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมเช่นเดียวกับความเชื่อทางศาสนา ศิลธรรม กฎหมาย ประเพณี และศิลปะ ซึ่งเป็นสิ่งที่คนไทยได้กระทำให้เกิดขึ้น จนเกิดความเคยชิน (วิภา คงคากุล. ๒๕๒๕ : ๓๔-๓๕)

ดนตรีนั้นเป็นศาสตร์แห่งความงามที่ยิ่งใหญ่ ซึ่งถ้าพูดก็ไม่รู้จบ ถ้าไม่พูดก็เหมือนพูด ต้องเข้าถึงด้วยประสบการณ์ตรงเท่านั้น ศิลปินทั้งหลายจึงนับได้ว่ามีโอกาพิเศษกว่ามนุษย์อื่นๆ ตรงที่ได้สัมผัสชั้นแรกแห่งความหลุดพ้นไปจากโลกแห่งปรากฏการณ์อันสับสน เราหวังได้ว่าดนตรีจะเป็นตัวแทนอารยธรรมของมนุษยชาติซึ่งสามารถค่อยคลี่คลายไปสู่ความจริงสุดท้ายได้ตลอดไป (พิชิต ชัยเสรี. ๒๕๒๕ : ๕๑)

เพลงไทยย่อมเกิดขึ้นตั้งแต่สมัยคนไทยมีการรวมตัวเป็นกลุ่ม หรือสังคมย่อยๆ ซึ่งมีวัฒนธรรมความเป็นอยู่ ภาษาพูด ขนบธรรมเนียมประเพณี ศาสนา ฯลฯ เป็นแบบอย่างเดียวกัน ทั้งนี้เพราะดนตรีมีบทบาทเกี่ยวข้องกับมนุษย์เกือบตลอดเวลา ไม่ว่าในด้านการทำงาน การละเล่น ศาสนา พิธีการ หรือการแสดงออกถึงอารมณ์ของมนุษย์

การเริ่มต้นคำว่าเพลงไทยเป็นของยาก เนื่องจากไม่มีหลักฐานที่แน่ชัด เพราะเพลงไทยสมัยโบราณได้ตกทอดสืบต่อกันมาโดยอาศัยความจำ ไม่มีการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรไว้ การศึกษาถึงลักษณะของบทเพลงในสมัยเก่า ๆ จึงได้แต่เพียงสันนิษฐานประกอบกับหลักฐานที่มีอยู่เท่านั้น (อรรณพ บรรจงศิลป์ และโกวิท ชันศิริ. ๒๕๒๖ : ๑)

การบรรเลงเพลงไทยมีจุดมุ่งหมายและแนวทางบรรเลงไม่เหมือนกัน บางครั้งก็เพื่อความสนุกสนาน บางครั้งก็เพื่อแสดงความสามารถของผู้บรรเลง บางครั้งก็เพื่อประกอบในกิจกรรมอื่น เช่น ประกอบการแสดงโขน ละคร หรือเพื่อต้องการฟังที่สมบูรณ์แบบ ด้วยเหตุนี้คีตกวีจึงประพันธ์เพลงให้มีท่วงทำนองและลีลาของเพลงไปตามความประสงค์ เป็นเหตุให้เกิดลักษณะของเพลงที่ใช้บรรเลงมากมาย และยังคงยึดถือเป็นแนวปฏิบัติเป็นประเพณีสืบเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน ลักษณะของเพลงไทยต่าง ๆ สกัด ภูเขาทอง ได้แบ่งประเภทของเพลงไทยสำหรับใช้ในวัฒนธรรมปัจจุบันไว้ ๑๒ ประเภท ดังนี้

๑. เพลงชุด ได้แก่ เพลงเถา เพลงด้น เพลงเรื่อง เพลงช้า
๒. เพลงเกร็ด ได้แก่ เพลงที่อยู่นอกเหนือจากเพลงด้น
๓. เพลงกรอ ได้แก่ เพลงบรรเลงด้วยการกรอทั้งหลาย
๔. เพลงโหมโรง ได้แก่ เพลงที่บรรเลงก่อนที่จะมีการแสดงโขนละคร หรือก่อนการบรรเลงดนตรี
๕. เพลงลูกหมัด เป็นเพลงเล็ก ๆ ที่ต่อท้ายจากเพลงใหญ่
๖. เพลงประเภทมีสร้อย
๗. เพลงใหญ่ คือ เพลงประเภทที่มีโยน
๘. เพลงทางเครื่อง เป็นเพลงเล็ก ๆ อาจมีหลายเพลงก็ได้ บรรเลงต่อท้ายจากเพลงใหญ่
๙. เพลงออกภาษา
๑๐. เพลงประกอบกิริยา ได้แก่ เพลงหน้าพาทย์ เพลงประกอบรำต่าง ๆ
๑๑. เพลงเดี่ยว
๑๒. เพลงลา (สกัด ภูเขาทอง. ๒๕๓๕: ๑๓๓ – ๒๒๓)

เพลงทางเปลี่ยนก็เป็นอีกลักษณะหนึ่งของประเภทของเพลงไทย โดยเฉพาะการบรรเลงขับร้องประกอบการแสดงบางครั้งในเพลงเถาหรือเพลงท่อนเดี่ยวสังคีตอาจารย์ก็จะแสดงความสามารถของตนเพื่อแต่งแปลงทำนองในเพลงเดิมให้มีความไพเราะหรือเปลี่ยนแนวทำนองออกไปโดยไม่ทำให้โครงสร้างของเพลงเดิมเปลี่ยนแปลงไป

วิธีการบรรเลงทางเปลี่ยนมี ๓ แบบ คือ

แบบที่ ๑ เมื่อบรรเลงขับร้องครั้งแรก บรรเลงทางพื้นทั้ง ๒ เที้ยว และบรรเลงขับร้องครั้งที่ ๒ ด้วยทางเปลี่ยนเหมือนกันทั้ง ๒ เที้ยว

แบบที่ ๒ เมื่อบรรเลงขับร้องครั้งแรกด้วยทางพื้นเที้ยวหนึ่ง และบรรเลงขับร้องครั้งที่สองด้วยทางพื้นเที้ยวหนึ่ง กับทางเปลี่ยนซึ่งต่างจากทางเปลี่ยนครั้งแรกที่เที้ยวหนึ่ง

แบบที่ ๓ เมื่อบรรเลงขับร้องครั้งแรกด้วยทางพื้นเที้ยวหนึ่งกับทางเปลี่ยนเที้ยวหนึ่ง และบรรเลงขับร้องครั้งที่สองด้วยทางเปลี่ยนครั้งที่สอง ด้วยทางเปลี่ยนทั้ง ๒ เที้ยว โดยมีให้ทำนองเหมือนกันเลขทั้ง ๔ เที้ยว (ณรงค์ชัย ปิฎกธรรต. มปป : ๑๒๔)

หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ก็เป็นผู้หนึ่งที่มีความสามารถในการแต่งทำนองเพลงทางเปลี่ยน ดังผลงานที่ได้ถวายงานบรรเลงดนตรีประกอบการแสดงโขนเรื่องรามเกียรติ์ ตอนอินทรชิตต้องศรต้องคิมน้ำนมาจากถันนางมณโฑ ในงานพิธีเปิดเขื่อนพระราม ๖ ประตูนํ้า ท่าหลวง พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนิน บทละครที่ใช้เรื่อง บทพากย์ไ้อ้ ซึ่งจะต้องบรรเลงรับซ้ำหลาย ๆ เที้ยว จางวางศรได้คิดหนทางบรรเลงให้แปลกออกไป โดยใช้ทำนองทางเปลี่ยนแต่ละครั้งไม่ซ้ำกัน เป็นผลให้เป็นที่พอพระราชหฤทัยในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวครุฑสมเขย และมีพระราชดำรัสว่า จะทรงแต่งตั้งให้เป็นหลวงประดิษฐไพเราะ และต่อมาภายหลังก็ได้รับการแต่งตั้งเป็นทางการในวันที่ ๒๗ มิถุนายน พ.ศ.๒๔๖๘

หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) เป็นบุตรคนสุดท้องของครูลิ้น และนางอัม บิดาเป็นครูดนตรีชาวบางช้างจังหวัดสมุทรสงคราม

พ.ศ.๒๔๒๔ เกิดวันเสาร์ที่ ๖ สิงหาคม ที่บ้านตำบลคลองดาวดึงส์ อำเภอมัทพวา ในรัชกาลที่ ๕

พ.ศ.๒๔๔๓ บรรเลงระนาดเอกถวายสมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยาภาณุพันธุวงศ์วรเดช ทรงขอตัวจากบิดาให้ตามเสด็จฯ เข้ามาอยู่กรุงเทพฯ ในวังบูรพาภิรมย์ และต่อมาประทานยศเป็นจางวางมหาดเล็ก ข้าในกรมฯ ในสมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยาภาณุพันธุวงศ์วรเดช

พ.ศ.๒๔๖๘ รัชกาลที่ ๖ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เข้าไปบรรเลงปี่พาทย์ ร่วมกับการแสดงโขนบรรดาศักดิ์ ต่อมาได้รับพระราชทานยศเป็นหุ้มแพร ได้รับบรรดาศักดิ์เป็นหลวงประดิษฐไพเราะ

พ.ศ.๒๔๖๘ เข้ารับราชการกรมปี่พาทย์และโขนหลวง สังกัดสำนักพระราชวังในรัชกาลที่ ๖

พ.ศ.๒๔๗๓ ดำรงตำแหน่งปลัดกรมปี่พาทย์และโขนหลวง ในรัชกาลที่ ๗

พ.ศ.๒๔๙๕ หลังเปลี่ยนแปลงการปกครอง โอนมาแผนกดุริยางค์ไทย กรมศิลปากร
ในรัชกาลที่ ๘

พ.ศ.๒๔๙๔ เกษียณอายุราชการในตำแหน่งหัวหน้าแผนกดุริยางค์ไทย กรมศิลปากร
ถึงแก่กรรม วันที่ ๘ มีนาคม พ.ศ.๒๔๙๖ ในรัชกาลที่ ๙

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ เบญจมาภรณ์มงกุฎไทย เหรียญดุษฎีมาลา เข็มศิลปวิทยา
เหรียญราชรุจิ ในรัชกาลที่ ๕ และรัชกาลที่ ๖

การศึกษาทั่วไป เมื่อวัยเยาว์ท่านบิดาได้นำไปฝากท่านพระครูที่วัดใกล้บ้าน เพื่อศึกษา
วิชาหนังสือไทย ในขณะที่เดียวกันท่านบิดาก็ได้ฝากสอนวิชาดนตรีไทยให้ด้วย และได้แสดงความ
เฉลียวฉลาดในการศึกษาวิชาทั้งสองนั้นอย่างเด่นชัดจนเป็นที่รักใคร่ของท่านอาจารย์และบิดา

การศึกษาทางดนตรี เริ่มเรียนปี่พาทย์เบื้องต้นจากบิดาที่บ้านตั้งแต่อายุ ๑๑ ขวบ จนมี
ฝีมือในทางระนาดเอก ต่อมาเมื่อเข้ามาในวังบูรพาภิรมย์ ได้เป็นศิษย์ครูพระยาประสานดุริยศัพท์
(แปลก ประสานศัพท์) และแลกเปลี่ยนวิชาความรู้เพิ่มเติมกับครูเพชร จรรย์นาฏย์ นักดนตรี
ร่วมวัง ภายหลังได้ศึกษาเพลงมอญเพิ่มเติมกับครูสุ่ม เจริญดนตรี

การอุปสมบท เมื่ออายุครบอุปสมบท สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยาภาณุพันธุวงศ์วรเดช ได้ทรง
พระกรุณาให้อุปสมบท ณ วัดบวรนิเวศวิหาร สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรส
ทรงเป็นพระอุปัชฌาย์ ได้ศึกษาธรรมวินัยสอบไล่ได้หลักสูตรนักธรรมตรีชั้นเอกของสนามวัด
เมื่อบวชครบพรรษาแล้ว จึงได้ลาสิกขากลับมาปฏิบัติงานตามปกติ

ภรรยา นางโชติ ประดิษฐ์ไพเราะ และนางฟู ศิลปบรรเลง ทั้งสองท่านนามสกุลเดิม
“หุราพันธุ์”

บุตร – ธิดา

๑. เด็กหญิงสร้อยไข่มุก ศิลปบรรเลง	-	ถึงแก่กรรม
๒. เด็กหญิงสุกัรดา ศิลปบรรเลง	-	ถึงแก่กรรม
๓. คุณหญิงชื่น ศิลปบรรเลง	-	ถึงแก่กรรม
สมรสกับ นายประสงค์ ไชยพรรค	-	ถึงแก่กรรม
๔. นางมหาเทพกษัตริย์สมุห (บรรเลง สาคกริก)		
สมรสกับ พระมหาเทพกษัตริย์สมุห (เนื่อง สาคกริก)	-	ถึงแก่กรรม
๕. เด็กชายศิลปสาธุ ศิลปบรรเลง	-	ถึงแก่กรรม
๖. นายประสิทธิ์ ศิลปบรรเลง	-	ถึงแก่กรรม

สมรสกับ นางลัดดา (สารดาชน) ศิลปบรรเลง

๑. นางภัลลิกา ศิลปบรรเลง	-	ถึงแก่กรรม
สมรสกับ จำเริญงานรัดรุศ (เฉลิม รุทธะวณิช)	-	ถึงแก่กรรม
๘. นางชัชวาลย์ จันทรเรือง	-	ถึงแก่กรรม
สมรสกับ นายกมุท จันทรเรือง	-	ถึงแก่กรรม
๙. เด็กชายแดง ศิลปบรรเลง	-	ถึงแก่กรรม
๑๐. นายขวัญชัย ศิลปบรรเลง	-	ถึงแก่กรรม
สมรสกับ นางทองสุข และนางวิมล (จำมาลี) ศิลปบรรเลง	-	ถึงแก่กรรม
๑๑. นาวาเอกพิเศษ สมชาย ศิลปบรรเลง ร.น.		
สมรสกับ ญ.ฉวีวรรณ (เปรมนาถ) ศิลปบรรเลง	-	ถึงแก่กรรม
๑๒. นายสนั่น ศิลปบรรเลง		
สมรสกับ นางนพคุณ (นากเอนก) ศิลปบรรเลง		

หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ล้มป่วยด้วยโรคลำไส้และโรคหัวใจ เมื่อนายแพทย์ผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่านจะได้พยายามให้การรักษาพยาบาลโดยสุดความสามารถ อาการป่วยก็ไม่ทุเลาลง ท่านถึงแก่กรรมด้วยอาการสงบท่ามกลางบุตร ภรรยา และนายแพทย์ เมื่อเวลา ๑๙.๔๕ น. วันที่ ๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ สิริรวมอายุได้ ๗๒ ปี ๗ เดือน ๒ วัน (อานันท์ นาคทอง และอัมภาวุธ สาคริก, ๒๕๔๔ : ๓ - ๕)

ผลงานของหลวงประดิษฐไพเราะ

หลวงประดิษฐไพเราะเป็นผู้ที่มีความสามารถในการดนตรีไทยอย่างยิ่ง ท่านได้แต่งเพลงไว้มากมายนับเป็นร้อยเพลง แต่ละเพลงล้วนเป็นเพลงที่แพร่หลาย จะเห็นได้ว่าไม่ว่าจะแต่งเพลงหรือเปลี่ยนทำนองเพลง หรือคิดทางเดี่ยวประเภทต่างๆ ท่านทำได้รวดเร็วและมีความไพเราะ โดยความสามารถที่เป็นอัจฉริยนี้ท่านจึงสร้างผลงานทางดนตรีไทยไว้มากมาย พอจะสรุปได้ ดังนี้

๑. เป็นต้นตำรับแห่งเพลงกรอที่มีลีลาอันอ่อนหวาน เพลงไทยแต่เดิมนั้นเป็นเพลงที่เดินเนื้อเต็มไปเรื่อยๆ ที่จะมาเกิดมีทางกรออันอ่อนหวานขึ้นก็เพราะหลวงประดิษฐไพเราะได้ประดิษฐ์เพลง “เขมรเลียบพระนคร” ขึ้น หลังจากนั้นก็ได้มีเพลงประเภทนี้เกิดขึ้นมากมาย เช่น เพลงเขมรพวง เขมรไทรโยค พม่าแปลง แสนคำนึง เป็นต้น

๒. เป็นต้นตำรับเพลงที่มีลูกนำ และเพลงที่แสดงความหมายทางธรรมชาติอย่างแท้จริง เพลงชนิดนี้ไม่เคยมีมาแต่ก่อน หลวงประดิษฐไพเราะได้คิดประดิษฐ์เพลงชนิดนี้ขึ้นเมื่อ

พ.ศ. ๒๔๘๕ เพลงแรกในประเภทนี้คือเพลง “แสนคำนึง” ซึ่งเป็นเพลงที่แพร่หลายอยู่ในปัจจุบันนี้ เพลงนี้แสดงถึงความอาลัยของนางวันทองต่อขุนช้างตอนขุนแผนลักพาไป ให้มีใจเป็นห่วงพะวักพะวน ใจหนึ่งก็คิดถึงขุนช้าง ใจหนึ่งก็อยากไปกับขุนแผน ครั้นพอจะตัดใจไปเข้าจริงๆ ก็เกิดกลัวว่า จะต้องไปตกกระกำลำบากอยู่ในป่า แต่ก็ตามขุนแผนไปจนได้

๓. เป็นผู้นำเพลงไทยเข้าไปแพร่หลายในกรุงเทพมหานคร ในปัจจุบันนี้ป๊อปปูล่าเม้นนิยมเล่นเพลงไทยแทนที่จะเล่นเพลงเขมร

๔. เป็นผู้นำเอาอังกะลุง ของชาวเขามาดัดแปลงใช้ในประเทศไทยจนกลายเป็นเครื่องดนตรีไทยประเภทหนึ่งไป

๕. เป็นต้นตำรับในการตีระนาดและเครื่องตีอื่นๆ อย่างใช้อารมณ์และสำเนียงหรือรสมือ ประกอบหลวงประดิษฐไพเราะได้มีมาตรฐานการใช้มือตีระนาดไว้หลายชนิด เช่น ถ้าจับอย่างนั้นจะตีรวได้อ่อนหวาน ไพเราะ ถ้าจับอีกอย่างหนึ่งจะตีรวได้อย่างกรอดหรืออย่างโกรธ และท่านเป็นคนแรกที่ใช้มือสะบัดและรวชี่ด้วยวิธีพลิกเพลงต่างๆ เมื่อตอนแรกที่ท่านใช้วิธีสะบัดนั้น มีผู้กล่าวว่า จางวางสร ตีระนาดเหมือน “หมาสะบัดน้ำร้อน”

๖. เป็นต้นตำรับในการเคี้ยวระนาดสองรางด้วยลีลาที่เหมาะสมที่สุด การเคี้ยวระนาดสองรางนี้หลวงประดิษฐไพเราะได้คิดขึ้นเป็นคนแรก เพลงแรกที่ท่านคิดทำเป็นเคี้ยวระนาด ๒ รางก็คือ เพลงอาหนู เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๖

๗. เป็นผู้นำในการประดิษฐ์เพลงประเภท ๖ ชั้น เพลงไทยแต่เดิมมีอยู่เพียง ๓ อัตราเท่านั้น คือเพลงในอัตราชั้นเดียว สองชั้น และสามชั้น สมเด็จเจ้าฟ้ากรมพระนครสวรรค์วรพินิจรับสั่งให้หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ทำเพลงพม่า ๕ ท่อน ๓ ชั้นให้เป็น ๖ ชั้น และได้บรรเลงถวายเป็นครั้งแรกในงานทำบุญฉลองพระชนมายุของพระองค์ท่าน ณ วังบางขุนพรหม ทำนองเพลง ๖ ชั้น จึงเกิดขึ้นตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา

๘. เป็นต้นตำรับในการบันทึกเสียงเพลงไทยด้วยโน้ตตัวเลข ๕ ตัว และ ๑๑ ตัว

๙. เป็นต้นตำรับการเปลี่ยนเพลงเป็นทางต่าง ๆ แต่เดิมนั้น เพลงหนึ่ง ๆ มีอยู่ทางเดียว ถ้าร้อง ๖ เที้ยวก็รับอย่างเดียวกันทั้ง ๖ เที้ยว หลวงประดิษฐไพเราะเห็นว่าซ้ำซาก น่าเบื่อหน่าย จึงได้คิดประดิษฐ์เป็นทางเปลี่ยน ให้บรรเลงเปลี่ยนเป็นทางต่าง ๆ แต่ละเที้ยวไม่ซ้ำกันเลข เช่น เพลงพราหมณ์คี่คี่น้ำเต้า แต่ทุกเที้ยวคงยึดหลักลูกตกอย่างเดียวกัน (ชั้น ศิลปบรรเลง. ๒๕๒๑ : ๑๑ - ๑๓)

เพลงไทยที่นิยมสร้างทำนองบรรเลงให้เป็นทางเปลี่ยนมีมากมาย เช่น นางครวญ สุดสงวน แสนคำนึง กล่อมณารี ทอยนอก เงี้ยวรำลึก ราตรีประดับดาว ลาวเสียงเทียบ ไบ้คั้ง สุดาสวรรค์ จินลั่นถัน นอกจากนี้คนแต่งเพลงไทยหน้าใหม่ก็มักจะสร้างเป็นทางเปลี่ยนเอาไว้ด้วยเช่นกัน

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เล็งเห็นความสำคัญของเพลงทางเปลี่ยน ซึ่งเป็นภูมิปัญญาของ คีตกวีไทย เพื่อเป็นการอนุรักษ์และเผยแพร่อันเป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่จะศึกษาค้นคว้า พร้อมกันนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลทำนองเพลงทางเปลี่ยนจากหนังสือประชุมผลงานเพลงของหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) จัดพิมพ์สมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ครบ ๒๐๐ ปี มาเป็นข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ โดยเลือกโน้ตเพลงทางเปลี่ยนที่เป็นเพลง ๒ ชั้น ที่ปรากฏในหนังสือดังกล่าว จำนวน ๑๐ เพลง มาเป็นข้อมูลในการวิจัย

ความมุ่งหมายของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของทำนองทางเปลี่ยนของหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง)
๒. เพื่อศึกษาวิเคราะห์และเปรียบเทียบองค์ประกอบทางดนตรีของทำนองทางพื้นและทำนองทางเปลี่ยนของหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง)

ความสำคัญของการวิจัย

๑. การศึกษาทำนองทางเปลี่ยน เพื่อทราบประวัติความเป็นมาของทำนองทางเปลี่ยนแต่ละเพลงของหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง)
๒. การศึกษาวิเคราะห์และเปรียบเทียบองค์ประกอบทางดนตรีของทำนองทางพื้นและทำนองทางเปลี่ยนแต่ละทางในเพลงเดียวกันของหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) เพื่อต้องการทราบถึงลักษณะองค์ประกอบต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปจากทำนองทางพื้น

ขอบเขตการวิจัย

๑. เพลงทำนองทางเปลี่ยนที่จะนำมาศึกษาวิเคราะห์ครั้งนี้เป็นเพลงอัตราจังหวะสองชั้น ทั้งหมด โดยนำมาจากหนังสือประชุมผลงานเพลงของหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) จำนวน ๑๐ เพลง ดังนี้

- ๑.๑ เพลงขอมกล่อมลูก (สองชั้น)
- ๑.๒ เพลงทองย่อน (สองชั้น)
- ๑.๓ เพลงนกจาก (สองชั้น)

- ๑.๔ เพลงมอญรำดาบ (สองชั้น)
- ๑.๕ เพลงลิงโลด (สองชั้น)
- ๑.๖ เพลงสร้อยเพลง (สองชั้น)
- ๑.๗ เพลงช้างประสานงา (สองชั้น)
- ๑.๘ เพลงเขมรปากท่อ (สองชั้น)
- ๑.๙ เพลงพม่าแห่ (สองชั้น)
- ๑.๑๐ เพลงลาวเลี้ยงเทียน (สองชั้น)

๒. มุ่งเน้นศึกษาประวัติความเป็นมาของทำนองทางเปลี่ยนแต่ละเพลงของ หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง)

๓. มุ่งเน้นศึกษา วิเคราะห์องค์ประกอบทางดนตรีของทำนองทางพื้นและทำนองทางเปลี่ยนแต่ละทางในเพลงเดียวกันและเปรียบเทียบองค์ประกอบทางดนตรีแต่ละหัวข้อว่ามีความเปลี่ยนแปลงไปจากทำนองทางพื้นอย่างไร ดังหัวข้อต่อไปนี้

- ๓.๑ รูปแบบของเพลง ท่อนเพลง วรรคเพลง และประโยคเพลง
- ๓.๒ บันไดเสียง
- ๓.๓ การเคลื่อนที่ของลูกตก
- ๓.๔ จำนวนกลอนและสำเนียง
- ๓.๕ การขึ้นต้นและจบเพลง

ข้อตกลงเบื้องต้น

๑. เพลงทำนองทางเปลี่ยนของหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ที่จะนำมาศึกษาวิเคราะห์เป็นเพลงอัตราจังหวะ ๒ ชั้น มีจำนวนทั้งหมด ๑๐ เพลง โดยมีที่มาของข้อมูล ดังนี้

๑.๑ ข้อมูลโน้ตเพลงจากหนังสือประชุมผลงานเพลงของ หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง)

- ๑.๑.๑ เพลงขอมกล่อมลูก (สองชั้น ทางพื้น ๑ ท่อน ทางเปลี่ยน ๒ ทาง)
- ๑.๑.๒ เพลงทองย่อน (สองชั้น ทางพื้น ๑ ท่อน ทางเปลี่ยน ๕ ทาง)
- ๑.๑.๓ เพลงนกจาก (สองชั้น ทางพื้น ๑ ท่อน ทางเปลี่ยน ๒ ทาง)
- ๑.๑.๔ เพลงมอญรำดาบ (สองชั้น ทางพื้น ๒ ท่อน ทางเปลี่ยน ๔ ทาง)
- ๑.๑.๕ เพลงลิงโลด (สองชั้น ทางพื้น ๑ ท่อน ทางเปลี่ยน ๕ ทาง)
- ๑.๑.๖ เพลงสร้อยเพลง (สองชั้น ทางพื้น ๑ ท่อน ทางเปลี่ยน ๓ ทาง)
- ๑.๑.๗ เพลงช้างประสานงา (สองชั้น ทางพื้น ๑ ท่อน ทางเปลี่ยน ๓ ทาง)

๑.๑.๘ เพลงเขมรปากท่อ (สองชั้น ทางพื้น ๑ ท่อน ทางเปลี่ยน ๓ ทาง)

๑.๑.๙ เพลงพม่าเห่ (สองชั้น ทางพื้น ๑ ท่อน ทางเปลี่ยน ๒ ทาง)

๑.๑.๑๐ เพลงลาวเสียดึงเทียน (สองชั้น ทางพื้น ๒ ท่อน ทางเปลี่ยน ๒ ทาง)

๒. การบันทึกและการวิเคราะห์จะใช้การบันทึกด้วยโน้ตไทย ส่วนในภาคผนวกจะบันทึกด้วยโน้ตไทยและโน้ตสากล

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. รู้ประวัติที่มาและวิวัฒนาการเพลงทำนองทางเปลี่ยนแต่ละเพลง
๒. เข้าใจโครงสร้างในการสร้างเพลงทำนองทางเปลี่ยน
๓. เป็นการอนุรักษ์และเผยแพร่เพลงทำนองทางเปลี่ยน
๔. เป็นข้อมูลพื้นฐาน แก่ผู้สนใจที่จะทำการวิจัยเกี่ยวกับเพลงทำนองทางเปลี่ยนในแง่มุมอื่น ๆ ต่อไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

ทางเปลี่ยน

หมายถึง การบรรเลงทำนองเพลงให้มีทำนองที่แตกต่างออกไปจากทำนองเดิม โดยยึดลูกตกและจังหวะหน้าทับของทำนองเดิมไว้

ทางพื้น

หมายถึง ทำนองเพลงที่บรรเลงแบบธรรมดา ตามอัตราจังหวะ เช่น สองชั้น ชั้นเดียว ตามปกติไม่มีเทคนิคการบรรเลงที่พิเศษมาก เหมือนเพลงเดี่ยวหรือเพลงประกอบอื่น ๆ

ทางกรอ

หมายถึง วิธีการดำเนินทำนองที่ต้องให้เครื่องดนตรีประเภทตีรัวไม้ให้เกิดเสียงโน้ตยาว ๆ หรือเครื่องสีใช้ลากคันชักให้เสียงโน้ตยาวเป็นส่วนใหญ่ เรียกว่า ทำนองทางกรอ ดังนี้

---ค	---ด	---ซ	---ม	---	---ร	-ม-ค	-ร-ม

ทางเก็บ

หมายถึง วิธีการบรรเลงโดยลักษณะบรรเลงเต็มในทุกห้องเพลง คือ ห้องละ ๔ พยางค์ดังนี้

ชมชชช	ชลชชช	คดคค	ครคค	ชมชร	มรคค	ชลคร	คดคช

สะบัด

เป็นการบรรเลงที่แทรกเสียงเข้ามาในเวลาบรรเลงทำนองทางเก็บอีกหนึ่งพยางค์ รวมเป็นสามพยางค์ เช่น

ชดรม	ครมชล	ครดล	รคดชม	ชมรด	ชดรม	ชลชม	ชมรด

ประโยคเพลง

หมายถึง ทำนองเพลงที่บรรเลงในหนึ่งบรรทัดของโน้ตแบบไทย มีจำนวน ๘ ห้อง ดังนี้

ประโยคเพลง							
-ค-ม	รด-ล	---ช	---ม	----	ชลดร	คลดช	----

วรรคเพลง

หมายถึง ทำนองเพลงที่แบ่งแยกออกจากประโยคเพลงเป็นวรรคหน้า ๔ ห้อง วรรคหลัง ๔ ห้อง ดังนี้

วรรค				วรรค			
-ค-ม	รด-ล	---ช	---ม	----	ชลดร	คลดช	----

จังหวะหน้าทับ

หมายถึง เสียงตีเครื่องดนตรีที่ชิงด้วยหนัง เช่น โทน กลองแขก ซึ่งบัญญัติแบบแผนสำหรับตีประจำทำนองเพลงต่าง ๆ ใช้บอกสัดส่วนและประโยคเพลงต่าง ๆ เช่น หน้าทับปรบไก่ หน้าทับสองไม้

บันไดเสียง

หมายถึง กลุ่มเสียงที่ใช้ในบทเพลงไทย ซึ่งประกอบด้วยโครงสร้างอันเป็นเสียงสำคัญหรือเสียงหลัก ๕ เสียง และเสียงรอง ๒ เสียง ดังนี้

เสียงขั้นที่ ๑ ๒ ๓ และ ๕ ๖ เป็นเสียงหลัก เสียงขั้นที่ ๔ และ ๗ เป็นเสียงรองเสียงแต่ละเสียงจากขั้นที่ ๑ ถึงขั้นที่ ๗ มีความห่างของระดับเสียงเท่ากัน เสียงที่สูงขึ้นไปจาก ขั้นที่ ๗ เป็นเสียงเดียวกับเสียงขั้นที่ ๑ แต่มีระดับเสียงสูงกว่าเป็นคู่ ๘ ต่อไปนี้ คือบันไดเสียงตามลักษณะบทเพลงซึ่งมีบันไดเสียงหลักต่าง ๆ ดังนี้

บันไดเสียงโด คือ ทำนองเพลงที่ใช้กลุ่มเสียง ครม-ซล เป็นเสียงหลัก เสียง ฟ ท เป็นเสียงรอง

บันไดเสียงฟา คือ ทำนองเพลงที่ใช้กลุ่มเสียง ฟซล-คร เป็นเสียงหลัก เสียง ท ม เป็นเสียงรอง

บันไดเสียงซอล คือ ทำนองเพลงที่ใช้กลุ่มเสียง ซลท-รม เป็นเสียงหลัก เสียง ค ฟ เป็นเสียงรอง

โน้ตจอร์

หมายถึง

๑. เสียงหรือตัวโน้ตที่นอกเหนือไปจากบันไดเสียงนั้น และเป็นตัวเชื่อมทำนองเพลง

---ค	-ค-ค	-ซ-ค	-ร-ม	ฟ(ม)	ลซ(ฟ)ม	รครม	รมฟซ

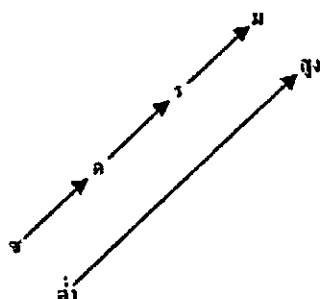
๒. เสียงหรือตัวโน้ตที่ทำให้ทำนองเพลงมีทิศทางและบันไดเสียงเปลี่ยนไป

-รรร	-ม-ค	-ร-ม	-ฟ-ซ	-ท-ร	-ท-ล	-ซ-ม	-ร-ซ

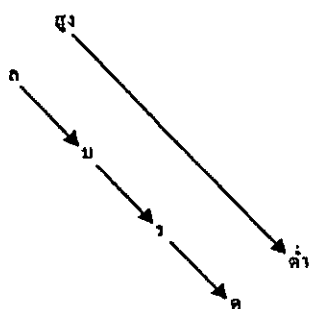
กระสวนทำนองเพลง

หมายถึง รูปแบบทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนองเพลงตามโครงสร้าง อาจดำเนินทำนองเพลงจากเสียงต่ำ - เสียงสูง หรือจากเสียงสูง - เสียงต่ำ ดังนี้

	เสียงต่ำ - เสียงสูง			
ทำนองเพลง	-ล-ซ	ซซ-ค	คค-ร	รร-ม
โครงสร้าง	ซ	ค	ร	ม

	เสียงสูง - เสียงต่ำ			
ทำนองเพลง	-ซ-ถ	-ซ-ม	มม-ร	รร-ค
โครงสร้าง	---ถ	---ม	---ร	---ค

การสวนจังหวะ

หมายถึง รูปแบบของจังหวะที่ได้จากทำนองเพลง ซึ่งจะใช้สัญลักษณ์ X แทนเสียงของทำนองเพลงดังนี้

ทำนองเพลง				กระสวนจังหวะ			
-ซ-ค	-ร-ม	-ซ-ม	-ร-ค	-x-x	-x-x	-x-x	-x-x

โครงสร้าง

หมายถึง โน้ตที่ปรากฏอยู่เป็นตัวสุดท้ายในแต่ละห้อง ซึ่งจะอยู่แนวล่างของทำนองเพลงดังนี้

ทำนองเพลง	-ถ-ซ	ซซ-ค	คค-ร	รร-ม	-ซ-ถ	-ซ-ม	มม-ร	รร-ค
โครงสร้าง	---ซ	---ค	---ร	---ม	---ถ	---ม	---ร	---ค

โน้ตประจุด

หมายถึง ตำแหน่งแสดงระดับเสียงสูงและเสียงต่ำของเครื่องดนตรี ซึ่งจะใช้สัญลักษณ์(.) อยู่แนวนบนตัวโน้ต จะเป็นเสียงสูง และแนวล่างตัวโน้ต จะเป็นเสียงต่ำ ดังนี้

----	---คั	----	-คัคั	-มัรึคั	-ซ-คั	--มึรึ	คัรึ-มึ
-คัรึม	-ซ-ถ	คัรึคัถ	-ซ-ม	----	-ร-ม	-ซ-ถ	---ถ

ลูกตก

หมายถึง ตัวโน้ตหรือเสียงสุดท้ายของวรรคเพลงในห้องที่ ๔ และประโยคเพลงห้องที่ ๘ จะใช้สัญลักษณ์ ○ แสดงตำแหน่งสุดท้ายของวรรคเพลงและประโยคเพลง ดังนี้

---ท	-คคค	-ท-ร	คคค○	ฟชฟร	ฟรคท	ลชคช	ลทค○

สำเนียง

หมายถึง กระแสเสียงของทำนองเพลงที่ประดิษฐ์ขึ้น ซึ่งสามารถทำให้แยกแยะได้ถึงประเภทของเพลงอารมณ์เพลง ภาษา เมื่อฟังแล้วสามารถบอกได้ว่าเป็นเพลงประเภทหน้าพาทย์ เพลงแสดงความเศร้าโศก เพลงสำเนียงภาษาจีน

สำนวนกลอน

หมายถึง การแปรทำนองจากทำนองหลักเป็นทำนองทางเปลี่ยน ทางกรอ ทางเก็บ หรือดำเนินกลอน ลักษณะต่างๆ เช่น กลอนไต่ลวด กลอนสับนก กลอนย้อนตะเข็บ กลอนน้ำไหล เป็นต้น

บทที่ ๒

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิเคราะห์เพลงทำนองทางเปลี่ยนในครั้งนี้ ได้ใช้ข้อมูลทางทฤษฎีดนตรีไทย ตำราทางวิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและการสัมภาษณ์มาเป็นส่วนประกอบในการวิเคราะห์ ดังจะกล่าวสรุปดังนี้

เอกสาร ตำรา

ณรงค์ชัย ปิฎกฤษต์ (มปป : ๑๒๔) ได้ให้ความหมายของ “ทำนองทางเปลี่ยน” หมายถึง ทางบรรเลงของทำนองเพลงที่ต้องการพลิกเพลงทำนองทางเพลง เพื่อมิให้บรรเลงซ้ำกัน แต่โครงสร้างของเพลงยังคงเดิม โดยมีวิธีบรรเลงทำนองทางเปลี่ยน ๓ แบบ คือ

แบบ ๑ เมื่อบรรเลงจบร้องครั้งแรกบรรเลงทางพื้นทั้ง ๒ เที้ยวและบรรเลงจบร้องครั้งที่ ๒ ด้วยทางเปลี่ยนเหมือนกันทั้ง ๒ เที้ยว

แบบ ๒ เมื่อบรรเลงจบร้องครั้งแรกด้วยทางพื้นเที้ยวหนึ่ง และ บรรเลงจบร้องครั้งที่สองด้วยทางพื้นเที้ยวหนึ่ง กับทางเปลี่ยนซึ่งต่างจากทางเปลี่ยนครั้งแรกเที้ยวหนึ่ง

แบบ ๓ เมื่อบรรเลงจบร้องครั้งแรกด้วยทางพื้นเที้ยวหนึ่งกับทางเปลี่ยนเที้ยวหนึ่ง และบรรเลง จบร้องครั้งที่สองด้วยทางเปลี่ยนครั้งที่สอง ด้วยทางเปลี่ยนทั้ง ๒ เที้ยว โดยมีให้ทำนองเหมือนกันเลขทั้ง ๔ เที้ยว

ในการค้นคว้าประวัติที่มาของเพลงที่เป็นทำนองทางเปลี่ยน มนตรี ตราโมท และวิเชียร กุลตันท์ (๒๕๓๓) ได้กล่าวถึงประวัติที่มาของเพลงไทยต่าง ๆ ซึ่งมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเพลงที่นำมาวิเคราะห์ครบทั้ง 10 เพลง ในทำนองเดียวกัน ราชบัณฑิตยสถาน (๒๕๓๖) ได้ให้คำอธิบายประวัติที่มาของเพลงไทยต่าง ๆ ไว้ในลักษณะใกล้เคียงกัน

ส่วนเรื่องลักษณะประเภทของเพลงไทย สัจด์ ภูเขาทอง (๒๕๓๕ : ๑๓๓ – ๒๒๓) ได้กล่าวถึงประเภทของเพลงไทยไว้ ๑๒ ประเภทได้แก่ เพลงชุด เพลงเกร็ด เพลงกรอ เพลงโหมโรง เพลงลูกหมด เพลงมีสร้อย เพลงใหญ่ เพลงหางเครื่อง เพลงออกภาษา เพลงประกอบกิริยา เพลงเดี่ยว เพลงส่งท้ายหรือเพลงลาโรง ซึ่งเพลงที่กล่าวถึงทั้งหมดมีส่วนเกี่ยวข้องกับเพลงที่เป็นทำนองทางเปลี่ยน

อานันท์ นาคคง และอัญญาธร ฐาคริก (๒๕๔๔ : ๓ – ๕) ได้กล่าวถึงประวัติมหาดุริยกรวิ
 ลุ่มเจ้าพระยาแห่งอุษาคเนย์ ชื่อ หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) โดยได้กล่าวถึงประวัติ
 ชีวิตและเกร็ดความรู้ที่หลวงประดิษฐ์ได้สร้างขึ้นมา ตลอดจนประสบการณ์ที่ได้แต่งเพลงทำนอง
 ทางเปลี่ยน ในทำนองเดียวกัน ชื่น ศิลปบรรเลง (๒๕๒๑ : ๑๑ – ๑๓) ได้กล่าวถึงผลงานของ
 หลวงประดิษฐ์ไพเราะที่เป็นผลงานสำคัญ ๆ ไว้ ๘ ประการ คือ เป็นต้นคำรับเพลงทางกรอ
 เพลงลูกนำ เพลง ๖ ชั้น เพลงทำนองทางเปลี่ยน การบันทึกโน้ตตัวเลข ๘ ตัวและ ๑๑ ตัว
 การเดี่ยวระนาด ๒ ราง เทคนิคการตีระนาดแบบใช้อารมณ์ การนำอังกะลุงเข้ามาใช้ในประเศไทย
 การเผยแพร่ดนตรีในประเทศกัมพูชา ส่วนเรื่องการวิเคราะห์เพลงไทย มานพ วิสุทธิแพทย์
 (๒๕๓๓) ได้กล่าวถึงลักษณะของดนตรีไทยโดยทั่วไป ในเรื่องของบันไดเสียงของดนตรีไทย
 ทำนองหลัก มือฆ้องวรรณเพลง รูปแบบ Pattern บทเพลงทางพื้น ลูกตก ทำนองแปรประเภทต่าง ๆ
 จังหวะหน้าทับ โดยเฉพาะเรื่องรูปแบบของทำนอง ได้กล่าวถึงการเคลื่อนที่ของทำนองในรูปแบบ
 ต่าง ๆ เช่น การเคลื่อนที่รูปแบบที่สูงขึ้น แล้วต่ำลง หรือรูปแบบต่ำลงแล้วสูงขึ้น ในทำนองเดียวกัน
 บุญช่วย โสวัตร และคณะ (๒๕๓๘) ได้กล่าวถึงระเบียบวิธีการปรับวงดนตรีไทยชั้นสูง เช่น เรื่อง
 การปรับวงดนตรีไทยโดยชนบไทย รายละเอียดคือ ลักษณะของแบบแผนดนตรีไทย แนวคิด
 เริงความงามตามชนบไทย กลไกการปรับวงสู่ความเป็นชนบไทย กลวิธีเพิ่มประสิทธิภาพเชิงหลักการ
 และเชิงจิตวิทยา เรื่องการปรับวงดนตรีไทยร่วมสมัย มีรายละเอียดคือ ลักษณะของดนตรีร่วมสมัย
 โดยชนบไทย ลักษณะของดนตรีร่วมสมัยแนวตะวันตก ปรัชญาการเริงดนตรีร่วมสมัยในปัจจุบัน
 แนวการวิเคราะห์บริบทที่เกี่ยวข้อง กลวิธีเพิ่มประสิทธิภาพเชิงหลักการ และเชิงจิตวิทยา ในการ
 นำเสนอใช้การอภิปรายหาหัวข้อประเด็นสำคัญ ส่วนในเรื่องสำนวนกลอน บุษกร สำโรงทอง
 (๒๕๓๘ : ๑๖ – ๒๐) กล่าวถึงหลักการดำเนินทำนอง วิธีการดำเนินทำนองของเครื่องดีแต่ละ
 ประเภท และหลักการดำเนินทำนอง โดยแบ่งไว้ ๗ ประการ ดังนี้

๑. ต้องรักษาเสียงตกในทำนองหลักไว้
๒. ต้องดำเนินทำนองให้กลมกลืนกับทำนองหลัก
๓. ต้องดำเนินทำนองให้มีสัมผัส โดยมีทั้งสัมผัสในประ โยคและสัมผัสนอกประ โยค
๔. ต้องดำเนินทำนองให้เหมาะสมกับเพลง
๕. หลีกเลี่ยงการดำเนินทำนองซ้ำ ๆ กัน
๖. ต้องมีท่วงทีในการดำเนินทำนอง เช่น การขึ้นต้น และลงท้าย
๗. ต้องเลือกดำเนินทำนองให้เหมาะสมแก่กำลังของต้น

เอกสารงานวิจัย

ถาวร ศรีผ่อง (๒๕๕๐) ได้วิเคราะห์และเปรียบเทียบการแปรทำนองของระนาดเอกใน เพลงสาธุการจะพบว่า ลักษณะสำนวนกลอนพิเศษจะมีคุณค่าทางศิลปะมากกว่า เช่น ลักษณะ สำนวนกลอนไต่ลวดจะมีลักษณะเสียงที่เรียงชิดกันขึ้นไปด้านบนและจากด้านบนลงมาด้านล่าง นอกจากนี้ยังมีสำนวนกลอนลอคตาข่ายที่มีลักษณะกลอนที่ลอคตาข่ายจากด้านบนลงมาด้านล่าง หรือด้านล่างขึ้นไปด้านบนจะมีลักษณะการตีระนาดเอกเต็มผืน นอกจากนี้การแปรทำนอง ของระนาดเอกสำนวนกลอนพิเศษยังมีสัมผัสระหว่างประโยคสนิทสนมกลมกลืนทั้งกลอนในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต ส่วนลักษณะสำนวนกลอนธรรมดาในบางประโยคมีการแปรทำนองที่ใช้ กลอนข้ามไปมามีข้อบกพร่องบางประโยคไม่สัมผัสต่อเนื่องกัน แต่มีบางประโยคที่ใช้ลักษณะ สำนวนกลอนมีสัมผัสกันและเป็นที่ยอมรับนำมาใช้บรรเลงของผู้บรรเลงระนาดเอกในปัจจุบัน เช่น

๑. กลอนไต่ลวด

กลอนไต่ลวด จะมีลักษณะใช้เสียงที่เรียงชิด ๆ กันอย่างต่อเนื่อง และมีความสัมผัสเสียงนั้น จะเรียงขึ้น ๆ ลง ๆ อยู่สม่ำเสมอ ต้องระมัดระวังเรื่องการใช้พละกำลังอย่างต่อเนื่อง และที่สำคัญ ต้องระวังเรื่องความแม่นยำในการใช้กลอนชนิดนี้ด้วย อย่าให้เกิดการผิดพลาดเป็นอันขาด กลอน ไต่ลวดนี้ให้คุณค่าในการฟังเนื่องจากเสียงเรียงชิด ๆ กันนั้นฟังแล้วรู้สึกรื่นหู มีความเรียบร้อยในตัว กลอนไต่ลวดนี้มีความรู้สึกเหมือนกับที่เราเดินอยู่บนเส้นลวดเล็ก ซึ่งมีความลำบากในการก้าวเท้า เดินต้องเดินก้าวสั้น ๆ ชิด ๆ กัน จึงไม่ตกจากเส้นลวดเล็ก ๆ นั้น ดังนั้นลักษณะของกลอนจึงเรียง เสียงชิด ๆ กัน

๒. กลอนลอคตาข่าย

กลอนลอคตาข่ายจะมีลักษณะการดำเนินกลอนที่ให้ความรู้สึกเหมือนการลอคบ่วงหรือ ลอคตาข่ายผ่านเข้าไปแล้วไปลงลูกตกอย่างไม่ว่าคิดว่าจะดำเนินกลอนมาลงลูกตกนั้นได้ สมมุติ ว่าทำนองของลูกฆ้องเป็นตาข่ายระนาดเอกเดินกลอนลอคตาข่ายผ่านเข้าไปแล้วไปลงลูกตกเสียง สุดท้ายของประโยคได้อย่างอัศจรรย์ทั้ง ๆ ที่ฟังดูแล้วเหมือนไม่ลงลูกตกในช่วงแรก ๆ แต่ระนาดเอก ก็ดำเนินกลอนลอคตาข่ายที่ขวางอยู่เข้าไปลงเสียงตกสุดท้ายของประโยคได้อย่างไม่คาดคิดว่าจะ สามารถดำเนินกลอนมาลงลูกตกเสียงสุดท้ายของประโยคนั้นได้ นับว่าเป็นความฉลาดในการรู้จัก กลอนที่ดีมาบรรเลงทำให้การแปรทำนองนั้นน่าฟังยิ่งขึ้น

๓. กลอนย้อนตะเข็บ

กลอนย้อนตะเข็บนั้นจะเป็นการดำเนินกลอนจากกลุ่มเสียงสูงย้อนมาหากลุ่มเสียงต่ำอย่างวิจิตรพิสดาร โดยใช้ลักษณะการตีมันกลอนลงมาจากเสียงสูงลงมาเสียงต่ำหรือเป็นการย้อนสำนวนกลอนจากเสียงต่ำไปหาเสียงต่ำ การย้อนตะเข็บนี้ถ้าเปรียบเทียบให้เห็นภาพพจน์ยิ่งขึ้นก็จะเปรียบเทียบได้กับการเย็บผ้าด้วยมือคือ ใช้เข็มและด้ายเย็บผ้าสลับขึ้นไปเป็นการย่นตะเข็บลงมาเหมือนกับลักษณะของกลอนย้อนตะเข็บลงมานอกจากกลอนย้อนตะเข็บจะให้คุณค่าในการฟังและความสวยงามของการดำเนินกลอนที่พิสดารแล้วยังประโยชน์ทางด้านการแปรทำนอง คือ เป็นการแก้ปัญหาในการแปรทำนองที่หมดเสียงทางด้านบนแล้วสามารถใช้กลอนย้อนตะเข็บนี้ดีย้อนลงมาเป็นการแก้ปัญหาในการแปรทำนองที่หมดเสียงทางด้านบนแล้วสามารถใช้กลอนย้อนตะเข็บนี้ดีย้อนลงมาเป็นการแก้ปัญหาย่างงดงามน่าชื่นชม ส่วนเรื่ององค์ประกอบดนตรี อรรถธรณ บรรจงศิลป์ (๒๕๔๓ : ๑๓๑-๑๔๐) ได้ทำการวิจัยเรื่องความคิดและภูมิปัญญาไทย ชุดดุริยางค์ศิลป์ซึ่งมีขอบเขตการวิจัย 5 เรื่อง ได้แก่

๑. การไหว้ครูดนตรีไทย

๒. เครื่องดนตรีไทยและวงดนตรีไทย

๓. โครงสร้างของเพลงไทย

๔. ประเภทของเพลงไทยและการประพันธ์เพลงไทย

๕. การร้องเพลงไทย

โดยเฉพาะเรื่องโครงสร้างของเพลงไทยนั้น ได้กล่าวถึง โครงสร้างของเพลงไทยประกอบด้วย

๑. บันไดเสียงซึ่งมี ๗ เสียง มีระยะห่างของแต่ละเสียงเท่ากัน (โดยทฤษฎี) และมีทาง (บันไดเสียง) ที่ใช้บรรเลง ๗ ทาง

๒. จังหวะ มีอัตราจังหวะสามชั้น สองชั้น ชั้นเดียว

๓. ทำนอง มีแนวโน้มนั้นเป็นแบบเรียงเสียง หรือเสียงกระโดดในช่วงแคบ ๆ และมีลักษณะเป็นวรรณคดี ๆ มาเรียงต่อเนื่องกัน

๔. การประสานเสียง มีลักษณะการประสานเสียงในแนวนอน (Heterophony)

๕. รูปแบบ (Form) มีการแบ่งเป็นวรรค ประโยค ท่อน มีการจัดกลุ่มเพลงเป็นประเภทต่าง ๆ และมีรูปแบบของเพลงสามชั้น สองชั้น และชั้นเดียว

๖. อารมณ์เพลง สามารถให้ความรู้สึกและอารมณ์ต่าง ๆ ได้ แต่ไม่รุนแรงเท่าดนตรีตะวันตก

โดม สว่างอารมณ์ (๒๕๔๐ : บทคัดย่อ) ได้ศึกษารวบรวมข้อมูลซึ่งเป็นผลงานการประพันธ์เพลงของจางวางทั่ว พาทยโกศล และได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งเป็นบทเพลงเถาสำเนียงเขมร ๕ เพลง ได้แก่ เพลงเขมรพวง เพลงเขมรปากท่อ เพลงเขมรเหลืออง เพลงเขมรเอวบาง และเพลงเขมรใหญ่ โดยกำหนดขอบเขตการศึกษาผลงานเพลงออกเป็น ๔ หัวข้อ คือ

๑. สัดส่วนและโครงสร้างทำนอง
๒. บันไดเสียง
๓. ความสัมพันธ์ของทำนองในแต่ละอัตราจังหวะ
๔. รูปแบบของเพลงกรณีมีทางเปลี่ยน

ผลการวิเคราะห์พบว่า

๑. มีการสร้างแนวทำนองเพลงโดยใช้รูปแบบจังหวะและรูปแบบทำนองเป็นส่วนสร้างความสมบูรณ์ให้เกิดขึ้นในแต่ละวรรคเพลงทั้ง ๕ เพลง
๒. ในวรรคเพลงหนึ่ง ๆ จะมีลูกตกซึ่งมีความสำคัญในการเชื่อมวรรคเพลงต่าง ๆ ให้มีความต่อเนื่องกัน ใช้เป็นส่วนสำคัญสำหรับการตัดทอนและขยายบทเพลง ตลอดจนใช้ในการจบบทเพลง
๓. มีการใช้บันไดเสียงจากเพลงสำเนียงเขมรโดยทั่วไป คือ ใช้บันไดเสียง โด ๔ เพลง ส่วนเพลงเขมรใหญ่ใช้บันไดเสียง โด และบันไดเสียง ฟา
๔. การดำเนินทำนองส่วนใหญ่จะใช้ ๕ เสียงหลัก และมีบางตอนของทำนองใช้ครบทั้ง ๗ เสียง
๕. การสร้างทำนองเพลงโดยการยืดขยายและตัดทอนให้เป็นเถา ใช้ทำนองเดิมเป็นพื้นฐานและตกแต่งทำนองขึ้นใหม่
๖. การสร้างทำนองเพลงทางเปลี่ยนขีดยกตกเดียวกันกับเพลงทางพื้น ซึ่งส่วนใหญ่มีลูกตกเสียงเดียวกันในวรรคเพลงเลขคู่ ส่วนลูกตกที่มีบันไดเสียงไม่ตรงกันจะพบในวรรคเพลงเลขคี่

วิชา ศรีม่วง (๒๕๔๓ : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิเคราะห์ทำนองหลักและทางเดี่ยว น้อยวงใหญ่ เพลงแขกมอญ ๓ ชั้น พบว่า

- ทำนองหลักมี ๓ ท่อน ท่อนละ ๖ จังหวะหน้าทับปรบไก่
- ทางเดี่ยวน้อยวงใหญ่ ทางหลวงประดิษฐ์ไพเราะ

ใน ๔ วรรคแรกเป็นการบรรเลงแบบฉายมือ มีความยาวเท่ากับ ๒ จังหวะหน้าทับปรบไก่ อัตรา ๓ ชั้นหรือเป็นการบรรเลงทำ ๒ ครั้ง เป็นการประพันธ์เพลงเดี่ยวแบบ ๖ เที้ยวเต็ม

ทางเดี่ยวน้อยวงใหญ่ ทางครูสอน วงน้อย

ท่อนที่ ๑ บรรเลง ๒ เที้ยว แต่ละเที้ยวทำนองไม่เหมือนกัน
 ท่อนที่ ๒ วรรค ๑-วรรค ๑๒ โดยเที้ยวที่ ๒ บรรเลงไปจนจบท่อนแล้วไม่ย้อนคืน
 ท่อนที่ ๓ บรรเลงท่อนละ ๒ เที้ยว แต่ละเที้ยวทำนองไม่เหมือนกัน เป็นการประพันธ์
 แบบ ๕ เที้ยว

ผลการวิเคราะห์

๑. ความสัมพันธ์ของวรรคเพลงและลูกตกในส่วนที่เป็นทำนองหลักและทางเคี้ยว มีลักษณะที่สอดคล้องกันเป็นส่วนมาก จะมีบางส่วนที่ลูกตกของทำนองหลักกับทางเคี้ยวที่ลูกตกไม่เป็นเสียงเดียวกัน เช่นทางของหลวง ประดิษฐ์ ไพเราะ ในท่อนที่ ๒ วรรคที่ ๔ และการประพันธ์แบบ ๕ เที้ยว

๒. บันไดเสียงในส่วนที่เป็นสำเนียงภาษาแขกและมอญพบว่าจะอยู่ในบันไดเสียงทีและฟาเป็นส่วนมาก สำเนียงภาษาที่พบมากได้แก่ สำเนียงภาษามอญ

๓. ทำนองที่เป็นตัวเชื่อมระหว่างบันไดเสียงกับบันไดเสียงจะอยู่ในช่วงวรรค ๖ วรรค ๘ ของทุกท่อน เชื่อมระหว่างในบันไดเสียง B กับ F

วีระ พันธุ์เสือ (๒๕๔๔ : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิเคราะห์เทคนิคการปรับวงของครูประสิทธิ์ถาวร เพลงชุดฝรั่งรำเท้า สรุปได้ดังนี้

๑. ประวัติที่มาของเพลงชุดฝรั่งรำเท้า

เพลงชุดฝรั่งรำเท้า เป็นเพลงที่ครูประสิทธิ์ ถาวร นำเพลงไทยในรูปแบบต่างๆ มาผนวกรวมกัน ได้แก่ เพลงหน้าพาทย์, เพลงฝรั่งรำเท้า, เพลงเวสสุกรรม, เพลงตะเจิ้งเจ้าเซ็น, เพลงเร็ว, เพลงฉิ่ง, เพลงจีนเร็ว, เพลงจีนรัว, เพลงลา ซึ่งเพลงที่กล่าวมานี้เป็นเพลงที่อยู่ในเพลงเรื่องฝรั่งคู่ ต่อมาสมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ทรงนำมาประกอบบทร้องและรำในละครดึกดำบรรพ์เรื่องอิเหนา ที่มีทำนองต่างๆ ทั้งฝรั่ง ทั้งแขกรวมกันอยู่หลายเพลง นอกจากนี้ ผู้ปรับยังเพิ่มลีลา รสชาติของการบรรเลงโดยเพิ่มเพลงเคี้ยวกราวใน เพื่อโชว์เทคนิคการบรรเลงในเครื่องมือระนาดเอก ฉิ่งวงใหญ่ ฉิ่งวงเล็ก และระนาดทุ้ม ในตอนท้ายผู้ปรับยังนำเพลงภาษาสำเนียงต่งพม่า และมอญ ซึ่งเป็นเพลงที่บ่งบอกถึงความครึกครื้น สนุกสนาน (เพลงต่งกับเพลงพม่า) และเพลงสำเนียงมอญซึ่งเป็นเพลงที่มีทำนองช้า โศกเศร้า ในการปรับวงครูประสิทธิ์ จะเน้นเทคนิคต่างๆ เพื่อสื่อกับผู้ฟังโดยง่าย เพื่อให้ชาวต่างชาติได้สัมผัสกับสุนทรียรสในดนตรีไทย โดยเรียบเรียงเพลงในลักษณะออเครสตรา ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นการนำเพลงที่มีความหลากหลายในเรื่องของจังหวะและทำนองผนวกรวมกันโดยใช้ชื่อเพลงฝรั่งรำเท้า

๒. วิธีการเรียบเรียงและเทคนิคการปรับวงของครุประสิทธิ์ ถาวร เพลงฝรั่งรำเท้า
การศึกษาเทคนิคในการปรับวงของครุประสิทธิ์ ถาวร ในเพลงชุดฝรั่งรำเท้า ซึ่งมี
ข้อกำหนดและเทคนิคที่ใช้ในการบรรเลงอยู่มากมายหลายที่สามารถแยกออกเป็นประเด็นใหญ่ ดังนี้

๒.๑ เทคนิคการขึ้นเพลง

๒.๑.๑ ขึ้นพร้อมกันโดยกำหนดสัญลักษณ์เพื่อให้เกิดความพร้อมเพรียง

๒.๑.๒ ขึ้นเพลงโดยเครื่องมือใดเครื่องมือหนึ่ง

๒.๑.๓ ขึ้นเพลงโดยจังหวะหน้าทับ

๒.๒ เทคนิคการลง

๒.๒.๑ ลงโดยทอดจังหวะใช้ช้าลง

๒.๒.๒ ลงโดยการถอนจังหวะ

๒.๒.๓ บรรเลงเชื่อมต่อระหว่างเพลงในอัตราจังหวะเดียวกัน

๒.๓ เทคนิคการเชื่อมต่อเพลง

๒.๓.๑ เมื่อรอยต่อของเพลงต่อเพลงไม่สัมพันธ์กัน จะใช้การประดิษฐ์ทำนองใน
ลักษณะลูกโยนในส่วนท้ายเพลงหรือหัวเพลงเพื่อให้ทำนองเพลงสอดคล้องสัมพันธ์กัน

๒.๓.๒ ในกรณีที่เพลงหน้าเป็นเพลงลักษณะดำเนินทำนอง เพลงหลังเป็นเพลง
ลูกโยนเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์กัน จะใช้วิธีเพลงหน้าจบเสียงไหนให้โยนเสียงนั้น

๒.๓.๓ เปลี่ยนทำนองในส่วนท้ายเพื่อให้สัมพันธ์กับทำนองเพลงต่อไป

๒.๔ เทคนิคการบรรเลง

๒.๔.๑ การบรรเลงเทคนิคเดียวกันทั้งวง

๒.๔.๒ การบรรเลงทั้งวงสลับกับการบรรเลงเดี่ยว

๒.๔.๓ การบรรเลงเดี่ยวในแต่ละเครื่องมือ

ข้อมูลการสัมภาษณ์

ศิลปินดนตรีไทยและนักวิชาการดนตรีได้ให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้
โดยเฉพาะประวัติเพลงทำนองทางเปลี่ยนและการสร้างทำนองทางเปลี่ยนต่าง ๆ มีดังนี้

๑. นายชง่อน หงษ์ทอง	๒๐ ธันวาคม ๒๕๔๖	จังหวัดจันทบุรี
๒. นายอุทัย แก้วละเอียด	๒๒ ธันวาคม ๒๕๔๖	จังหวัดนนทบุรี
๓. พันโทเสนาะ หลวงสุนทร	๒๕ ธันวาคม ๒๕๔๖	กรุงเทพมหานคร
๔. นายประมวล อรรถธิ์พ	๑๐ มกราคม ๒๕๔๗	กรุงเทพมหานคร
๕. นายชฎิล นักดนตรี	๑๕ มกราคม ๒๕๔๗	จังหวัดชลบุรี
๖. รศ.ดร.มานพ วิสุทธิแพทย์	๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗	กรุงเทพมหานคร

บทที่ ๓

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าและวิจัยทำนองทางเปลี่ยนของหลวงประดิษฐ์ไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ผู้วิจัยจะดำเนินการสัมภาษณ์บุคคลากรผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมีความรู้ความสามารถทั้งทางทฤษฎีและปฏิบัติด้านดนตรีไทย ซึ่งเป็นลูกศิษย์หลวงประดิษฐ์ไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) โดยตรง และศึกษาค้นคว้าจากเอกสารตำราวิชาการงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำมาวิเคราะห์สรุปเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา องค์ประกอบทางดนตรีที่เปลี่ยนแปลงไปจากทำนองทางพื้น โดยมีขั้นตอนการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

๑. ขั้นรวบรวมข้อมูล

๑.๑ รวบรวมเอกสารตำรางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทำนองทางเปลี่ยน

๑.๒ รวบรวมโน้ตเพลงทำนองทางเปลี่ยนอัตราจังหวะสองชั้น ของหลวงประดิษฐ์ไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) จากหนังสือประชุมผลงานเพลงของหลวงประดิษฐ์ไพเราะสมโภชน์กรุงรัตนโกสินทร์ครบ ๒๐๐ ปี จำนวน ๑๐ เพลง ดังนี้

- ๑.๒.๑ เพลงขอมกล่อมลูก (สองชั้น)
- ๑.๒.๒ เพลงทองย่อน (สองชั้น)
- ๑.๒.๓ เพลงนกจาก (สองชั้น)
- ๑.๒.๔ เพลงมอญรำดาบ (สองชั้น)
- ๑.๒.๕ เพลงถึงโลก (สองชั้น)
- ๑.๒.๖ เพลงสร้อยเพลง (สองชั้น)
- ๑.๒.๗ เพลงช้างประสาธนา (สองชั้น)
- ๑.๒.๘ เพลงเขมรปากท่อ (สองชั้น)
- ๑.๒.๙ เพลงพม่าแห่ (สองชั้น)
- ๑.๒.๑๐ เพลงลาวเสียงเทียน (สองชั้น)

๑.๓ นำโน้ตทำนองทางพื้นและทำนองทางเปลี่ยนทั้งหมดนำเสนอเป็นข้อมูลประกอบการสัมภาษณ์วิทยากรเพื่อร่วมวิเคราะห์ประวัติความเป็นมาและองค์ประกอบทางดนตรีตามหัวข้อที่กำหนด

รายชื่อวิทยากรที่เป็นลูกศิษย์หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) นักวิชาการดนตรีไทยที่ร่วมวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

๑. นายชง่อน หงษ์ทอง
๒. พันโทเสนาะ หลวงสุนทร
๓. นายประมวล อรรถชีพ
๔. นายอุทัย แก้วละเอียด
๕. นายชฎิล นักดนตรี
๖. รศ.ดร.มานพ วิสุทธิแพทย์

๒. ชั้นศึกษาข้อมูล

๒.๑ นำข้อมูลจากข้อ ๑.๑, ๑.๒, ๑.๓ มาลำดับเนื้อหาสาระและจัดเป็นหมวดหมู่ตามความสำคัญ และเรียงลำดับขั้นตอนให้เป็นระเบียบอย่างต่อเนื่อง

๒.๒ นำโน้ตทำนองทางพื้นและทำนองทางเปลี่ยนทั้ง ๑๐ เพลงมาวิเคราะห์ โดยแบ่งเป็น ๒ หัวข้อใหญ่ ดังนี้

๒.๒.๑ ประวัติที่มาของทำนองทางพื้นและทำนองทางเปลี่ยนแต่ละเพลง

๒.๒.๒ องค์ประกอบของทำนองทางพื้นและทำนองทางเปลี่ยนแต่ละทางและเปรียบเทียบองค์ประกอบทางดนตรีของทำนองทางพื้นและทำนองทางเปลี่ยนแต่ละทางในเพลงเดียวกัน ที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม

๓. ชั้นวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลทำนองทางเปลี่ยนจะใช้วิธีการ ดังนี้

๓.๑ รวบรวมข้อมูล เอกสาร ตำรา งานวิจัย และบทสัมภาษณ์ลูกศิษย์หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ที่เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของทำนองทางพื้นและทำนองทางเปลี่ยนแต่ละเพลงมาจัดทำเป็นข้อมูลประกอบการวิเคราะห์เพลงทำนองทางเปลี่ยน

๓.๒ วิเคราะห์องค์ประกอบทางดนตรีของทำนองทางพื้น และทำนองทางเปลี่ยน แต่ละทาง พร้อมทั้งเปรียบเทียบองค์ประกอบต่าง ๆ ในเพลงเดียวกันว่าเปลี่ยนแปลงจากทางพื้นอย่างไรตามองค์ประกอบดังต่อไปนี้

๓.๒.๑ รูปแบบของเพลง ท่อนเพลง วรรคเพลงและประโยคเพลง

๓.๒.๒ บันไดเสียง

๓.๒.๓ การเคลื่อนที่ของลูกตก

๓.๒.๔ ส่วนวงกลอนและสำเนียง

๓.๒.๕ การขึ้นคั่นและจบเพลง

๔. ขั้นสรุปและรายงานผล

๔.๑ เรียบเรียงจัดทำบทสรุปที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล

๔.๒ อภิปรายและข้อเสนอแนะ

๔.๓ นำเสนอบทเพลงโดยโน้ตอักษรไทยและโน้ตสากล

บทที่ ๔

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเพลงทำนองทางเปลี่ยนของหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ในครั้งนี้ได้แบ่งหัวข้อในการวิเคราะห์ไว้ ๒ หัวข้อใหญ่ ๆ ดังนี้

๑. ประวัติที่มาของเพลงทำนองทางพื้น และเพลงทำนองทางเปลี่ยนในแต่ละเพลง

๒. วิเคราะห์องค์ประกอบทางดนตรีของเพลงทำนองทางพื้นและเพลงทำนองทางเปลี่ยนแต่ละทางในเพลงเดียวกันของหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) และเปรียบเทียบองค์ประกอบทางดนตรี แต่ละหัวข้อว่ามีความเปลี่ยนแปลงไปจากทำนองทางพื้นอย่างไรในหัวข้อต่อไป

๒.๑ รูปแบบของเพลง ท่อนเพลง วรรคเพลง และประโยคเพลง

๒.๒ บันไดเสียง

๒.๓ การเคลื่อนที่ของลูกตก

๒.๔ จำนวนกลอน และสำเนียง

๒.๕ การขึ้นต้นและจบเพลง

เพลงขอมกล่อมลูก (สองชั้น)

๑. ประวัติที่มาของเพลงขอมกล่อมลูก

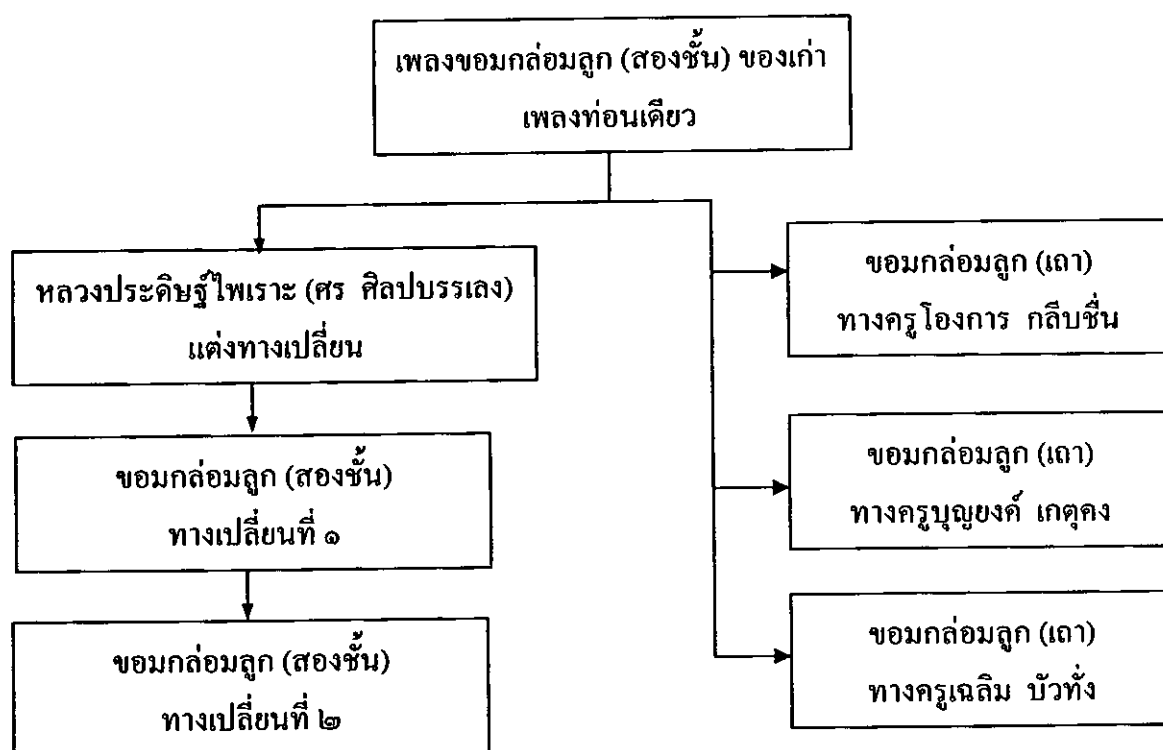
เพลงขอมกล่อมลูก เป็นเพลงของเก่าท่อนเดียว โดยใช้อัตราจังหวะสองชั้น ความยาวของเพลง ๖ จังหวะหน้าทับ ซึ่งแต่เดิมใช้บรรเลงขับร้องประกอบการแสดงละคร

พ.ศ.๒๔๗๘ หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ได้แต่งทำนองทางเปลี่ยนไว้ ๒ สำนวนเพื่อใช้สำหรับบรรเลงรับ – ร้อง แทนทำนองเดิมในเพลงชุด “ด้นคั่น” เพื่อไม่ให้นักดนตรีบรรเลงทำนองเดิมหลายเที่ยว (ณรงค์ชัย ปิฎกวิทย์. มปป : ๒๐)

พ.ศ.๒๔๘๑ เรืออากาศเอกโองการ กลีบขึ้น ได้นำเพลงขอมกล่อมลูก (สองชั้น) ของเดิมมาแต่งขยายเป็นอัตราจังหวะสามชั้น และตัดลงเป็นชั้นเดียวครบเป็นเพลงเถาและได้บรรจบท้อง โดยใช้บทพระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ ๖ เรื่องพระร่วง ตอนขอมดำดินปลอมตัวมาที่วัด พระร่วงบวช เพื่อจะขอเป็นข้ารับใช้พระองค์

พ.ศ.๒๕๒๐ ครูบุญยงค์ เกตุคง ได้นำทำนองของเก่า สองชั้นมาแต่งขยายขึ้นเป็นอัตราจังหวะสามชั้นและดัดลงเป็นอัตราจังหวะชั้นเดียวพร้อมทั้งแต่งทางเปลี่ยนจนครบเป็นเพลงเถา โดยบางตอนของเพลงได้กำหนดให้ผู้เป่าปี่หรือขลุ่ยได้แสดงความสามารถเป่าทำนองเดี่ยวสอดแทรกไว้ด้วย ส่วนบทขับร้องได้อัญเชิญบทพระนิพนธ์ “ราสู้” ในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และแต่งทางร้องโดยนายวิมล เพชแผ่เย็น ซึ่งเป็นนักร้องประจำวงดนตรีไทย กรุงเทพมหานคร (บุญยงค์ เกตุคง. ๒๕๓๕ : ๒๐๑) นอกจากนี้ครูเฉลิม บัวทั้ง ยังได้นำเพลงขอมกล่อมลูกมาจัดทำขยายเป็นเพลงเถาอีกทางหนึ่งด้วย

จากประวัติเพลงขอมกล่อมลูกที่กล่าวมาข้างต้น พอจะสรุปเป็นภาพประกอบแสดงที่มาของเพลง ได้ดังนี้

ภาพประกอบที่ ๑ แสดงประวัติที่มาเพลงขอมกล่อมลูก (สองชั้น)

๒. การวิเคราะห์องค์ประกอบทางดนตรีของเพลงขอมกล่อมลูกทำนองทางพื้น และทำนองทางเปลี่ยน

เพลงขอมกล่อมลูก (สองชั้น)

ทางพื้น

---ช	-ชชช	-รดล	-ช-ม	ชลชม	-ร-ด	-ช-ค	-ร-ม
รกรรม	-ช-ล	ครดล	-ช-ม	ชกรรม	-ช-ล	-มรด	-ล-ช
----	ดลลล	-ช-ล	-ค-ช	ม้งต้ค	-ร-ม	ชลชม	-ร-ค
-ช-ช	ดลลล	รดคค	มรรร	ดรมฟ	ชฟมร	มฟชฟ	มรดล
ชกรรม	-ช-ล	ครดล	-ช-ม	รกรรม	-ช-ล	-มรด	-ล-ช
----	ดลลล	ชลคร	คทลช	ชลชค	-ร-ม	ชลชม	-ร-ค

ทางเปลี่ยน ๑

---ค	---ล	---ช	---ม	ชมรด	มรดล	รดลช	ดลชม
ชกรรม	รมมม	รมชล	ชลลล	ชมชร	มรดล	ชลคร	คทลช
คคคค	คคคช	คคคค	คคคช	ชกรรม	ชมรมช	รมชล	คชลค
รมชล	ชมคค	ชมชล	ชลคร	-มชม	ชลคร	มชลช	มรดล
มกรรม	-ช-ล	ครดล	-ช-ม	รกรรม	-ช-ล	-มรด	-ล-ช
----	ดลลล	-ช-ล	-ค-ช	มชลค	-ร-ม	ชลชม	-ร-ค

ทางเปลี่ยน ๒

----	-ช-ช	---ล	ดลชม	---ช	ลชมร	---ค	รมชม
---ร	ดรมช	---ล	ดลชม	---ม	ชมรด	-รดล	-คลช
---ช	มชลค	-ดรม	รดลช	---ค	รมชม	---ร	คมรด
---ช	-ลชฟ	-ชฟม	-ฟมร	---ร	-มรด	-รดท	-คทล
---ล	ชลทค	ทกรรม	รมชม	-ดรม	-ช-ล	-มรด	-ล-ช
----	ดลลล	-ช-ล	-ค-ช	ชลชค	-ร-ม	ชลชม	-ร-ค

๒.๑ รูปแบบของเพลง ท่อนเพลง วรรคเพลง และประโยคเพลง

เพลงขอมกล่อมลูกสองชั้น ที่นำมาวิเคราะห์นี้ เป็นเพลงลักษณะท่อนเดียว และหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ได้แต่งทางเปลี่ยนไว้ ๒ ทางด้วยกัน ความยาวของเพลงจะมีความยาว ๖ จังหวะหน้าทับปรบไก่หรือจะเรียกเป็นประโยคเพลงแบ่งได้เป็น ๖ ประโยคเพลง โดยแต่ละประโยคเพลงแบ่งออกเป็น ๒ วรรค รวมใน ๑ ท่อนเพลงจะเท่ากับ ๑๒ วรรคด้วยกันดังในโน้ตที่จะแสดงต่อไปนี้

เพลงขอมกล่อมลูก (สองชั้น)

ทางพื้น							
ประโยคที่ ๑	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒		
	---ช	-ชชช	-รคค	-ช-ม	ชคชม	-ร-ค	-ช-ค
ประโยคที่ ๒	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔		
	รครม	-ช-ล	คคคค	-ช-ม	ชครม	-ช-ล	-มรค
ประโยคที่ ๓	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖		
	----	คคคค	-ช-ล	-ค-ช	มชคค	-ร-ม	ชคชม
ประโยคที่ ๔	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘		
	-ช-ช	คคคค	รคคค	มรรร	ครมฟ	ชฟมร	มฟชฟ
ประโยคที่ ๕	วรรคที่ ๙				วรรคที่ ๑๐		
	ชครม	-ช-ล	คคคค	-ช-ม	รครม	-ช-ล	-มรค
ประโยคที่ ๖	วรรคที่ ๑๑				วรรคที่ ๑๒		
	----	คคคค	ชคคค	คคคช	ชคชค	-ร-ม	ชคชม

ทางเปลี่ยน ๑

ประโยคที่ ๑	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒		
	---ค	---ล	---ช	---ม	ชมรค	มรคค	รคคช
ประโยคที่ ๒	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔		
	ชครม	รมมม	รมชล	ชคคค	ชมชช	มรคค	ชคคค
ประโยคที่ ๓	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖		
	คคคค	คคคช	คคคค	คคคช	ชครม	ชรมช	รมชล

ประโยคที่ ๔	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
	รมชล	ชมคล	ชมชล	ชลคร	-มชม	ชลคร	มชลช	มรค
ประโยคที่ ๕	วรรคที่ ๙				วรรคที่ ๑๐			
	มครม	-ช-ล	ครค	-ช-ม	รครม	-ช-ล	-มรค	-ล-ช
ประโยคที่ ๖	วรรคที่ ๑๑				วรรคที่ ๑๒			
	----	คคค	-ช-ล	-ค-ช	มชลค	-ร-ม	ชลชม	-ร-ค

ทางเปลี่ยน ๒

ประโยคที่ ๑	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
	----	-ช-ช	---ล	คคชม	---ช	ลชมร	---ค	รมชม
ประโยคที่ ๒	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
	---ร	ครมช	---ล	คคชม	---ม	ชมรค	-รค	-คคช
ประโยคที่ ๓	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
	---ช	มชลค	-ครม	รคคช	---ค	รมชม	---ร	คมรค
ประโยคที่ ๔	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
	---ช	-ลชฟ	-ชฟม	-ฟมร	---ร	-มรค	-รคท	-คทล
ประโยคที่ ๕	วรรคที่ ๙				วรรคที่ ๑๐			
	---ล	ชลทค	ทครม	รมชม	-ครม	-ช-ล	-มรค	-ล-ช
ประโยคที่ ๖	วรรคที่ ๑๑				วรรคที่ ๑๒			
	----	คคค	-ช-ล	-ค-ช	ชลชค	-ร-ม	ชลชม	-ร-ค

สรุปเปรียบเทียบรูปแบบ ท่อนเพลง วรรคเพลง และประโยคเพลงขอมกล่อมลูกทั้ง ๓ ทาง คือ ทางพื้น ทางเปลี่ยนที่ ๑ ทางเปลี่ยนที่ ๒ จะเป็นเพลงท่อนเดียวที่มีรูปแบบความยาว ๖ จังหวะ หน้าทับปรบไก่อ่ หรือ ๖ ประโยคเพลง แบ่งออกเป็นวรรคเพลงได้ ๑๒ วรรค เช่นเดียวกันทั้ง ๓ ทาง

๒.๒ บันไดเสียง ในการวิเคราะห์บันไดเสียงของเพลงขอมกล่อมลูกจะวิเคราะห์ ทั้งหมด ๓ ทางคือ ทางพื้น ทางเปลี่ยนที่ ๑ และทางเปลี่ยนที่ ๒

๒.๒.๑ วิเคราะห์บันไดเสียงเพลงขอมกล่อมลูก (สองชั้น) ทางพื้น

เพลงขอมกล่อมลูก (สองชั้น)

ทางพื้น

	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	---ช	-ชชช	-รคค	-ช-ม	ชลชม	-ร-ค	-ช-ค	-ร-ม
	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๒	รคค	-ช-ล	คคค	-ช-ม	ชคค	-ช-ล	-มรค	-ล-ช
	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
ประโยคที่ ๓	---	คคค	-ช-ล	-ค-ช	มชคค	-ร-ม	ชลชม	-ร-ค
	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	-ช-ช	คคค	รคค	มรค	คคค	ชคค	มคค	มคค
	วรรคที่ ๙				วรรคที่ ๑๐			
ประโยคที่ ๕	ชคค	-ช-ล	คคค	-ช-ม	รคค	-ช-ล	-มรค	-ล-ช
	วรรคที่ ๑๑				วรรคที่ ๑๒			
ประโยคที่ ๖	---	คคค	ชคค	คคค	ชคค	-ร-ม	ชลชม	-ร-ค

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑-๒ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลักคือ ครม-ชล ไม่มีโน้ตจรเสียงอื่นสอดแทรก จึงเป็นทำนองอยู่ในบันไดเสียงโด

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓-๔ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลักคือ ครม-ชล ไม่มีโน้ตจรสอดแทรก จึงเป็นทำนองอยู่ในบันไดเสียงโด

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕-๖ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลักคือ ครม-ชล ไม่มีโน้ตจรเสียงอื่นสอดแทรก จึงเป็นทำนองอยู่ในบันไดเสียงโด

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗-๘ กลุ่มเสียงที่ใช้หลักคือ ครม-ชล แต่จะมีโน้ตจรเสียงฟา ห้องที่ ๕, ๖, ๗ เหตุที่ เรียกว่าโน้ตจร เพราะว่าห้องที่ ๕, ๖, ๗ และ ๘ ถ้าจะเขียนเป็นทำนองทางฆ้องคือ | -ม-ช | -ม-ร | ร-ค | คค-ล | ซึ่งเป็นทำนองหลักของเพลง แต่การที่มีเสียงฟา เป็นการเพิ่มความไพเราะของการบรรเลงในบางเครื่องมือเท่านั้น เช่น ซอด้วง หรือระนาดเอกยังเป็นทำนองในบันไดเสียง โด

ประโยคที่ ๕

วรรคที่ ๕-๑๐ กลุ่มเสียงที่ใช้หลักคือ ครม-ชล ไม่มีโน้ตจร จึงเป็นทำนองอยู่ในบันไดเสียงโด

ประโยคที่ ๖

วรรคที่ ๑๑-๑๒ กลุ่มเสียงที่ใช้หลักคือ ครม-ชล แต่มีโน้ตจรเสียงที่ สอดแทรกในห้องที่ ๔ แต่เป็นการเพิ่มความไพเราะในบางเครื่องมือเท่านั้น จึงเป็นทำนองในบันไดเสียง โด

๒.๒.๒ วิเคราะห์บันไดเสียงเพลงขอมกล่อมลูก (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๑ เพลงของกล่อมลูก (สองชั้น)

ทางเปลี่ยน ๑

	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	---ค	---ล	---ช	---ม	ชมรด	มรดล	รคลช	คลชม
	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๒	ชक्रम	รมมม	รมชล	ชลลล	ชมชร	มรดล	ชลคร	คทลช
	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
ประโยคที่ ๓	คคคค	คคคช	คคคค	คคคช	ชक्रम	ชรมช	รมชล	คชลค
	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	รมชล	ชมคค	ชมชล	ชลคร	-มชม	ชลคร	มชลช	มรดล
	วรรคที่ ๙				วรรคที่ ๑๐			
ประโยคที่ ๕	มक्रम	-ช-ล	ครคค	-ช-ม	รक्रम	-ช-ล	-มรด	-ล-ช
	วรรคที่ ๑๑				วรรคที่ ๑๒			
ประโยคที่ ๖	----	คคคค	-ช-ล	-ค-ช	มชลค	-ร-ม	ชลชม	-ร-ค

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑-๒ กลุ่มเสียงหลักที่ใช้คือ ครม-ชล ไม่มีโน้ตจรเสียงอื่นสอดแทรก จึงเป็นทำนองอยู่ในบันไดเสียงโด

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓-๔ กลุ่มเสียงหลักคือ ครม-ชล แต่ในห้องที่ ๘ มีเสียงที่ สอดแทรกเข้ามาเพื่อความไพเราะของบางเครื่องมือ แต่ก็ยังเป็นทำนองอยู่ในบันไดเสียงโด

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕-๖ กลุ่มเสียงหลักคือ ครม-ชล ไม่มีโน้ตจรสอศแทรก เป็นทำนองอยู่ในบันไดเสียงโด

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗-๘ กลุ่มเสียงที่ใช้หลักคือ ครม-ชล ไม่มีโน้ตจรสอศแทรก ยังคงเป็นทำนองอยู่ในบันไดเสียงโด

ประโยคที่ ๕

วรรคที่ ๙-๑๐ กลุ่มเสียงหลักคือ ครม-ชล ไม่มีโน้ตจรสอศแทรก ยังเป็นทำนองอยู่ในบันไดเสียงโด

ประโยคที่ ๖

วรรคที่ ๑๑-๑๒ กลุ่มเสียงหลักคือ ครม-ชล แต่มีโน้ตจรเสียงที สอศแทรกในห้องที่ ๔ แต่เป็นการเพิ่มความไพเราะ ไม่มีผลต่อทำนองทางฉิ่งแต่อย่างใด ยังเป็นทำนองในบันไดเสียง โด

๒.๒.๓ วิเคราะห์บันไดเสียงเพลงขอมกล่อมลูก (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๒

เพลงขอมกล่อมลูก (สองชั้น)

ทางเปลี่ยน ๒

	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	---	-ช-ช	---ล	คตชม	---ช	ลชมร	---ค	รมชม
	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๒	---ร	ครมช	---ล	คตชม	---ม	ชมรด	-รดค	-คตช
	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
ประโยคที่ ๓	---ช	มชลค	-ครม	รดลช	---ค	รมชม	---ร	คมรด
	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	---ช	-ลชฟ	-ชฟม	-ฟมร	---ร	-มรด	-รดท	-คทล
	วรรคที่ ๙				วรรคที่ ๑๐			
ประโยคที่ ๕	---ล	ชลทค	ทครม	รมชม	-ครม	-ช-ล	-มรด	-ล-ช
	วรรคที่ ๑๑				วรรคที่ ๑๒			
ประโยคที่ ๖	---	คตลล	-ช-ล	-ค-ช	ชลชค	-ร-ม	ชลชม	-ร-ค

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑-๒ กลุ่มเสียงหลักคือ ครม-ชล ไม่มีโน้ตจรสอศแทรก จึงเป็นทำนองอยู่ในบันไดเสียงโด

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓-๔ กลุ่มเสียงหลักคือ ครม-ชล ไม่มีโน้ตจรสอศแทรก จึงเป็นทำนองอยู่ในบันไดเสียงโด

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕-๖ กลุ่มเสียงหลักคือ ครม-ชล ไม่มีโน้ตจรสอศแทรก จึงเป็นทำนองอยู่ในบันไดเสียงโด

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗-๘ กลุ่มเสียงหลักคือ ครม ชล คือใช้เสียงในการบรรเลงครบทั้ง ๘ เสียง ตามบันไดเสียงโด แต่ในประโยคนี้นครูลวงประดิษฐ์ (สร ศิลปบรรเลง) ต้องการเน้นเสียงฟา และเสียงที ซึ่งเป็นการเจาะจงให้เป็นประโยคเด่นของทางเปลี่ยน ซึ่งเป็นการไล่เสียงตามบันไดเสียงจากสูงไปหาทางต่ำเกือบทั้ง Octave โดยไม่เว้นโน้ตจรซึ่งเป็นการเพิ่มลีลาของเพลงด้วย แต่ก็ยังเป็นทำนองในบันไดเสียง โด

ประโยคที่ ๕

วรรคที่ ๙-๑๐ กลุ่มเสียงหลักคือ ครม-ชล โดยมีเสียงที เป็นโน้ตจรในห้องที่ ๒ และ ๓ แต่ไม่ใช่โครงสร้างหลักของทำนองทางฆ้อง เป็นการใช้น้ตจรเพื่อให้ทำนองเคลื่อนที่เรียงเสียงกันเท่านั้น ยังคงใช้ทำนองในบันไดเสียง โด

ประโยคที่ ๖

วรรคที่ ๑๑-๑๒ กลุ่มเสียงหลักคือ ครม-ชล ไม่มีโน้ตจร ยังเป็นทำนองอยู่ในบันไดเสียงโด

จากการวิเคราะห์บันไดเสียงของเพลงขอมกล่อมลูกทั้ง ๓ ทาง คือทางพื้น ทางเปลี่ยนที่ ๑ และทางเปลี่ยนที่ ๒ ยังคงเป็นทำนองอยู่ในบันไดเสียงโด ทั้งหมด แต่ในบางประโยคของแต่ละทางจะมีโน้ตจร เสียงฟา เสียงที สอดแทรกอยู่บ้างแต่ก็ไม่ได้เป็นแนวทาง ให้มีการเปลี่ยนบันไดเสียงแต่อย่างใด เพราะเป็นการสอดแทรกเพื่อความไพเราะของทางบรรเลง บางเครื่องมือเท่านั้น

๒.๓ การเคลื่อนที่ของลูกตก ในการวิเคราะห์การเคลื่อนที่ของลูกตก เพลงขอมกล่อมลูกจะวิเคราะห์ทั้งหมด ๓ ทาง คือ ทางพื้น ทางเปลี่ยนที่ ๑ และทางเปลี่ยนที่ ๒

๒.๓.๑ วิเคราะห์การเคลื่อนที่ของลูกตกเพลงขอมกล่อมลูกทางพื้น

เพลงขอมกล่อมลูก (สองชั้น)

ทางพื้น

	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	---ช	-ชชช	-รค	-ช(ม)	ชลชม	-ร-ค	-ช-ค	-ร(ม)
	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๒	รกรม	-ช-ล	ครค	-ช(ม)	ชกรม	-ช-ล	-มรค	-ล(ช)
	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
ประโยคที่ ๓	---	คคค	-ช-ล	-ค(ช)	ม้งล้ง	-ร-ม	ชลชม	-ร(ค)
	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	-ช-ช	คคค	รคค	มร(ร)	กรมฟ	ชฟมร	มฟชฟ	มรค(ล)
	วรรคที่ ๙				วรรคที่ ๑๐			
ประโยคที่ ๕	ชกรม	-ช-ล	ครค	-ช(ม)	รกรม	-ช-ล	-มรค	-ล(ช)
	วรรคที่ ๑๑				วรรคที่ ๑๒			
ประโยคที่ ๖	---	คคค	ชลคร	คทล(ช)	ชลชค	-ร-ม	ชลชม	-ร(ค)

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑ ลูกตกเสียง มี

วรรคที่ ๒ จากวรรคที่ ๑ ลูกตกเสียง มี เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง มี

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓ จากวรรคที่ ๒ ลูกตกเสียง มี เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง มี

วรรคที่ ๔ จากวรรคที่ ๓ ลูกตกเสียง มี เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ชอล

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕ จากวรรคที่ ๔ ลูกตกเสียง ชอล เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ชอล

วรรคที่ ๖ จากวรรคที่ ๕ ลูกตกเสียง ชอล เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง โค

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗ จากวรรคที่ ๖ ลูกตกเสียง โค เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง เร

วรรคที่ ๘ จากวรรคที่ ๗ ลูกตกเสียง เร เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ลา

ประโยคที่ ๕

วรรคที่ ๕ จากวรรคที่ ๔ ลูกตกเสียง ลา เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง มี
 วรรคที่ ๑๐ จากวรรคที่ ๕ ลูกตกเสียง มี เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ซอล

ประโยคที่ ๖

วรรคที่ ๑๑ จากวรรคที่ ๑๐ ลูกตกเสียง ซอล เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ซอล
 วรรคที่ ๑๒ จากวรรคที่ ๑๑ ลูกตกเสียง ซอล เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง โด

๒.๓.๒ การวิเคราะห์การเคลื่อนที่ของลูกตกเพลงขอมกล่อมลูก ทางเปลี่ยนที่ ๑
 เพลงขอมกล่อมลูก (สองชั้น)

ทางเปลี่ยน ๑

ประโยคที่ ๑	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
	---ค	---ล	---ซ	--(ม)	ชมรค	มรคค	รคคซ	คค(ม)
ประโยคที่ ๒	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
	ซครม	รम्मม	รมซล	ซลคค(ล)	ชมซร	มรคค	ซลคค	คค(ซ)
ประโยคที่ ๓	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
	คคคค	คคคซ	คคคค	คคค(ซ)	ซครม	ชมรมซ	รมซล	คซคค(ค)
ประโยคที่ ๔	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
	รมซล	ชมคค	ชมซล	ซลคค(ร)	-มชม	ซลคค	มซลซ	มรคค(ล)
ประโยคที่ ๕	วรรคที่ ๙				วรรคที่ ๑๐			
	มครม	-ซ-ล	คคคค	-ซ(ม)	รครม	-ซ-ล	-มรค	-ล(ซ)
ประโยคที่ ๖	วรรคที่ ๑๑				วรรคที่ ๑๒			
	---	คคคค	-ซ-ล	-ค(ซ)	มซลค	-ร-ม	ซลชม	-ร(ค)

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑ ลูกตกเสียง มี
 วรรคที่ ๒ จากวรรคที่ ๑ ลูกตกเสียง มี เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง มี

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓ จากวรรคที่ ๒ ลูกตกเสียง มี เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ลา
 วรรคที่ ๔ จากวรรคที่ ๓ ลูกตกเสียง ลา เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ซอล

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕ จากวรรคที่ ๔ ลูกตกเสียง ซอล เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ซอล
 วรรคที่ ๖ จากวรรคที่ ๕ ลูกตกเสียง ซอล เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง โด

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗ จากวรรคที่ ๖ ลูกตกเสียง โด เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง เร
 วรรคที่ ๘ จากวรรคที่ ๗ ลูกตกเสียง เร เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ลา

ประโยคที่ ๕

วรรคที่ ๙ จากวรรคที่ ๘ ลูกตกเสียง ลา เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง มี
 วรรคที่ ๑๐ จากวรรคที่ ๙ ลูกตกเสียง มี เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ลา

ประโยคที่ ๖

วรรคที่ ๑๑ จากวรรคที่ ๑๐ ลูกตกเสียง ซอล เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ซอล
 วรรคที่ ๑๒ จากวรรคที่ ๑๑ ลูกตกเสียง ลา เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง โด

๒.๓.๓ วิเคราะห์การเคลื่อนที่ของลูกตกเพลงขอมกล่อมลูก ทางเปลี่ยนที่ ๒

เพลงขอมกล่อมลูก (สองชั้น)

ทางเปลี่ยน ๒

ประโยคที่ ๑	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
	----	-ซ-ซ	---ล	คฺลซม	---ซ	ลซมร	---ค	รมซม
ประโยคที่ ๒	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
	---ร	คฺรมซ	---ล	คฺลซม	---ม	ซมรค	-รคค	-คคซ
ประโยคที่ ๓	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
	---ซ	มซลค	-คฺรม	รคคซ	---ค	รมซม	---ร	คมรค
ประโยคที่ ๔	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
	---ซ	-ลซฟ	-ซฟม	-ฟมร	---ร	-มรค	-รคท	-คทล
ประโยคที่ ๕	วรรคที่ ๙				วรรคที่ ๑๐			
	---ล	ซลทค	ทคฺรม	รมซม	-คฺรม	-ซ-ล	-มรค	-ล-ซ
ประโยคที่ ๖	วรรคที่ ๑๑				วรรคที่ ๑๒			
	----	คคคค	-ซ-ล	-ค-ซ	ซลซค	-ร-ม	ซลซม	-ร-ค

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑ ลูกตกเสียงมี
วรรคที่ ๒ จากวรรคที่ ๑ ลูกตกเสียง มี เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง มี

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓ จากวรรคที่ ๒ ลูกตกเสียง มี เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง มี
วรรคที่ ๔ จากวรรคที่ ๓ ลูกตกเสียง มี เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ซอล

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕ จากวรรคที่ ๔ ลูกตกเสียง ซอล เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ซอล
วรรคที่ ๖ จากวรรคที่ ๕ ลูกตกเสียง ซอล เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง โด

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗ จากวรรคที่ ๖ ลูกตกเสียง โด เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง เร
วรรคที่ ๘ จากวรรคที่ ๗ ลูกตกเสียง เร เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ลา

ประโยคที่ ๕

วรรคที่ ๙ จากวรรคที่ ๘ ลูกตกเสียง ลา เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง มี
วรรคที่ ๑๐ จากวรรคที่ ๙ ลูกตกเสียง มี เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ซอล

ประโยคที่ ๖

วรรคที่ ๑๑ จากวรรคที่ ๑๐ ลูกตกเสียง ซอล เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ซอล
วรรคที่ ๑๒ จากวรรคที่ ๑๑ ลูกตกเสียง ซอล เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง โด

จากการวิเคราะห์การเคลื่อนที่ของลูกตกเพลงขอมกล่อมลูก (สองชั้น) ทั้ง ๓ ทาง คือ ทางพื้น และทางเปลี่ยนที่ ๑ - ๒ พบว่ามีการเคลื่อนที่ของลูกตกในแต่ละประโยคดังนี้

ประโยคที่ ๑ ทางพื้น ลูกตกเสียง มี
ทางเปลี่ยนที่ ๑ ลูกตกเสียง มี
ทางเปลี่ยนที่ ๒ ลูกตกเสียง มี
ประโยคที่ ๒ ทางพื้น ลูกตกเสียง ซอล
ทางเปลี่ยนที่ ๑ ลูกตกเสียง ซอล
ทางเปลี่ยนที่ ๒ ลูกตกเสียง ซอล
ประโยคที่ ๓ ทางพื้น ลูกตกเสียง โด
ทางเปลี่ยนที่ ๑ ลูกตกเสียง โด
ทางเปลี่ยนที่ ๒ ลูกตกเสียง โด

- ประโยคที่ ๔ ทางพื้น ลูกตกเสียง ลา
 ทางเปลี่ยนที่ ๑ ลูกตกเสียง ลา
 ทางเปลี่ยนที่ ๒ ลูกตกเสียง ลา
- ประโยคที่ ๕ ทางพื้น ลูกตกเสียง ซอล
 ทางเปลี่ยนที่ ๑ ลูกตกเสียง ซอล
 ทางเปลี่ยนที่ ๒ ลูกตกเสียง ซอล
- ประโยคที่ ๖ ทางพื้น ลูกตกเสียง โด
 ทางเปลี่ยนที่ ๑ ลูกตกเสียง โด
 ทางเปลี่ยนที่ ๒ ลูกตกเสียง โด

สรุปเปรียบเทียบลูกตกเพลงขอมกล่อมลูก (สองชั้น) ทางพื้น และทางเปลี่ยน ๑ - ๒
 ใช้ลูกตกเสียงเดียวกันทุกประโยค

๒.๔ จำนวนกลอน และสำเนียง ในการวิเคราะห์สำนวนกลอนและสำเนียงของเพลง
 ขอมกล่อมลูก จะวิเคราะห์ทั้งหมด ๓ ทางคือ ทางพื้น ทางเปลี่ยนที่ ๑ และทางเปลี่ยนที่ ๒

๒.๔.๑ วิเคราะห์สำนวนกลอน และสำเนียงเพลงขอมกล่อมลูก (สองชั้น) ทางพื้น
 เพลงขอมกล่อมลูก (สองชั้น)

ทางพื้น

	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	---ช	-ชชช	-รคค	-ช(ม)	ชลชม	-ร-ค	-ช-ค	-ร(ม)
	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๒	รक्रम	-ช-ล	คคคค	-ช(ม)	ชक्रम	-ช-ล	-มรค	-ล(ช)
	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
ประโยคที่ ๓	---	คคคค	-ช-ล	-ค(ช)	ม้งล้ง	-ร-ม	ชลชม	-ร(ค)
	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	-ช-ช	คคคค	รคคค	มร(ร)	क्रमฟ	ชฟมร	มฟชฟ	มรค(ล)
	วรรคที่ ๙				วรรคที่ ๑๐			
ประโยคที่ ๕	ชक्रम	-ช-ล	คคคค	-ช(ม)	รक्रम	-ช-ล	-มรค	-ล(ช)
	วรรคที่ ๑๑				วรรคที่ ๑๒			
ประโยคที่ ๖	---	คคคค	ชลคร	คค(ช)	ชลชค	-ร-ม	ชลชม	-ร(ค)

ประโยคที่ ๑-๒ ส่วนนกตอนและสำเนียง เพลงขอมกล่อมลูก(สองชั้น) ในประโยคที่ ๑ และ ๒ จะเป็นการใช้สำนวนโครงสร้างของทำนองผสมทำนองทางฆ้องปนกันไปแต่ในประโยคที่ ๑ และ ๒ จะเป็นการถามและตอบกันในเพลงช่วงแรก

ประโยคที่ ๓-๔ จะเป็นประโยคเด่น โดยประโยคที่ ๓ ใช้สำนวนทางฆ้องผสมทางเก็บเล็กน้อย แต่ในประโยคที่ ๔ วรรคที่ ๗ จะเป็นทางเก็บแบบไต่ระดับเสียงจากเสียงต่ำไปเสียงสูงโดยขึ้นทีละเสียง | -ซ-ซ | คดลล | รดคค | มรรร | และในวรรคที่ ๘ จะใช้ไต่ระดับเสียงจากต่ำไปหาเสียงสูง และจากเสียงสูงไปหาเสียงต่ำ โดยใช้สำนวนกลอนแบบเรียงเสียงชิดกัน เช่น | ครมฟ | | ซฟมร | มฟซฟ | มรคค |

ประโยคที่ ๕-๖ ใช้ทำนองทางเก็บผสมทางฆ้อง โดยในวรรคที่ ๑๑ จะมีทำนองทางเก็บปนอยู่ แล้วจะมีการถอนสู่วรรคจบแบบทางฆ้องลงสู่ลูกตกเสียงโด ซึ่งเป็นเสียงแรกของบันไดเสียงโด

ส่วนสำเนียงของเพลงขอมกล่อมลูก ทางพื้น จะเป็นสำเนียงแบบไทยเพราะใช้ ทางกรอผสมทางฆ้องเป็นส่วนใหญ่

๒.๔.๒ วิเคราะห์สำนวนกลอน และสำเนียงเพลงขอมกล่อมลูก(สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๑ เพลงขอมกล่อมลูก(สองชั้น)

ทางเปลี่ยน ๑

	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	---ค	---ล	---ซ	--(ม)	ซมรด	มรดค	รดคซ	คคซ(ม)
	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๒	ซครม	รम्म	รมซล	ซลลล(ล)	ซมซร	มรดค	ซลคร	คคซ(ซ)
	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
ประโยคที่ ๓	คคคค	คคคซ	คคคค	คคค(ซ)	ซครม	ซรมซ	รมซล	คซลค(ค)
	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	รมซล	ซมคค	ซมซล	ซลค(ร)	-มซม	ซลคร	มซลซ	มรคค(ล)
	วรรคที่ ๙				วรรคที่ ๑๐			
ประโยคที่ ๕	มครม	-ซ-ล	ครคค	-ซ(ม)	รครม	-ซ-ล	-มรด	-ล(ซ)
	วรรคที่ ๑๑				วรรคที่ ๑๒			
ประโยคที่ ๖	----	คคคค	-ซ-ล	-ค(ซ)	มซลค	-ร-ม	ซลซม	-ร(ล)

ประโยคที่ ๑ ส่วนนกลอนและสำเนียงเพลงขอมกล่อมลูก (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๑ จะมีลักษณะเด่นตั้งแต่ประโยคที่ ๑ โดยใช้ส่วนนกลอนแบบทางกรอจากเสียงโดสูง ลงมาสู่ลูกตกเสียงมี (กลาง) ตามบันไดเสียงโดในวรรคที่ ๑ แล้วต่อด้วยส่วนนกลอนทางเก็บแบบบังคับทางเรียงเสียงสลับกันทยอยลงต่ำตามบันไดเสียงไปสู่ลูกตกเสียงมี (ต่ำ) ในวรรคที่ ๒

ประโยคที่ ๒ : ใช้ส่วนนกลอนแบบต่าง ๆ ทยอยไล่เสียงต่ำไปสูง และจากเสียงสูงไปเสียงต่ำสลับกันตามตำแหน่งของลูกตก เช่น

วรรคที่ ๓ | ซครม | รรมม | รรมช | ชลดล | จะใช้ส่วนนกลอนการบรรเลงโดยใช้ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนองคือ | ↘ ↗ | ↗ → | ↗ | ↗ → |

วรรคที่ ๔ | ชมชช | มรคด | ชลดร | คทลช | จะใช้ส่วนนกลอนการบรรเลง โดยใช้ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนองคือ | ↘ ↗ ↘ | ↘ | ↗ | ↘ |

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕ | คลดล | คคคช | คคคด | คคคช | จะใช้ส่วนนกลอนการบรรเลง โดยใช้ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนองคือ | → ↘ | → ↘ | → ↘ | → ↘ |

วรรคที่ ๖ | ซครม | ชรมช | รรมช | คชลด | ใช้ส่วนนกลอนไล่เสียงขึ้น

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗-๘ ใช้ส่วนนกลอนต่อจากวรรคที่ ๕-๖ คือ ไล่ระดับเสียงขึ้นไป และลงเสียงต่ำจบในลูกตกเสียง ลา ทำวรรคที่ ๘

ประโยคที่ ๕-๖ ใช้ส่วนสรูปเพลงแบบเดียวกับทางพื้น โดยไล่ระดับเสียงขึ้นไปเสียงสูง แล้วจบลูกตกเสียง โด ซึ่งเป็นเสียงที่ ๑ ของบันไดเสียง โด

๒.๔.๓ วิเคราะห์ส่วนนกลอนและสำเนียงเพลงขอมกล่อมลูก (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๒

เพลงขอมกล่อมลูก (สองชั้น)

ทางเปลี่ยน ๒

	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	---	-ซ-ช	---ล	คล ^{ชม}	---ช	ลชมร	---ค	รรม ^{ชม}
	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๒	---ร	ครมช	---ล	คล ^{ชม}	---ม	ชมรค	-รคด	-คด ^ช

ประโยคที่ ๓	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
	---ช	มชลด	-क्रम	รดล(ช)	---ด	รมชม	---ร	คมร(ด)
ประโยคที่ ๔	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
	---ช	-ลชฟ	-ชฟม	-ฟม(ร)	---ร	-มรด	-รดท	-คฟ(ล)
ประโยคที่ ๕	วรรคที่ ๙				วรรคที่ ๑๐			
	---ล	ชลดท	ทक्रम	รมช(ม)	-क्रम	-ช-ล	-มรด	-ล-ช(ร)
ประโยคที่ ๖	วรรคที่ ๑๑				วรรคที่ ๑๒			
	---	คลดล	-ช-ล	-ค-ช(ร)	ชลดช	-ร-ม	ชลดม	-ร-ค(ล)

ประโยคที่ ๑-๓ จะเป็นการใช้จำนวนลักษณะเรียงเสียงขึ้นลงตามบันไดเสียง ๕ เสียง โดยใช้กระสวนจังหวะหลักคือ |---x| xxxx| เป็นส่วนใหญ่ แต่จะมีวรรคที่ ๕ ห้องที่ ๓, ๔ จะเพิ่มจำนวนพยางค์เสียงลงไปคือ |---x|xxxx| ซึ่งก็จะไม่ทำให้เสียจำนวน ซึ่งลักษณะจำนวนการเคลื่อนเสียงแบบนี้ครูเสนาะ หลวงสุนทร ลูกศิษย์หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) กล่าวว่า จะคล้ายกับเพลงสำเนียงลาว ซึ่งนิยมเลียนเสียงจากคำไปหาเสียงสูง หรือจากสูงลงไปหาเสียงต่ำ โดยไม่ข้ามเสียงหลัก ๕ เสียงของบันไดเสียง เช่น เพลงสร้อยลำปาง (สองชั้น) ประโยคที่เป็นทำนองสอดช่วงกลางของท่อนเพลงคือ |---|-ค-ร'| -ม-ร'| -ค-ช'| ---|-ค-ร'| -ม-ร'| -ค-ช'| จะเป็นการเคลื่อนที่ของเสียงตามบันไดเสียงโค ๕ เสียงเรียงกัน คือ क्रम-ชล หรือ มรด-ลช

ประโยคที่ ๔ จะเป็นการเรียงเสียงแบบกระสวนจังหวะ |--- x| - xxx| - xxx| -xxx| โดยเรียงเสียงแบบฝรั่ง ซึ่งใช้จังหวะมาร์ช โดยเรียงเสียง ๓ พยางค์ ลงตามกัน เช่น เพลงพันซ์ฝรั่ง ของครูบุญงค์ เกตุคง สามชั้นประโยคที่ ๒ คือ |--- ช| -ชชช| -ลชฟ| -ฟฟฟ| -ชฟม| -มมม| -ฟมร| -รรร| จะเห็นได้ว่าเป็นการเรียงเสียง ๓ พยางค์ แบบไล่เสียงจากสูงไปต่ำ

ประโยคที่ ๕-๖ จะเป็นการไล่บันไดเสียง ๕ เสียงแบบสำเนียงลาว ซึ่งเป็นการเปลี่ยนอารมณ์ให้แปลกออกไปแล้วกลับเข้าทำนองทางพื้นในวรรคที่ ๑๐, ๑๑ และ ๑๒ เพื่อจบลูกตกเสียงโค ซึ่งเป็นเสียงที่ ๑ ในบันไดเสียงโคเป็นการจบท่อนเพลง

สรุปเปรียบเทียบจากการวิเคราะห์จำนวนกลอนและสำเนียงเพลงขอมกล่อมลูก (สองชั้น) ทางพื้น ทางเปลี่ยนที่ ๑ และทางเปลี่ยนที่ ๒ จำนวนกลอนและสำเนียงจะมีความแตกต่างกันดังนี้

ทางพื้น จะเป็นจำนวนกลอนและสำเนียงแบบไทยโดยการดำเนินทำนองทางโครงสร้างของทำนอง ผสมทางฆ้องเป็นปกติ โดยจะมีประโยคเด่นคือประโยคที่ ๓, ๔ จะผสมทางเก็บเพิ่มขึ้นเล็กน้อย

ทางเปลี่ยนที่ ๑ จะเป็นการเริ่มด้วยการกรอแล้วต่อสำนวนทางเก็บแบบบังคับทางในลักษณะต่าง ๆ แต่ก็ใช้สำเนียงกลอนทางเก็บแบบสำเนียงไทย

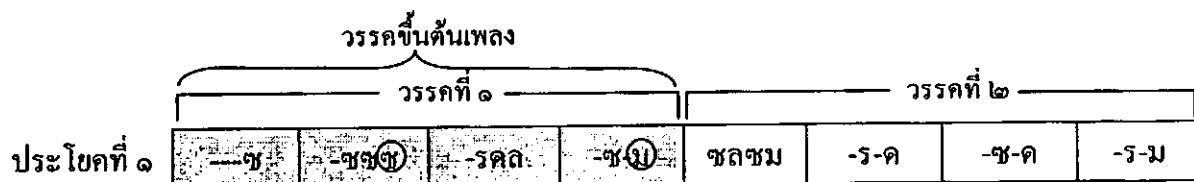
ทางเปลี่ยนที่ ๒ จะเป็นการใช้กระสวนทำนองไล่เสียงแบบ ๕ เสียงขึ้นลงแบบสำเนียงลาวในช่วงแรก โดยใช้กระสวนจังหวะ |---x|xxxx| เป็นการดำเนินกลอน และมาเปลี่ยนเป็นสำเนียงฝรั่ง แบบไล่เสียงลง ๓ พยางค์ |---x| ในประโยคที่ ๔ แต่ในประโยคที่ ๕ และ ๖ ทุกทางจะกลับเข้าทางพื้นเดียวกันเพื่อเป็นการจบเพลงด้วยเสียง โด ซึ่งเป็นเสียงที่ ๑ ของบันไดเสียง

๒.๕ การขึ้นต้นและจบเพลงขอมกล่อมลูก (สองชั้น) จะวิเคราะห์ทั้งหมด ๓ ทาง คือทางพื้น ทางเปลี่ยนที่ ๑ และทางเปลี่ยนที่ ๒

๒.๕.๑ การขึ้นต้นและจบเพลง เพลงขอมกล่อมลูก(สองชั้น) ทางพื้น

เพลงขอมกล่อมลูก (สองชั้น)

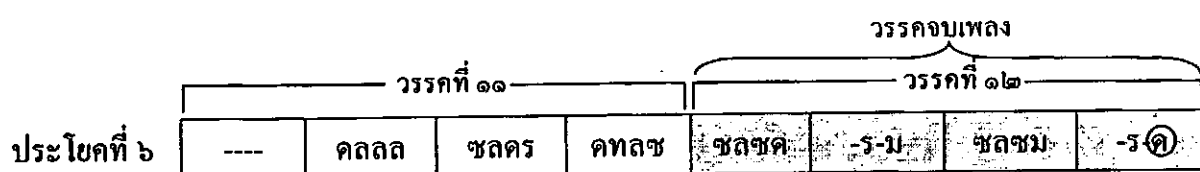
ทางพื้น

การขึ้นต้นเพลงขอมกล่อมลูกทางพื้น จะใช้ลูกตก ในห้องที่ ๒ และห้องที่ ๔ ต่างกัน ซึ่งเป็นลักษณะของทำนองเพลง จึงเป็นการขึ้นต้นเพลง โดยใช้ทำนอง ใช้สำนวนทางเก็บและทางกรอผสมกัน

เพลงขอมกล่อมลูก (สองชั้น)

ทางพื้น

การจบเพลงของเพลงขอมกล่อมลูก (สองชั้น) ทางพื้นจะการใช้การจบลูกตกปลายวรรคเสียงโด ที่เป็นเสียงที่ ๑ ของบันไดเสียงโด จึงเป็นการจบแบบสมบูรณ์ โดยการลากเสียงช้าลง

๒.๕.๒ การขึ้นต้นและจบเพลง เพลงขอมกล่อมลูก (สองชั้น) ทำนองทางเปลี่ยนที่ ๑

เพลงขอมกล่อมลูก (สองชั้น)

ทางเปลี่ยนที่ ๑

วรรคขึ้นต้นเพลง							
วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	---ค	---ล	---ช	---ม	ชมรด	มรดล	รดลช
							คลชม

การขึ้นต้นเพลงขอมกล่อมลูก(สองชั้น) ทางเปลี่ยนจะใช้ลูกตกห้องที่ ๒ เสียง ลา และห้องที่ ๔ เสียง มี ต่างกัน เป็นการขึ้นต้นเพลงแบบใช้ทำนองแต่ใช้ลูกตก ห้องที่ ๒ ต่างจากทางพื้นและดำเนินทำนองแบบสำนวนทางกรอ

เพลงขอมกล่อมลูก (สองชั้น)

ทางเปลี่ยนที่ ๑

วรรคจบเพลง							
วรรคที่ ๑๑				วรรคที่ ๑๒			
ประโยคที่ ๖	---	คลลล	-ช-ล	-ค-ช	มชลด	-ร-ม	ชลชม
							-ร(ค)

การจบเพลงของเพลงขอมกล่อมลูก (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๑ จะจบลูกตกเสียงโคในปลายวรรค ซึ่งเป็นเสียงที่ ๑ ของบันไดเสียงโค จึงเป็นการจบแบบสมบูรณ์ โดยใช้ การลากเสียงช้าลง

๒.๕.๓ การขึ้นต้นและจบเพลง เพลงขอมกล่อมลูก (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๒

เพลงขอมกล่อมลูก (สองชั้น)

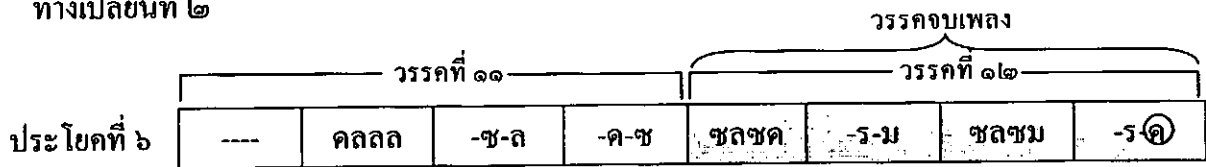
ทางเปลี่ยนที่ ๒

วรรคขึ้นต้นเพลง							
วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	---	-ช-ล	---ล	คลช(ม)	---ช	ลชมร	---ค
							รมชม

การขึ้นต้นเพลงขอมกล่อมลูก(สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๒ จะใช้ลูกตกห้อง ที่ ๒ เสียงซอล และห้องที่ ๔ เสียงมี เป็นการขึ้นต้นแบบใช้ทำนอง โดยใช้ทางกรอผสมกับทางเก็บ

เพลงขอมกล่อมลูก (สองชั้น)

ทางเปลี่ยนที่ ๒

การจบเพลง ของเพลงขอมกล่อมลูก (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๒ จะจบลูกตกปลายวรรคเสียงโด ซึ่งเป็นเสียงที่ ๑ ของบันไดเสียงโด จึงเป็นการจบแบบสมบูรณ์โดยการลากเสียงต่ำลง

สรุปการเปรียบเทียบการขึ้นต้นเพลงและจบเพลงของเพลงขอมกล่อมลูก (สองชั้น) จะมีความเปลี่ยนแปลงไปจากทางพื้น คือ

การขึ้นต้นเพลง

ทางพื้น จะขึ้นต้นเพลงโดยใช้ทำนองลูกตกห้องที่ ๒ เสียง ซอล และลูกตกห้องที่ ๔ เสียง มี โดยใช้ทางเก็บและทางกรอผสมกัน

ทางเปลี่ยนที่ ๑ ใช้การขึ้นต้นโดยใช้ทำนองแต่ใช้ลูกตกห้องที่ ๒ ต่างจากทางพื้นคือเสียงลา ส่วนห้องที่ ๔ ยังคงใช้ลูกตกเสียง มี เหมือนกัน แต่ดำเนินสำนวนกลอนแบบทางกรอ

ทางเปลี่ยนที่ ๒ ใช้การขึ้นต้นแบบทำนอง โดยใช้ลูกตก เช่นเดียวกับ ทางพื้น แต่ใช้สำนวน แบบกรอก่อนแล้วต่อด้วยทางเก็บ

การจบเพลง

การจบเพลงขอมกล่อมลูก(สองชั้น) ทั้งทางพื้น ทางเปลี่ยนที่ ๑ ทางเปลี่ยน ที่ ๒ จะเป็น การจบโดยใช้ลูกตกเสียงขั้นที่ ๑ ของบันไดเสียง คือเสียงโด ซึ่งในเพลงนี้ใช้บันไดเสียงโด จึงเป็นการจบเพลงแบบสมบูรณ์ โดยการลากเสียงต่ำลงแบบเดียวกัน

เพลงทองย่อน (สองชั้น)

๑. ประวัติที่มาเพลงทองย่อน

เพลงทองย่อน เป็นเพลงอัตราจังหวะสองชั้นของเก่าแต่เดิมมีมาแต่กรุงศรีอยุธยา เป็น เพลงที่รวมไว้ในเพลงช้า เรื่องเต่ากินผักนึ่งและรวมอยู่ในดัมมโหรีชุด เพลงทองย่อน ทองย้อย ทองพราย ทองสระ และทองสม ภายหลังได้มีผู้นิยมนำมาบรรเลง และขับร้องประกอบ โขน ละคร

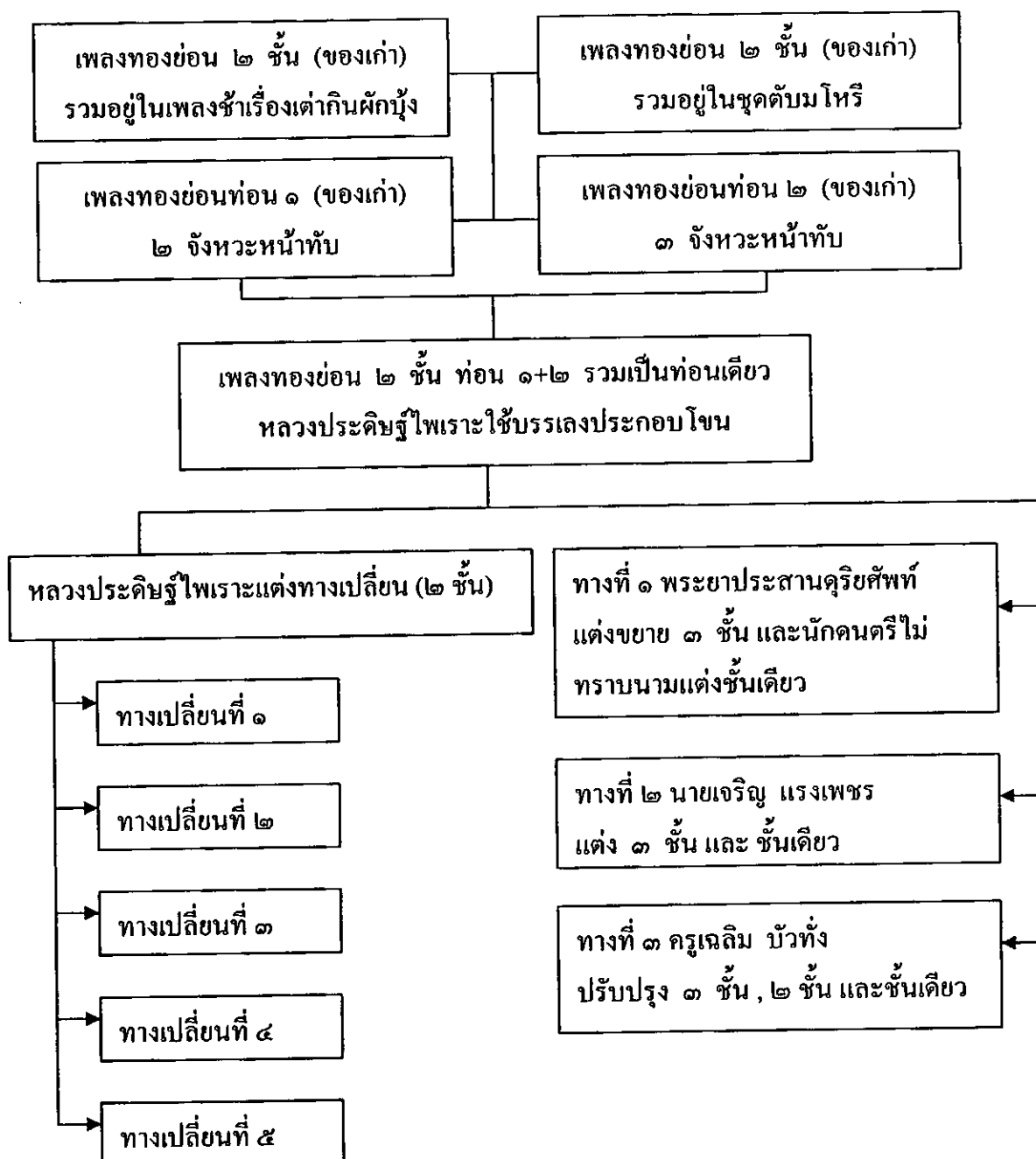
เพลงทองย่อน เป็นเพลงอัตราจังหวะ สองชั้นประเภทหน้าทับปรบไถ่มี ๒ ท่อนด้วยกัน ท่อนที่ ๑ มี ๒ จังหวะหน้าทับ ท่อนที่ ๒ มี ๑ จังหวะหน้าทับ หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ได้นำท่อน ๑ และท่อน ๒ บรรเลงติดต่อกัน ใช้ประกอบการแสดงโขน ละคร และได้ทำทางเปลี่ยนไว้ ๕ ทางด้วยกัน

นอกจากนี้พระยาประสานดุริยศัพท์ (แปลก ประสานศัพท์) ได้นำ เพลงทองย่อนของเก่า มาแต่งขยายเป็นอัตราจังหวะสามชั้นและในปลายรัชกาลที่ ๕ ได้มีนักดนตรีไม่ทราบนาม ได้ดัดทำนองลงชั้นเดียว เพื่อให้ครบเป็นเพลงเถาสำนวนหนึ่ง

พ.ศ. ๒๔๗๕ นายเจริญ แรงเพชร ได้นำเพลงทองย่อนของเก่าสองชั้น มาแต่งขยายเป็นอัตราจังหวะสามชั้นและดัดลงเป็นอัตราจังหวะชั้นเดียวครบเป็นเพลงเถา ใช้บรรเลงประชันวงปีพาทย์กับนักดนตรีต่างถิ่น ณ วัดห้วยตะเฒ่า อำเภอมะนัง จังหวัดนครปฐม (ณรงค์ชัย ปิฎกวิทย์. มปป : ๑๑๕)

พ.ศ. ๒๔๘๘ ครูเฉลิม บัวทอง ได้นำเพลงทองย่อนของเก่ามาปรับปรุงทำทางบรรเลงใหม่หมดทั้งเถาโดยใช้บทร้องของเก่าเรื่องขุนช้างขุนแผนในเฉพาะอัตราจังหวะสามชั้นและสองชั้น ส่วนอัตราจังหวะชั้นเดียว นายแพทย์พูนพิศ อมาตยกุล แต่งเพิ่มเติมเพื่อให้ข้อความสอดคล้องกัน (ราชบัณฑิตสถาน.๒๕๓๖:๑๕๓)

จากบทเพลงทองย่อนที่กล่าวมาข้างต้นพอจะสรุปเป็นภาพประกอบแสดงประวัติที่มาได้ดังนี้

ภาพประกอบที่ ๒ แสดงประวัติที่มาเพลงทอย่อน (สองชั้น)

๒. วิเคราะห์องค์ประกอบทางดนตรีเพลงทอย่อน (สองชั้น) ทางพื้น และทำนองทางเปลี่ยนแต่ละทาง ซึ่งเพลงทอย่อน (สองชั้น) จะประกอบด้วยทางพื้น ๑ ทาง และทางเปลี่ยน ๕ ทาง

เพลงทองย่อน (สองชั้น)

ทางพื้น

---ท	-คคค	-ท-ร	คคคค	ฟชฟร	ฟรดท	ลชคช	ลทคร
ชทคร	-ฟ-ช	-ล-ช	-ฟ-ร	---ค	-รรร	-ค-ฟ	-รรร
---ช	-ชชช	ฟรฟช	ฟชทค	-ร-ช	ฟร-ค	---ท	รคทช
---ช	-ชชช	ฟรฟช	-ท-ค	ทครฟ	ชฟรด	รฟชฟ	รคทช
ฟชฟร	ฟรดท	ลชคช	ลทคร	--ฟร	คท-ค	รคฟร	-ค-ท

ทางเปลี่ยน ๑

---ท	---ค	---ร	---ค	-ท-ช	-ท-ค	-รรร	-ช-ร
----	----	-ล-ล	---ช	---ฟ	---ท	---ค	รคฟร
----	----	-ร-ร	---ค	---ท	---ร	---ฟ	ชฟทช
----	----	-ท-ท	---ค	---ร	---ช	----	----
-รฟช	รฟชท	-ชทค	รทคร	ครฟร	คท-ค	รคฟร	-ค-ท

ทางเปลี่ยน ๒

-รรร	-ฟ-ช	---ท	---ค	รคทช	ทช--	-ท--	-ค-ร
----	---ร	---ฟ	---ช	-ท-ค	-ท-ช	---ฟ	---ร
----	---ร	---ฟ	---ช	-ท-ค	รคทช	---ฟ	-รฟช
----	---ท	---ค	---ร	--ฟค	รคทช	----	----
-รฟช	รฟชท	-ชทค	รทคร	--ฟร	คท-ค	รคฟร	-ค-ท

ทางเปลี่ยน ๓

ฟครค	ฟครค	ฟครค	ทชทค	ฟชฟร	ฟรดท	ลชคช	ลทคร
--ลช	ฟร-ร	--ลช	ฟร-ร	--ลช	ฟร-ร	--ลช	ฟร-ร
ฟครค	ฟครค	ฟครค	ทชทค	ทครฟ	ชฟรด	ฟรดท	รคทช
ชชทช	ฟรฟช	คครค	ทชทค	ทครฟ	ชฟรด	ฟรดท	รคทช
ฟชฟร	ฟรดท	ลชคช	ลทคร	ครฟร	คท-ค	รคฟร	-ค-ท

ทางเปลี่ยน ๔

---ท	---ค	---ร	---ด	รดทช	-ท-ค	-รรร	-ช-ร
----	----	-ช-ช	---ฟ	---ม	---ร	ดรร	มค-ร
----	---ร	---ค	---ท	---ล	----	ฟชลช	ลฟ-ช
----	----	-ท-ท	---ค	---ร	---ช	----	----
-รฟช	รฟชท	-ชทค	รทคร	ครฟร	คท-ค	รดฟร	-ค-ท

ทางเปลี่ยน ๕

ฟฟฟร	ฟฟฟค	ฟฟฟร	ฟฟฟค	ฟชฟร	ฟรคท	ลชคช	ลทคร
--ลช	ฟร-ร	--ลช	ฟร-ร	--ลช	ฟร-ร	--ลช	ฟร-ร
ฟครค	ฟครค	ฟครค	ทชทค	ลชฟร	ชฟรค	ฟรคท	รดทช
ฟฟรฟ	รฟรฟ	รฟรฟ	รฟทค	ทครฟ	รฟรฟ	รฟรฟ	รดทช
ลชฟร	ฟรคท	ลชคช	ลทคร	--ฟร	คท-ค	รดฟร	-ค-ท

๒.๑ รูปแบบ ท่อนเพลง วรรคเพลง และประโยคเพลง

เพลงทองย่อน(สองชั้น) ที่นำมาวิเคราะห์นี้เดิมเป็นเพลง ๒ ท่อนครูล่วงประดิษฐ์ไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ได้นำมารวมกันเป็นท่อนเดียวจะมีความยาว ๕ จังหวะ หน้าทับ หรือจะเรียกเป็นประโยคเพลงได้เป็น ๕ ประโยคเพลง โดยแต่ละประโยคเพลงแบ่งออกเป็น ๒ วรรครวมใน ๑ ท่อนเพลง จะเท่ากับ ๑๐ วรรคด้วยกัน ดังในโน้ตที่จะแสดงได้ต่อไปนี้

เพลงทองย่อน (สองชั้น)

ทางพื้น

	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	---ท	-คคค	-ท-ร	คคคค	ฟชฟร	ฟรคท	ลชคช	ลทคร
	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๒	ชทคร	-ฟ-ช	-ล-ช	-ฟ-ร	---ค	-รรร	-ค-ฟ	-รรร
	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
ประโยคที่ ๓	---ช	-ชชช	ฟรฟช	ฟชทค	-ร-ช	ฟร-ค	---ท	รดทช

ประโยคที่ ๔	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
	---ช	-ชชช	ฟรฟช	-ท-ค	ทครฟ	ชฟรค	รฟชฟ	รคทช
ประโยคที่ ๕	วรรคที่ ๙				วรรคที่ ๑๐			
	ฟชฟร	ฟรคท	ลชคร	ลทคร	--ฟร	คท-ค	รคฟร	-ค-ท

ทางเปลี่ยน ๑

ประโยคที่ ๑	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
	---ท	---ค	---ร	---ค	-ท-ช	-ท-ค	-รรร	-ช-ร
ประโยคที่ ๒	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
	---	---	-ล-ล	---ช	---ฟ	---ท	---ค	รคฟร
ประโยคที่ ๓	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
	---	---	-ร-ร	---ค	---ท	---ร	---ฟ	ชฟทช
ประโยคที่ ๔	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
	---	---	-ท-ท	---ค	---ร	---ช	---	---
ประโยคที่ ๕	วรรคที่ ๙				วรรคที่ ๑๐			
	-รฟช	รฟชท	-ชทค	รทคร	ครฟร	คท-ค	รคฟร	-ค-ท

ทางเปลี่ยน ๒

ประโยคที่ ๑	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
	-รรร	-ฟ-ช	---ท	---ค	รคทช	ทช--	-ท--	-ค-ร
ประโยคที่ ๒	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
	---	---ร	---ฟ	---ช	-ท-ค	-ท-ช	---ฟ	---ร
ประโยคที่ ๓	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
	---	---ร	---ฟ	---ช	-ท-ค	รคทช	---ฟ	-รฟช
ประโยคที่ ๔	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
	---	---ท	---ค	---ร	--ฟค	รคทช	---	---
ประโยคที่ ๕	วรรคที่ ๙				วรรคที่ ๑๐			
	-รฟช	รฟชท	-ชทค	รทคร	--ฟร	คท-ค	รคฟร	-ค-ท

ทางเปลี่ยน ๓

ประโยคที่ ๑	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
	ฟดรด	ฟดรด	ฟดรด	ทชทด	ฟชฟร	ฟรดท	ลชดช	ลทดร
ประโยคที่ ๒	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
	--ลช	ฟร-ร	--ลช	ฟร-ร	--ลช	ฟร-ร	--ลช	ฟร-ร
ประโยคที่ ๓	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
	ฟดรด	ฟดรด	ฟดรด	ทชทด	ทดรฟ	ชฟรด	ฟรดท	รดทช
ประโยคที่ ๔	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
	ชชทช	ฟรฟช	คดรด	ทชทด	ทดรฟ	ชฟรด	ฟรดท	รดทช
ประโยคที่ ๕	วรรคที่ ๙				วรรคที่ ๑๐			
	ฟชฟร	ฟรดท	ลชดช	ลทดร	ดรฟร	ดท-ด	รดฟร	-ด-ท

ทางเปลี่ยน ๔

ประโยคที่ ๑	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
	---ท	---ด	---ร	---ด	รดทช	-ท-ด	-รรร	-ช-ร
ประโยคที่ ๒	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
	----	----	-ช-ช	---ฟ	---ม	---ร	ดรมร	มด-ร
ประโยคที่ ๓	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
	----	---ร	---ด	---ท	---ล	----	ฟชลช	ลฟ-ช
ประโยคที่ ๔	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
	----	----	-ท-ท	---ด	---ร	---ช	----	----
ประโยคที่ ๕	วรรคที่ ๙				วรรคที่ ๑๐			
	-รฟช	รฟชท	-ชทด	รทดร	ดรฟร	ดท-ด	รดฟร	-ด-ท

ทางเปลี่ยน ๕

ประโยคที่ ๑	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
	ฟฟฟร	ฟฟฟด	ฟฟฟร	ฟฟฟด	ฟชฟร	ฟรดท	ลชดช	ลทดร
ประโยคที่ ๒	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
	--ลช	ฟร-ร	--ลช	ฟร-ร	--ลช	ฟร-ร	--ลช	ฟร-ร

ประโยคที่ ๓	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
	ฟลด	ฟลด	ฟลด	ทชทค	ลชฟร	ชฟรด	ฟรดท	รดทช
ประโยคที่ ๔	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
	ฟฟรฟ	รฟรฟ	รฟรฟ	รฟทค	ทคرف	รฟรฟ	รฟรฟ	รดทช
ประโยคที่ ๕	วรรคที่ ๙				วรรคที่ ๑๐			
	ลชฟร	ฟรดท	ลชคช	ลทค	--ฟร	คท-ค	รดฟร	-ค-ท

สรุปการเปรียบเทียบรูปแบบ ท่อนเพลง วรรคเพลง และประโยคเพลง ทองย่น (สองชั้น) ทั้ง ๖ ทาง คือ ทางพื้น ทางเปลี่ยนที่ ๑-๕ จะเป็นเพลงท่อนเดียว โดยมี รูปแบบความยาว ๕ จังหวะหน้าทับหรือ ๕ ประโยคเพลง โดยแบ่งเป็นวรรคได้ ๑๐ วรรค เหมือนกันทั้ง ๖ ทาง

๒.๒ บันไดเสียง ในการวิเคราะห์บันไดเสียงของเพลงทองย่น (สองชั้น) จะวิเคราะห์ ทั้งหมด ๖ ทางด้วยกัน คือทางพื้น ทางเปลี่ยนที่ ๑ ทางเปลี่ยนที่ ๒ ทางเปลี่ยนที่ ๓ ทางเปลี่ยนที่ ๔ และทางเปลี่ยนที่ ๕

๒.๒.๑ การวิเคราะห์บันไดเสียงเพลงทองย่น (สองชั้น) ทางพื้น

เพลงทองย่น (สองชั้น)

ทางพื้น

ประโยคที่ ๑	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
	---ท	-คคค	-ท-ร	คคคค	ฟชฟร	ฟรดท	ลชคช	ลทค
ประโยคที่ ๒	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
	ชทค	-ฟ-ช	-ล-ช	-ฟ-ร	---ค	-รรร	-ค-ฟ	-รรร
ประโยคที่ ๓	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
	---ช	-ชชช	ฟรฟช	ฟชทค	-ร-ช	ฟร-ค	---ท	รดทช
ประโยคที่ ๔	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
	---ช	-ชชช	ฟรฟช	-ท-ค	ทคرف	ชฟรด	รฟฟฟ	รดทช
ประโยคที่ ๕	วรรคที่ ๙				วรรคที่ ๑๐			
	ฟชฟร	ฟรดท	ลชค	ลทค	--ฟร	คท-ค	รดฟร	-ค-ท

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑-๒ กลุ่มเสียงหลักที่ใช้คือ ทดร-ฟช ไน้ดจรผ่านสอดแทรก คือเสียงลา ในห้องที่ ๑-๘ แต่เป็นการผ่านเสียงเพื่อประกอบสำนวนกลอนบางเครื่องมือจึงเป็นทำนองในบันไดเสียง ที

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓-๔ กลุ่มเสียงหลักที่ใช้คือ ทดร-ฟช ไน้ดจรเสียงลา ประกอบบางเครื่องมือเท่านั้น จึงเป็นทำนองอยู่ในบันไดเสียง ที

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕-๖ กลุ่มเสียงหลักที่ใช้คือ ทดร-ฟช ไม่มีไน้ดจร จึงเป็นทำนองอยู่ในบันไดเสียง ที

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗-๘ กลุ่มเสียงหลักที่ใช้คือ ทดร-ฟช ไม่มีไน้ดจร จึงเป็นทำนองอยู่ในบันไดเสียง ที

ประโยคที่ ๕

วรรคที่ ๙-๑๐ กลุ่มเสียงหลักที่ใช้คือ ทดร-ฟช มีไน้ดจรคือ เสียงลา ห้องที่ ๓, ๔ ประกอบทางบรรเลงในบางเครื่องมือ จึงเป็นทำนองอยู่ในบันไดเสียง ที

๒.๒.๒ วิเคราะห์บันไดเสียงเพลงทองย่อน (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๑

เพลงทองย่อน (สองชั้น)

ทางเปลี่ยน ๑

ประโยคที่ ๑	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
	---ท	---ด	---ร	---ด	-ท-ช	-ท-ด	-รรร	-ช-ร
ประโยคที่ ๒	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
	----	----	-ล-ล	---ช	---ฟ	---ท	---ด	รดพร
ประโยคที่ ๓	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
	----	----	-ร-ร	---ด	---ท	---ร	---ฟ	ชฟทช
ประโยคที่ ๔	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
	----	----	-ท-ท	---ด	---ร	---ช	----	----
ประโยคที่ ๕	วรรคที่ ๙				วรรคที่ ๑๐			
	-รฟช	รฟชท	-ชทด	รทดร	ดรพร	ดท-ด	รดพร	-ด-ท

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑-๒ กลุ่มเสียงหลักที่ใช้คือ ทคร-ฟช ไม่มีโน้ตจร จึงเป็นทำนองในบันไดเสียง ที่
ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓-๔ กลุ่มเสียงหลักที่ใช้คือ ทคร-ฟช มีโน้ตจรคือ เสียงลาสอดแทรก แต่เป็น
ตัวโน้ตประกอบทางบรรเลง จึงเป็นทำนองอยู่ในบันไดเสียง ที่

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕-๖ กลุ่มเสียงหลักที่ใช้คือ ทคร-ฟช ไม่มีโน้ตจร จึงเป็นทำนองอยู่ในบันได
เสียง ที่

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗-๘ กลุ่มเสียงหลักที่ใช้คือ ทคร--ซ ไม่มีโน้ตจร จึงเป็นทำนองอยู่ในบันได
เสียง ที่

ประโยคที่ ๕

วรรคที่ ๙-๑๐ กลุ่มเสียงหลักที่ใช้คือ ทคร-ฟช ไม่มีโน้ตจร จึงเป็นทำนองอยู่ในบันได
เสียง ที่

๒.๒.๓ วิเคราะห์บันไดเสียงเพลงทองย่อน (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๒

เพลงทองย่อน (สองชั้น)

ทางเปลี่ยน ๒

	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	-รร	-ฟ-ช	---ท	---ด	รดทช	ทช--	-ท--	-ด-ร
	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๒	----	---ร	---ฟ	---ซ	-ท-ด	-ท-ซ	---ฟ	---ร
	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
ประโยคที่ ๓	----	---ร	---ฟ	---ซ	-ท-ด	รดทช	---ฟ	-รฟช
	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	----	---ท	---ด	---ร	--ฟด	รดทช	----	----
	วรรคที่ ๙				วรรคที่ ๑๐			
ประโยคที่ ๕	-รฟช	รฟชท	-ซทด	รทดร	--ฟร	ดท-ด	รดฟร	-ด-ท

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑-๒ กลุ่มเสียงหลักที่ใช้คือ ทคร-ฟช ไม่มีโน้ตจร จึงเป็นทำนองอยู่ในบันไดเสียง ที

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓-๔ กลุ่มเสียงหลักที่ใช้คือ ทคร-ฟช ไม่มีโน้ตจร จึงเป็นทำนองอยู่ในบันไดเสียง ที

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕-๖ กลุ่มเสียงหลักที่ใช้คือ ทคร-ฟช ไม่มีโน้ตจร จึงเป็นทำนองอยู่ในบันไดเสียง ที

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗-๘ กลุ่มเสียงหลักที่ใช้คือ ทคร-ฟช ไม่มีโน้ตจร จึงเป็นทำนองอยู่ในบันไดเสียง ที

ประโยคที่ ๕

วรรคที่ ๙-๑๐ กลุ่มเสียงหลักที่ใช้คือ ทคร-ฟช ไม่มีโน้ตจร จึงเป็นทำนองอยู่ในบันไดเสียง ที

๒.๒.๔ วิเคราะห์บันไดเสียงเพลงทองย่อน (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๓

เพลงทองย่อน (สองชั้น)

ทางเปลี่ยน ๓

ประโยคที่ ๑	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
	ฟครด	ฟครด	ฟครด	ทชทด	ฟชฟร	ฟรดท	ลชคช	ลทคร
ประโยคที่ ๒	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
	--ลช	ฟร-ร	--ลช	ฟร-ร	--ลช	ฟร-ร	--ลช	ฟร-ร
ประโยคที่ ๓	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
	ฟครด	ฟครด	ฟครด	ทชทด	ทครฟ	ชฟรด	ฟรดท	รดทช
ประโยคที่ ๔	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
	ชชทช	ฟรฟช	คครด	ทชทด	ทครฟ	ชฟรด	ฟรดท	รดทช
ประโยคที่ ๕	วรรคที่ ๙				วรรคที่ ๑๐			
	ฟชฟร	ฟรดท	ลชคช	ลทคร	ดรฟร	คท-ค	รดฟร	-ค-ท

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑-๒ กลุ่มเสียงหลักที่ใช้คือ ทคร-ฟช แต่มีโน้ตจรัสเสียง ลา ในห้องที่ ๑,๘ แต่เป็น การใช้เพื่อผ่านเสียงไปสู่ทางบรรเลงในบางเครื่องมือ จึงบรรเลงอยู่ในบันไดเสียง ที

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓-๔ กลุ่มเสียงหลักที่ใช้คือ ทคร-ฟช โน้ตจรัสเสียงลาจะมีใช้อยู่มาก เพื่อประกอบทำนอง | --ลช | ฟร-ร | ซึ่งเป็นการเน้นลีลาของเพลง แต่เสียงหลักคือเสียงลูกตก | ---ช | | ---ร | ซึ่งยังคงเป็นทำนองอยู่ในบันไดเสียง ที

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕-๖ กลุ่มเสียงหลักที่ใช้ คือ ทคร-ฟช ไม่มีโน้ตจรัส จึงเป็นทำนองอยู่ในบันไดเสียง ที

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗-๘ กลุ่มเสียงหลักที่ใช้คือ ทคร-ฟช ไม่มีโน้ตจรัส จึงเป็นทำนองอยู่ในบันไดเสียง ที

ประโยคที่ ๕

วรรคที่ ๙-๑๐ กลุ่มเสียงหลักที่ใช้คือ ทคร-ฟช โน้ตเสียงลา เป็นโน้ตจรัสประกอบทางบรรเลงบางเครื่องมือ ในห้องที่ ๓-๔ แต่ก็ยังเป็นทำนองในบันไดเสียง ที

๒.๒.๕ วิเคราะห์บันไดเสียงเพลงทองย่อน (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๔

เพลงทองย่อน (สองชั้น)

ทางเปลี่ยน ๔

	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	---ท	---ค	---ร	---ค	รคทช	-ท-ค	-รรร	-ช-ร
	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๒	---	---	-ช-ช	---ฟ	---ม	---ร	ครมร	มค-ร
	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
ประโยคที่ ๓	---	---ร	---ค	---ท	---ล	---	ฟชลช	ลฟ-ช
	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	---	---	-ท-ท	---ค	---ร	---ช	---	---
	วรรคที่ ๙				วรรคที่ ๑๐			
ประโยคที่ ๕	-รฟช	รฟชท	-ชทค	รทคร	ครฟร	คท-ค	รคฟร	-ค-ท

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑-๒ กลุ่มเสียงหลักที่ใช้คือ ทคร-ฟช ไม่มีโน้ตจร จึงเป็นทำนองในบันไดเสียง ที

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓-๔ กลุ่มเสียงหลักที่ใช้คือ ทคร-ฟช มีโน้ตจรคือ เสียงมี แต่ใช้ให้เกิดทำนองที่แปลกสำเนียงออกไป แต่ไม่ใช่เสียงหลักทำนอง จึงยังเป็นทำนองอยู่ในบันไดเสียง ที

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕-๖ กลุ่มเสียงหลักที่ใช้คือ ทคร-ฟช มีโน้ตจร คือเสียงลา แต่ใช้สำหรับประกอบทางบางเครื่องมือเท่านั้น จึงเป็นทำนองอยู่ในบันไดเสียง ที

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗-๘ กลุ่มเสียงหลักที่ใช้คือ ทคร-ฟช ไม่มีโน้ตจร จึงเป็นทำนองอยู่ในบันไดเสียง ที

ประโยคที่ ๕

วรรคที่ ๙-๑๐ กลุ่มเสียงหลักที่ใช้คือ ทคร-ฟช ไม่มีโน้ตจร จึงเป็นทำนองอยู่ในบันไดเสียง ที

๒.๒.๖ วิเคราะห์บันไดเสียงเพลงทองย่อน (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๕

เพลงทองย่อน (สองชั้น)

ทางเปลี่ยน ๕

ประโยคที่ ๑	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
	ฟฟพร	ฟฟฟด	ฟฟพร	ฟฟฟด	ฟชพร	ฟรดท	ลชดช	ลทคร
ประโยคที่ ๒	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
	--ลช	ฟร-ร	--ลช	ฟร-ร	--ลช	ฟร-ร	--ลช	ฟร-ร
ประโยคที่ ๓	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
	ฟดรด	ฟดรด	ฟดรด	ทชทด	ลชฟร	ชฟรด	ฟรดท	รดทช
ประโยคที่ ๔	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
	ฟฟรฟ	รฟรฟ	รฟรฟ	รฟทด	ทครฟ	รฟรฟ	รฟรฟ	รดทช
ประโยคที่ ๕	วรรคที่ ๙				วรรคที่ ๑๐			
	ลชฟร	ฟรดท	ลชดช	ลทคร	--ฟร	ดท-ด	รดฟร	-ด-ท

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑-๒ กลุ่มเสียงที่ใช้หลักคือ ทดร-ฟช มีโน้ตจรัสเสียง ลา คือใช้ประกอบสำนวนกลอนแบบเรียงเสียง แต่ไม่ใช่อุบัติในลูกตกหลักของเพลง จึงยังเป็นการทำนองในบันไดเสียง ที

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓-๔ กลุ่มเสียงที่ใช้หลักคือ ทดร-ฟช เสียงลา เป็นโน้ตที่ใช้ประกอบสำนวนเพลง | - - ลข | ฟร-ร แต่เสียงลูกตกหลักคือ | - - - ช | - - - ร | เสียง ลา จึงเป็นโน้ตจรัส ประโยคนี้ จึงเป็นการทำนองอยู่ในบันไดเสียง ที

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕-๖ กลุ่มเสียงที่ใช้หลักคือ ทดร-ฟช เสียง ลา เป็นโน้ตจรัสใช้ประกอบทางบรรเลง จึงยังเป็นการทำนองอยู่ในบันไดเสียง ที

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗-๘ กลุ่มเสียงที่ใช้หลักคือ ทดร-ฟช ไม่มีโน้ตจรัส จึงเป็นการทำนองอยู่ในบันไดเสียง ที

ประโยคที่ ๕

วรรคที่ ๙-๑๐ กลุ่มเสียงที่ใช้หลักคือ ทดร-ฟช เสียง ลา เป็นโน้ตจรัสที่ใช้ในท้องที่ ๑ และ ๓ ซึ่งปรากฏอยู่ในพยางค์ ไม่ใช่ลูกตก จึงใช้ประกอบเพื่อทำให้สำนวน เพลงแปลกออกไปซึ่งใช้น้อยครั้งจึงยังคงเป็นการทำนองอยู่ในบันไดเสียง ที

สรุปเปรียบเทียบบันไดเสียงเพลงทองย่อน (สองชั้น) ทั้งทางพื้นและทางเปลี่ยนที่ ๑-๕ ใช้บันไดเสียง ที ทั้ง ๖ ทางแต่จะมีเสียงโน้ตจรัสสอดแทรกบ้างคือเสียง ลา และเสียง มี ประกอบให้สำนวนทางบรรเลงในบางเครื่องมือ หรือเป็นการเพิ่มอารมณ์เพลงแต่จะ ไม่ใช่เสียงที่เป็นลูกตก ซึ่งเป็นโครงสร้างหลักของเพลง จึงบรรเลงอยู่ในบันไดเสียง ที ทั้ง ๖ ทาง

๒.๓ การเคลื่อนที่ของลูกตก ในการวิเคราะห์การเคลื่อนที่ของทำนองเพลงทองย่อน (สองชั้น) จะวิเคราะห์ทั้งหมด ๖ ทาง คือทางพื้นและทางเปลี่ยนที่ ๑-๕

๒.๓.๑ วิเคราะห์การเคลื่อนที่ของลูกตกทางพื้น

เพลงทองย่อน (สองชั้น)

ทางพื้น

ประโยคที่ ๑	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
	---ท	-คคค	-ท-ร	คคค(๑)	ฟชฟร	ฟรคท	ลชดช	ลทค(๑)
ประโยคที่ ๒	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
	ชทคท	-ฟ-ช	-ล-ช	-ฟ(๑)	---ค	-รรร	-ค-ฟ	-รร(๑)
ประโยคที่ ๓	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
	---ช	-ชชช	ฟรฟช	ฟชท(๑)	-ร-ช	ฟร-ค	---ท	รคท(๑)
ประโยคที่ ๔	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
	---ช	-ชชช	ฟรฟช	-ท(๑)	ทคทฟ	ชฟรค	รฟชฟ	รคท(๑)
ประโยคที่ ๕	วรรคที่ ๙				วรรคที่ ๑๐			
	ฟชฟร	ฟรคท	ลชคท	ลทค(๑)	--ฟร	คท-ค	รคฟร	-ค(๑)

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑ ลูกตกเสียง โค

วรรคที่ ๒ จากวรรคที่ ๑ ลูกตกเสียง โค เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง เร

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓ จากวรรคที่ ๒ ลูกตกเสียง เร เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง เร

วรรคที่ ๔ จากวรรคที่ ๓ ลูกตกเสียง เร เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง เร

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕ จากวรรคที่ ๔ ลูกตกเสียง เร เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง โค

วรรคที่ ๖ จากวรรคที่ ๕ ลูกตกเสียง โค เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ซอล

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗ จากวรรคที่ ๖ ลูกตกเสียง ซอล เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง โค

วรรคที่ ๘ จากวรรคที่ ๗ ลูกตกเสียง โค เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ซอล

ประโยคที่ ๕

วรรคที่ ๙ จากวรรคที่ ๘ ลูกตกเสียง ซอล เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง เร

วรรคที่ ๑๐ จากวรรคที่ ๙ ลูกตกเสียง เร เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ที

๒.๓.๒ วิเคราะห์การเคลื่อนที่ของลูกตกทางเปลี่ยนที่ ๑

เพลงทองย่อน (สองชั้น)

ทางเปลี่ยน ๑

ประโยคที่ ๑	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
	---ท	---ค	---ร	--ค	-ท-ช	-ท-ค	-รร	-ช(ค)
ประโยคที่ ๒	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
	---	---	-ล-ล	--ช	---ฟ	---ท	---ค	รคฟ(ค)
ประโยคที่ ๓	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
	---	---	-ร-ร	--ค	---ท	---ร	---ฟ	ชฟช(ค)
ประโยคที่ ๔	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
	---	---	-ท-ท	--ค	---ร	---ช	---	---(ค)
ประโยคที่ ๕	วรรคที่ ๙				วรรคที่ ๑๐			
	-รฟช	รฟชท	-ชทค	รทค(ค)	ครฟร	คท-ค	รคฟร	-ค(ท)

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑ ลูกตกเสียง โค

วรรคที่ ๒ จากวรรคที่ ๑ ลูกตกเสียง โค เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง เร

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓ จากวรรคที่ ๒ ลูกตกเสียง เร เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ซอล

วรรคที่ ๔ จากวรรคที่ ๓ ลูกตกเสียง ซอล เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง เร

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕ จากวรรคที่ ๔ ลูกตกเสียง เร เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง โค

วรรคที่ ๖ จากวรรคที่ ๕ ลูกตกเสียง โค เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ซอล

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗ จากวรรคที่ ๖ ลูกตกเสียง ซอล เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง โค

วรรคที่ ๘ จากวรรคที่ ๗ ลูกตกเสียง โค เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ซอล

ประโยคที่ ๕

วรรคที่ ๙ จากวรรคที่ ๘ ลูกตกเสียง ซอล เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง เร

วรรคที่ ๑๐ จากวรรคที่ ๙ ลูกตกเสียง เร เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ที

๒.๓.๓ วิเคราะห์การเคลื่อนที่ของลูกตกทางเปลี่ยนที่ ๒

เพลงทองย่อน (สองชั้น)

ทางเปลี่ยน ๒

	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	-รร	-ฟ-ช	---ท	--ค	รดทช	ทช--	-ท--	-ค-จ
	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๒	---	---ร	---ฟ	--จ	-ท-ค	-ท-ช	---ฟ	--จ
	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
ประโยคที่ ๓	---	---ร	---ฟ	--จ	-ท-ค	รดทช	---ฟ	-รฟจ
	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	---	---ท	---ค	--จ	--ฟค	รดทช	---	--ค
	วรรคที่ ๙				วรรคที่ ๑๐			
ประโยคที่ ๕	-รฟช	รฟชท	-ชทค	รทคจ	--ฟร	คท-ค	รดฟร	-ค-จ

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑ ลูกตกเสียง โค

วรรคที่ ๒ จากวรรคที่ ๑ ลูกตกเสียง โค เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง เร

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓ จากวรรคที่ ๒ ลูกตกเสียง เร เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ซอล

วรรคที่ ๔ จากวรรคที่ ๓ ลูกตกเสียง ซอล เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง เร

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕ จากวรรคที่ ๔ ลูกตกเสียง เร เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ซอล

วรรคที่ ๖ จากวรรคที่ ๕ ลูกตกเสียง ซอล เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ซอล

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗ จากวรรคที่ ๖ ลูกตกเสียง ซอล เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง เร

วรรคที่ ๘ จากวรรคที่ ๗ ลูกตกเสียง เร เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ซอล

ประโยคที่ ๕

วรรคที่ ๙ จากวรรคที่ ๘ ลูกตกเสียง ซอล เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง เร

วรรคที่ ๑๐ จากวรรคที่ ๙ ลูกตกเสียง เร เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ที

๒.๓.๔ วิเคราะห์การเคลื่อนที่ของลูกตกทางเปลี่ยนที่ ๓

เพลงทองย่อน (สองชั้น)

ทางเปลี่ยน ๓

ประโยคที่ ๑	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
	ฟครด	ฟครด	ฟครด	ทชท๑	ฟขฟร	ฟรดท	ลขดช	ลท๑
ประโยคที่ ๒	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
	--ลช	ฟร-ร	--ลช	ฟร-๑	--ลช	ฟร-ร	--ลช	ฟร-๑
ประโยคที่ ๓	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
	ฟครด	ฟครด	ฟครด	ทชท๑	ทครฟ	ชฟรด	ฟรดท	รดท๑
ประโยคที่ ๔	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
	ชชทช	ฟรฟช	คครด	ทชท๑	ทครฟ	ชฟรด	ฟรดท	รดท๑
ประโยคที่ ๕	วรรคที่ ๙				วรรคที่ ๑๐			
	ฟขฟร	ฟรดท	ลขดช	ลท๑	ครฟร	คท-ค	รดฟร	-ค๑

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑ ลูกตกเสียง โด

วรรคที่ ๒ จากวรรคที่ ๑ ลูกตกเสียง โด เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง เร

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓ จากวรรคที่ ๒ ลูกตกเสียง เร เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง เร

วรรคที่ ๔ จากวรรคที่ ๓ ลูกตกเสียง เร เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง เร

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕ จากวรรคที่ ๔ ลูกตกเสียง เร เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง โด

วรรคที่ ๖ จากวรรคที่ ๕ ลูกตกเสียง โด เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ซอล

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗ จากวรรคที่ ๖ ลูกตกเสียง ซอล เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง โด

วรรคที่ ๘ จากวรรคที่ ๗ ลูกตกเสียง โด เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ซอล

ประโยคที่ ๕

วรรคที่ ๙ จากวรรคที่ ๘ ลูกตกเสียง ซอล เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง เร

วรรคที่ ๑๐ จากวรรคที่ ๙ ลูกตกเสียง เร เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ที

๒.๑.๕ วิเคราะห์การเคลื่อนที่ของทำนองทางเปลี่ยนที่ ๔
เพลงทองย่อน (สองชั้น)

ทางเปลี่ยน ๔

ประโยคที่ ๑	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
	---ท	---ค	---ร	--๑	รดทช	-ท-ค	-รรร	-ช๑
ประโยคที่ ๒	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
	---	---	-ช-ช	--๑	---ม	---ร	ดรมร	มค๑
ประโยคที่ ๓	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
	---	---ร	---ค	--๑	---ล	---	ฟชลช	ลฟ๑
ประโยคที่ ๔	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
	---	---	-ท-ท	--๑	---ร	---ช	---	--๑
ประโยคที่ ๕	วรรคที่ ๙				วรรคที่ ๑๐			
	-รฟช	รฟชท	-ชทค	รท๑	ดรฟร	คท-ค	รดฟร	-ค๑

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑ ลูกตกเสียง โค

วรรคที่ ๒ จากวรรคที่ ๑ ลูกตกเสียง โค เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง เร

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓ จากวรรคที่ ๒ ลูกตกเสียง เร เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ฟา

วรรคที่ ๔ จากวรรคที่ ๓ ลูกตกเสียง ฟา เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง เร

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕ จากวรรคที่ ๔ ลูกตกเสียง เร เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ที

วรรคที่ ๖ จากวรรคที่ ๕ ลูกตกเสียง ที เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ซอล

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗ จากวรรคที่ ๖ ลูกตกเสียง ซอล เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง โค

วรรคที่ ๘ จากวรรคที่ ๗ ลูกตกเสียง โค เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ซอล

ประโยคที่ ๕

วรรคที่ ๙ จากวรรคที่ ๘ ลูกตกเสียง ซอล เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง เร

วรรคที่ ๑๐ จากวรรคที่ ๙ ลูกตกเสียง เร เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ที

๒.๓.๖ วิเคราะห์การเคลื่อนที่ของทำนองทางเปลี่ยนที่ ๕
เพลงทองย่อน (สองชั้น)

ทางเปลี่ยน ๕

	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	ฟฟฟร	ฟฟฟค	ฟฟฟร	ฟฟฟ๑	ฟขฟร	ฟรคท	ลขคข	ลทค๑
	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๒	--ลข	ฟร-ร	--ลข	ฟร๑	--ลข	ฟร-ร	--ลข	ฟร๑
	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
ประโยคที่ ๓	ฟครค	ฟครค	ฟครค	ทขฟ๑	ลขฟร	ขฟรค	ฟรคท	รคท๑
	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	ฟฟรฟ	รฟรฟ	รฟรฟ	รฟฟ๑	ทครฟ	รฟรฟ	รฟรฟ	รคท๑
	วรรคที่ ๙				วรรคที่ ๑๐			
ประโยคที่ ๕	ลขฟร	ฟรคท	ลขคข	ลทค๑	--ฟร	คท-ค	รคฟร	-ค-ท๑

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑ ลูกตกเสียง โค

วรรคที่ ๒ จากวรรคที่ ๑ ลูกตกเสียง โค เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง เร

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓ จากวรรคที่ ๒ ลูกตกเสียง เร เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง เร

วรรคที่ ๔ จากวรรคที่ ๓ ลูกตกเสียง เร เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง เร

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕ จากวรรคที่ ๔ ลูกตกเสียง เร เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง โค

วรรคที่ ๖ จากวรรคที่ ๕ ลูกตกเสียง โค เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ซอล

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗ จากวรรคที่ ๖ ลูกตกเสียง ซอล เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง โค

วรรคที่ ๘ จากวรรคที่ ๗ ลูกตกเสียง โค เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ซอล

ประโยคที่ ๕

วรรคที่ ๙ จากวรรคที่ ๘ ลูกตกเสียง ซอล เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง เร

วรรคที่ ๑๐ จากวรรคที่ ๙ ลูกตกเสียง เร เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ที

จากการวิเคราะห์การเคลื่อนที่ของลูกตกเพลงทองย่น (สองชั้น) ทั้ง ๖ ทาง คือทางพื้น และทางเปลี่ยนที่ ๑ – ๕ โดยแต่ละทางมีการเคลื่อนของลูกตกในแต่ละประโยคดังนี้

ประโยคที่ ๑	ทางพื้น	ลูกตกเสียง เร
	ทางเปลี่ยนที่ ๑	ลูกตกเสียง เร
	ทางเปลี่ยนที่ ๒	ลูกตกเสียง เร
	ทางเปลี่ยนที่ ๓	ลูกตกเสียง เร
	ทางเปลี่ยนที่ ๔	ลูกตกเสียง เร
	ทางเปลี่ยนที่ ๕	ลูกตกเสียง เร
ประโยคที่ ๒	ทางพื้น	ลูกตกเสียง เร
	ทางเปลี่ยนที่ ๑	ลูกตกเสียง เร
	ทางเปลี่ยนที่ ๒	ลูกตกเสียง เร
	ทางเปลี่ยนที่ ๓	ลูกตกเสียง เร
	ทางเปลี่ยนที่ ๔	ลูกตกเสียง เร
	ทางเปลี่ยนที่ ๕	ลูกตกเสียง เร
ประโยคที่ ๓	ทางพื้น	ลูกตกเสียง ซอล
	ทางเปลี่ยนที่ ๑	ลูกตกเสียง ซอล
	ทางเปลี่ยนที่ ๒	ลูกตกเสียง ซอล
	ทางเปลี่ยนที่ ๓	ลูกตกเสียง ซอล
	ทางเปลี่ยนที่ ๔	ลูกตกเสียง ซอล
	ทางเปลี่ยนที่ ๕	ลูกตกเสียง ซอล
ประโยคที่ ๔	ทางพื้น	ลูกตกเสียง ซอล
	ทางเปลี่ยนที่ ๑	ลูกตกเสียง ซอล
	ทางเปลี่ยนที่ ๒	ลูกตกเสียง ซอล
	ทางเปลี่ยนที่ ๓	ลูกตกเสียง ซอล
	ทางเปลี่ยนที่ ๔	ลูกตกเสียง ซอล
	ทางเปลี่ยนที่ ๕	ลูกตกเสียง ซอล
ประโยคที่ ๕	ทางพื้น	ลูกตกเสียง ที
	ทางเปลี่ยนที่ ๑	ลูกตกเสียง ที
	ทางเปลี่ยนที่ ๒	ลูกตกเสียง ที
	ทางเปลี่ยนที่ ๓	ลูกตกเสียง ที
	ทางเปลี่ยนที่ ๔	ลูกตกเสียง ที
	ทางเปลี่ยนที่ ๕	ลูกตกเสียง ที

สรุปเปรียบเทียบ การเคลื่อนที่ของลูกตกเพลงทองย่น (สองชั้น) ทางพื้น และทางเปลี่ยน
ที่ ๑-๕ ทุกประโยคเพลงใช้ลูกตกเสียงเดียวกันทั้ง ๖ ทาง

๒.๔ จำนวนกลอน และสำเนียง ในการวิเคราะห์จำนวนกลอนและสำเนียง เพลงทองย่น
(สองชั้น) จะวิเคราะห์ทั้งหมด ๖ ทาง คือ ทางพื้น ทางเปลี่ยนที่ ๑ ทางเปลี่ยนที่ ๒ ทางเปลี่ยน
ที่ ๓ ทางเปลี่ยนที่ ๔ และทางเปลี่ยนที่ ๕

๒.๔.๑ วิเคราะห์จำนวนกลอน และสำเนียงเพลงทองย่น (สองชั้น) ทางพื้น
เพลงทองย่น (สองชั้น)

ทางพื้น

ประโยคที่ ๑	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
	---ท	-คคค	-ท-ร	คคค๑	ฟขฟร	ฟรคท	ลขคช	ลทค๑
ประโยคที่ ๒	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
	ชทคร	-ฟ-ช	-ล-ช	-ฟ๑	---ค	-รรร	-ค-ฟ	-ร๑
ประโยคที่ ๓	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
	---ช	-ชชช	ฟรฟช	ฟชค๑	-ร-ช	ฟร-ค	---ท	รคท๑
ประโยคที่ ๔	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
	---ช	-ชชช	ฟรฟช	-ท๑	ทครฟ	ชฟรค	รฟชฟ	รคท๑
ประโยคที่ ๕	วรรคที่ ๙				วรรคที่ ๑๐			
	ฟขฟร	ฟรคท	ลขคช	ลทค๑	--ฟร	คท-ค	รคฟร	-ค๑

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑ ใช้จำนวนกลอนทางกลางเป็นลูกเท่าเสียง โด ไปสู่ลูกตกเสียง โด ซึ่งเป็น
เสียงที่ ๒ ของบันไดเสียง ที

วรรคที่ ๒ ใช้จำนวนกลอนทางเก็บ โดยเริ่มจากเสียง ฟา เป็นเสียงที่ ๕ ของบันไดเสียง ฟา
แล้วไล่เรียงเสียงลงที่ลูกตกเสียง ที แล้วขึ้นไปลูกตกเสียง เร ซึ่งเป็นเสียงที่ ๑ ของบันไดเสียง ที

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓ ใช้จำนวนทางเก็บในห้องที่ ๑ แล้วต่อด้วยจำนวนทางกรอและไปจบลูกตก
ปลายวรรคเสียง เร ซึ่งเป็นเสียงที่ ๑ ของบันไดเสียง ที

วรรคที่ ๔ ใช้จำนวนลูกเท่าเสียง เร โดยใช้ลูกตกเสียง เร เป็นเสียงที่ ๑ ของบันไดเสียง ที

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕-๖ ใช้สำนวนทางกลางโดยใช้เสียง ซอล ซึ่งเป็นเสียงที่ ๕ ของบันไดเสียง ที เป็นเสียงหลักในลูกตกห้องที่ ๒ และใช้ทำนองทางเก็บไปที่ลูกตกห้องที่ ๔ เสียง โด ด้อยด้วย สำนวนทางกรอสัมพันธ์ลูกตก โด ในลูกตกห้องที่ ๖ และจบลูกตกปลายวรรคเสียง ซอล ซึ่งเป็นการกลับมาเป็นเสียงหลักในประโยคนี้ในช่วงขึ้นต้น

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗-๘ ใช้สำนวนเช่นเดียวกับประโยคที่ ๓ แต่วรรคที่ ๘ ใช้ทางเก็บ

ประโยคที่ ๕

วรรคที่ ๙ ใช้สำนวนกลอนทางเก็บโดยนำวรรคที่ ๒ ของประโยคที่ ๑ มาเป็นตัวสำนวนสรุปเพลงโดยใช้ลูกตกเสียง ที ในห้องที่ ๒ และเสียง เร ในห้องที่ ๔ เป็นเสียงที่ ๓ ของบันไดเสียง ที

วรรคที่ ๑๐ ใช้สำนวนทางกรอผสมทางเก็บในการจบวรรคเพลงโดยใช้ลูกตกเสียง โด ในห้องที่ ๖ และลูกตกเสียง ที ในปลายวรรค ซึ่งเป็นเสียงที่ ๑ ของบันไดเสียง ที

ส่วนสำนวนเพลงทางพื้นเพลงทองย่อน (สองชั้น) นี้อาจารย์อุทัย แก้วละเอียดย อธิบายว่าเป็นลักษณะสำนวนแบบไทยโดยทั่วไป

๒.๔.๒ วิเคราะห์สำนวนกลอนและสำเนียงเพลงทองย่อน (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๑

เพลงทองย่อน (สองชั้น)

ทางเปลี่ยน ๑				ลักษณะสำเนียงมอญ			
วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	---ท	---ค	---ร	--- ~~ค~~	-ท-ซ	-ท-ค	-รรร -ซ ~~จ~~
วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๒	---	---	-ล-ล	--- ~~จ~~	---ฟ	---ท	---ค รค ~~จ~~
วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
ประโยคที่ ๓	---	---	-ร-ร	--- ~~ค~~	---ท	---ร	---ฟ ซฟ ~~จ~~
วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	---	---	-ท-ท	--- ~~ค~~	---ร	---ซ	--- ~~จ~~
วรรคที่ ๙				วรรคที่ ๑๐			
ประโยคที่ ๕	-รฟซ	รฟซท	-ซทค	รท ~~ค~~	ครฟร	คท-ค	รคฟร -ค ~~จ~~

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑-๒ ใช้สำนวนทางกรอ โดยใช้สำเนียงมอญ เช่น วรรคที่ ๒ คือ | -ท-ซ | -ท-ค |
| -รรร | -ซ-ร | โดยครูอุทัย แก้วละเอียด ลูกศิษย์ครูหลวงประดิษฐ์ไพเราะให้ความเห็นว่าเป็น
สำนวนที่ใช้ในเพลงมอญประจำวัด และเพลงอื่นๆ ที่เป็นเพลงสำเนียงมอญ

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓-๔ ยังคงใช้สำนวนทางกรอสำเนียงมอญ โดยเริ่มจากเสียง ลา ซึ่งเป็นเสียงที่ ๗
ของบันไดเสียง ที แต่ในที่นี้จะเป็นโน้ตจร ไล่เสียงต่ำลงมาลูกตกเสียงซอล และที่ เสียงที่ ๑ ของ
บันไดเสียง แล้วไปจบลูกตกเสียง เร ซึ่งเป็นเสียงที่ ๓ ของบันไดเสียง

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕-๖ ยังคงใช้สำนวนทางกรอสำเนียงมอญ ไล่เสียงจาก เร เสียงที่ ๓ ของบันได
เสียงลดลงเสียงโด - ที แล้วกลับไปเสียง เร แล้วจบลูกตกเสียง ซอล

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗-๘ ยังคงใช้สำนวนทางกรอ โดยเริ่มเสียง ที และจบด้วยลูกตกวรรคที่ ๗
เสียงโด แล้ววรรคที่ ๘ จบลูกตกเสียง ซอล โดยใช้ทางกรอลากเสียงยาว

ประโยคที่ ๕

วรรคที่ ๙-๑๐ ใช้สำนวนทางเก็บ ได้ระดับจากเสียง เร มาที่ลูกตกเสียงทีและเสียง เร
โดยใช้สำนวนกลอน | -รฟซ|รฟซท| กระสวนจังหวะคือ | -xxx|xxxx| ในห้องที่ ๑ - ๔ และใช้
สำนวนทางเก็บต่อไปจบลูกตกเสียง ที ซึ่งเป็นเสียงที่ ๑ ของบันไดเสียง ที

สรุปสำนวนส่วนใหญ่ ในทางเปลี่ยนที่ ๑ จะใช้ทางกรอ จะใช้ทำนองทางเก็บในวรรค
ที่ ๕ สำเนียงที่ใช้โดยรวมจะเป็นสำเนียงมอญ มีกระสวนจังหวะเพลงทางกรอที่เด่นคือ ประโยคที่
๒ - ๔ คือ | --- | --- | -x-x | ---x | ---x | ---x | ---x | xxxx |

๒.๔.๓ วิเคราะห์สำนวนกลอนและสำเนียงเพลงทองย่อน (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๒
เพลงทองย่อน (สองชั้น)

ทางเปลี่ยน ๒

	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	-รรร	-ฟ-ช	---ท	--(ด)	รดทช	ทช--	-ท--	-ค(ง)
	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๒	----	---ร	---ฟ	--(ช)	-ท-ค	-ท-ช	---ฟ	--(ง)
	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
ประโยคที่ ๓	----	---ร	---ฟ	---(ช)	-ท-ค	รดทช	---ฟ	-รฟ(ช)
	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	----	---ท	---ค	--(ง)	--ฟค	รดทช	----	--(ช)
	วรรคที่ ๙				วรรคที่ ๑๐			
ประโยคที่ ๕	-รฟช	รฟชท	-ชทค	รดค(ง)	--ฟร	คท-ค	รดฟร	-ค(ท)

ลักษณ
สำเนียง
ฉวน

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑ ใช้สำนวนทางกรอ โดยเริ่มจากเสียงเร แล้วเคลื่อนสูงขึ้นสู่ลูกตกเสียง โค

วรรคที่ ๒ ใช้สำนวนทางเก็บเล็กน้อย แล้วเคลื่อนสู่ลูกตกเสียง เร ซึ่งเป็นเสียงที่ ๒ ของบันไดเสียง ที

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓-๔ ทั้งประโยคจะดำเนินเสียงด้วยทางกรอ โดยใช้สำเนียงคล้ายสำเนียงฉวน ซึ่งอาจารย์อุทัย แก้วละเอียด ให้ความเห็นว่าการคล้ายเพลงฉวนที่โห้ คือ ประโยคดังนี้

เพลงฉวนที่โห้

ประโยคที่ ๑	---- ---ล ---- -ค-ร -ม-ร -ค-ล ---ช -ม-ล
ประโยคที่ ๒	---- ---ช ---- -ม-ร -ม-ล -ช-ม ---- -ช-ม

โดยในประโยคที่ ๒ นี้ จะจบลูกตกท้ายประโยคด้วยเสียง เร

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕-๖ เป็นลักษณะเดียวกันกับประโยคที่ ๒ คือ สำเนียงฉนวน แต่เปลี่ยนลูกตกปลายวรรคเป็นเสียง ซอล ทั้ง ๒ วรรค

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗-๘ เป็นสำนวนทางกรอแบบสำเนียงฉนวน เป็นการสรุปสำนวนประโยคที่ ๒-๓ โดยในวรรคที่ ๗ ใช้ลูกตกเสียง เร แบบประโยคที่ ๒ และวรรคที่ ๘ ใช้ลูกตกเสียง ซอล แบบประโยคที่ ๓

ประโยคที่ ๕

วรรคที่ ๙ จะใช้การไล่เสียงจากต่ำขึ้นมาเสียงสูง โดยใช้กระสวนจังหวะ | -xxx | xxxx | คือ | -รฟช | รฟชท | -ชทค | รทคร | แล้วจบลูกตกเสียง เร

วรรคที่ ๑๐ เป็นการใช้สำนวนทางเก็บผสมทางกรอ โดยถอนเสียงในลูกตกห้องที่ ๖ เสียง โค แล้วจบลงในลูกตกท้ายประโยคเสียง เร เป็นเสียงที่ ๑ ของบันไดเสียง ที

สรุปทางเปลี่ยนที่ ๒ ใช้สำนวนทางกรอ และสำเนียงส่วนใหญ่คือ สำเนียงฉนวน โดยใช้ลักษณะกระสวนจังหวะที่เด่นคือประโยคที่ ๒-๔ ดังนี้ | — | —x | —x | —x | —x-x | —x-x | —x | —x |

๒.๔.๔ วิเคราะห์สำนวนกลอน และสำเนียงเพลงทองย่อน (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๓ ทางเปลี่ยน ๓

ประโยคที่ ๑	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
	ฟครค	ฟครค	ฟครค	ทชทค	ฟชฟร	ฟรคท	ลชคช	ลทค
ประโยคที่ ๒	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
	--ลช	ฟร-ร	--ลช	ฟร	--ลช	ฟร-ร	--ลช	ฟร
ประโยคที่ ๓	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
	ฟครค	ฟครค	ฟครค	ทชทค	ทครฟ	ชฟรค	ฟรคท	รคท
ประโยคที่ ๔	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
	ชชทช	ฟรฟช	คครค	ทชทค	ทครฟ	ชฟรค	ฟรคท	รคท
ประโยคที่ ๕	วรรคที่ ๙				วรรคที่ ๑๐			
	ฟชฟร	ฟรคท	ลชคช	ลทค	ครฟร	คท-ค	รคฟร	-ค

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑-๒ ใช้สำนวนกลอนทางเก็บแบบบังคับทาง ยืนพื้นที่เสียงโค โดยใช้ลักษณะ ลูกเท่าเสียง โค ในวรรคที่ ๑ แล้วจึงได้ระดับขึ้นไปลูกตกปลายวรรคที่ ๒ เสียง เร ซึ่งเป็นเสียง ที่ ๓ ของบันไดเสียง ที ซึ่งสำนวนกลอนนี้ อาจารย์อุทัย แก้วละเอียด อธิบายว่าเป็นสำนวนทาง เก็บแบบสำเนียงไทย

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓-๔ ใช้สำนวนกลอน | --ลช | ฟร-ร | ทั้ง ๔ ครั้ง ทั้งประโยค เป็นสำนวนที่ ใช้ในลักษณะลูกโยนที่ใช้กับการเคี้ยวระนาดทุ้ม ซึ่งอ.อุทัย แก้วละเอียด ได้อธิบายว่าเป็นลักษณะ สำนวนที่นิยมใช้มาก โดยใช้ลูกตกเสียง เร

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕ ใช้สำนวนกลอนทางเก็บแบบบังคับทางลูกเท่า เสียงโค แบบเดียวกับวรรค ที่ ๑ แต่ในวรรคที่ ๖ ใช้สำนวนกลอนแบบเรียงเสียงชิดกัน จากห้องที่ ๕ เรียงเสียงขึ้น | ทครฟ | และห้องที่ ๖ เรียงเสียงลง | ชฟรด | ห้องที่ ๗-๘ ก็เรียงเสียงลง | ฟรดท | และ | รดทช |

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๑ ใช้สำนวนทางเก็บ | ชชทช | ฟรฟช | โดยใช้ลูกตกเสียง ซอล ในห้องที่ ๑, ๒ แต่ในห้องที่ ๓ และ ๔ ใช้สำนวนแบบเดียวกันใช้ขึ้นลูกตกเสียง โค คือ | คครด | ทชทค |

วรรคที่ ๘ ใช้สำนวนกลอนทางเก็บแบบเรียงเสียงขึ้นลงแบบเดียวกัน วรรคที่ ๖ คือ เรียง เสียงขึ้น | ทครฟ | และห้องที่ ๖ เรียงเสียงลง | ชฟรด | ห้องที่ ๗-๘ เรียงเสียงลง | ฟรดท | และ | รดทช | จบลูกตกเสียง ซอล

ประโยคที่ ๕

วรรคที่ ๙ เป็นสำนวนทางเก็บแบบบังคับทางโดยใช้สำนวนกลอนแบบเรียงเสียงกันตาม บันไดเสียง ที โดยเริ่มเสียง | ฟชฟร | แล้วเรียงต่ำลงมา คือ | ฟรดท | ลชคช | ลทคร | แล้วจบ ลูกตกเสียงที่ เร คือ เสียงที่ ๒ ของบันไดเสียง ที

วรรคที่ ๑๐ ใช้สำนวนกลอนทางเก็บผสมทางกรอ แล้วถอนเสียงลงจบลูกตกเสียง ที เป็นเสียงที่ ๑ ของบันไดเสียง ที เป็นการจบแบบสมบูรณ์

สรุปสำนวนกลอนเพลงทองย้อย (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๑ ใช้สำนวนทางเก็บแบบไทย บังคับทาง และในประโยคที่ ๑ โดยมีประโยคที่เด่น คือ ประโยคที่ ๒ | --ลช | ฟร-ร |

๒.๔.๕ วิเคราะห์สำนวนกลอน และสำเนียงเพลงทองย่อน (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๔

เพลงทองย่อน (สองชั้น)

ทางเปลี่ยน ๔

วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
---ท	---ค	---ร	--ค	รดทช	-ท-ค	-รรร	-ชร
วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
---	---	-ช-ช	--ฟ	---ม	---ร	ครมร	มค
วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
---	---ร	---ค	--ฟ	---ล	---	ฟชลช	ลฟ
วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
---	---	-ท-ท	--ค	---ร	---ช	---	--ช
วรรคที่ ๙				วรรคที่ ๑๐			
-รฟช	รฟชท	-ชทค	รทค	ครฟร	คทค	รดฟร	-คท

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑ ใช้สำนวนทางกรอ โดยขึ้นเสียง โค ลักษณะสำนวนลูกเท่า แต่ใช้ทางกรอ แทนทางเก็บ โดยห้องที่ ๒ และห้องที่ ๔ ใช้ลูกตกเสียง โค ซึ่งเป็นเสียงที่ ๒ ของบันไดเสียง ที

วรรคที่ ๒ ใช้สำนวนทางเก็บผสมทางกรอ ซึ่งคล้ายกับทางเปลี่ยนที่ ๑ ซึ่งอ.อุทัย แก้วละเอียด ได้ให้ความเห็นไว้ว่าเป็นลักษณะสำนวนเพลงสำเนียงมอญ โน้ตที่แสดงลักษณะสำเนียงมอญ คือ |รดทช|-ท-ค|-รรร|-ช-ร| โดยเฉพาะ |-รรร|-ช-ร| จะชัดเจนที่สุด

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓ จะเริ่มด้วยการลากเสียงทางกรอจากวรรคที่ ๒ เสียง เร ขาวต่อมา แล้วใช้สำนวนทางกรอเสียง ซอล ไปจบลูกตกเสียง ฟา ซึ่งเป็นเสียงที่ ๕ ของบันไดเสียง ที

วรรคที่ ๔ ใช้สำนวนทางกรอต่อจากวรรคที่ ๓ แต่จะเปลี่ยนบันไดเสียงจาก ที เป็นบันไดเสียง โค เพื่อจบลูกตกเสียง เร ซึ่งเป็นเสียงที่ ๒ ของบันไดเสียง โค ในวรรคที่ ๔

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕ กลับมาใช้บันไดเสียง ที เหมือนเดิม ใช้สำนวนทางกรอ โดยใช้เสียง เร โค ที่ลดเสียงลงตามบันไดเสียง ที สู่ลูกตกเสียง ที ซึ่งเป็นเสียงที่ ๑ ของบันไดเสียง

วรรคที่ ๖ ในวรรคนี้ยังใช้สำนวนทางกรอต่อไป โดยรับสำนวนจากวรรคที่ ๕ แล้วเริ่มด้วยเสียง ลา ซึ่งมีส่วนทำให้วรรคนี้เปลี่ยนบันไดเสียงเป็นบันไดเสียง ฟา คือใช้เสียง |ฟชลช| ซึ่งนำไปสู่ลูกตกเสียง ซอล เป็นเสียงที่ ๒ ของบันไดเสียง ฟา

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗-๘ กลับมาใช้บันไดเสียง โค ใช้สำนวนทางกรอทั้งหมด ๒ วรรค คือ วรรคที่ ๗ และ ๘ แล้วจบลูกตกเสียง ซอล ในท้ายประโยค เป็นเสียงที่ ๖ ของบันไดเสียง ที

ประโยคที่ ๕

วรรคที่ ๙ ใช้สำนวนย้อนเสียงจากต่ำไปเสียงสูง โดยใช้กระสวนจังหวะ |-รฟช|รฟชท | แล้วต่ออีกชุดหนึ่งแบบกระสวนจังหวะเดียวกัน คือ |-ชทค|รทคร| ซึ่งเป็นลักษณะสำนวนทางเก็บแบบไทย

วรรคที่ ๑๐ เป็นสำนวนที่สรุปเพลงคือ ถอนเสียง |ครฟร|คท-ค| ในลูกตกเสียง โค แล้วจบในเสียงลูกตกเสียง ที เป็นเสียงที่ ๑ ของบันไดเสียง ที

สรุปสำนวนกลอนและสำเนียงเพลงทองย่อน (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๕ ใช้สำนวนทางกรอเป็นส่วนใหญ่ โดยใช้สำเนียงมอญ วรรคที่แสดงสำเนียงมอญชัดเจน คือ วรรคที่ ๒ |รดทช|-ท-ค|-รรร|-ช-ร|

๒.๔.๖ วิเคราะห์สำนวนกลอน และสำเนียงเพลงทองย่อน (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๕

เพลงทองย่อน สองชั้น

ทางเปลี่ยน ๕

สำนวนทางเก็บแบบสำนวนไทย							
วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	ฟฟฟร	ฟฟฟค	ฟฟฟร	ฟฟฟค	ฟชฟร	ฟรคท	ลชคช ลทค
วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๒	--ลช	ฟร-ร	--ลช	ฟร	--ลช	ฟร-ร	--ลช ฟร
วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
ประโยคที่ ๓	ฟคคค	ฟคคค	ฟคคค	ทชทค	ลชฟร	ชฟรค	ฟรคท รคท
วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	ฟฟฟฟ	รฟฟฟ	รฟฟฟ	รฟฟค	ทคคฟ	รฟฟฟ	รฟฟฟ รคท
วรรคที่ ๙				วรรคที่ ๑๐			
ประโยคที่ ๕	ลชฟร	ฟรคท	ลชคช	ลทค	--ฟร	คท-ค	รคฟร -ค

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑ ใช้สำนวนกลอนสับ คือ ย้ำเสียงในวรรคนี้คือ ย้ำเสียง ฟา | ฟฟพร | ฟฟฟ๑
| ฟฟพร | ฟฟฟ๑ | โดยใช้ลูกตกเสียง โด ซึ่งเป็นลักษณะการขึ้นต้นแบบลูกเท่า

วรรคที่ ๒ ใช้สำนวนกลอนแบบเรียงเสียงจากเสียงสูงไล่ลงต่ำ แล้วก็ขึ้นสูงกลับไปลูกตกเสียง เร โดยเริ่มจากเสียง | ฟชพร | แล้วไล่ต่ำลงมา | พรคท | แล้วลงต่ำเสียง | ลชคช | ไล่สูงขึ้น | ๑๕คร | ลูกตกเสียง เร

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓-๔ ใช้สำนวนลูกโยน | --ลช | พร-ร | ๔ ครั้งซึ่งอ.อุทัย แก้วละเอียด อธิบายว่าเป็นลักษณะสำนวนของทางระนาดทุ้ม ซึ่งในทางเปลี่ยนที่ ๓ ก็ใช้ลักษณะเดียวกัน โดยใช้ลูกตกเสียง เร

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕ ใช้กลอนทางเก็บแบบบังคับกับกลอนสับทางพื้นเสียง โด โดยใช้เสียง ฟา เร และที่ สลับแทรกพื้นเสียง โด แล้วจบลูกตกเสียง โด ปลายวรรค

วรรคที่ ๖ ใช้สำนวนกลอน ไล่เสียงจากสูงลงต่ำคือ | ลชพร | ชพรค | พรคท | รคท๑ | โดยจบลูกตกเสียง ซอล ซึ่งเป็นเสียงที่ ๖ ที ของบันไดเสียง ที

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗ ห้องที่ ๑-๒ สำนวนที่ใช้คือ | ฟฟพร | รฟพร | เป็นการย้ำเสียงที่ต้องการเน้น คือ เสียง ฟา ในห้องที่ ๓-๔ ก็ใช้ลักษณะสำนวนแบบเดียวกันคือ | รฟพร | รฟคท | โดยย้ำเน้นเสียง เสียง ฟา และลงลูกตกเสียง โด

วรรคที่ ๘ ใช้สำนวนกลอนเช่นเดียวกัน วรรคที่ ๖ เน้นไปที่ลูกตกเสียง ซอล

ประโยคที่ ๕

วรรคที่ ๙ ใช้สำนวนทางเก็บแบบไทยบังคับกับไทยคล้ายกับทางที่แสดงมา โดยมุ่งไปที่ลูกตกทำยวรรคเสียง เร

วรรคที่ ๑๐ เป็นการเตรียมถอนที่เสียงลูกตกเสียง โด ในห้องที่ ๒ แล้วจบลูกตกเสียง ที ในห้องที่ ๘ เป็นเสียงที่ ๑ ของบันไดเสียง ที เป็นการจบแบบสมบูรณ์

สรุปเปรียบเทียบสำนวนกลอนและสำเนียงเพลงทางข่อย (สองชั้น)

ทางพื้น ใช้สำนวนกลอนทางเก็บผสมทางกรอ โดยมีลักษณะสำเนียงแบบสำนวนไทย

ทางเปลี่ยนที่ ๑ ใช้จำนวนทางกรอเป็นส่วนใหญ่จะใช้ทางเก็บบ้างในช่วงสรุปในประโยคที่ ๕ ส่วนสำเนียงเสียงที่เด่นคือ สำเนียงมอญในประโยคที่ ๑ วรรคที่ ๒ กระสวนจังหวะที่สำคัญคือ ประโยคที่ ๒-๔ คือ | --- | --- | -x-x | ---x | ---x | ---x | ---x | xxxx |

ทางเปลี่ยนที่ ๒ ใช้จำนวนกลอนทางกรอผสมทางเก็บบ้างในประโยคที่ ๕ ในช่วงสรุปเพลง ส่วนสำเนียงที่เด่นคือ ประโยคที่ ๒-๔ เป็นสำเนียงฉวน โดยใช้กระสวนจังหวะที่สำคัญคือ | --- | ---x | ---x | ---x | -x-x | -x-x | ---x | ---x |

ทางเปลี่ยนที่ ๓ ใช้จำนวนทางเก็บแบบบังคับทางแบบสำเนียงไทยในแบบ ต่าง ๆ คือ แบบซ้ำเสียงลูกตก และแบบเรียงเสียงประโยคที่เด่นในทางเปลี่ยนที่ ๒ คือ ประโยคที่ ๒ โดยใช้จำนวนกลอนทางเดียวของระนาดทุ้ม คือ | -ลช | ฟร-ร | ๔ ครั้งใน ๑ ประโยค

ทางเปลี่ยนที่ ๔ ใช้จำนวนทางกรอเป็นส่วนใหญ่ แต่จะมีวรรคที่ ๒ ของประโยคที่ ๑ ใช้สำเนียงมอญ ที่ใช้ประจำในการบรรเลงเพลงมอญคือ | รคทช | -ท-ค | -รรร | -ช-ร |

ทางเปลี่ยนที่ ๕ ใช้จำนวนทางเก็บเป็นส่วนใหญ่ใช้กลอนสับ คือ | ฟฟฟร | ฟฟฟค | ฟฟฟร | ฟฟฟค | หรือกลอน | ฟฟรฟ | รฟรฟ | รฟรฟ | รคทค |

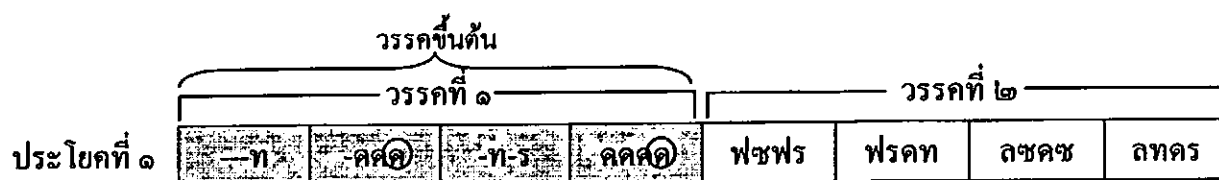
สรุปจำนวนกลอนจะใช้ทางเก็บและทางกรอผสมกัน สำเนียง จะมีสำเนียงไทย สำเนียงมอญ สำเนียงฉวนและประโยคที่เป็นลักษณะเด่นอีกประโยคคือ ลักษณะจำนวนทางทุ้ม | -ลช | ฟร-ร | ซึ่งใช้ในทางเปลี่ยนที่ ๑

๒.๕ การขึ้นต้นและจบเพลง ในการวิเคราะห์การขึ้นต้นและจบเพลง เพลงทองย่อน จะวิเคราะห์ทั้งหมด ๖ ทาง คือ ทางพื้น ทางเปลี่ยนที่ ๑ ทางเปลี่ยนที่ ๒ ทางเปลี่ยนที่ ๓ ทางเปลี่ยนที่ ๔ และทางเปลี่ยนที่ ๕

๒.๕.๑ การขึ้นต้นและจบเพลงทองย่อนทางพื้น

เพลงทองย่อน (สองชั้น)

ทางพื้น

การขึ้นต้นเพลงทองย่อน (สองชั้น) ทางพื้นใช้ลูกตกห้องที่ ๒ และลูกตกห้องที่ ๔ เสียงโด แบบเดียวกัน เป็นลักษณะของทำนองแบบลูกเท่า ซึ่งเป็นการขึ้นต้นเพลงแบบลูกเท่า

เพลงทองย่อน (สองชั้น)

ทางพื้น

ประโยคที่ ๕	วรรคที่ ๕				วรรคจบเพลง			
	ฟชพร	พรคท	ลชคร	ลทคร	--พร	คท-ค	รคพร	-ค(๗)

การจบเพลงทองย่อน (สองชั้น) ทางพื้น ใช้สำนวนกลอนทางเก็บในวรรคที่ ๕ บรรเลงจากเสียง ฟา สูงไปหาลูกตกเสียง เร และจะใช้ทำนอง |--พร|คท-ค| เป็นการถอนเพลงเพื่อจบในลูกตกเสียง ที เป็นเสียงที่ ๑ ของบันไดเสียง ที จึงเป็นการจบแบบสมบูรณ์

๒.๕.๒ การขึ้นต้นเพลงและจบเพลงทองย่อน ทางเปลี่ยนที่ ๑

เพลงทองย่อน (สองชั้น)

ทางเปลี่ยน ๑

ประโยคที่ ๑	วรรคขึ้นต้น				วรรคจบเพลง			
	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
	-ท	-ค	---ร	-ค	-ท-ช	-ท-ค	-รรร	-ช-ร

การขึ้นต้นเพลงทองย่อน (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๑ จะเป็นการใช้สำนวนการบรรเลงทางกรอ โดยใช้ลูกตกห้องที่ ๒ เสียง โค และลูกตกห้องที่ ๔ เสียง โค เดียวกันจะเป็นการขึ้นต้นเพลง โดยใช้ลูกต่ำเป็นการขึ้นต้นเพลง แต่แทนที่จะใช้สำนวนทางฆ้อง ผู้แต่งใช้สำนวนทางกรอแบบบังคับทางทุกเครื่องมือแทน

ทางเปลี่ยน ๑

ประโยคที่ ๕	วรรคที่ ๑				วรรคจบเพลง			
	-รฟช	รฟชท	-ชทค	รทคร	ครพร	คท-ค	รคพร	-ค(๗)

การจบเพลงทองย่อน (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๑ จะใช้สำนวนทางเก็บจากเสียง เร ดำได้เสียงขึ้นสูงจากต้นวรรคที่ ๕ ถึง เร สูง สำนวนทางเก็บในห้องที่ ๖ ที่เสียง โค แล้วจึงจบลงลูกตกเสียง ที ในท้ายประโยค ซึ่งเป็นเสียงที่ ๑ ของบันไดเสียง ที นับเป็นการจบแบบสมบูรณ์

ทางเปลี่ยน ๓

ประ โยคที่ ๕	วรรคที่ ๕				วรรคจบเพลง		
					วรรคที่ ๑๐		
	ฟขฟร	ฟรคท	ลชคช	ลทศร	ครฟร	คท(ค)	รคฟร
							-ค(ท)

การจบเพลงทองย่อน (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๓ จะเริ่มต้นด้วยวรรคที่ ๕ ดำเนินสำนวนทางเก็บแบบไล่เสียงฟา จากสูงไปหาเสียงต่ำ เสียง ซอล และไล่จากเสียงต่ำไปหาเสียง เร สูง คู่ลูกตกทำยวรรค แล้วถอนทางเก็บในลูกตกเสียง โด ในห้องที่ ๗ วรรคที่ ๑๐ และจบลูกตกทำยวรรคเสียง ที ซึ่งเป็นเสียงที่ ๑ ของบันไดเสียง ที ที่ใช้กับเพลงทองย่อน จึงเป็นการจบแบบสมบูรณ์

๒.๕.๕ การขึ้นต้นและจบเพลงทองย่อน ทางเปลี่ยนที่ ๔

เพลงทองย่อน (สองชั้น)

ทางเปลี่ยน ๔

ประ โยคที่ ๑	วรรคขึ้นต้น							
	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
	-ท	-ค	-ร	-ค	รคทช	-ท-ค	-รรร	-ช-ร

การขึ้นต้นเพลงทองย่อน (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๔ เป็นการใช้สำนวนทางกรอในการขึ้นต้นเพลง โดยลูกตกห้องที่ ๒ จบเสียง โด และลูกตกห้องที่ ๔ ใช้เสียง โด แบบเดียวกัน ในลักษณะนี้เป็นการขึ้นต้นเพลงแบบใช้ลูกเท่า แต่แทนที่จะใช้ทางฆ้องในการบรรเลงขึ้นต้น ผู้แต่งได้ใช้ทางกรอแทน

ทางเปลี่ยน ๔

ประ โยคที่ ๕	วรรคที่ ๕				วรรคจบเพลง		
					วรรคที่ ๑๐		
	-รฟช	รฟช(ท)	-ชทค	รทศร	ครฟร	คท(ค)	รคฟร
							-ค(ท)

การจบเพลงทองย่อน (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๔ จะใช้สำนวนการจบแบบเดียวกับทางเปลี่ยนที่ ๒ คือจะใช้สำนวนทางเก็บแบบกระสวนจังหวะ | -xxx | xxxx | จากเสียง เร ต่ำต้นวรรคที่ ๕ ไล่ขึ้นเสียงสูงถึงเสียง เร สูงในลูกตกปลายวรรค แล้วจึงถอนลงเสียง โด ลูกตกห้องที่ ๖ และจบลงในเสียง ที ของลูกตกทำยวรรคเป็นการจบแบบสมบูรณ์ โดยจบเสียงที่ ๑ ของบันไดเสียง ที

๒.๕.๖ การขึ้นต้นและจบเพลงทอย่อน ทางเปลี่ยนที่ ๕

เพลงทอย่อน (สองชั้น)

ทางเปลี่ยน ๕

ประโยคที่ ๑	วรรคขึ้นต้น				วรรคที่ ๒			
	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
	ฟฟฟร	ฟฟฟด	ฟฟฟร	ฟฟฟด	ฟชฟร	ฟรคท	ลชคช	ลทคร

การขึ้นต้นเพลงทอย่อน (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๕ จะใช้จำนวนการบรรเลงแบบทางเก็บบังคับทาง จำเสียง ฟา แบบลักษณะกลอนสับเสียงแล้วใช้ลูกตก ห้องที่ ๒ และ ๔ เสียง โด เดียวกัน ซึ่งเป็นการขึ้นต้นเพลงแบบลักษณะลูกเท่า แต่ใช้ทางจำนวนกลอนทางเก็บแทนทางกรอหรือทางฆ้องแทน

ทางเปลี่ยน ๕

ประโยคที่ ๕	วรรคที่ ๑				วรรคจบเพลง			
	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
	ลชฟร	ฟรคท	ลชคช	ลทคร	ฟร	คท-โด	รคฟร	-ค-ท

การจบเพลงทอย่อน (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๕ จะใช้จำนวนทางเก็บจากวรรคที่ ๕ จากเสียง ฟา สูง ลงเสียงต่ำเสียง ที แล้วย้อนกลับขึ้นเสียงจบลูกตกเสียง เร สูง ในปลายวรรคและถอนทำนองในลูกตกเสียง โด ในห้องที่ ๖ วรรคที่ ๑๐ และจบลงในลูกตกเสียง ที ห้องที่ ๘ ของท้ายประโยค ซึ่งเป็นเสียงที่ ๑ ของบันไดเสียง ที เป็นการจบแบบสมบูรณ์

สรุปการเปรียบเทียบการขึ้นต้นและจบเพลงทอย่อน (สองชั้น)

การขึ้นต้นเพลง

ทางพื้น จะใช้จำนวนลูกเท่าเสียง โด ในการขึ้นเพลงแบบทางฆ้อง

ทางเปลี่ยนที่ ๑ จะใช้จำนวนลูกเท่าเสียง โด ในการขึ้น แต่บรรเลงในจำนวนทางกรอแทน

ทางเปลี่ยนที่ ๒ จะใช้การขึ้นต้นเพลงแบบทำนอง โดยเปลี่ยนลูกตกห้องที่ ๒ เป็นเสียงซอล และใช้ลูกตกห้องที่ ๔ เสียง โด แบบเดียวกับทางพื้น

ทางเปลี่ยนที่ ๓ จะใช้ลูกเท่าเสียง โด ในการขึ้นเพลง แล้วใช้จำนวนการบรรเลงทางเก็บแบบบังคับทางลักษณะกลอนแบบเส้นฟันปลา | ↗ ↘ ↗ ↘ |

ทางเปลี่ยนที่ ๔ จะใช้จำนวนทางกรอ และใช้ลูกเท่าเสียง โด

ทางเปลี่ยนที่ ๕ จะใช้ลูกเท่าเสียง โด ใช้จำนวนการบรรเลงแบบกลอนสับนกลือ
| ฟฟฟร | ฟฟฟด |

การจบเพลง

ในเพลงทองย่อน (สองชั้น) ทั้งทางพื้น และทางเปลี่ยนต่าง ๆ จะจบด้วยเสียง โด ซึ่งเป็นเสียงแรกของบันไดเสียง โด ซึ่งเป็นลักษณะการจบแบบสมบูรณ์

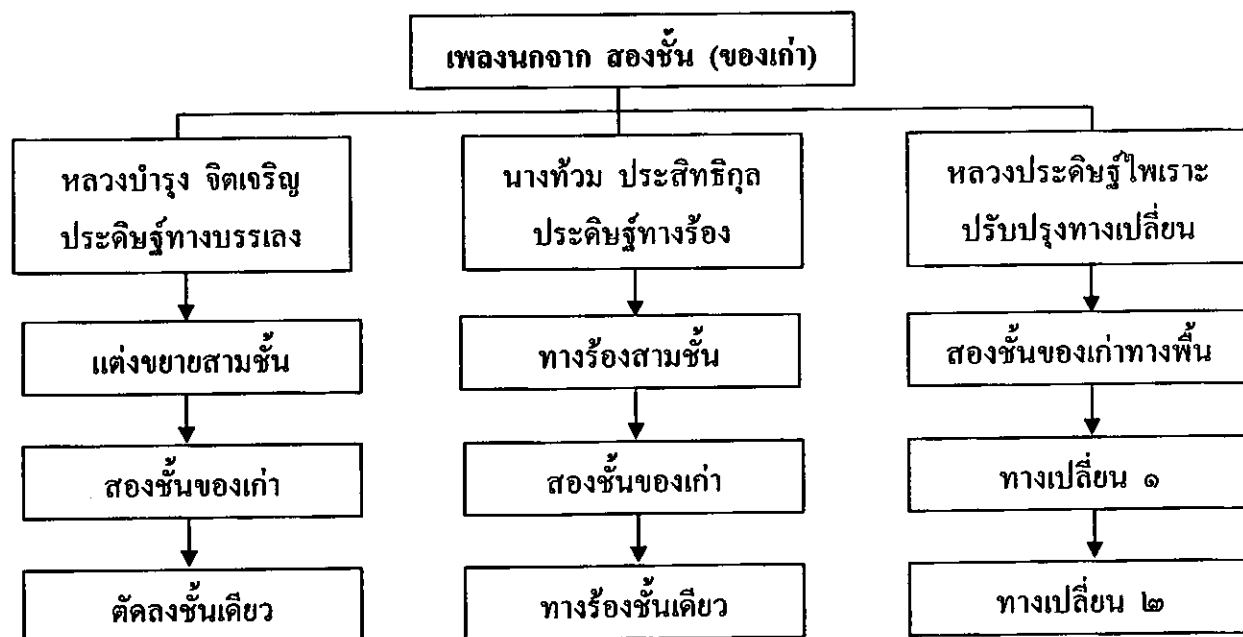
เพลงนกจาก

๑. ประวัติที่มาของเพลงนกจาก

เพลงนกจากเป็นเพลงอัตราจังหวะสองชั้น ของเก่าใช้ประกอบการแสดงโขน ละคร ในปี พ.ศ. ๒๔๕๕ หลวงบำรุงจิตเจริญ (รูป สาครวิสัย) ได้นำเพลงนกจากสองชั้นของเดิม มาแต่งขึ้นเป็นอัตราจังหวะสามชั้นและตัดลงเป็นอัตราจังหวะชั้นเดียว ครอบเป็นเพลงเถา และครูท้วม ประสิทธิ์กุล เป็นผู้ประพันธ์ทางร้อง (ณรงค์ชัย ปิฎกธัตต์ . มปป : 135)

นอกจากนี้ครูหลวงประดิษฐ์ไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ได้นำเพลงนกจากอัตราจังหวะสองชั้นของเก่า นำมาปรับปรุงเป็นทางเปลี่ยนไว้ ๒ ทาง

จากบทเพลงนกจากที่กล่าวมาข้างต้น พอสรุปเป็นภาพประกอบได้ดังนี้

ภาพประกอบที่ ๑ แสดงประวัติที่มาเพลงนกจาก (สองชั้น)

๒. การวิเคราะห์องค์ประกอบทางดนตรีเพลงนกจาก (สองชั้น) ทำนองทางพื้น และทำนองทางเปลี่ยน ๑ - ๒

เพลงนกจาก (สองชั้น)

ทางพื้น

ชลชค	-ร-ม	ชลชม	-ร-ค	-ทรล	ทลชม	-ร-ม	-ช-ล
-ทรล	ทลชม	-ร-ม	-ช-ล	---ร	---ค	-คคค	ลค-ล
-ม-ร	-คคค	-ช-ม	-มมม	รมชล	-ค-ร	-มชร	มรคค
---ค	-คคค	รมรค	-ล-ช	-ลคค	ชม-ช	--ลล	คชลค

ทางเปลี่ยน ๑

ชลชค	-ร-ม	ชลชม	-ร-ค	----	-ล-ค	-ล-ค	---ล
----	-ม-ช	-ม-ช	---ม	-ร-ร	---ม	---ช	---ล
----	-ม-ม	-มมม	-ม-ร	-รรร	-ร-ค	-คคค	-ค-ล
-ค-ค	---ร	---ม	---ช	-ลคค	ชม-ช	--ลล	คชลค

ทางเปลี่ยน ๒

-ม-ช	ลค-ล	-ม-ช	ลค-ล	-ช-ม	ชล-ช	-ช-ม	ชล-ช
-ช-ล	คม-ร	-ช-ล	คม-ร	-ม--	-ร--	-ค--	-ล--
----	-ม-ม	รมชม	รค-ร	ครมร	คค-ค	ลคคค	ลช-ล
---ค	---ร	---ม	---ช	-ลคค	ชม-ช	--ลล	คชลค

๒.๑ รูปแบบของเพลง ท่อนเพลง วรรคเพลง และประโยคเพลง

เพลงนกจาก (สองชั้น) ที่นำมาวิเคราะห์นี้เป็นเพลงลักษณะท่อนเดียว หลวงประดิษฐ์ไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ได้แต่งทางเปลี่ยนไว้ ๒ ทางด้วยกัน ความยาวของเพลงจะมีความยาว ๔ จังหวะหน้าทับหรือจะเรียกเป็นประโยคเพลงได้ ๖ ประโยค แต่ละประโยคจะแบ่งออกเป็น ๒ วรรค ใน ๑ ท่อนเพลง จะมีทั้งหมด ๘ วรรค ดังโน้ตที่จะแสดงต่อไปนี้

เพลงนกจาก (สองชั้น)

ทางพื้น

	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	ชลชด	-ร-ม	ชลชม	-ร-ด	-ทรล	ทลชม	-ร-ม	-ช-ล
	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๒	-ทรล	ทลชม	-ร-ม	-ช-ล	---ร	---ด	-ดดค	ลค-ล
	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
ประโยคที่ ๓	-ม-ร	-ดคค	-ช-ม	-มมม	รมชล	-ค-ร	-มชร	มรดล
	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	---ค	-ดคค	รมรด	-ล-ช	-ลคล	ชม-ช	--ลล	คชลค

ทางเปลี่ยน ๑

	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	ชลชด	-ร-ม	ชลชม	-ร-ด	----	-ล-ค	-ล-ค	---ล
	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๒	----	-ม-ช	-ม-ช	---ม	-ร-ร	---ม	---ช	---ล
	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
ประโยคที่ ๓	----	-ม-ม	-มมม	-ม-ร	-รรร	-ร-ค	-ดคค	-ค-ล
	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	-ค-ค	---ร	---ม	---ช	-ลคล	ชม-ช	--ลล	คชลค

ทางเปลี่ยน ๒

	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	-ม-ช	ลค-ล	-ม-ช	ลค-ล	-ช-ม	ชล-ช	-ช-ม	ชล-ช
	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๒	-ช-ล	คม-ร	-ช-ล	คม-ร	-ม--	-ร--	-ค--	-ล--
	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
ประโยคที่ ๓	----	-ม-ม	รมชม	รค-ร	ครมร	คค-ค	ลครค	ลช-ล
	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	---ค	---ร	---ม	---ช	-ลคล	ชม-ช	--ลล	คชลค

สรุปเปรียบเทียบ รูปแบบ ท่อนเพลง วรรคเพลง และประโยคเพลง เพลงนกจาก (สองชั้น) ทางพื้น ทางเปลี่ยนที่ ๑ ทางเปลี่ยนที่ ๒ จะเป็นเพลงท่อนเดียว ที่มีความยาว ๔ จังหวะหน้าทับ หรือเรียกเป็นประโยคได้ ๔ ประโยค แบ่งออกเป็น วรรค ได้ ๘ วรรค เช่นเดียวกันทั้ง ๓ ทาง

๒.๒ บันไดเสียง ในการวิเคราะห์บันไดเสียงเพลงนกจาก จะวิเคราะห์ทั้งหมด ๓ ทาง คือ ทางพื้น ทางเปลี่ยนที่ ๑ ทางเปลี่ยนที่ ๒

๒.๒.๑ วิเคราะห์บันไดเสียงเพลงนกจาก (สองชั้น) ทางพื้น

เพลงนกจาก (สองชั้น)

ทางพื้น

ประโยคที่ ๑	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
	ชลชด	-ร-ม	ชลชม	-ร-ด	-ทรล	ทลชม	-ร-ม	-ช-ล
ประโยคที่ ๒	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
	-ทรล	ทลชม	-ร-ม	-ช-ล	---ร	---ด	-ดคค	ลค-ล
ประโยคที่ ๓	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
	-ม-ร	-ดคค	-ช-ม	-มมม	รมชล	-ค-ร	-มชร	มรคค
ประโยคที่ ๔	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
	---ค	-ดคค	รมรค	-ล-ช	-ลคค	ชม-ช	--ลล	คชลค

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑ กลุ่มเสียงหลักคือ ครม-ชล ไม่มีโน้ตจร จึงเป็นทำนองอยู่ในบันไดเสียง โด

วรรคที่ ๒ กลุ่มเสียงหลักคือ ชลท-รม ไม่มีโน้ตจร จึงเป็นทำนองอยู่ในบันไดเสียง ซอล

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓ กลุ่มเสียงหลักคือ ชลท-รม ไม่มีโน้ตจร จึงบรรเลงอยู่ในบันไดเสียง ซอล

วรรคที่ ๔ กลุ่มเสียงหลักคือ ครม-ชล ไม่มีโน้ตจร บันไดเสียงที่ใช้คือ บันไดเสียง โด

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕, ๖ กลุ่มเสียงหลักคือ ครม-ชล ไม่มีโน้ตจร จึงเป็นทำนองอยู่ในบันไดเสียง โด

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗, ๘ กลุ่มเสียงหลักคือ ครม-ชล ไม่มีโน้ตจร จึงเป็นทำนองอยู่ในบันไดเสียง โด

๒.๒.๒ วิเคราะห์บันไดเสียงเพลงนกจาก (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๑

เพลงนกจาก (สองชั้น)

ทางเปลี่ยน ๑

	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	ชลชค	-ร-ม	ชลชม	-ร-ด	----	-ล-ด	-ล-ด	---ล
	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๒	----	-ม-ช	-ม-ช	---ม	-ร-ร	---ม	---ร	---ล
	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
ประโยคที่ ๓	----	-ม-ม	-มมม	-ม-ร	-รรร	-ร-ด	-ดคค	-ค-ล
	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	-ค-ค	---ร	---ม	---ช	-ลคค	ชม-ช	--ลล	คชคค

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑-๒ กลุ่มเสียงหลักที่ใช้คือ ครม-ชล ไม่มีโน้ตจร จึงเป็นทำนองอยู่ในบันไดเสียง โด

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓-๔ กลุ่มเสียงหลักที่ใช้คือ ครม-ชล ไม่มีโน้ตจร จึงเป็นทำนองอยู่ในบันไดเสียง โด

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕-๖ กลุ่มเสียงหลักที่ใช้คือ ครม-ชล ไม่มีโน้ตจร จึงเป็นทำนองอยู่ในบันไดเสียง โด

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗-๘ กลุ่มเสียงหลักที่ใช้คือ ครม-ชล ไม่มีโน้ตจร จึงเป็นทำนองอยู่ในบันไดเสียง โด

๒.๒.๓ วิเคราะห์บันไดเสียงเพลงนกจาก (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๒

เพลงนกจาก (สองชั้น)

ทางเปลี่ยน ๒

	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	-ม-ช	ลค-ล	-ม-ช	ลค-ล	-ช-ม	ชล-ช	-ช-ม	ชล-ช
	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๒	-ช-ล	คม-ร	-ช-ล	คม-ร	-ม--	-ร--	-ค--	-ล--
	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
ประโยคที่ ๓	----	-ม-ม	รมชม	รค-ร	ครมร	คค-ค	ลครค	ลช-ล
	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	---ค	---ร	---ม	---ช	-ลคค	ชม-ช	--ลล	คชคค

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑-๒ กลุ่มเสียงหลักที่ใช้คือ ค-ม-ชล ไม่มีโน้ตจร จึงเป็นทำนองอยู่ในบันไดเสียง โด แต่ใช้เสียงเพียง ๔ เสียง

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓-๔ กลุ่มเสียงหลักที่ใช้คือ ครม-ชล ไม่มีโน้ตจร จึงเป็นทำนองอยู่ในบันไดเสียง โด

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕-๖ กลุ่มเสียงหลักที่ใช้คือ ครม-ชล ไม่มีโน้ตจร จึงเป็นทำนองอยู่ในบันไดเสียง โด

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗-๘ กลุ่มเสียงหลักที่ใช้คือ ครม-ชล ไม่มีโน้ตจร จึงเป็นทำนองอยู่ในบันไดเสียง โด

สรุปเปรียบเทียบ การวิเคราะห์บันไดเสียง ของเพลงนกจาก (สองชั้น) ทั้ง ๓ ทาง คือทางพื้น ทางเปลี่ยนที่ ๑ ทางเปลี่ยนที่ ๒ มีรายละเอียดดังนี้

ทางพื้น กลุ่มเสียงหลักคือ ครม-ชล ไม่มีโน้ตจร จึงเป็นทำนองในบันไดเสียง โด ทุกประโยค

ทางเปลี่ยนที่ ๑ กลุ่มเสียงหลักคือ ครม-ชล ไม่มีโน้ตจร จึงเป็นทำนองในบันไดเสียง โด ทุกประโยค

ทางเปลี่ยนที่ ๒ กลุ่มเสียงหลักคือ ครม-ชล ไม่มีโน้ตจร จึงเป็นทำนองในบันไดเสียง โด ทุกประโยค

สรุป ทั้ง ๓ ทางของเพลงนกจาก ใช้บันไดเสียง โด ทั้งหมด

๒.๓ วิเคราะห์การเคลื่อนที่ของลูกตก ในการวิเคราะห์การเคลื่อนที่ของลูกตกเพลงนกจาก (สองชั้น) จะวิเคราะห์ทั้งหมด ๓ ทาง คือทางพื้น ทางเปลี่ยนที่ ๑ ทางเปลี่ยนที่ ๒

๒.๓.๑ วิเคราะห์การเคลื่อนที่ของลูกตกเพลงนกจาก ทางพื้น

เพลงนกจาก (สองชั้น)

ทางพื้น

	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	ชลชด	-ร-ม	ชลชม	-ร-๑	-ทรล	ทลชม	-ร-ม	-ช-๑
	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๒	-ทรล	ทลชม	-ร-ม	-ช-๑	---ร	---ค	-คคค	คค๑
	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
ประโยคที่ ๓	-ม-ร	-คคค	-ช-ม	-ม-๑	รมชล	-ค-ร	-ม-ช	มรค๑
	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	---ค	-คคค	มรค	-ล-๑	-ลคค	ชม-ช	--ลล	คชล๑

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑ ลูกตกเสียง โค

วรรคที่ ๒ จากวรรคที่ ๑ ลูกตกเสียง โค เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ลา

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓ จากวรรคที่ ๒ ลูกตกเสียง ลา เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ลา

วรรคที่ ๔ จากวรรคที่ ๓ ลูกตกเสียง ลา เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ลา

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕ จากวรรคที่ ๔ ลูกตกเสียง ลา เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง มี

วรรคที่ ๖ จากวรรคที่ ๕ ลูกตกเสียง มี เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ลา

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗ จากวรรคที่ ๖ ลูกตกเสียง ลา เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ซอล

วรรคที่ ๘ จากวรรคที่ ๗ ลูกตกเสียง ซอล เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง โค

๒.๓.๒ วิเคราะห์การเคลื่อนที่ของลูกตกทางเปลี่ยนที่ ๑

เพลงนกจาก (สองชั้น)

ทางเปลี่ยน ๑

	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	ซลซค	-ร-ม	ซลซม	-ร ^๑	----	-ล-ค	-ล-ค	-- ^๑
	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๒	----	-ม-ซ	-ม-ซ	-- ^๒	-ร-ร	---ม	---ซ	-- ^๑
	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
ประโยคที่ ๓	----	-ม-ม	-มมม	-ม ^๑	-รรร	-ร-ค	-คคค	-ค ^๑
	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	-ค-ค	---ร	---ม	--- ^๒	-คคค	ซม-ซ	-ลค	คซ ^๑

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑ ลูกตกเสียง โค
 วรรคที่ ๒ จากวรรคที่ ๑ ลูกตกเสียง โค เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ลา

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓ จากวรรคที่ ๒ ลูกตกเสียง ลา เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง มี
 วรรคที่ ๔ จากวรรคที่ ๓ ลูกตกเสียง มี เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ลา

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕ จากวรรคที่ ๔ ลูกตกเสียง ลา เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง เร
 วรรคที่ ๖ จากวรรคที่ ๕ ลูกตกเสียง เร เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ลา

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗ จากวรรคที่ ๖ ลูกตกเสียง ลา เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ซอล
 วรรคที่ ๘ จากวรรคที่ ๗ ลูกตกเสียง ซอล เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง โค

๒.๓.๓ วิเคราะห์การเคลื่อนที่ของลูกตก ทางเปลี่ยนที่ ๒

เพลงนกจาก (สองชั้น)

ทางเปลี่ยน ๒

ประโยคที่ ๑	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
	-ม-ช	ลค-ล	-ม-ช	ลค- <u>ล</u>	-ช-ม	ชล-ช	-ช-ม	ชล- <u>ช</u>
ประโยคที่ ๒	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
	-ช-ล	คม-ร	-ช-ล	คม- <u>ร</u>	-ม--	-ร--	-ค--	- <u>ล</u> --
ประโยคที่ ๓	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
	----	-ม-ม	รมชม	รค- <u>ร</u>	ครมร	คล-ค	ลครค	ลช- <u>ล</u>
ประโยคที่ ๔	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
	---ค	---ร	---ม	--- <u>ช</u>	-ลคค	ชม-ช	--ลล	คช- <u>ล</u>

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑ ลูกตกเสียง ลา
 วรรคที่ ๒ จากวรรคที่ ๑ ลูกตกเสียง ลา เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ซอล

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓ จากวรรคที่ ๒ ลูกตกเสียง ซอล เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง เร
 วรรคที่ ๔ จากวรรคที่ ๓ ลูกตกเสียง เร เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ลา

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕ จากวรรคที่ ๔ ลูกตกเสียง ลา เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง เร
 วรรคที่ ๖ จากวรรคที่ ๕ ลูกตกเสียง เร เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ลา

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗ จากวรรคที่ ๖ ลูกตกเสียง ลา เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ซอล
 วรรคที่ ๘ จากวรรคที่ ๗ ลูกตกเสียง ซอล เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง โด

จากการวิเคราะห์การเคลื่อนที่ของลูกตกเพลงนกจาก (สองชั้น) ทางพื้น และทางเปลี่ยนที่

๑ - ๒ พบการเคลื่อนที่ของลูกตกแต่ละประโยคได้ดังนี้

ประโยคที่ ๑	ทางพื้น	ลูกตกเสียง ลา
	ทางเปลี่ยนที่ ๑	ลูกตกเสียง ลา
	ทางเปลี่ยนที่ ๒	ลูกตกเสียง ซอล
ประโยคที่ ๒	ทางพื้น	ลูกตกเสียง ลา
	ทางเปลี่ยนที่ ๑	ลูกตกเสียง ลา
	ทางเปลี่ยนที่ ๒	ลูกตกเสียง ลา
ประโยคที่ ๓	ทางพื้น	ลูกตกเสียง ลา
	ทางเปลี่ยนที่ ๒	ลูกตกเสียง ลา
	ทางเปลี่ยนที่ ๓	ลูกตกเสียง ลา
ประโยคที่ ๔	ทางพื้น	ลูกตกเสียง โด
	ทางเปลี่ยนที่ ๑	ลูกตกเสียง โด
	ทางเปลี่ยนที่ ๒	ลูกตกเสียง โด

สรุปเปรียบเทียบการเคลื่อนที่ของลูกตกเพลงนกจากทางพื้นและทางเปลี่ยนพบ
 ความแตกต่างของแต่ละประโยคดังนี้

ประโยคที่ ๑ ทางเปลี่ยนที่ ๒ ใช้ลูกตกแตกต่างกันคือใช้เสียง ซอล
 ประโยคที่ ๒ ลูกตกเสียง ลา ทุกทาง
 ประโยคที่ ๓ ลูกตกเสียง ลา ทุกทาง
 ประโยคที่ ๔ ลูกตกเสียง โด ทุกทาง

๒.๔ จำนวนกลอน และ สำเนียง ในการวิเคราะห์จำนวนกลอน และสำเนียงของเพลง
นกจาก จะวิเคราะห์ทั้งหมด ๓ ทาง คือ ทางพื้น ทางเปลี่ยนที่ ๑ ทางเปลี่ยนที่ ๒

๒.๔.๑ วิเคราะห์จำนวนกลอน และสำเนียงเพลงนกจาก ทางพื้น

เพลงนกจาก (สองชั้น)

ทางพื้น

	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	ชลชด	-ร-ม	ชลชม	-ร(๑)	-ทรล	ทลชม	-ร-ม	-ช(๑)
	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๒	-ทรล	ทลชม	-ร-ม	-ช(๑)	---ร	---ค	-คคค	ลค(๑)
	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
ประโยคที่ ๓	-ม-ร	-คคค	-ช-ม	-มม(๑)	รมชล	-ค-ร	-มชร	มรค(๑)
	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	---ค	-คคค	รมรค	-ล(๑)	-ลคค	ชม-ช	--ลค	คชลค(๑)

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑ ใช้จำนวนทางเก็บผสมทางกรอ ในวรรคนี้จะมีการสัมผัสเสียงกันคือ เสียงมีใน
ห้องที่ ๒ และห้องที่ ๑ เป็นการสัมผัสในวรรค

วรรคที่ ๒ จะเปลี่ยนบันไดเสียงเป็นเสียง ซอล และจำนวนกลอนทางเก็บผสมทางกรอ
และจบลูกตก เสียง ลา

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓ ยังคงใช้จำนวนทางเก็บผสมทางกรอ แบบเดียวกับวรรคที่ ๒ โดยใช้บันได
เสียง ซอล แล้วจบลูกตกเสียง ลา ซึ่งเป็นเสียงที่ ๒ ของบันไดเสียง ซอล

วรรคที่ ๔ ยังคงใช้จำนวนทางกรอผสมทางเก็บ โดยกลับมาใช้บันไดเสียง โค จบลูกตก
เสียง ลา ปลายวรรค

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕ ใช้จำนวนทางกรอผสมทางเก็บ กระสวนจังหวะแบบ | -x-x | -xxx | คือ
| -ม-ร | -คคค | -ช-ม | -มมม | แล้วจบลูกตกเสียง มี ในเสียงที่ ๓ ของบันไดเสียง มี

วรรคที่ ๖ ใช้จำนวนทางเก็บต้นวรรคผสมทางกรอทางเก็บ โดยไล่เสียงจากต่ำไปสูง
| รมชล | -ค-ร | แล้วย้อนกลับลงต่ำลูกตกเสียง ลา | -มชร | มรคล |

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๑ ใช้สำนวนทางเก็บผสมกรอ โดยเริ่มตั้งเสียงที่เสียง โด แล้วไล่เสียงจากสูงลงต่ำ ไปสู่ลูกตกปลายวรรคเสียง ซอล

วรรคที่ ๘ ใช้สำนวนทางเก็บถอนเสียงเพื่อจบเพลง ที่ลูกตกห้องที่ ๖ เสียง ซอล แล้วจบลง ที่ลูกตกเสียง โด ส่วนสำเนียงเพลง โดยทั่วไปเป็นลักษณะสำนวนแบบไทย

สรุปสำนวนเพลงนกจาก (สองชั้น) ทางพื้น ส่วนใหญ่ใช้สำนวนทางเก็บผสมทางกรอ โดยมีสำเนียงลักษณะออกมาทางสำเนียงไทย

๒.๔.๒ วิเคราะห์สำนวนกลอน และสำเนียง เพลงนกจาก (สองชั้น) เปลี่ยนที่ ๑

เพลงนกจาก (สองชั้น)

ทางเปลี่ยน ๑

	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	ซลซค	-ร-ม	ซลซม	-ร(ค)	----	-ล-ค	-ล-ค	--(ล)
	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๒	----	-ม-ซ	-ม-ซ	--(ม)	-ร-ร	---ม	---ซ	--(ล)
	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
ประโยคที่ ๓	----	-ม-ม	-มมม	-ม(ร)	-ร-ร	-ร-ค	-คคค	-ค(ล)
	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	-ค-ค	---ร	---ม	--(ซ)	-ลคค	ซม-ซ	--ลล	คซล(ค)

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑ ใช้ทางเก็บผสมทางกรอ โดยมีเสียงสัมผัสในวรรค คือเสียง มี แล้วจบลงที่ลูกตกเสียง โด

วรรคที่ ๒ ใช้สำนวนทางกรอเสียง | — | -ล-ค | -ล-ค | — | ซึ่งเป็นกระสวนจังหวะ | — | | -x-x | -x-x | ---x | คล้ายกับสำเนียงขวา ในเพลงขวาคือ | ---ล | -ค-ล | -ค-ล | -ล-ล | แต่กลับเสียง โน้ตกัน และตัดเสียงห้องสุดท้ายออก ๑ ตัว จบลูกตกเสียง ลา เสียงที่ ๖ ของบันไดเสียง โด

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓ ใช้สำนวนทางกรอ และสำเนียงขวาเช่นเดียวกับวรรคที่ ๒ แต่ใช้ลูกตกเสียง มี
วรรคที่ ๔ ใช้สำนวนทางกรอ โดยไล่ระดับเสียงจากเสียง เร ขึ้นไปสู่ลูกตกเสียง ลา ซึ่งเป็นเสียงที่ ๖ ของบันไดเสียง โด

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕-๖ ใช้สำนวนการซ้ำเสียง จากสูงลงเสียงต่ำ คือ | -ม-ม | -มมม | -ม-ร | -รรร | -ร-ด |
| -ดคค | -ค-ด | กระสวนจังหวะที่เด่นในวรรคนี้คือ | -xxx | -x-x | โดยเริ่มจากเสียง มี ไปสู่ลูกตก
เสียง เร และปลายประโยคเสียง ลา

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗ ใช้สำนวนทางกรอในการสรุปเพลง โดยเริ่มไต่ระดับเสียงจากเสียงโดสูงขึ้นไป
แล้วกลับมาลูกตกเสียง ซอล เป็นเสียงที่ ๕ ของบันไดเสียง โด

วรรคที่ ๘ สำนวนกลอนทางเก็บผสมทางกรอ โดยถอนเสียงเพื่อจบเพลงในลูกตกห้องที่
๖ เสียง ซอล แล้วไต่ระดับไปจนเสียง โด

สรุป สำนวนกลอนทางเปลี่ยนที่ ๑ จะเป็นสำนวนทางกรอ เป็นส่วนใหญ่ โดยมีทางเก็บ
ผสมเพื่อเป็นการซ้ำเสียง

ลักษณะสำเนียงขวา คือ	--- -ล-ค -ล-ค ---ล
ลักษณะกระสวนจังหวะ	-x-x -x-x ---x
สำนวนการซ้ำเสียงที่เด่น	-ม-ม -มมม -ม-ร -รรร -ร-ด -ดคค -ค-ด
ลักษณะกระสวนจังหวะ	-x-x -xxx -x-x -xxx -x-x -xxx -x-x

๒.๔.๑ วิเคราะห์สำนวนกลอน และสำเนียง เพลงนกจาก (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๒

เพลงนกจาก (สองชั้น)

ทางเปลี่ยน ๒

	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	-ม-ซ	ลค-ล	-ม-ซ	ลค-ล	-ซ-ม	ซล-ซ	-ซ-ม	ซล-ซ
	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๒	-ซ-ล	คม-ร	-ซ-ล	คม-ร	-ม--	-ร--	-ค--	-ล
	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
ประโยคที่ ๓	---	-ม-ม	รมซม	รค-ล	ครมร	คค-ค	ลคคค	ลซ-ล
	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	---ค	---ร	---ม	---ล	-ลคค	ซม-ซ	--ลค	คซลค

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑ ส่วนนกตอนวรรคนี้ครุอุทัย แก้วละเอียด ได้อธิบายว่าเป็นลักษณะเขียนแบบเสียงนกยูงร้องของเพลงเขมรไพรโยค |-ม-ช|ลค-ล|

วรรคที่ ๒ ส่วนนกตอน จะเป็นกระสวนจังหวะแบบเดียวกับ วรรคที่ ๑ แต่เปลี่ยนลูกตกเป็นเสียง ซอล คือ |-ช-ม|ชล-ช|

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓ ส่วนนกตอนเน้นกระสวนจังหวะแบบเดียวกับวรรคที่ ๒ แต่เปลี่ยน ลูกตกเป็นเสียง เร คือ |-ช-ล|คม-ร|

วรรคที่ ๔ เป็นส่วนทางกรอ โดยเริ่มจากเสียง มี ลระดับต่ำลงมาเสียง เร , โค และจบลูกตกเสียง ลา

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕-๖ จะเป็นส่วนที่ต่อเป็นประโยคโดยใช้กระสวนจังหวะคือ | xxxx | xx-x | ๓ ครั้ง เรียงลำดับลูกตกจากเสียง มี ลระดับเสียง เร โค และลา จบลูกตกปลายประโยคเสียง ลา ซึ่งเป็นเสียงที่ ๕ ของบันไดเสียง โค

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗ จะเป็นส่วนทางกรอ โดยเริ่มจากเสียง โคแล้วเคลื่อนสูงขึ้นเสียง เร มี และจบลูกตกเสียง ซอล

วรรคที่ ๘ จะเป็นการจบเพลง โดยใช้การถอนเสียงเพื่อจบเพลงที่ลูกตกเสียง ซอล แล้วจบลูกตกเสียง โค ซึ่งเป็นเสียงที่ ๑ ของบันไดเสียง

สรุป ส่วนนกและสำเนียงที่เด่นในเพลงนกจาก (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๒ คือ

๑. วรรคที่ ๑, ๒ และ ๓ เขียนแบบเสียงร้องนกยูง

ทำนอง |-ม-ช| -ลค-ล| , |-ช-ม| ชล-ช| และ |-ช-ล| คม-ร|

กระสวนจังหวะ |-x-x| xx-x|

๒. วรรคที่ ๕-๖

ทำนอง |รมชม| รค-ร| คมร| คค-ค| ลครค| ลช-ล|

กระสวนจังหวะ | xxxx | xx-x |

สรุปเปรียบเทียบจากการวิเคราะห์ส่วนนกและสำเนียงเพลงนกจาก (สองชั้น) ทางพื้นทางเปลี่ยนที่ ๑ และทางเปลี่ยนที่ ๒ จะมีความแตกต่างกันและมีลักษณะเด่นดังนี้

ทางพื้น ส่วนวนเพลงจะใช้ทางเก็บและทางกรอผสมกัน โดยมีสำเนียงออกมาแบบ
สำเนียงไทย

ทางเปลี่ยนที่ ๑ ส่วนวนกลอนเป็นส่วนวนทางกรอเป็นส่วนใหญ่ ลักษณะสำเนียงที่เด่นคือ

๑. สำเนียงขวา

ทำนอง |----| -ล-ค | -ล-ค | ---ล |

๒. ส่วนวนแบบการย้ำเน้นเสียงแทนการกรอเสียง

ทำนอง | -ม-ม | -มมม | -ม-ร | -รรร | -ร-ค | -คคค | -ค-ล |

กระสวนจังหวะ | -xxx | -x-x |

ทางเปลี่ยนที่ ๒ ส่วนวนกลอนเป็นส่วนวนทางกรอผสมทางเก็บเล็กน้อย โดยมีสำนวน
ที่เด่น คือ

๑. วรรคที่ ๑, ๒ และ ๓ เป็นเสียงเลียนแบบเสียงร้องนกยูง

ทำนอง | -ม-ซ | ลค-ล | , | -ซ-ม | ซล-ซ | และ | -ซ-ล | คม-ร |

กระสวนจังหวะ | -x-x | xx-x |

๒. วรรคที่ ๕-๖ ส่วนวนที่ใช้โน้ตเสียงกระชับต้นห้อง

ทำนอง | รมซม | รค-ร | ครมร | คค-ค | ลครค | ลซ-ล |

กระสวนจังหวะ | xxxx | xx-x |

๒.๕ การขึ้นต้นเพลงและจบเพลง เพลงนกจาก(สองชั้น) จะวิเคราะห์ทั้งหมด ๓ ทาง
คือ ทางพื้น ทางเปลี่ยนที่ ๑ และทางเปลี่ยนที่ ๒

๒.๕.๑ การขึ้นต้นและจบเพลง นกจาก(สองชั้น)ทางพื้น

เพลงนกจาก(สองชั้น)

ทางพื้น	วรรคขึ้นต้นเพลง							
	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
	ชลชค	ร ^๒	ชลซม	ร ^๑	-ทลล	ทลซม	-ร-ม	-ซ-ล

การขึ้นต้นเพลงนกจาก(สองชั้น)ทางพื้น ใช้ลูกตกห้องที่ ๒ เสียง มี และลูกตกห้อง
ที่ ๔ เสียง โค เป็นการขึ้นต้นแบบใช้ทำนองโดยใช้สำนวนทางเก็บผสมทางกรอ

ทางพื้น				วรรคจบเพลง			
วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๔	---ค	-คคค	รรมค	-ล-ช	-ลคค	ชม-ช	--ลล คชลค

การจบเพลง ของเพลงนกจาก (สองชั้น) ทางพื้น จะจบลูกตกปลายวรรคเสียง โค ซึ่งเป็นเสียงที่ ๑ ของบันไดเสียง โค จึงเป็นการจบแบบสมบูรณ์ โดยห้องสุดท้ายจะใช้โน้ตเต็มแบบทางเก็บ

๒.๕.๒ การขึ้นต้น และจบเพลงนกจาก (สองชั้น) ทางเปลี่ยน ๑

เพลงนกจาก(สองชั้น)

ทางเปลี่ยน ๑

วรรคขึ้นต้นเพลง				วรรคจบเพลง			
วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	ชลชค	ร-ม	ชลชม	รค	---	-ล-ค	-ล-ค ---ล

การขึ้นต้นเพลงนกจาก(สองชั้น)ทางเปลี่ยนที่ ๑ จะใช้ลูกตกห้องที่ ๒ เสียง มี และใช้ลูกตกห้องที่ ๔ เสียง โค เป็นการขึ้นต้นแบบใช้ทำนองโดยใช้ทางเก็บผสมทางกรอ

ทางเปลี่ยน ๑

วรรคขึ้นต้นเพลง				วรรคจบเพลง			
วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๔	-ค-ค	---ร	---ม	---ช	-ลคค	ชม-ช	--ลล คชลค

การจบเพลงของเพลงนกจาก(สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๑ จะใช้การจบลูกตกปลายวรรคเสียง โค ซึ่งเป็นเสียงที่ ๑ ของบันไดเสียง โค จึงเป็นการจบแบบสมบูรณ์ โดยการใช้ทางเก็บเป็นการจบเพลง

๒.๕.๓ การขึ้นต้น และจบเพลงนกจาก (สองชั้น) ทางเปลี่ยน ๒

เพลงนกจาก(สองชั้น)

ทางเปลี่ยน ๒

วรรคขึ้นต้นเพลง				วรรคจบเพลง			
วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	-ม-ช	ลค-ล	-ม-ช	ลค-ล	-ช-ม	ชล-ช	-ช-ม ชล-ช

ทางเปลี่ยนที่ ๒ ใช้จำนวนการจบแบบทางเก็บ โดยใช้ลูกตกเสียง โด ซึ่งเป็นเสียงที่ ๑ ของบันไดเสียง โด เป็นการจบแบบสมบูรณ์

สรุปการจบเพลงนอกจาก(สองชั้น) ทั้งทางพื้น ทางเปลี่ยนที่ ๑ ทางเปลี่ยนที่ ๒ เป็นการจบปลายวรรคด้วยลูกตกเสียง โด ซึ่งเป็นเสียงที่ ๑ ของบันไดเสียง โด เป็นการจบแบบสมบูรณ์ทั้งสามทาง

เพลงมอญรำดาบ (สองชั้น)

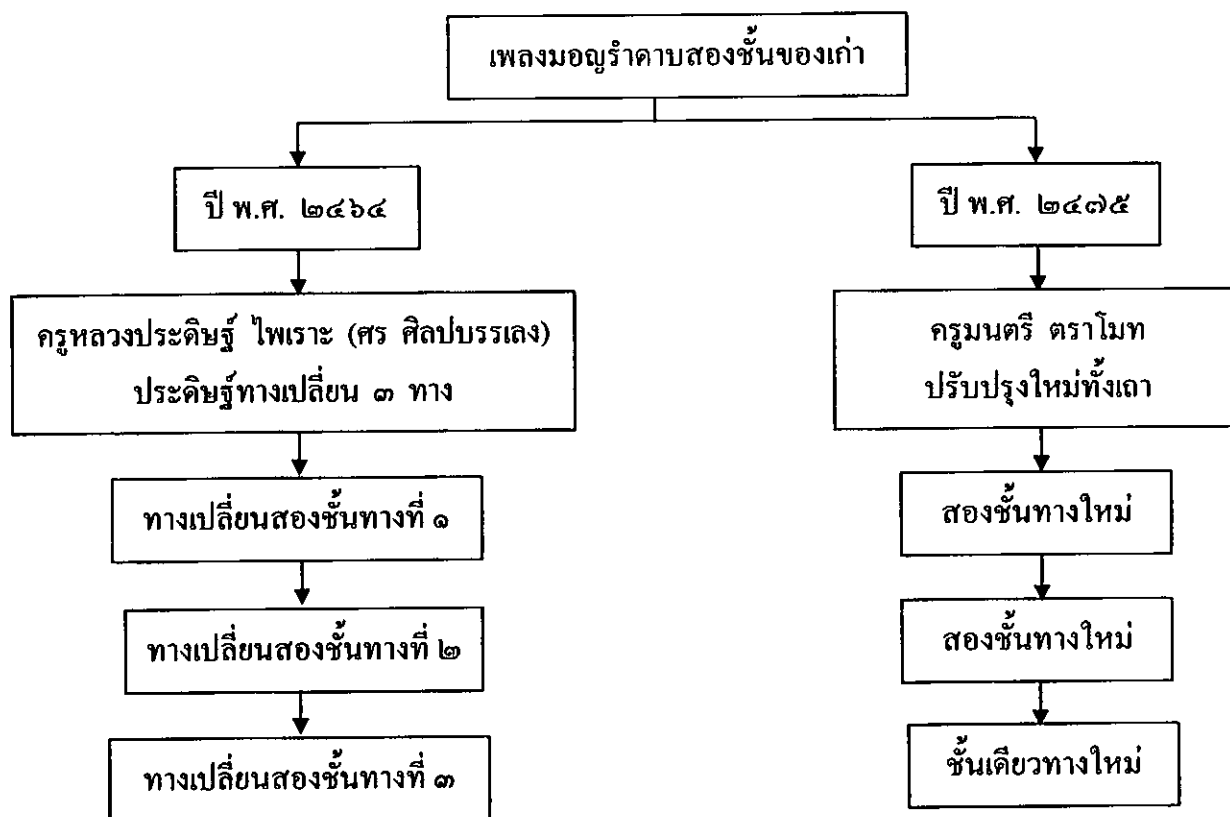
๑. ประวัติและที่มาของเพลงมอญรำดาบ

เพลงมอญรำดาบเป็นเพลงอัตราจังหวะสองชั้นเกิดขึ้นขึ้นในสมัยอยุธยา อาจารย์มนตรี ตราโมท ได้สันนิษฐานไว้ว่าเพลงมอญรำดาบน่าจะเป็นเพลงอุปราชาคอกช้างในชุดเพลงเรื่องมโหรีโบราณ “เรื่องพระนเรศวรชนช้าง โดยเรียงลำดับเพลงคือ อันดับ ๑ เพลงนเรศวรชนช้าง อันดับ ๒ เพลงอุปราชาคอกช้าง และคิดว่าเพลงอุปราชาคอกช้างน่าจะเป็นเพลงมอญรำดาบ” (มนตรี ตราโมทและวิเชียร กุลคัมภ์. ๒๕๒๓ : ๔๒๖)

อย่างไรก็ตามเพลงมอญรำดาบก็เป็นเพลงอัตราจังหวะสองชั้นที่ใช้ประกอบการแสดงโขน และละครมาแต่สมัยอยุธยาจนถึงรัตนโกสินทร์ ซึ่งในการบรรเลงประกอบละครนั้น จะมีการบรรเลงซ้ำหลายเที่ยวด้วยกันจึงเป็นเหตุให้ ครูหลวงประดิษฐ์ไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) คิดประดิษฐ์ทางเปลี่ยนไว้ ซึ่งณรงค์ชัย ปีกุรักษ์ ได้กล่าวไว้ในสารานุกรมเพลงไทยว่า เพลงมอญรำดาบสองชั้นของเก่านั้น ในปี พ.ศ. ๒๔๖๔ ครูหลวงประดิษฐ์ไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ได้แต่งทางเปลี่ยนไว้ ๓ ทาง รวมกับทางเดิมของเก่ามี ๔ ทางด้วยกัน (ณรงค์ชัย ปีกุรักษ์. มปป : ๒๐๕)

ต่อมา พ.ศ. ๒๔๘๕ นายมนตรี ตราโมทได้นำเพลงมอญรำดาบของเก่ามาปรับปรุงขยายอัตราจังหวะ สามชั้น ส่วนอัตราจังหวะสองชั้นได้เปลี่ยนทางใหม่ ให้มีความเป็นสำเนียงมอญมากขึ้น และตัดลงเป็นอัตราจังหวะชั้นเดียว พร้อมทั้งแต่งทางร้องด้วย โดยใช้บทจากเสภาพระราชพงสาวดารที่สุนทรภู่แต่ง ระยะเวลาที่ใช้บทพระนิพนธ์เรื่องราชาธิราชของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ อีกบทหนึ่ง

จากประวัติที่กล่าวมาแล้วนั้น แสดงเป็นภาพประกอบได้ดังนี้

ภาพประกอบที่ ๔ แสดงที่มาเพลงมอญรำดาบ (สองชั้น)

๒. วิเคราะห์องค์ประกอบทางดนตรีของเพลงมอญรำดาบทำนองทางพื้น และทำนองทางเปลี่ยน
เพลงมอญรำดาบ (สองชั้น)

ท่อน ๑ (ทางพื้น)

ซลซซ	ซลซซ	รฟรร	รฟรร	-ลซฟ	-ร-ค	ทคซล	ทค-ท
ซลทค	รคทล	ซฟซล	ซลทค	ฟซฟร	ฟรคท	ลซคซ	ลทคร
ลทลล	ลทลล	รฟรร	รฟรร	ครฟซ	ลซฟร	ฟซฟร	ฟรคท
-ค-ค	---ซ	ลซฟซ	-ล-ท	-ซฟร	-ค-ท	-รคท	-ล-ซ

ท่อน ๒ (ทางพื้น)

---	---ซ	---ล	-ซซซ	รฟซ	ลซฟม	รครม	รฟซ
รฟซ	ลซฟม	รครม	รฟซ	ลซฟร	ฟรคท	ลซฟซ	ลทคร
ซลซซ	ซลซซ	รฟรร	รฟรร	ครฟซ	ลซฟร	ฟซฟร	ฟรคท
-ค-ค	---ซ	ลซฟซ	-ล-ท	-ซฟร	-ค-ท	ครคท	-ล-ซ

ท่อน ๑ ทางเปลี่ยน ๑

ชลชช	ชลชช	รฟรร	รฟรร	ครคค	ครคค	ทคทท	ทคทท
ชลทค	รคทค	ชฟชล	ชลทค	ครคค	ทลชช	ชลชช	ฟทรร
ชฟรฟ	-ร-ร	ชฟรฟ	-ร-ร	ชฟรฟ	-ค-ค	ชฟรฟ	-ท-ท
ชชฟช	ลชฟร	ฟชคร	ฟชฟท	-ชฟร	-ค-ท	-ฟชล	-ช-ช

ท่อน ๒ ทางเปลี่ยน ๑

ครคค	ทลชช	ครคค	ทลชช	ครคค	ทลชช	-ฟชล	ชลทค
-ช-ค	คค-ร	-ลชฟ	-ร-ค	-ชฟร	-ค-ท	-ลชฟ	มรรร
-ลชช	-คฟฟ	-ชฟช	ลชฟร	-ชฟช	ลชฟร	ฟชคร	ฟชฟท
-รคท	คทลช	ลชฟร	ค-รฟ	--คร	--คท	-ฟชล	-ช-ช

ท่อน ๑ ทางเปลี่ยน ๒

---ร	---ค	---ร	---ช	-ฟชล	-ท-ค	----	-ร-ร
----	-ช-ช	-ช-ล	ชฟ-ฟ	---ม	---ร	----	----
---ช	---ฟ	---ร	---ค	-ฟชล	ชลทค	ทคชล	ทรคท
----	----	-รรร	-ค-ท	-ฟชล	-ช-ช	ลชฟร	-ฟ-ช

ท่อน ๒ ทางเปลี่ยน ๒

----	---ช	-ชชช	-ช-ร	---ค	---ร	---ชฟ	รฟ-ช
----	---ช	-ชชช	-ช-ช	-รคค	รคคช	คคชฟ	ลชฟร
-ช-ฟ	-ร-ค	-ท-ช	-ท-ค	-รรร	-ช-ร	ฟรฟค	-ร-ฟ
-ลชฟ	-ร-ค	-ชฟร	-ค-ท	-ฟชล	-ช-ช	ลชฟร	-ฟ-ช

๒.๑ รูปแบบของเพลง ท่อนเพลง วรรคเพลง และประโยคเพลง เพลงมอญรำดาบ (สองชั้น) ที่จะนำมาวิเคราะห์นี้ เป็นเพลง ๒ ท่อน โดยมี ทางพื้น และทางเปลี่ยน ทั้งสองท่อน ทางพื้นท่อนที่ ๑ จะมีความยาวเท่ากับ ๔ จังหวะหน้าทับ หรือเรียกเป็นประโยคเพลงได้ ๔ ประโยค แต่ละประโยคแบ่งออกเป็น ๒ วรรค รวมทั้งท่อนเพลงจะมี ๘ วรรค ทางพื้นท่อนที่ ๒ จะมีความยาวเท่ากับ ๔ จังหวะ หน้าทับ หรือเรียกเป็นประโยคเพลงได้ ๔ ประโยค แต่ละประโยคแบ่งออกเป็น ๒ วรรค รวมท่อนที่ ๒ จะมีความยาว ๘ วรรค ส่วนทางเปลี่ยนที่ ๑ และ ๒ ก็จะมีรูปแบบเช่นเดียวกับทางพื้นทุกประการ ดังนั้นที่จะแสดงต่อไปนี้

เพลงมอญรำดาบ (สองชั้น)

ท่อน ๑ (ทางพื้น)

	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	ชลชช	ชลชช	รฟรร	รฟรร	-ลชฟ	-ร-ค	ทคชล	ทค-ท
	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๒	ชลทค	รดทล	ชฟชล	ชลทค	ฟชฟร	ฟรดท	ลชคช	ลทคร
	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
ประโยคที่ ๓	ลทลล	ลทลล	รฟรร	รฟรร	ครฟช	ลชฟร	ฟชฟร	ฟรดท
	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	-ค-ค	---ช	ลชฟช	-ล-ท	-ชฟร	-ค-ท	-รดท	-ล-ช

ท่อน ๒ (ทางพื้น)

	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	---	---ช	---ล	-ชชช	รมฟช	ลชฟม	รครม	รมฟช
	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๒	รมฟช	ลชฟม	รครม	รมฟช	ลชฟร	ฟรดท	ลชฟช	ลทคร
	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
ประโยคที่ ๓	ชลชช	ชลชช	รฟรร	รฟรร	ครฟช	ลชฟร	ฟชฟร	ฟรดท
	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	-ค-ค	---ช	ลชฟช	-ล-ท	-ชฟร	-ค-ท	ครคท	-ล-ช

ท่อน ๑ ทางเปลี่ยน ๑

	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	ชลชช	ชลชช	รฟรร	รฟรร	ครคค	ครคค	ทคทท	ทคทท
	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๒	ชลทค	รดทล	ชฟชล	ชลทค	ครคค	ทลชช	ชลชช	ฟทรร
	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
ประโยคที่ ๓	ชฟรฟ	-ร-ร	ชฟรฟ	-ร-ร	ชฟรฟ	-ค-ค	ชฟรฟ	-ท-ท
	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	ชชฟช	ลชฟร	ฟชคร	ฟชฟท	-ชฟร	-ค-ท	-ฟชล	-ช-ช

ท่อน ๒ ทางเปลี่ยน ๑

ประโยคที่ ๑	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
	ครคค	ทลชช	ครคค	ทลชช	ครคค	ทลชช	-ฟชล	ชลทค
ประโยคที่ ๒	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
	-ช-ค	คค-ร	-ลชฟ	-ร-ค	-ชฟร	-ค-ท	-ลชฟ	มรรร
ประโยคที่ ๓	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
	-ลชช	-คฟฟ	-ชฟช	ลชฟร	-ชฟช	ลชฟร	ฟชดร	ฟชฟท
ประโยคที่ ๔	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
	-รคท	คทลช	ลชฟร	ค-รฟ	--คร	--คท	-ฟชล	-ช-ช

ท่อน ๑ ทางเปลี่ยน ๒

ประโยคที่ ๑	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
	---ร	---ค	---ร	---ช	-ฟชล	-ท-ค	---	-ร-ร
ประโยคที่ ๒	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
	---	-ช-ช	-ช-ล	ชฟ-ฟ	--ม	---ร	---	---
ประโยคที่ ๓	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
	---ช	---ฟ	---ร	---ค	-ฟชล	ชลทค	ทคชล	ทรคท
ประโยคที่ ๔	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
	---	---	-รรร	-ค-ท	-ฟชล	-ช-ช	ลชฟร	-ฟ-ช

ท่อน ๒ ทางเปลี่ยน ๒

ประโยคที่ ๑	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
	---	---ช	-ชชช	-ช-ร	---ค	---ร	---ชฟ	รฟ-ช
ประโยคที่ ๒	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
	---	---ช	-ชชช	-ช-ช	-รคค	รคคช	คคชฟ	ลชฟร
ประโยคที่ ๓	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
	-ช-ฟ	-ร-ค	-ท-ช	-ท-ค	-รรร	-ช-ร	ฟรฟค	-ร-ฟ
ประโยคที่ ๔	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
	-ลชฟ	-ร-ค	-ชฟร	-ค-ท	-ฟชล	-ช-ช	ลชฟร	-ฟ-ช

สรุปเปรียบเทียบ รูปแบบ ท่อนเพลง วรรคเพลง และประโยคเพลงมอญรำดาบ (สองชั้น)
ทั้ง ๓ ทาง คือ ทางพื้น ทางเปลี่ยนที่ ๑ และทางเปลี่ยนที่ ๒ เป็นเพลง ๒ ท่อนที่แต่ละท่อนมี

ความยาว ๔ จังหวะหน้าทับ หรือ ๔ ประโยคเพลง แต่ละประโยคแบ่งออกได้ ๒ วรรค รวมแต่ละท่อนจะมีท่อนละ ๘ วรรค เช่นเดียวกันทั้ง ๓ ทาง

๒.๒ บันไดเสียง ในการวิเคราะห์บันไดเสียงของเพลงมอญรำดาบ จะวิเคราะห์ทั้งหมด ๓ ทาง คือ ทางพื้น ทางเปลี่ยนที่ ๑ และทางเปลี่ยนที่ ๒ แต่ละทางจะมี ๒ ท่อน โดยจะวิเคราะห์เรียงเป็นท่อนเพลงเป็นหลัก

๒.๒.๑ วิเคราะห์บันไดเสียงเพลงมอญรำดาบ (สองชั้น) ทางพื้น ท่อนที่ ๑

ท่อน ๑ (ทางพื้น)							
วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	ซลซซ	ซลซซ	รฟร	รฟร	-ลซฟ	-ร-ค	ทคซล
วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๒	ซลทค	รคทล	ซฟซล	ซลทค	ฟซฟร	ฟรคท	ลซคซ
วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
ประโยคที่ ๓	ลทลล	ลทลล	รฟร	รฟร	ครฟซ	ลซฟร	ฟซฟร
วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	-ค-ค	---ซ	ลซฟซ	-ล-ท	-ซฟร	-ค-ท	-รคท

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑ กลุ่มโน้ตที่ใช้เป็นหลักคือ ทดร-ฟซ มีโน้ตจรเสียง ลา สอดแทรก แต่ยังใช้ทำนองในบันไดเสียง ที

วรรคที่ ๒ กลุ่มโน้ตที่ใช้เป็นหลัก คือ ทดร-ฟซ มีโน้ตเสียง ลา สอดแทรก ทำให้ทำนองเพลงแปลกออกไป จึงเป็นบันไดเสียง ที

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓ กลุ่มโน้ตที่ใช้เป็นหลัก คือ ทดร-ฟซ โดยมีโน้ตจรเสียง ลา สอดแทรก แต่ยังเป็นทำนองในบันไดเสียง ที

วรรคที่ ๔ กลุ่มโน้ตที่ใช้เป็นหลักคือ ทดร-ฟซ โดยมีโน้ตจรเสียง ลา สอดแทรก แต่ยังเป็นบันไดเสียง ที

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕ กลุ่มโน้ตที่ใช้เป็นหลัก คือ ทดร-ฟซ โดยมีโน้ตจรเสียง ลา สอดแทรก แต่ยังเป็นทำนองในบันไดเสียง ที

วรรคที่ ๖ กลุ่มโน้ตที่ใช้เป็นหลัก คือ ทดร-ฟซ โดยมีโน้ตจรเสียง ลา สอดแทรก แต่ยังเป็นทำนองในบันไดเสียง ที

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๑ กลุ่มโน้ตที่ใช้เป็นหลัก คือ ทคร-ฟช โดยมีโน้ตจร เสียง ลา สอดแทรก แต่ยังคงเป็นทำนองในบันไดเสียง ที

วรรคที่ ๒ กลุ่มโน้ตที่ใช้เป็นหลัก คือ ทคร-ฟช โดยมีโน้ตจรเสียง ลา สอดแทรก แต่ยังเป็นทำนองในบันไดเสียง ที

สรุปเพลงมอญรำดาบ (สองชั้น) ท่อน ๑ ทางพื้น ใช้บันไดเสียง ที ทั้งหมดทุกประโยค เพลง

๒.๒.๒ วิเคราะห์บันไดเสียงเพลงมอญรำดาบ (สองชั้น) ท่อน ๑ ทางเปลี่ยนที่ ๑

เพลงมอญรำดาบ (สองชั้น)

ท่อน ๑ ทางเปลี่ยน ๑

	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	ชลชช	ชลชช	รฟรร	รฟรร	ครคค	ครคค	ทคทท	ทคทท
	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๒	ชลทค	รคทล	ชฟชล	ชลทค	ครคค	ทลชช	ชลชช	ฟทรร
	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
ประโยคที่ ๓	ชฟรฟ	-ร-ร	ชฟรฟ	-ร-ร	ชฟรฟ	-ค-ค	ชฟรฟ	-ท-ท
	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	ชชฟช	ลชฟร	ฟชดร	ฟชฟท	-ชฟร	-ค-ท	-ฟชล	-ช-ช

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑-๒ กลุ่มโน้ตที่ใช้เป็นหลัก คือ ทคร-ฟช มีโน้ตจรเสียง ลา สอดแทรก แต่ยังเป็นทำนองในบันไดเสียง ที

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓-๔ กลุ่มโน้ตที่ใช้เป็นหลัก คือ ทคร-ฟช มีโน้ตจรเสียง ลา สอดแทรก แต่ยังเป็นทำนองในบันไดเสียง ที

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕-๖ กลุ่มโน้ตที่ใช้เป็นหลัก คือ ทคร-ฟช ไม่มีโน้ตจรสอดแทรก จึงเป็นทำนองในบันไดเสียง ที

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๑-๔ กลุ่มโน้ตที่ใช้เป็นหลักคือ ทคร-ฟช โดยมีโน้ตจรเสียง ลา สอดแทรก แต่
ก็ยังเป็นทำนองในบันไดเสียง ที

สรุปบันไดเสียงเพลงมอญรำดาบ (สองชั้น) ท่อนที่ ๑ ทางเปลี่ยนที่ ๑ ใช้บันไดเสียง ที
ทั้งหมดทุกประโยคเพลง

๒.๒.๓ วิเคราะห์บันไดเสียงเพลงมอญรำดาบ สองชั้น ท่อน ๑ ทางเปลี่ยนที่ ๒

เพลงมอญรำดาบ (สองชั้น)

ท่อน ๑ ทางเปลี่ยน ๒

วรรคที่ ๑					วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	---ร	---ค	---ร	---ช	-ฟชล	-ท-ค	----	-ร-ร
วรรคที่ ๓					วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๒	----	-ช-ช	-ช-ล	ชฟ-ฟ	---ม	---ร	----	----
วรรคที่ ๕					วรรคที่ ๖			
ประโยคที่ ๓	---ช	---ฟ	---ร	---ค	-ฟชล	ชลทค	ทคชล	ทรคท
วรรคที่ ๗					วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	----	----	-รรร	-ค-ท	-ฟชล	-ช-ช	ลชฟร	-ฟ-ช

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑-๒ กลุ่มโน้ตที่ใช้เป็นหลัก คือ ทคร-ฟช โดยมีโน้ตจรเสียง ลา สอดแทรก แต่
ยังใช้ทำนองในบันไดเสียง ที

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓ กลุ่มโน้ตที่ใช้ คือ ทคร-ฟช โดยมีโน้ตจรเสียง ลา และ มี สอดแทรก แต่
ยังเป็นทำนองในบันไดเสียง ที

วรรคที่ ๔ กลุ่มโน้ตที่ใช้เป็นหลัก คือ ทคร-ฟช มีโน้ตจรเสียง มี สอดแทรกเพื่อความ
ไพเราะ แต่ยังเป็นทำนองในบันไดเสียง ที

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕ กลุ่มโน้ตที่ใช้เป็นหลัก คือ ทคร-ฟช ไม่มีโน้ตจรจึงเป็นทำนองในบันไดเสียงที

วรรคที่ ๖ กลุ่มโน้ตที่ใช้เป็นหลัก คือ ทคร-ฟช โดยมีโน้ตจรเสียง ลา

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๑ กลุ่มโน้ตที่ใช้เป็นหลัก คือ ทคร-ฟช ไม่มีโน้ตจรสอตกแทรก แต่ยังเป็นทำนองในบันไดเสียง ที

วรรคที่ ๔ กลุ่มโน้ตที่ใช้เป็นหลัก คือ ทคร-ฟช โดยมีโน้ตจรเสียง ลา แต่ยังเป็นทำนองบันไดเสียง ที

สรุปบันไดเสียงที่ใช้ในเพลงมอญรำดาบท่อนที่ ๑ ทางพื้น ทางเปลี่ยนที่ ๑ และทางเปลี่ยนที่ ๒ ใช้บันไดเสียง ที ทุกทางเพลงเช่นเดียวกัน

๒.๒.๔ วิเคราะห์บันไดเสียงของเพลงมอญรำดาบ (สองชั้น) ท่อน ๒ ทางพื้น

เพลงมอญรำดาบ (สองชั้น)

ท่อน ๒ (ทางพื้น)

	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	---	---ช	---ล	-ชชช	รมฟช	ลชฟม	รครม	รมฟช
	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๒	รมฟช	ลชฟม	รครม	รมฟช	ลชฟร	ฟรคท	ลชฟช	ลทคร
	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
ประโยคที่ ๓	ชลชช	ชลชช	รฟร	รฟร	ครฟช	ลชฟร	ฟชฟร	ฟรคท
	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	-ค-ค	---ช	ลชฟช	-ล-ท	-ชฟร	-ค-ท	ครคท	-ล-ช

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑ กลุ่มโน้ตที่ใช้เป็นหลัก คือ ฟชล-คร ไม่มีโน้ตจรจึงเป็นทำนองในบันไดเสียง ฟา

วรรคที่ ๒ กลุ่มโน้ตที่ใช้เป็นหลัก คือ ฟชล-คร มีโน้ตจรเสียง มี สอดแทรกยังเป็นบันไดเสียง ฟา

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓ กลุ่มโน้ตที่ใช้เป็นหลักคือ ฟชล-คร มีโน้ตจรเสียง มี สอดแทรก ยังคงเป็นบันไดเสียง ฟา

วรรคที่ ๔ กลุ่มโน้ตที่ใช้เป็นหลัก คือ ฟชล-คร โดยมีโน้ตจรเสียง ที สอดแทรก แต่ยังเป็นทำนองในบันไดเสียง ฟา

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕ กลุ่มโน้ตที่ใช้เป็นหลัก คือ ฟซล-คร ไม่มีโน้ตจร จึงเป็นทำนองในบันไดเสียง ฟา

วรรคที่ ๖ กลุ่มโน้ตที่ใช้เป็นหลัก คือ ฟซล-คร ไม่มีโน้ตจรสอดแทรก จึงเป็นทำนองในบันไดเสียง ฟา

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗ กลุ่มโน้ตที่ใช้เป็นหลัก คือ ฟซล-คร โดยมีโน้ตจรเสียง ที สอดแทรก แต่ยังเป็นทำนองในบันไดเสียง ฟา

วรรคที่ ๘ กลุ่มโน้ตที่ใช้เป็นหลัก คือ ฟซล-คร โดยมีโน้ตจรเสียง ที สอดแทรก แต่ยังเป็นทำนองในบันไดเสียง ฟา

สรุปบันไดเสียงที่ใช้เพลงมอญรำดาบทางพื้น ท่อนที่ ๒ ใช้บันไดเสียง ฟา ทั้งหมดทุกประโยคเพลง

๒.๒.๕ วิเคราะห์บันไดเสียงของเพลงมอญรำดาบ (สองชั้น) ท่อน ๒ ทางเปลี่ยนที่ ๑

ท่อน ๒ ทางเปลี่ยน ๑

	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	ครคค	ทลซซ	ครคค	ทลซซ	ครคค	ทลซซ	-ฟซล	ซลทค
	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๒	-ซ-ค	คค-ร	-ลซฟ	-ร-ค	-ซฟร	-ค-ท	-ลซฟ	มรรร
	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
ประโยคที่ ๓	-ลซซ	-คฟฟ	-ซฟซ	ลซฟร	-ซฟซ	ลซฟร	ฟซคร	ฟซฟท
	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	-รดท	คทลซ	ลซฟร	ค-รฟ	--คร	--คท	-ฟซล	-ซ-ซ

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑ กลุ่มโน้ตที่ใช้เป็นหลัก คือ ฟซล-คร โดยมีโน้ตจรเสียง ที สอดแทรก แต่ยังเป็นทำนองในบันไดเสียง ฟา

วรรคที่ ๒ กลุ่มโน้ตที่ใช้เป็นหลัก คือ ฟซล-คร โดยมีโน้ตจรเสียง ที สอดแทรก แต่ยังเป็นทำนองในบันไดเสียง ฟา

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓ กลุ่มโน้ตที่ใช้เป็นหลัก คือ ฟซล-คร ไม่มีโน้ตจรจึงเป็นทำนองในบันไดเสียง ฟา

วรรคที่ ๔ กลุ่มโน้ตที่ใช้เป็นหลัก คือ ฟซล-คร โดยมีโน้ตจรเสียง ที และ มี สอดแทรก แต่ยังเป็นทำนองในบันไดเสียง ฟา

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕ กลุ่มโน้ตที่ใช้เป็นหลัก คือ ฟซล-คร ไม่มีโน้ตจร จึงเป็นทำนองในบันไดเสียง ฟา

วรรคที่ ๖ กลุ่มโน้ตที่ใช้เป็นหลัก คือ ฟซล-คร โดยมีโน้ตจรเสียง ที สอดแทรก แต่ยังเป็นทำนองในบันไดเสียง ฟา

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗ กลุ่มโน้ตที่ใช้เป็นหลัก คือ ฟซล-คร โดยมีโน้ตจรเสียง ที สอดแทรก แต่ยังเป็นทำนองในบันไดเสียง ฟา

วรรคที่ ๘ กลุ่มโน้ตที่ใช้เป็นหลัก คือ ฟซล-คร โดยมีโน้ตจรเสียง ที สอดแทรก แต่ยังเป็นทำนองในบันไดเสียง ฟา

สรุปบันไดเสียงที่ใช้ในเพลงมอญรำดาบทางเปลี่ยนที่ ๑ ท่อน ๒ ใช้บันไดเสียง ฟา ทั้งหมด

๒.๒.๖ วิเคราะห์บันไดเสียงเพลง มอญรำดาบ (สองชั้น) ท่อนที่ ๒ ทางเปลี่ยนที่ ๒

เพลงมอญรำดาบ (สองชั้น)

ท่อน ๒ ทางเปลี่ยน ๒

	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	----	---ซ	-ซซซ	-ซ-ร	---ค	---ร	---ซฟ	รฟ-ซ
	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๒	----	---ซ	-ซซซ	-ซ-ซ	-รคค	รคคซ	คคซฟ	คซฟร
	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
ประโยคที่ ๓	-ซ-ฟ	-ร-ค	-ท-ซ	-ท-ค	-รรร	-ซ-ร	ฟรฟค	-ร-ฟ
	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	-คซฟ	-ร-ค	-ซฟร	-ค-ท	-ฟซล	-ซ-ซ	คซฟร	-ฟ-ซ

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑ กลุ่มโน้ตที่ใช้เป็นหลัก คือ ฟซล-คร ไม่มีโน้ตจรจึงเป็นทำนองในบันไดเสียง ฟา

วรรคที่ ๒ กลุ่มโน้ตที่ใช้เป็นหลัก คือ ฟซล-คร ไม่มีโน้ตจรจึงเป็นทำนองในบันไดเสียง ฟา

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓-๔ กลุ่มโน้ตที่ใช้เป็นหลัก คือ ฟซล-คร ไม่มีโน้ตจรจึงเป็นทำนองในบันไดเสียง ฟา

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕-๖ กลุ่มโน้ตที่ใช้เป็นหลัก คือ ฟซล-คร มีโน้ตจรเสียงที่ สอดแทรกเพื่อทำให้ทำนองแปลกออกไป แต่ยังเป็นทำนองในบันไดเสียง ฟา

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗-๘ กลุ่มโน้ตที่ใช้เป็นหลัก คือ ฟซล-คร โดยมีโน้ตจรเสียง ที่ สอดแทรก แต่ยังเป็นทำนองในบันไดเสียง ฟา

สรุป บันไดเสียงที่ใช้ในเพลงมอญรำดาบท่อน ๒ ทางเปลี่ยนที่ ๒ ใช้บันไดเสียง ฟา

๒.๓ การเคลื่อนที่ของลูกตก ในการวิเคราะห์การเคลื่อนที่ของลูกตก เพลงมอญรำดาบ (สองชั้น) จะวิเคราะห์ทั้งหมด ๓ ทาง คือ ท่อน ๑ ทางพื้น ท่อน ๑ ทางเปลี่ยนที่ ๑ ท่อน ๑ ทางเปลี่ยนที่ ๒ ท่อน ๒ ทางพื้น ท่อน ๒ ทางเปลี่ยนที่ ๑ และท่อน ๒ ทางเปลี่ยนที่ ๒

๒.๓.๑ วิเคราะห์การเคลื่อนที่ของลูกตกท่อน ๑ ทางพื้น

เพลงมอญรำดาบ (สองชั้น)

ท่อน ๑ (ทางพื้น)

	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	ซลซซ	ซลซซ	รฟรร	รฟร๖	-ลซฟ	-ร-ค	ทคซล	ทค๖
	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๒	ซลทค	รคทล	ซฟซล	ซลทค	ฟซฟร	ฟรคท	ลซคซ	ลทค๖
	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
ประโยคที่ ๓	ลทลล	ลทลล	รฟรร	รฟร๖	ครฟซ	ลซฟร	ฟซฟร	ฟรค๖
	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	-ค-ค	---ซ	ลซฟซ	-ล๖	-ซฟร	-ค-ท	-รคท	-ล๖

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑ ลูกตกเสียง เร
 วรรคที่ ๒ จากวรรคที่ ๑ ลูกตกเสียง เร เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ที

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓ จากวรรคที่ ๒ ลูกตกเสียง ที เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง โค
 วรรคที่ ๔ จากวรรคที่ ๓ ลูกตกเสียง โค เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง เร

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕ จากวรรคที่ ๔ ลูกตกเสียง เร เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง เร
 วรรคที่ ๖ จากวรรคที่ ๕ ลูกตกเสียง เร เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ที

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗ จากวรรคที่ ๖ ลูกตกเสียง ที เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ที
 วรรคที่ ๘ จากวรรคที่ ๗ ลูกตกเสียง ที เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ซอล

๒.๓.๒ วิเคราะห์การเคลื่อนที่ของลูกตกท่อน ๑ ทางเปลี่ยนที่ ๑

เพลงมอญรำดาบ (สองชั้น)

ท่อน ๑ ทางเปลี่ยน ๑

ประโยคที่ ๑	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
	ซลซซซ	ซลซซซ	รฟรร	รฟร๕	ครคค	ครคค	ทคทท	ทคท๕
ประโยคที่ ๒	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
	ซลทค	รคทล	ซฟซล	ซลฟ๕	ครคค	ทลซซ	ซลซซ	ฟทร๕
ประโยคที่ ๓	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
	ซฟรฟ	-ร-ร	ซฟรฟ	-ร๕	ซฟรฟ	-ค-ค	ซฟรฟ	-ท๕
ประโยคที่ ๔	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
	ซซฟซ	ลซฟร	ฟซคร	ฟซฟ๕	-ซฟร	-ค-ท	-ฟซล	-ซ๕

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑ ลูกตกเสียง เร
 วรรคที่ ๒ จากวรรคที่ ๑ ลูกตกเสียง เร เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ที

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓ จากวรรคที่ ๒ ลูกตกเสียง ที เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง โค
 วรรคที่ ๔ จากวรรคที่ ๓ ลูกตกเสียง โค เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง เร

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕ จากวรรคที่ ๔ ลูกตกเสียง เร เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง เร
 วรรคที่ ๖ จากวรรคที่ ๕ ลูกตกเสียง เร เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ที

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗ จากวรรคที่ ๖ ลูกตกเสียง ที เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ที
 วรรคที่ ๘ จากวรรคที่ ๗ ลูกตกเสียง ที เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ซอล

๒.๓.๓ วิเคราะห์การเคลื่อนที่ของลูกตกท่อน ๑ ทางเปลี่ยนที่ ๒

เพลงมอญรำดาบ (สองชั้น)

ท่อน ๑ ทางเปลี่ยน ๒

	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	---ร	---ค	---ร	---๕	-ฟซล	-ท-ค	---	-ร-๕
	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๒	---	-ซ-ซ	-ซ-ล	ซฟ-๕	---ม	---ร	---	--๐
	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
ประโยคที่ ๓	---ซ	---ฟ	---ร	---๑	-ฟซล	ซลทค	ทคซล	ทรค๕
	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	---	---	-รร	-ค-๕	-ฟซล	-ซ-ซ	ลซฟร	-ฟ-๕

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑ ลูกตกเสียง ซอล
 วรรคที่ ๒ จากวรรคที่ ๑ ลูกตกเสียง ซอล เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง เร

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓ จากวรรคที่ ๒ ลูกตกเสียง เร เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ฟา
 วรรคที่ ๔ จากวรรคที่ ๓ ลูกตกเสียง ฟา เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง เร

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕ จากวรรคที่ ๔ ลูกตกเสียง เร เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง โค
 วรรคที่ ๖ จากวรรคที่ ๕ ลูกตกเสียง โค เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ที

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗ จากวรรคที่ ๖ ลูกตกเสียง ที เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ที
 วรรคที่ ๘ จากวรรคที่ ๗ ลูกตกเสียง ที เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ซอล

๒.๓.๔ วิเคราะห์การเคลื่อนที่ของลูกตก ท่อน ๒ ทางพื้น

เพลงมอญรำดาบ (สองชั้น)

ท่อน ๒ (ทางพื้น)

ประโยคที่ ๑	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
	---	---ซ	---ล	-ซซซ	รμφซ	ลซฟ๑	รครม	รμφ๑
ประโยคที่ ๒	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
	รμφซ	ลซฟม	รครม	รμφ๑	ลซฟร	ฟรค๑	ลซฟซ	ลทค๑
ประโยคที่ ๓	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
	ซลซซซ	ซลซซซ	รฟร	รฟ๑	ครฟซ	ลซฟร	ฟซฟร	ฟรค๑
ประโยคที่ ๔	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
	-ค-ค	---ซ	ลซฟซ	-ล-๑	-ซฟร	-ค-ท	ครคท	-ล-๑

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑ ลูกตกเสียง ซอล
 วรรคที่ ๒ จากวรรคที่ ๑ ลูกตกเสียง ซอล เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ซอล

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓ จากวรรคที่ ๒ ลูกตกเสียง ซอล เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ซอล
 วรรคที่ ๔ จากวรรคที่ ๓ ลูกตกเสียง ซอล เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง เร

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕ จากวรรคที่ ๔ ลูกตกเสียง เร เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง เร
 วรรคที่ ๖ จากวรรคที่ ๕ ลูกตกเสียง เร เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ที

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗ จากวรรคที่ ๖ ลูกตกเสียง ที เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ที
 วรรคที่ ๘ จากวรรคที่ ๗ ลูกตกเสียง ที เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ซอล

๒.๑.๕ วิเคราะห์การเคลื่อนที่ของลูกตกท่อน ๒ ทางเปลี่ยนที่ ๑

เพลงมอญรำดาบ (สองชั้น)

ท่อน ๒ ทางเปลี่ยน ๑

	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	ครคค	ทลชช	ครคค	ทลช๕	ครคค	ทลชช	-ฟชล	ชลท๑
	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๒	-ช-ค	คค-ร	-ลชฟ	-ร-๑	-ชฟร	-ค-ท	-ลชฟ	มรร๑
	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
ประโยคที่ ๓	-ลชช	-คฟฟ	-ชฟช	ลชฟ๑	-ชฟช	ลชฟร	ฟชดร	ฟชฟห
	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	-รดท	คทลช	ลชฟร	ค-ร๑	--คร	--คท	-ฟชล	-ช-๑

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑ ลูกตกเสียง ซอล

วรรคที่ ๒ จากวรรคที่ ๑ ลูกตกเสียง ซอล เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง โด

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓ จากวรรคที่ ๒ ลูกตกเสียง โด เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง โด

วรรคที่ ๔ จากวรรคที่ ๓ ลูกตกเสียง โด เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง เร

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕ จากวรรคที่ ๔ ลูกตกเสียง เร เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง เร

วรรคที่ ๖ จากวรรคที่ ๕ ลูกตกเสียง เร เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ที

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗ จากวรรคที่ ๖ ลูกตกเสียง ที เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ฟา

วรรคที่ ๘ จากวรรคที่ ๗ ลูกตกเสียง ฟา เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ซอล

๒.๑.๖ วิเคราะห์การเคลื่อนที่ของลูกตกท่อน ๒ ทางเปลี่ยนที่ ๒

เพลงมอญรำดาบ (สองชั้น)

ท่อน ๒ ทางเปลี่ยน ๒

	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	---	---ช	-ชชช	-ช-๑	---ค	---ร	---ชฟ	รฟ-๑
	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๒	---	---ช	-ชชช	-ช-๑	-รดค	รดลช	คดชฟ	ลชฟ๑

	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
ประโยคที่ ๓	-ช-ฟ	-ร-ค	-ท-ช	-ท-๑	-รร	-ช-ร	พรพด	-ร-๑
	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	-ลชฟ	-ร-ค	-ชฟร	-ค-๑	-ฟชล	-ช-ช	ลชฟร	-ฟ๑

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑ ลูกตกเสียง เร

วรรคที่ ๒ จากวรรคที่ ๑ ลูกตกเสียง เร เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ซอล

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓ จากวรรคที่ ๒ ลูกตกเสียง ซอล เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ซอล

วรรคที่ ๔ จากวรรคที่ ๓ ลูกตกเสียง ซอล เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง เร

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕ จากวรรคที่ ๔ ลูกตกเสียง เร เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง โค

วรรคที่ ๖ จากวรรคที่ ๕ ลูกตกเสียง โค เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ฟา

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗ จากวรรคที่ ๖ ลูกตกเสียง ฟา เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ที

วรรคที่ ๘ จากวรรคที่ ๗ ลูกตกเสียง ที เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ซอล

จากการวิเคราะห์การเคลื่อนที่ของลูกตกเพลงมอญรำดาบ (สองชั้น) ทั้ง ๓ ทาง คือ ทางพื้น และทางเปลี่ยนที่ ๑ - ๒ โดยจะสรุปเปรียบเทียบแยกออกเป็น ท่อน ๑ และท่อน ๒

สรุปการเปรียบเทียบการเคลื่อนที่ของลูกตกเพลงมอญรำดาบ (สองชั้น) ท่อนที่ ๑ ได้ดังนี้

ประโยคที่ ๑	ทางพื้น	ลูกตกเสียง ที
	ทางเปลี่ยนที่ ๑	ลูกตกเสียง ที
	ทางเปลี่ยนที่ ๒	ลูกตกเสียง เร
ประโยคที่ ๒	ทางพื้น	ลูกตกเสียง เร
	ทางเปลี่ยนที่ ๑	ลูกตกเสียง เร
	ทางเปลี่ยนที่ ๒	ลูกตกเสียง เร
ประโยคที่ ๓	ทางพื้น	ลูกตกเสียง ที
	ทางเปลี่ยนที่ ๑	ลูกตกเสียง ที
	ทางเปลี่ยนที่ ๒	ลูกตกเสียง ที

ประโยคที่ ๔	ทางพื้น	ลูกตกเสียง ซอล
	ทางเปลี่ยนที่ ๑	ลูกตกเสียง ซอล
	ทางเปลี่ยนที่ ๒	ลูกตกเสียง ซอล

สรุปเปรียบเทียบการเคลื่อนที่ของลูกตกเพลงมอญรำดาบ (สองชั้น) ท่อนที่ ๑ คือ ทางเปลี่ยนที่ ๒ ประโยคที่ ๑ ใช้ลูกตกต่างจากทางพื้นคือ โดยทางพื้นใช้ลูกตกเสียง ที แต่ ทางเปลี่ยนที่ ๒ ใช้ลูกตกเสียง เร ส่วนประโยคอื่น ใช้ลูกตกเสียงเดียวกันกับทางพื้นทุกทางเปลี่ยน

จากการวิเคราะห์การเคลื่อนที่ของลูกตก เพลงมอญรำดาบ (สองชั้น) ท่อนที่ ๒ และ ทางเปลี่ยนที่ ๑ – ๒ พบการเคลื่อนที่ของลูกตกดังนี้

ประโยคที่ ๑	ทางพื้น	ลูกตกเสียง ซอล
	ทางเปลี่ยนที่ ๑	ลูกตกเสียง โด
	ทางเปลี่ยนที่ ๒	ลูกตกเสียง ซอล
ประโยคที่ ๒	ทางพื้น	ลูกตกเสียง เร
	ทางเปลี่ยนที่ ๑	ลูกตกเสียง เร
	ทางเปลี่ยนที่ ๒	ลูกตกเสียง เร
ประโยคที่ ๓	ทางพื้น	ลูกตกเสียง ที
	ทางเปลี่ยนที่ ๑	ลูกตกเสียง ที
	ทางเปลี่ยนที่ ๒	ลูกตกเสียง ฟา
ประโยคที่ ๔	ทางพื้น	ลูกตกเสียง ซอล
	ทางเปลี่ยนที่ ๑	ลูกตกเสียง ซอล
	ทางเปลี่ยนที่ ๒	ลูกตกเสียง ซอล

สรุปเปรียบเทียบการเคลื่อนที่ของลูกตกเพลงมอญรำดาบ (สองชั้น) ท่อนที่ ๒ คือ ประโยคที่ ๑ ทางเปลี่ยนที่ ๑ ใช้ลูกตกเสียง โด แตกต่างจากทางพื้น คือ เสียง ซอล ส่วนประโยคที่ ๓ ทางเปลี่ยนที่ ๒ ใช้ลูกตกเสียง ฟา แตกต่างจากทางพื้นคือ เสียง ที ส่วน ประโยคอื่น ใช้ลูกตกเสียงเดียวกันกับทางพื้น

๒.๔ จำนวนกลอน และสำเนียง ในการวิเคราะห์จำนวนกลอนและสำเนียงของ เพลงมอญรำดาบ จะวิเคราะห์ทั้งหมด ๓ ทางคือ ท่อน ๑ ทางพื้น ท่อน ๑ ทางเปลี่ยนที่ ๑ ท่อน ๑ ทางเปลี่ยนที่ ๒ ท่อน ๒ ทางพื้น ท่อน ๒ ทางเปลี่ยนที่ ๑ ท่อน ๒ ทางเปลี่ยนที่ ๒

๒.๔.๑ วิเคราะห์สำนวนกลอนและสำเนียงเพลงมอญรำดาบ (สองชั้น) ท่อน ๑ ทางพื้น

เพลงมอญรำดาบ (สองชั้น)

ท่อน ๑ (ทางพื้น)

	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	ชลชช	ชลชช	รฟรร	รฟรจ	-ลชฟ	-ร-ค	ทคชล	ทค-จ
	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๒	ชลทค	รคทล	ชฟชล	ชลทจ	ฟชฟร	ฟรคท	ลชคช	ลทคจ
	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
ประโยคที่ ๓	ลทลล	ลทลล	รฟรร	รฟรจ	ครฟช	ลชฟร	ฟชฟร	ฟรคจ
	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	-ค-ค	---ช	ลชฟช	-ล-จ	-ชฟร	-ค-ท	-รคท	-ล-จ

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑ สำนวนกลอนใช้สำนวนทางเก็บ กลอนสับ คือการข้าเสียง ซอล และเสียง เร โดยจบลูกตกเสียง เร ในปลายวรรค ซึ่งเป็นเสียงที่ ๖ ของบันไดเสียง ฟา

วรรคที่ ๒ สำนวนกลอนใช้สำนวนทางฆ้องผสมทางเก็บ โดยใช้สำนวนทางสำเนียงมอญ โดยเฉพาะวรรค | -ลชฟ | -ร-ค | ทคชล | ทค-ท | เป็นทางฆ้องที่ใช้กับเพลงมอญ โดยทั่วไป ในวรรคนี้จะจบด้วยลูกตกเสียง ที ซึ่งเป็นเสียงที่ ๑ ของบันไดเสียง ที

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓ สำนวนกลอนใช้สำนวนกลอนทางเก็บแบบกลอนไต่ลวด คือเรียงจากต่ำไปเสียงสูงและจากสูงไปเสียงต่ำ คือ | ชลทค | รคทล | ชฟชล | ชลทค | โดยจบวรรคเพลงด้วยลูกตกเสียง โค ซึ่งเป็นเสียงที่ ๒ ของบันไดเสียง ที

วรรคที่ ๔ สำนวนกลอนทางเก็บแบบสำเนียงไทย โดยเรียงเสียงจากสูง | ฟชฟร | แล้วไล่ระดับลงเสียงต่ำ | ฟรคท | ลชคช | ไต่ขึ้นเสียงสูงคือ | ลทค | จบลูกตกเสียง เร ซึ่งเป็นเสียงที่ ๒ ของบันไดเสียง ที

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕ สำนวนกลอน ใช้สำนวนทางเก็บแบบกลอนสับ คือ ข้าเสียง ลา และเสียง เร โดยใช้ลูกตกเสียง เร

วรรคที่ ๖ ส่วนนกลอนใช้ส่วนทางเก็บ กลอนไต่ลวด คือ เรียงเสียงในท้องที่ ๕-๖ คือ | ครมช|ลชพร|โดยเรียงเสียงจากต่ำไปสูงแล้วต่อจากสูงลงมาต่ำ จึงย้อนกลับไปเสียงสูง |ฟชพร| แล้วลงเสียงต่ำ ฟรดท โดยจบลูกตกเสียง ที่ ซึ่งเป็นเสียงที่ ๑ ของบันไดเสียง ที่

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗ ใช้ส่วนนกลอนทางกรอ โดยมุ่งเน้นการให้จบลูกตกเสียง ที่ ซึ่งเป็นเสียงที่ ๑ ของบันไดเสียง ที่

วรรคที่ ๘ ใช้ส่วนนกลอนทางกรอไล่ระดับเสียงจากสูงลงเสียงต่ำจบเสียง ซอล ซึ่งเป็นเสียงที่ ๖ ของบันไดเสียง ที่

สรุปสำนวนและสำเนียงเพลงมอญรำดาบท่อน ๑ ทางพื้นจะใช้ส่วนนกลอนทางเดิมแบบสำนวนไทย โดยใช้กลอนไต่ลวดเป็นส่วนใหญ่

๒.๔.๒ วิเคราะห์ ส่วนนก ลอน และสำเนียง เพลงมอญรำดาบ (สองชั้น) ท่อน ๑ ทางเปลี่ยนที่ ๑

เพลงมอญรำดาบ (สองชั้น)

ท่อน ๑ ทางเปลี่ยน ๑

	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	ชลชช	ชลชช	รฟรร	รฟ๕	ครคค	ครคค	ทคทท	ทคท๕
	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๒	ชลทค	รคทล	ชฟชล	ชลท๕	ครคค	ทลชช	ชลชช	ฟทร๕
	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
ประโยคที่ ๓	ชฟรฟ	-ร-ร	ชฟรฟ	-ร-๕	ชฟรฟ	-ค-ค	ชฟรฟ	-ท-๕
	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	ชชฟช	ลชฟร	ฟชคร	ฟชท๕	-ชฟร	-ค-ท	-ฟชล	-ช-๕

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑-๒ ส่วนนกลอนใช้กลอนสับ คือ บรรเลงย้าเสียงเดิมซ้ำๆ จากเสียง ซอล เร โค และเสียง ที่ โดยลดระดับเสียงลงมาตามบันไดเสียง ที่ และจบประโยคในเสียงที่ ๑ ของบันไดเสียง ที่

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓ ส่วนนกกลอนได้ลวด โดยการใช้การเรียงเสียงจากเสียงต่ำไปจบเสียงสูง คือ |ชล
ทล| และจากเสียงสูงลงมาเสียงต่ำ |รคทล| ต่ำไปสูง |ซฟชล|ชลทล| โดยจบลูกตกเสียง โค

วรรคที่ ๔ ใช้สำนวนทางเก็บโดยเน้นสำเนียงมอญ กลอนสับทยอยลดระดับเสียงลง
คือ |ครคค|ทลซซ|ซลซซ|ฟทรร| โดยจบลูกตกท้ายวรรค เสียง เร ซึ่งเป็นเสียงที่ ๒ ของ
บันไดเสียง โค

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕-๖ ใช้สำนวนกลอน สำเนียงมอญ คือ |ซฟรฟ|-ร-ร|ซฟรฟ|-ร-ร|ซฟรฟ||-
ค-ค|ซฟรฟ|-ท-ท| โดยการลดระดับเสียงจากเสียง เร, โค และ ที

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗ ใช้สำนวนกลอนทางเก็บแบบกลอนสับผสมกลอนได้ลวดขาลง คือ |ซซฟซ
|ลซฟร| ต่อด้วยกลอนได้ไม้ คือ กระโดดเสียงขึ้นลง คล้ายสลับฟันปลา คือ |ฟซคร|ฟซฟท|

วรรคที่ ๘ ใช้สำนวนกลอน ส่วนเก็บผสมทางกรอโดยจบลูกตกเสียง ซอล ซึ่งเป็น
เสียงที่ ๖ ของบันไดเสียง ที

สรุป ส่วนนกกลอนในเพลงมอญรำดาบ ท่อน ๑ ทางเปลี่ยนที่ ๑ เป็นสำนวนกลอน
ทางเก็บ สำเนียงมอญ เป็นหลัก ลักษณะสำนวนเด่นได้แก่

- |ครคค|ทลซซ|ซลซซ|ฟทรร|
- |ซฟรฟ|-ร-ร|ซฟรฟ|-ร-ร|ซฟรฟ|-ค-ค|ซฟรฟ|-ท-ท|
- |ซซฟซ|ลซฟร|ฟซคร|ฟซฟท|

๒.๔.๓ วิเคราะห์สำนวนกลอนและสำเนียงเพลงมอญรำดาบ (สองชั้น) ท่อน ๑
ทางเปลี่ยนที่ ๒

เพลงมอญรำดาบ (สองชั้น)

ท่อน ๑ ทางเปลี่ยน ๒

	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	---ร	---ค	---ร	---ช	-ฟชล	-ท-ค	----	-ร-ร
	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๒	----	-ช-ช	-ช-ล	ชฟ-ฟ	---ม	---ร	----	----
	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
ประโยคที่ ๓	---ช	---ฟ	---ร	---ค	-ฟชล	ชลทค	ทคชล	ทรคท
	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	----	----	-รรร	-ค-ท	-ฟชล	-ช-ช	ลชฟร	-ฟ-ช

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑-๒ ใช้สำนวนกลอนทางกรอสำเนียง มอญ โดยเริ่มต้นใช้เสียง เรสูงลดระดับเสียงต่ำลงมา ๕ เสียง ลูกตกเสียง ซอล ในปลายวรรคที่ ๑ ค่อยด้วยสำนวนทางเก็บจากเสียงต่ำขึ้นไปเสียงสูง |-ฟชล|-ท-ค|----|-ร-ร| จบลูกตกเสียง เร ในปลายประโยคซึ่งเป็นเสียงที่ ๑ ของบันไดเสียง ที

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓-๔ ใช้สำนวนกลอนทางกรอ สำเนียงมอญ โดยเริ่มจากเสียง ซอล ลากเสียงต่ำลงมา ถึงเสียงลูกตกเสียง เร ต่ำลงมา ๔ เสียง ในปลายประโยค

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕ ใช้สำนวนทางกรอ สำเนียงมอญ โดยเริ่มจากเสียง ซอล ลดลงมาเสียง ฟา เร และจบลูกตกวรรคที่ ๕ เสียง โค

วรรคที่ ๖ ใช้สำนวนทางเก็บ สำเนียงมอญ จากเสียงต่ำขึ้นไปสูงคือ |-ฟชล|ชลทค| ค่อยด้วยการขึ้นเสียงจากต่ำขึ้นสูงแล้วลดมาลูกตกเสียง ที ในบันไดเสียง ที คือ |ทคชล|ทรคท|

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๑-๔ จะเป็นการสรุปเพลงโดยใช้ลูกตกเสียง ที่ ยืนพื้น ลูกตกเดิมใน วรรคที่ ๓ แล้วใช้สำนวนการจบทางกรอผสมทางเก็บ |-ฟซล|-ซ-ซ|ลซฟร|-ฟ-ซ| ในการจบเพลง

สรุปสำนวนกลอนและสำเนียงที่พบในเพลงมอญรำดาบ ท่อน ๑ ทางเปลี่ยนที่ ๒ ใช้ สำนวนกรอสำเนียงมอญ เป็นหลักในการบรรเลง

๒.๔.๔ วิเคราะห์สำนวนกลอนและสำเนียง เพลงมอญรำดาบ (สองชั้น) ท่อน ๒ ทางพื้น เพลงมอญรำดาบ (สองชั้น)

ท่อน ๒ (ทางพื้น)

	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	---	---ซ	---ล	-ซซซ	รมฟซ	ลซฟม	รครม	รมฟซ
	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๒	รมฟซ	ลซฟม	รครม	รมฟซ	ลซฟร	ฟรคท	ลซฟซ	ลทค
	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
ประโยคที่ ๓	ซลซซ	ซลซซ	รฟร	รฟร	ครฟซ	ลซฟร	ฟซฟร	ฟรคท
	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	-ค-ค	---ซ	ลซฟซ	-ล-ซ	-ซฟร	-ค-ท	ครคท	-ล-ซ

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑-๒ ใช้สำนวนทางกรอในวรรคที่ ๑ โดยใช้ลูกเท่าเสียง ซอล ค่อยด้วยสำนวนทางเก็บในวรรคที่ ๒ คือ กลอนไค่ลวด โดยเรียงเสียงจากต่ำไปสูง และจากสูงไปเสียงต่ำ คือ |รมฟซ|ลซฟม|รครม|รมฟซ| โดยในท้ายวรรคก็กลับขึ้นมาเสียงสูง ลูกตกเสียง ซอล ซึ่งยึดเสียง ซอล เป็นหลักคล้ายสำนวนลูกเท่า

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓ ใช้สำนวนกลอนแบบเดียวกับวรรคที่ ๒ เป็นการขำลูกตกเสียง ซอล

วรรคที่ ๔ สำนวนทางเก็บ โดยใช้กลอนไค่ลวดแบบเรียงเสียงจากสูงลงเส้นต่ำแล้วไล่ระดับจากต่ำขึ้นมาสูงคือ |ลซฟร|ฟรคท|ลซซซ|ลทค| โดยจบลูกตกเสียง เร เสียงที่ ๖ ของบันไดเสียง ฟา

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕ ใช้สำนวนกลอนสับ คือข้าเสียง ซอล และเสียง เร คือ |ซลซซ|ซลซซ|
|รฟร|รฟร| จบลูกตกเสียง เร

วรรคที่ ๖ ใช้สำนวนกลอนทางเก็บ กลอนไต่ลวดคือเรียงเสียงขึ้นลง |ดรฟซ|
|ลซฟร|ฟซฟร|ฟรคท| โดยจบลูกตกเสียง เร

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗ ใช้สำนวนกลอนทางกรอผสมทางเก็บ สำเนียงมอญ จบเพลง คือ |-ค-ค |
|---ซ|ลซฟซ|-ล-ท| โดยจบลูกตกเสียง ที

วรรคที่ ๘ ใช้สำนวนทางกรอผสมทางเก็บสำเนียงมอญจบเพลง คือ |-ซฟร| -ค-ท|ครคท|
|-ล-ซ| โดยจบลงเสียงที่ ๒ ของบันไดเสียง ฟา

สรุปสำนวนกลอนและสำเนียงเพลงมอญรำดาบท่อน ๒ ทางพื้น ใช้สำนวนกลอนทาง
เก็บเป็นส่วนใหญ่ กลอนที่ใช้เป็นกลอนไต่ลวด คือการไล่ระดับเสียงขึ้นลงตามลูกตกเป็นสำคัญ

๒.๔.๕ วิเคราะห์สำนวนกลอนและสำเนียง เพลงมอญรำดาบ (สองชั้น) ท่อน ๒
ทางเปลี่ยนที่ ๑

เพลงมอญรำดาบ (สองชั้น)

ท่อน ๒ ทางเปลี่ยน ๑

ประโยคที่ ๑	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
	ครคค	ทลซซ	ครคค	ทลซซ	ครคค	ทลซซ	-ฟซล	ซลท๑
ประโยคที่ ๒	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
	-ซ-ค	คค-ร	-ลซฟ	-ร-๑	-ซฟร	-ค-ท	-ลซฟ	มรร๑
ประโยคที่ ๓	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
	-ลซซ	-คฟฟ	-ซฟซ	ลซฟ๑	-ซฟซ	ลซฟร	ฟซคร	ฟซฟ๑
ประโยคที่ ๔	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
	-รคท	คทลซ	ลซฟร	ค-ร๑	--คร	--คท	-ฟซล	-ซ-๑

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑ ใช้สำนวนกลอนทางเก็บ โดยใช้กลอนสำเนียงมอญ จากเสียง สูง ลด ระดับลงเสียงต่ำ สู่ลูกตกเสียง ซอล คือ |ครคค|ทลชช|

วรรคที่ ๒ ใช้สำนวนกลอนทางเก็บสำเนียงมอญห้องที่ ๕-๖ คือ |ครคค||ทลชช| ในต้นวรรคแล้วต่อด้วยสำนวนกลอนไต่ลวด คือ ไต่เสียงจากต่ำไปหาเสียงสูง คือ |-ฟชล|ชลทท|

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓ ใช้สำนวนกลอนทางฆ้องสำเนียงมอญ จากเสียง ซอล ต่ำ ขึ้นเสียงสูง แล้ว ย้อนลงลูกตกเสียง โค คือ |-ช-ค|คค-ร|-ลชฟ|-ร-ค| ซึ่งเป็นเสียงที่ ๕ ของบันไดเสียง ฟา

วรรคที่ ๔ ใช้สำนวนฆ้องสำเนียงมอญ คือ |-ชฟร|-ค-ท|-ลชฟ|มรรร| จบลูกตกเสียง เร ซึ่งเป็นเสียงที่ ๖ ของบันไดเสียง ฟา

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕ ใช้สำนวนทางฆ้องสำเนียงมอญ เพื่อจบลูกตกเสียง เร คือ |-ทชช|-คฟฟ|
|-ชฟช|ลชฟร|

วรรคที่ ๖ ใช้สำนวนทางฆ้องสำเนียงมอญ ต่อจากวรรคที่ ๕ โดยนำวรรคที่ ๕ ห้องที่ ๓-๔ เป็นตัวสัมผัส คือ |-ชฟช|ลชฟร| แล้วนำไปสู่ลูกตกปลายวรรคคือ |ฟชคร|ฟชฟท| เสียง ที เป็นเสียงที่ ๔ ของบันไดเสียง ฟา ซึ่งเป็นโน้ตจรด้วย

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗ ใช้สำนวนทางเก็บสำเนียงมอญ คือ |-รคท||คทลช|ลชฟร|ค-รฟ|โดยลัด จังหวะเสียงลูกตกไว้ทำให้เกิดลีลาที่น่าฟัง

วรรคที่ ๘ ใช้สำนวนลัดจังหวะ โดยใช้ลีลาต่อจากวรรคที่ ๗ คือ |--คร|--คท|-ฟชล|-ช-ช|

สรุปสำนวนกลอนและสำเนียงเพลงมอญราดาบท่อน ๒ ทางเปลี่ยนที่ ๑ ใช้สำนวนทางเก็บผสมทางกรอ โดยมีสำนวนที่มีลักษณะเด่นคือ

- |ครคค|ทลชช|ครคค|ทลชช|
- |-ช-ค|คค-ร|-ลชฟ|-ร-ค|-ชฟร|-ค-ท|-ลชฟ|มรรร|
- |-ลชช|-คฟฟ|-ชฟช|ลชฟร|-ชฟร|ลชฟร|ฟชคร|ฟชฟท|
- |-รคท|คทลช|ลชฟร|ค-รฟ|--คร|--คท|-ฟชล|-ช-ช|

๒.๔.๕ วิเคราะห์สำนวนกลอนและสำเนียงเพลงมอญรำดาบ (สองชั้น) ท่อน ๒
ทางเปลี่ยนที่ ๒

เพลงมอญรำดาบ (สองชั้น)

ท่อน ๒ ทางเปลี่ยน ๒

	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	----	---ช	-ชชช	-ช๑	---ค	---ร	---ชฟ	รฟ๑
	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๒	----	---ช	-ชชช	-ช๑	-รคค	รคคช	คคชฟ	ลชฟ๑
	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
ประโยคที่ ๓	-ช-ฟ	-ร-ค	-ท-ช	-ท๑	-รรร	-ช-ร	ฟรฟค	-ร-ฟ๑
	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	-ลชฟ	-ร-ค	-ชฟร	-ค๑	-ฟชล	-ช-ช	ลชฟร	-ฟ-๑

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑ ใช้สำนวนลูกเท่าเสียง ซอล แต่เปลี่ยนลูกเท่าเป็นเสียง เร เพื่อความไพเราะ
ของเพลง

วรรคที่ ๒ ใช้สำนวนทางกรอ โดยต่อเสียงจากลูกตกเสียง เร ค่อยด้วย |---ค|---ร| แล้วจบ
ลูกตกเสียง ซอล ซึ่งในวรรคที่ ๑-๒ จะเป็นการใช้ลูกตกเสียง ซอล ทั้งหมดเป็นสำนวนลูกเท่า

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓-๔ ใช้สำนวนลูกเท่าเสียง ซอล ค่อยด้วยวรรคที่ ๔ สำนวนทางเก็บไล่ระดับ
เสียงจากเสียงสูงเสียงต่ำครั้งละ ๔ พยางค์ตามบันไดเสียงไปสู่ลูกตกเสียง เร คือ |-รคค
|รคคช|คคชฟ|ลชฟร|

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕-๖ ใช้สำนวนทางม้องสำเนียงมอญ ซึ่งใช้ประจำในการบรรเลงเพลงมอญด้วย
ม้องมอญ คือ |-ช-ฟ|-ร-ค|-ท-ช|-ท-ค|-รรร|-ช-ร|ฟรฟค|-ร-ฟ| จบลูกตกเสียง ฟา ซึ่งเป็น
เสียงที่ ๑ ของบันไดเสียง ฟา

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗-๘ ใช้สำนวนทางฆ้อง สำเนียงมอญ โดยใช้กระสวนจังหวะ |-xxx|-x-x| คือ |-ลชฟ|-ร-ค|-ชฟร|-ค-ท| ในวรรคที่ ๗ แล้วต่อด้วย |-ฟชล|-ช-ช| กระสวนจังหวะเดิม แล้วจบลงในลูกตกเสียง ซอล ซึ่งเป็นเสียงที่ ๒ ของบันไดเสียง ฟา

สรุปสำนวนและสำเนียงเพลงมอญรำดาบท่อน ๒ ทางเปลี่ยนที่ ๒ ใช้สำนวนทางฆ้อง สำเนียงมอญ เป็นส่วนใหญ่ โดยมีสำนวนเด่น ได้แก่

- |---|---ช|-ชชช|-ช-ร|---ค|---ร|--ชฟ|รฟ-ช|
- |-ช-ฟ|-ร-ค|-ท-ช|-ท-ค|-รรร|-ช-ร|ฟรฟค|-ร-ฟ|
- |-ลชฟ|-ร-ค|-ชฟร|-ค-ท|

สรุปการวิเคราะห์ เปรียบเทียบ สำนวนกลอน และสำเนียงเพลงมอญรำดาบ (สองชั้น) ทางพื้น ทางเปลี่ยนที่ ๑ และทางเปลี่ยนที่ ๒ ทั้งท่อน ๑ และท่อน ๒ มีความแตกต่างกันดังนี้

เพลงมอญรำดาบ (สองชั้น)

ท่อน ๑ ทางพื้น

ใช้สำนวนกลอนและสำเนียงใช้สำนวนกลอนทางเก็บแบบสำนวนไทย โดยใช้กลอน ได้ลวด ได้เสียงขึ้นลงเป็นส่วนใหญ่

ทางเปลี่ยนที่ ๑ ใช้สำนวนกลอนทางเก็บสำเนียงมอญ โดยมีสำนวนเด่นคือ

- |ครคค|ทลชช|ชลชช|ฟทรร|
- |ชฟรฟ|-ร-ร|ชฟรฟ|-ร-ร|ชฟรฟ|-ค-ค|ชฟรฟ|-ท-ท|
- |ชชฟช|ลชฟร|ฟชดร|ฟชฟท|

ทางเปลี่ยนที่ ๒ ใช้สำนวนกลอนและสำเนียงมอญทางกรอเป็นหลักในการบรรเลง

ท่อน ๒ ทางพื้น

ใช้สำนวนกลอนและสำเนียงทางเก็บแบบสำนวนไทยเป็น โดยได้ระดับเสียงขึ้นลง ลักษณะกลอนได้ลวดเป็นส่วนใหญ่

ทางเปลี่ยนที่ ๑ ใช้สำนวนกลอนและสำเนียงทางเก็บแบบสำเนียงมอญ โดยมีลักษณะสำนวนเด่นคือ

- |ครคค|ทลชช|ครคค|ทลชช|
- |-ช-ค|คค-ร|-ลชฟ|-ร-ค|-ชฟร|-ค-ท|-ลชฟ|มรรร|
- |-ลชช|-คฟฟ|-ชฟช|ลชฟร|-ชฟช|ลชฟร|ฟชดร|ฟชฟท|
- |-รคท|คทลช|ลชฟร|ค-รฟ|--คร|--คท|-ฟชล|-ช-ช|

ทางเปลี่ยนที่ ๒ ใช้จำนวนทางม้องสำเนียงมอญเป็นส่วนใหญ่ โดยมีลักษณะประโยคเด่น คือ

- |----|---ช|-ชชช|-ช-ร|---ค|---ร|--ชฟ|รฟ-ช|
- |-ช-ฟ|-ร-ค|-ท-ช|-ท-ค|-รรร|-ช-ร|ฟรฟค|-ร-ฟ|
- |-ลชฟ|-ร-ค|-ชฟร|-ค-ท|

๒.๕ การขึ้นต้นและจบเพลง ในการวิเคราะห์การขึ้นต้นและจบเพลงมอญรำดาบ จะวิเคราะห์ทั้งหมด ๓ ทางคือ ท่อน ๑ ทางพื้น ท่อน ๑ ทางเปลี่ยนที่ ๑ ท่อน ๑ ทางเปลี่ยนที่ ๒ ท่อน ๒ ทางพื้น ท่อน ๒ ทางเปลี่ยนที่ ๑ ท่อน ๒ ทางเปลี่ยนที่ ๒

๒.๕.๑ วิเคราะห์การขึ้นต้นและจบเพลงมอญรำดาบ (สองชั้น) ท่อน ๑ ทางพื้น

เพลงมอญรำดาบ (สองชั้น)

ท่อน ๑ (ทางพื้น)

วรรคขึ้นต้นเพลง							
วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	ชลชช	ชลชช	รฟรร	รฟร	-ลชฟ	-ร-ค	ทคชล
							ทค-ท

การขึ้นต้นเพลง ของเพลงมอญรำดาบ (สองชั้น) ทางพื้นท่อน ๑ ใช้ลูกตกห้องที่ ๒ เสียง ซอล และห้องที่ ๔ เสียง เร ซึ่งเป็นลูกตกต่างเสียงกัน จึงเป็นการขึ้นต้นเพลงแบบใช้ทำนอง โดยใช้จำนวนกลอนทางเก็บแบบกลอนสับ โดยย้ำเสียงลูกตกเสียง ซอล และเสียง เร

วรรคจบเพลง							
วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	-ค-ค	---ช	ลชฟช	-ล-ท	ชฟร	-ค-ท	-รคท
							-ล-ช

การจบเพลงมอญรำดาบ (สองชั้น) ทางพื้นท่อน ๑ ใช้ลูกตกเสียง ซอล ซึ่งในวรรคจบใช้บันไดเสียง ที จึงเป็นการจบเสียงที่ ๖ ของบันไดเสียง เป็นการจบแบบไม่สมบูรณ์ เป็นการจบโดยการลากเสียงต่ำลง

๒.๕.๒ วิเคราะห์การขึ้นต้นและจบเพลงมอญรำดาบ (สองชั้น) ท่อน ๑ ทางเปลี่ยน
ที่ ๑

เพลงมอญรำดาบ (สองชั้น)

ท่อน ๑ ทางเปลี่ยน ๑

วรรคขึ้นต้นเพลง							
วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	ซลซซ	ซลซ๕	รฟร	รฟ๕	ดรดด	ดรดด	ทดทท

การขึ้นต้นเพลง เพลงมอญรำดาบ (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๑ ท่อน ๑ ใช้ลูกตกห้องที่ ๒ เสียง ซอล และลูกตกห้องที่ ๔ เสียง เร ซึ่งเป็นลูกตกต่างเสียงกัน เป็นลักษณะของการขึ้นต้นเพลงแบบ.... โดยใช้ทำนองในการขึ้นต้นเพลง โดยใช้สำนวนทางเก็บแบบย่ำเสียงลูกตกเสียง ซอล และเสียง เร

วรรคจบเพลง							
วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๔	ซซฟซ	ลซฟร	ฟซคร	ฟซฟท	-ซฟร	-ค-ท	-ฟซล

การจบเพลง เพลงมอญรำดาบ (สองชั้น) ทางเปลี่ยน ๑ ท่อน ๑ ใช้ลูกตกเสียง ซอล ในการจบเพลง ซึ่งเป็นลูกตกเสียงที่ ๖ ของบันไดเสียง ที จึงเป็นการจบแบบไม่สมบูรณ์ โดยใช้กรจบแบบโรยเสียงช้าลง

๒.๕.๓ วิเคราะห์การขึ้นต้นและจบเพลง มอญรำดาบ (สองชั้น) ท่อน ๑ ทางเปลี่ยนที่ ๒

เพลงมอญรำดาบ (สองชั้น)

ท่อน ๑ ทางเปลี่ยน ๒

วรรคขึ้นต้นเพลง							
วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	ร-ร	-ค	ร-ร	๕	-ฟซล	-ท-ค	----

การขึ้นต้นเพลง เพลงมอญรำดาบ (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๒ ท่อน ๑ เป็นการขึ้นต้นเพลง โดยใช้ลูกตกห้องที่ ๒ เสียง โค และห้องที่ ๔ เสียง ซอล ซึ่งเป็นลูกตกต่างเสียงกัน เป็นการขึ้นต้นแบบใช้ทำนองโดยใช้สำนวนกลอนแบบทางกรอ

วรรคที่ ๗					วรรคจบเพลง			
วรรคที่ ๗					วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	---	---	-รร	-ค-ท	-ฟชล	-ช-ช	ลชฟร	-ฟ-๗

การจบเพลง ของเพลงมอญรำดาบ (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๒ ท่อน ๑ เป็นการจบเพลงโดยใช้ลูกตกท้ายวรรคเสียง ซอล ซึ่งเป็นลูกตกเสียงที่ ๖ ของบันไดเสียง ที จึงเป็นการจบเพลงแบบไม่สมบูรณ์ โดยใช้สำนวนทางเก็บผสมทางกรอ ไรเสียงซ้าง

๒.๕.๔ วิเคราะห์การขึ้นต้นและจบเพลง มอญรำดาบ (สองชั้น) ท่อน ๒ ทางพื้น

เพลงมอญรำดาบ (สองชั้น)

ท่อน ๒ (ทางพื้น)

วรรคขึ้นต้นเพลง							
วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	๗	ล	ชช	รฟช	ลชฟม	รครม	รฟช

ขึ้นต้นเพลง เพลงมอญรำดาบ ท่อน ๒ ทางพื้น ใช้ลูกตกห้องที่ ๒ และลูกตกห้องที่ ๔ เสียง ซอล ซึ่งเป็นลูกตกเสียงเดียวกัน จึงเป็นลักษณะการขึ้นต้นเพลงแบบใช้ลูกเท่า โดยใช้สำนวนการขึ้นต้นแบบทางกรอ

วรรคที่ ๗					วรรคจบเพลง			
วรรคที่ ๗					วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	-ค-ค	---ช	ลชฟช	-ล-ท	-ชฟร	-ค-ท	ครคท	ล-๗

การจบเพลงของเพลงมอญรำดาบ (สองชั้น) ท่อน ๒ ทางพื้น ใช้ลูกตกปลายวรรคเสียง ซอล ซึ่งเป็นเสียงที่ ๒ ของบันไดเสียง ฟา จึงเป็นการจบแบบไม่สมบูรณ์ โดยใช้สำนวนทางเก็บผสมทางกรอ แล้วไรเสียงซ้าง

๒.๕.๕ สรุปวิเคราะห์การขึ้นต้นและจบเพลงมอญรำดาบ (สองชั้น) ท่อน ๒ ทางเปลี่ยนที่ ๑

เพลงมอญรำดาบ (สองชั้น)

ท่อน ๒ ทางเปลี่ยน ๑

วรรคขึ้นต้นเพลง							
วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	ครคค	ทลช๕	ครคค	ทลช๕	ครคค	ทลชช	-ฟชล ชลทค

การขึ้นต้นเพลงมอญรำดาบ (สองชั้น) ท่อน ๒ ทางเปลี่ยนที่ ๑ ใช้ลูกตกห้องที่ ๒ และห้องที่ ๔ เสียง ซอล ซึ่งเป็นลูกตกเสียงเดียวกัน เป็นลักษณะการขึ้นต้นแบบลูกเท่า โดยใช้จำนวนการขึ้นแบบทางเก็บแบบสำเนียงมอญ

วรรคจบเพลง							
วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	-รดท	คทลช	ลชฟร	ค-รฟ	--คร	--คท	-ฟชล -ช๕

การจบเพลงของเพลงมอญรำดาบ (สองชั้น) ท่อน ๒ ทางเปลี่ยนที่ ๑ ใช้ลูกตกท้ายวรรคเสียง ซอล ซึ่งเป็นเสียงที่ ๒ ของบันไดเสียง ฟา เป็นการจบแบบไม่สมบูรณ์ โดยใช้จำนวนทางกรอโรยเสียงลง

๒.๕.๖ วิเคราะห์การขึ้นต้นและจบเพลงมอญรำดาบ (สองชั้น) ท่อน ๒ ทางเปลี่ยนที่ ๒

เพลงมอญรำดาบ (สองชั้น)

ท่อน ๒ ทางเปลี่ยน ๒

วรรคขึ้นต้นเพลง							
วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	---ค	---ร	--ชฟ	รฟ-ช	---ค	---ร	--ชฟ

การขึ้นต้นเพลง เพลงมอญรำดาบ (สองชั้น) ท่อน ๒ ทางเปลี่ยนที่ ๒ ใช้ลูกตกห้องที่ ๒ เสียง ซอล และห้องที่ ๔ เสียง เร ซึ่งเป็นลูกตกต่างวรรคกัน จึงเป็นลักษณะของการขึ้นต้นเพลงแบบใช้ทำนองโดยใช้จำนวนแบบทางกรอ

ประโยคที่ ๔	วรรคที่ ๗				วรรคจบเพลง		
					วรรคที่ ๘		
	-ลขฟ	-ร-ค	-ขฟร	-ค-ท	-ฟขล	-ข-ข	ลขฟร -ฟ-ฉ

การจบเพลง ของเพลงมอญรำดาบ (สองชั้น) ท่อน ๒ ทางเปลี่ยนที่ ๒ ใช้ลูกตกปลายวรรคเสียง ซอล ซึ่งเป็นเสียงที่ ๒ ของบันไดเสียง ฟา ซึ่งเป็นลักษณะการจบแบบไม่สมบูรณ์ โดยการใช้สำนวนทางกรอผสมทางเก็บแล้วโรยเสียงลง

สรุปเปรียบเทียบ การขึ้นต้นและจบเพลงมอญรำดาบ (สองชั้น) ทางพื้น ทางเปลี่ยน ๑ และทางเปลี่ยน ๒ โดยแยกเป็นท่อนเพลงดังนี้

การขึ้นต้นเพลง (ท่อน ๑)

ทางพื้น	ขึ้นต้นแบบใช้ทำนอง	สำนวนทางเก็บ
ทางเปลี่ยนที่ ๑	ขึ้นต้นแบบใช้ทำนอง	สำนวนทางเก็บ
ทางเปลี่ยนที่ ๒	ขึ้นต้นแบบใช้ทำนอง	สำนวนทางกรอ

การขึ้นต้นเพลง (ท่อน ๒)

ทางพื้น	ขึ้นต้นแบบลูกเท่า	สำนวนทางกรอ
ทางเปลี่ยนที่ ๑	ขึ้นต้นแบบลูกเท่า	สำนวนทางเก็บ
ทางเปลี่ยนที่ ๒	ขึ้นต้นแบบใช้ทำนอง	สำนวนทางกรอ

การจบเพลง (ท่อน ๑)

ทางพื้น	จบแบบไม่สมบูรณ์	โรยเสียงข้างลง
ทางเปลี่ยนที่ ๑	จบแบบไม่สมบูรณ์	สำนวนทางเก็บผสมทางกรอ
ทางเปลี่ยนที่ ๒	จบแบบไม่สมบูรณ์	สำนวนทางกรอโรยเสียงข้างลง

การจบเพลง (ท่อน ๒)

ทางพื้น	จบแบบไม่สมบูรณ์	โรยเสียงข้างลง
ทางเปลี่ยนที่ ๑	จบแบบไม่สมบูรณ์	ทางกรอโรยเสียงข้างลง
ทางเปลี่ยนที่ ๒	จบแบบไม่สมบูรณ์	ทางกรอโรยเสียงข้างลง

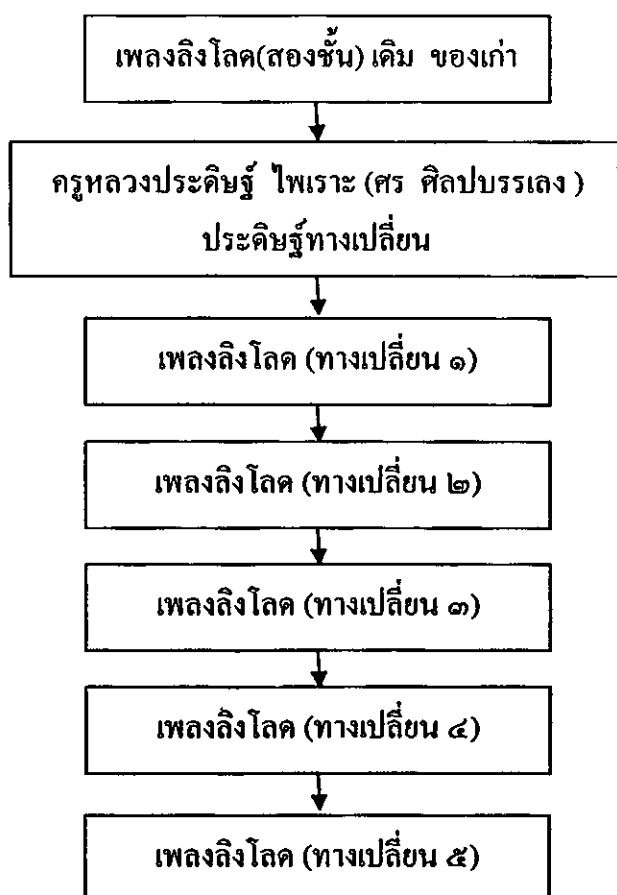
เพลงลิงโลด (สองชั้น)

๑. ประวัติที่มาของเพลงลิงโลด (สองชั้น)

เพลงลิงโลดเป็นเพลงหน้าพาทย์ สำหรับประกอบกิริยาโกรธ หรือ แสดงอารมณ์ฉุนเฉียวของตัวละคร อัคราจังหะสองชั้น เพื่อบรรเลงประกอบการแสดงโจน และละคร ส่วนใหญ่จะใช้คู่กับเพลงลิงลาน ซึ่งเป็นเพลงอารมณ์เดียวกัน (ณรงค์ชัย ปิฎกฤษต์. นปป : ๒๕๖)

สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ได้ทรงพระนิพนธ์บทคอนเสิร์ตหรือขับเรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกพรหมมาศ และใช้บรรเลงครั้งแรก ณ พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท เมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๔๔๒ เนื่องในงาน ม. ดู แมร์ ผู้สำเร็จราชอินโดนีเซีย ซึ่งในเพลงระดับชุดนี้มีเพลงประกอบการบรรเลงและขับร้องหลายเพลงด้วยกัน เพลงลิงโลดก็เป็นเพลงหนึ่งที่จะต้องมีการร้องรับอยู่หลายเที่ยวด้วยกัน ซึ่งเป็นการที่น่าเบื่อหน่ายสำหรับนักดนตรี ต่อมาหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ได้คิดประดิษฐ์ทางเปลี่ยน เพื่อให้การบรรเลงไม่ซ้ำซากไว้ ๖ ทางด้วยกัน โดยได้สอดแทรกบางวรรค บางตอนของแต่ละทาง ไม่เหมือนกัน ซึ่งเป็นการเพิ่มรสชาติ และอรรถรสในการบรรเลงอย่างมาก

จากประวัติที่กล่าวมาข้างต้นสามารถเขียนเป็นภาพประกอบได้ดังนี้

ภาพประกอบที่ ๕ แสดงประวัติที่มาของเพลงลิงโลด (สองชั้น)

๒. การวิเคราะห์องค์ประกอบทางดนตรีของเพลงลิเก (สองชั้น) ทางพื้นและทางเปลี่ยนที่ ๑-๕

เพลงลิเก (สองชั้น)

ทางพื้น

ลทคร	มรดท	ลชลท	ลทคร	ลทคร	มรดท	ลชลท	ลทคร
ชลชท	ชมรด	ทลชล	ทครม	ลทลล	ลทลล	มชมม	มชมม
รมชล	ทลชม	ชลชม	ชมรด	ลทคร	มรดท	ลชลท	ลทคร
ชลชม	-ร-ค	มรดร	มช-ม	--ชม	รค-ร	---ม	รรรร

ทางเปลี่ยน ๑

ลทคร	มรดท	ลชลท	ลทคร	ลทคร	มรดท	ลชลท	ลทคร
ชลชม	ชมรด	ทลชล	ทครม	--ลท	--ชล	--มช	--รม
--มช	--รม	--คร	--ทค	---ค	-คคค	-ชลท	ลทคร
มรดท	ลทคร	มรดร	มช-ม	--ชม	รค-ร	---ม	รรรร

ทางเปลี่ยน ๒

--มร	มร--	มรมร	-ม-ร	--มร	มร--	มรมร	-ม-ร
-ลชม	-ร-ค	--มร	คร-ม	--ลท	--ชล	--มช	--รม
--มช	--รม	--คร	--ทค	---ค	-คคค	-ชลท	ลทคร
มรดท	ลทคร	มรดร	มช-ม	--ชม	รค-ร	---ม	-รรร

ทางเปลี่ยน ๓

ลทคร	มรดท	ลชลท	ลทคร	ลทคร	มรดท	ลชลท	ลทคร
ชลชม	ชมรด	ทลชล	ทครม	ลชมช	-ม-ม	ลชมช	-ม-ม
ลชมช	-ร-ร	ลชมช	-ค-ค	---ค	-คคค	-ชลท	ลทคร
มรดท	ลทคร	มรดร	มช-ม	--ชม	รค-ร	---ม	-รรร

ทางเปลี่ยน ๔

--ร	-ม-ร	คทลท	ครมร	--ร	-ม-ร	คทลท	ครมร
ชลชม	-ร-ค	-มรด	-ท-ล	-ลลล	-ช-ล	ทลทม	-ช-ล
-ลลล	--ช-ล	ทลชค	-ร-ม	---ม	-มมม	-ล-ช	-ม-ร
-ลชม	-ร-ค	-ช-ค	-ร-ม	--ชม	รค-ร	---ม	รรรร

ทางเปลี่ยน ๕

ลทคร	มรดท	ลชลท	ลทคร	ลทคร	มรดท	ลชลท	ลทคร
ชลชม	ชมรด	ชลทค	ทครม	---รม	ชลชค	--รด	ทลชม
--รด	ทลชม	--ลช	ฟมรด	ลทคร	มรดท	ลชลท	ลทคร
ชลชม	-ร-ค	--มร	คร-ม	--ชม	รค-ร	---ม	-รรร

๒.๑ วิเคราะห์รูปแบบของเพลง ท่อนเพลง วรรคเพลง และประโยคเพลง เพลงลิงโลด (สองชั้น) เพลงลิงโลด เป็นเพลงอัตราจังหวะ สองชั้น เป็นลักษณะเพลงท่อนเดียว หลวงประดิษฐ์ไพเราะได้แต่งทางเปลี่ยนไว้ ๕ ทางด้วยกัน ความยาวของเพลงมีความยาว ๔ จังหวะ หรือเรียกเป็นประโยคได้ ๔ ประโยค แต่ละประโยคแบ่งเป็น ๒ วรรค ใน ๑ ท่อน จะมีทั้งหมด ๘ วรรค แบบเดียวกันทุกทางเปลี่ยนและทางพื้น

เพลงลิงโลด (สองชั้น)

ทางพื้น

	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	ลทคร	มรดท	ลชลท	ลทคร	ลทคร	มรดท	ลชลท	ลทคร
	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๒	ชลชท	ชมรด	ทลชค	ทครม	ลทลล	ลทลล	มชมม	มชมม
	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
ประโยคที่ ๓	รมชค	ทลชม	ชลชม	ชมรด	ลทคร	มรดท	ลชลท	ลทคร
	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	ชลชม	-ร-ค	มรดร	มช-ม	--ชม	รค-ร	---ม	รรรร

ทางเปลี่ยน

	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒				๑
ประโยคที่ ๑	ลทคร	มรดท	ลชลท	ลทคร	ลทคร	มรดท	ลชลท	ลทคร	
	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔				
ประโยคที่ ๒	ชลชม	ชมรด	ทลชค	ทครม	--ลท	--ชล	--มช	--รม	
	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖				
ประโยคที่ ๓	--มช	--รม	--คร	--ทค	---ค	-คคค	-ชลท	ลทคร	
	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘				
ประโยคที่ ๔	มรดท	ลทคร	มรดร	มช-ม	--ชม	รค-ร	---ม	รรรร	

ทางเปลี่ยน ๒

ประโยคที่ ๑	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
	--มร	มร--	มรมร	-ม-ร	--มร	มร--	มรมร	-ม-ร
ประโยคที่ ๒	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
	-ลขม	-ร-ค	--มร	คร-ม	--ลท	--ชล	--มช	--รม
ประโยคที่ ๓	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
	--มช	--รม	--คร	--ทค	---ค	-คคค	-ชลท	ลทคร
ประโยคที่ ๔	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
	มรคท	ลทคร	มรคร	มช-ม	--ชม	รค-ร	---ม	-รรร

ทางเปลี่ยน ๓

ประโยคที่ ๑	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
	ลทคร	มรคท	ลชลท	ลทคร	ลทคร	มรคท	ลชลท	ลทคร
ประโยคที่ ๒	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
	ชลขม	ชมรค	ทลชล	ทครม	ลขมช	-ม-ม	ลขมช	-ม-ม
ประโยคที่ ๓	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
	ลขมช	-ร-ร	ลขมช	-ค-ค	---ค	-คคค	-ชลท	ลทคร
ประโยคที่ ๔	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
	มรคท	ลทคร	มรคร	มช-ม	--ชม	รค-ร	---ม	-รรร

ทางเปลี่ยน ๔

ประโยคที่ ๑	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
	---ร	-ม-ร	คทลท	ครมร	---ร	-ม-ร	คทลท	ครมร
ประโยคที่ ๒	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
	ชลขม	-ร-ค	-มรค	-ท-ล	-ลลล	-ช-ล	ทลทม	-ช-ล
ประโยคที่ ๓	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
	-ลลล	--ช-ล	ทลชค	-ร-ม	---ม	-มมม	-ล-ช	-ม-ร
ประโยคที่ ๔	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
	-ลขม	-ร-ค	-ช-ค	-ร-ม	--ชม	รค-ร	---ม	รรรร

ทางเปลี่ยน ๕

ประโยคที่ ๑	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
	ลทคร	มรคท	ลชลท	ลทคร	ลทคร	มรคท	ลชลท	ลทคร
ประโยคที่ ๒	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
	ชลชม	ชมรค	ชลทค	ทक्रम	---รม	ชลชค	--รค	ทลชม
ประโยคที่ ๓	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
	--รค	ทลชม	--ลช	ฟมรค	ลทคร	มรคท	ลชลท	ลทคร
ประโยคที่ ๔	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
	ชลชม	-ร-ค	--มร	คร-ม	--ชม	รค-ร	---ม	-รร

สรุป เพลงสิงโลก เป็นเพลงจังหวะ (สองชั้น) มีลักษณะเป็นเพลงท่อนเดียว แบ่งจังหวะได้ ๔ จังหวะหน้าทับ หรือเรียกเป็นประโยคเพลงได้ ๔ ประโยค แต่ละประโยคแบ่งได้ ๒ วรรค รวมทั้งท่อนจะมี ๘ วรรค เช่นเดียวกันทั้งทางพื้นและทางเปลี่ยนที่ ๑-๕

๒.๒ วิเคราะห์บันไดเสียงเพลง สิงโลก (สองชั้น) จะวิเคราะห์ทั้งหมด ๖ ทางด้วยกัน คือ ทางพื้น และทางเปลี่ยน ๕ ทาง ดังนี้

๒.๒.๑ วิเคราะห์บันไดเสียงเพลงสิงโลก (สองชั้น) ทางพื้น

เพลงสิงโลก (สองชั้น)

ทางพื้น

ประโยคที่ ๑	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
	ลทคร	มรคท	ลชลท	ลทคร	ลทคร	มรคท	ลชลท	ลทคร
ประโยคที่ ๒	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
	ชลชท	ชมรค	ทลชค	ทक्रम	ลทลล	ลทลล	มชมม	มชมม
ประโยคที่ ๓	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
	รมชล	ทลชม	ชลชม	ชมรค	ลทคร	มรคท	ลชลท	ลทคร
ประโยคที่ ๔	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
	ชลชม	-ร-ค	มรคร	มช-ม	--ชม	รค-ร	---ม	รร

ประโยคที่ ๑ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลักคือ ครม-ชล โดยมีโน้ตจรเสียง ที สอดแทรก แต่ก็ยังเป็นทำนองเพลงในบันไดเสียง โค

ประโยคที่ ๒ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลัก คือ क्रम-शल โดยมิโน้ตจรเสียง ที่ สอดแทรกอยู่ แต่ก็ยังเป็นทำนองเพลงในบันไดเสียง โด

ประโยคที่ ๓ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลักคือ क्रम-शल โดยมิโน้ตจรเสียง ที่ สอดแทรกอยู่ แต่ก็ยังเป็นทำนองเพลงในบันไดเสียง โด

ประโยคที่ ๔ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลัก คือ क्रम-शल โดยไม่มีโน้ตจรจึงเป็นทำนองเพลงในบันไดเสียง โด

๒.๒.๒ วิเคราะห์บันไดเสียงเพลง ถึงโถด (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๑

ทางเปลี่ยน ๑

	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	ลทคร	มรดท	ลชลท	ลทคร	ลทคร	มรดท	ลชลท	ลทคร
	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๒	ชลชม	ชมรด	ทลชล	ทक्रम	--ลท	--शल	--มช	--รม
	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
ประโยคที่ ๓	--มช	--รม	--คร	--ทค	---ค	-คคค	-शलท	ลทคร
	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	มรดท	ลทคร	มรดร	มช-ม	--ชม	รค-ร	---ม	รรรร

ประโยคที่ ๑ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลัก คือ क्रम-शल โดยมิโน้ตจรเสียง ที่ สอดแทรก แต่ก็ยังเป็นทำนองเพลงในบันไดเสียง โด

ประโยคที่ ๒ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลักคือ क्रम-शल โดยมิโน้ตจรเสียง ที่ สอดแทรก แต่ก็ยังเป็นทำนองเพลงในบันไดเสียง โด

ประโยคที่ ๓ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลัก คือ क्रम-शल โดยมิโน้ตจรเสียง ที่ สอดแทรก แต่ก็ยังเป็นทำนองเพลงในบันไดเสียง โด

ประโยคที่ ๔ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลักคือ क्रम-शल โดยมิโน้ตจรเสียง ที่ สอดแทรก แต่ก็ยังเป็นทำนองเพลงในบันไดเสียง โด

๒.๒.๓ วิเคราะห์บันไดเสียงเพลงลิงโลด (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๒

ทางเปลี่ยน ๒

	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	--มร	มร--	มรมร	-ม-ร	--มร	มร--	มรมร	-ม-ร
	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๒	-ลขม	-ร-ค	--มร	คร-ม	--ลท	--ชล	--มช	--รม
	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
ประโยคที่ ๓	--มช	--รม	--คร	--ทค	---ค	-คคค	-ชลท	ลทคร
	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	มรดท	ลทคร	มรคร	มช-ม	--ชม	รค-ร	---ม	-รรร

ประโยคที่ ๑ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลักคือ ครม-ชล กลุ่มเสียงในบันไดเสียง โด จึงเป็นทำนองเพลงในบันไดเสียง โด

ประโยคที่ ๒ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลัก คือ ครม-ชล โดยมีโน้ตจรัสเสียง ที่ สอดแทรก แต่ก็ยังเป็นทำนองเพลงในบันไดเสียง โด

ประโยคที่ ๓ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลัก คือ ครม-ชล โดยมีโน้ตจรัสเสียง ที่ สอดแทรก แต่ก็ยังเป็นทำนองเพลงในบันไดเสียง โด

ประโยคที่ ๔ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลัก คือ ครม-ชล โดยมีโน้ตจรัสเสียง ที่ สอดแทรก แต่ก็ยังเป็นทำนองเพลงในบันไดเสียง โด

๒.๒.๔ วิเคราะห์บันไดเสียงเพลงลิงโลด (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๓

ทางเปลี่ยน ๓

	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	ลทคร	มรดท	ลชลท	ลทคร	ลทคร	มรดท	ลชลท	ลทคร
	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๒	ชลขม	ชมรด	ทลชล	ทครม	ลขมช	-ม-ม	ลขมช	-ม-ม
	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
ประโยคที่ ๓	ลขมช	-ร-ร	ลขมช	-ค-ค	---ค	-คคค	-ชลท	ลทคร
	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	มรดท	ลทคร	มรคร	มช-ม	--ชม	รค-ร	---ม	-รรร

ประโยคที่ ๑ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลัก คือ ครม-ชล โดยมีโน้ตจรเสียง ที่ สอดแทรก แต่
ก็ยังเป็นทำนองเพลงในบันไดเสียง โค

ประโยคที่ ๒ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลัก คือ ครม-ชล โดยมีโน้ตจรเสียง ที่ สอดแทรก แต่
ก็ยังเป็นทำนองเพลงในบันไดเสียง โค

ประโยคที่ ๓ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลัก คือ ครม-ชล โดยมีโน้ตจรเสียง ที่ สอดแทรก แต่
ก็ยังเป็นทำนองเพลงในบันไดเสียง โค

ประโยคที่ ๔ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลัก คือ ครม-ชล โดยมีโน้ตจรเสียง ที่ สอดแทรก แต่
ก็ยังเป็นทำนองเพลงในบันไดเสียง โค

๒.๒.๕ วิเคราะห์บันไดเสียงเพลงลึงโกล (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๔

ทางเปลี่ยน ๔

	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	---ร	-ม-ร	คทลท	ครมร	---ร	-ม-ร	คทลท	ครมร
	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๒	ชลชม	-ร-ค	-มรค	-ท-ล	-ลลล	-ช-ล	ทลทม	-ช-ล
	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
ประโยคที่ ๓	-ลลล	--ช-ล	ทลชค	-ร-ม	---ม	-มมม	-ล-ช	-ม-ร
	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	-ลชม	-ร-ค	-ช-ค	-ร-ม	--ชม	รค-ร	---ม	รรรร

ประโยคที่ ๑ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลัก คือ ครม-ชล โดยมีโน้ตจรเสียง ที่ สอดแทรก แต่
ก็ยังเป็นทำนองเพลงในบันไดเสียง โค

ประโยคที่ ๒ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลัก คือ ครม-ชล โดยมีโน้ตจรเสียง ที่ สอดแทรก แต่
ก็ยังเป็นทำนองเพลงในบันไดเสียง โค

ประโยคที่ ๓ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลัก คือ ครม-ชล โดยมีโน้ตจรเสียง ที่ สอดแทรก แต่
ก็ยังเป็นทำนองเพลงในบันไดเสียง โค

ประโยคที่ ๔ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลัก คือ ครม-ชล ไม่มีโน้ตจรเสียง ที่ สอดแทรก แต่
ก็ยังเป็นทำนองเพลงในบันไดเสียง โค จึงเป็นทำนองเพลงบันไดเสียง โค

๒.๒.๖ วิเคราะห์บันไดเสียงเพลงสิงโต (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๕

ทางเปลี่ยน ๕

ประโยคที่ ๑	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
	ลทคร	มรดท	ลชลท	ลทคร	ลทคร	มรดท	ลชลท	ลทคร
ประโยคที่ ๒	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๔			
	ชลชม	ชมรด	ชลทค	ทक्रम	---รม	ชลชค	--รด	ทลชม
ประโยคที่ ๓	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
	--รด	ทลชม	--ลช	พมรด	ลทคร	มรดท	ลชลท	ลทคร
ประโยคที่ ๔	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
	ชลชม	-ร-ค	--มร	คร-ม	--ชม	รค-ร	---ม	-รรร

ประโยคที่ ๑ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลัก คือ ครม-ชล โดยมีโน้ตजरเสียง ที สอดแทรก แต่ก็ยังเป็นทำนองเพลงในบันไดเสียง โด

ประโยคที่ ๒ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลัก คือ ครม-ชล โดยมีโน้ตजरเสียง ที สอดแทรก แต่ก็ยังเป็นทำนองเพลงในบันไดเสียง โด

ประโยคที่ ๓ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลัก คือ ครม-ชล โดยมีโน้ตजरเสียง ที และ ฟา สอดแทรก แต่ก็ยังเป็นทำนองเพลงในบันไดเสียง โด

ประโยคที่ ๔ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลัก คือ ครม-ชล ไม่มีโน้ตजरจึงเป็นทำนองเพลงในบันไดเสียง โด

สรุปการวิเคราะห์เปรียบเทียบ บันไดเสียงเพลงสิงโต (สองชั้น) ทางพื้น ทางเปลี่ยนที่ ๑-๕ มีการใช้ทำนองบันไดเสียง ดังนี้

ทางพื้น ใช้บันไดเสียง โด ทั้งหมด ทุกประโยคเพลง
 ทางเปลี่ยนที่ ๑ ใช้บันไดเสียง โด ทุกประโยคเพลง
 ทางเปลี่ยนที่ ๒ ใช้บันไดเสียง โด ทุกประโยคเพลง
 ทางเปลี่ยนที่ ๓ ใช้บันไดเสียง โด ทุกประโยคเพลง
 ทางเปลี่ยนที่ ๔ ใช้บันไดเสียง โด ทุกประโยคเพลง
 ทางเปลี่ยนที่ ๕ ใช้บันไดเสียง โด ทุกประโยคเพลง

๒.๓ วิเคราะห์การเคลื่อนที่ของลูกตกเพลงดังโด้ (สองชั้น) จะวิเคราะห์ทางพื้นและทาง
เปลี่ยนที่ ๑ – ๕ ดังนี้

๒.๓.๑ วิเคราะห์การเคลื่อนที่ของลูกตก เพลงดังโด้ (สองชั้น) ทางพื้น

เพลงดังโด้ (สองชั้น)

ทางพื้น

	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	ลทคร	มรดท	ลชลท	ลทค๑	ลทคร	มรดท	ลชลท	ลทค๑
	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๒	ชลชท	ชมรด	ทลชล	ทค๑	ลทลล	ลทลล	มชมม	มชม๑
	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
ประโยคที่ ๓	รมชล	ทลชม	ชลชม	ชมร๑	ลทคร	มรดท	ลชลท	ลทค๑
	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	ชลชม	-ร-ค	มรดร	มช๑	--ชม	รค-ร	---ม	รร๑

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑ ลูกตกเสียง เร

วรรคที่ ๒ จากวรรคที่ ๑ ลูกตกเสียง เร เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง เร

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓ จากวรรคที่ ๒ ลูกตกเสียง เร เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง มี

วรรคที่ ๔ จากวรรคที่ ๓ ลูกตกเสียง มี เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง มี

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕ จากวรรคที่ ๔ ลูกตกเสียง มี เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง โด

วรรคที่ ๖ จากวรรคที่ ๕ ลูกตกเสียง โด เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง เร

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗ จากวรรคที่ ๖ ลูกตกเสียง เร เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง มี

วรรคที่ ๘ จากวรรคที่ ๗ ลูกตกเสียง มี เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง เร

๒.๓.๒ วิเคราะห์การเคลื่อนที่ของลูกตกเพลงสิงโสด (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๑
ทางเปลี่ยน ๑

	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	ลทคร	มรดท	ลขลท	ลทค๖	ลทคร	มรดท	ลขลท	ลทค๖
	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๒	ขลขม	ขมรด	ทลขล	ทค๖	--ลท	--ขล	--มข	--ร๖
	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
ประโยคที่ ๓	--มข	--รม	--คร	--ค๖	---ค	-คคค	-ขลท	ลทค๖
	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	มรดท	ลทคร	มรดร	มข๖	--ขม	รค-ร	---ม	รร๖

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑ ลูกตกเสียง เร

วรรคที่ ๒ จากวรรคที่ ๑ ลูกตกเสียง เร เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง เร

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓ จากวรรคที่ ๒ ลูกตกเสียง เร เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง มี

วรรคที่ ๔ จากวรรคที่ ๓ ลูกตกเสียง มี เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง มี

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕ จากวรรคที่ ๔ ลูกตกเสียง มี เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง โค

วรรคที่ ๖ จากวรรคที่ ๕ ลูกตกเสียง โค เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง เร

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗ จากวรรคที่ ๖ ลูกตกเสียง เร เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง มี

วรรคที่ ๘ จากวรรคที่ ๗ ลูกตกเสียง มี เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง เร

๒.๓.๓ วิเคราะห์การเคลื่อนที่ของลูกตกเพลงสิงโสด (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๒
ทางเปลี่ยน ๒

	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	--มร	มร--	มรมร	-ม๖	--มร	มร--	มรมร	-ม๖
	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๒	-ลขม	-ร-ค	--มร	คร๖	--ลท	--ขล	--มข	--ร๖

ประโยคที่ ๓	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖		
	--มข	--รม	--คร	--ท๑	---ค	-คคค	-ชลท
ประโยคที่ ๔	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘		
	มรดท	ลทคร	มรดร	มข๑	--ชม	รค-ร	---ม

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑ ลูกตกเสียง เร

วรรคที่ ๒ จากวรรคที่ ๑ ลูกตกเสียง เร เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง เร

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓ จากวรรคที่ ๒ ลูกตกเสียง เร เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง มี

วรรคที่ ๔ จากวรรคที่ ๓ ลูกตกเสียง มี เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง มี

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕ จากวรรคที่ ๔ ลูกตกเสียง มี เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง โค

วรรคที่ ๖ จากวรรคที่ ๕ ลูกตกเสียง โค เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง เร

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗ จากวรรคที่ ๖ ลูกตกเสียง เร เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง มี

วรรคที่ ๘ จากวรรคที่ ๗ ลูกตกเสียง มี เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง เร

๒.๓.๔ วิเคราะห์การเคลื่อนที่ของลูกตกเพลงสิงโต (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๓

ทางเปลี่ยน ๓

ประโยคที่ ๑	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒		
	ลทคร	มรดท	ลชลท	ลทค๑	ลทคร	มรดท	ลชลท
ประโยคที่ ๒	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔		
	ชลชม	ชมรด	ทลชล	ทคร๑	ลชมช	-ม-ม	ลชมช
ประโยคที่ ๓	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖		
	ลชมช	-ร-ร	ลชมช	-ค๑	---ค	-คคค	-ชลท
ประโยคที่ ๔	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘		
	มรดท	ลทคร	มรดร	มข๑	--ชม	รค-ร	---ม

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑ ลูกตกเสียง เร

วรรคที่ ๒ จากวรรคที่ ๑ ลูกตกเสียง เร เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง เร

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓ จากวรรคที่ ๒ ลูกตกเสียง เร เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง มี

วรรคที่ ๔ จากวรรคที่ ๓ ลูกตกเสียง มี เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง มี

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕ จากวรรคที่ ๔ ลูกตกเสียง มี เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง โด

วรรคที่ ๖ จากวรรคที่ ๕ ลูกตกเสียง โด เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง เร

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗ จากวรรคที่ ๖ ลูกตกเสียง เร เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง มี

วรรคที่ ๘ จากวรรคที่ ๗ ลูกตกเสียง มี เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง เร

๒.๓.๕ วิเคราะห์การเคลื่อนที่ของลูกตกเพลงถึงโลก (สองชั้น)

ทางเปลี่ยน ๔

	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	---ร	-ม-ร	คทลท	ครมจ	---ร	-ม-ร	คทลท	ครมจ
	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๒	ชลขม	-ร-ค	-มรค	-ท-ล	-ลลล	-ช-ล	ทลทม	-ช-ล
	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
ประโยคที่ ๓	-ลลล	--ช-ล	ทลชค	-ร-จ	---ม	-มมม	-ล-ช	-ม-จ
	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	-ลขม	-ร-ค	-ช-ค	-ร-จ	--ขม	รค-ร	---ม	รรจ

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑ ลูกตกเสียง เร

วรรคที่ ๒ จากวรรคที่ ๑ ลูกตกเสียง เร เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง เร

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓ จากวรรคที่ ๒ ลูกตกเสียง เร เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ลา

วรรคที่ ๔ จากวรรคที่ ๓ ลูกตกเสียง ลา เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ลา

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕ จากวรรคที่ ๔ ลูกตกเสียง ลา เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง มี
 วรรคที่ ๖ จากวรรคที่ ๕ ลูกตกเสียง มี เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง เร

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗ จากวรรคที่ ๖ ลูกตกเสียง เร เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง มี
 วรรคที่ ๘ จากวรรคที่ ๗ ลูกตกเสียง มี เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง เร

๒.๓.๖ วิเคราะห์การเคลื่อนที่ของลูกตกเพลงลิงโลด (สองชั้น)

ทางเปลี่ยน ๕

	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	ลทคร	มรดท	ลชลท	ลทค๖	ลทคร	มรดท	ลชลท	ลทค๖
	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๒	ชลชม	ชมรด	ชลทค	ทค๖	---รม	ชลชค	--รด	ทลช๖
	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
ประโยคที่ ๓	--รด	ทลชม	--ลช	ฟม๖	ลทคร	มรดท	ลชลท	ลทค๖
	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	ชลชม	-ร-ค	--มร	คร๖	--ชม	รด-ร	---ม	-รร๖

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑ ลูกตกเสียง เร
 วรรคที่ ๒ จากวรรคที่ ๑ ลูกตกเสียง เร เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง เร

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓ จากวรรคที่ ๒ ลูกตกเสียง เร เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง มี
 วรรคที่ ๔ จากวรรคที่ ๓ ลูกตกเสียง มี เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง มี

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕ จากวรรคที่ ๔ ลูกตกเสียง มี เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง โค
 วรรคที่ ๖ จากวรรคที่ ๕ ลูกตกเสียง โค เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง เร

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗ จากวรรคที่ ๖ ลูกตกเสียง เร เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง มี
 วรรคที่ ๘ จากวรรคที่ ๗ ลูกตกเสียง มี เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง เร

จากการวิเคราะห์การเคลื่อนที่ของลูกตกเพลงสิงโสด (สองชั้น) ๖ ทาง คือ ทางพื้นและทางเปลี่ยนที่ ๑ - ๕ โดยในแต่ละทางมีการเคลื่อนที่ของลูกตกในแต่ละประโยคดังนี้

ประโยคที่ ๑	ทางพื้น	ลูกตกเสียง เร
	ทางเปลี่ยนที่ ๑	ลูกตกเสียง เร
	ทางเปลี่ยนที่ ๒	ลูกตกเสียง เร
	ทางเปลี่ยนที่ ๓	ลูกตกเสียง เร
	ทางเปลี่ยนที่ ๔	ลูกตกเสียง เร
	ทางเปลี่ยนที่ ๕	ลูกตกเสียง เร
ประโยคที่ ๒	ทางพื้น	ลูกตกเสียง มี
	ทางเปลี่ยนที่ ๑	ลูกตกเสียง มี
	ทางเปลี่ยนที่ ๒	ลูกตกเสียง มี
	ทางเปลี่ยนที่ ๓	ลูกตกเสียง มี
	ทางเปลี่ยนที่ ๔	ลูกตกเสียง ลา * (แตกต่างจากทางพื้น)
	ทางเปลี่ยนที่ ๕	ลูกตกเสียง มี
ประโยคที่ ๓	ทางพื้น	ลูกตกเสียง เร
	ทางเปลี่ยนที่ ๑	ลูกตกเสียง เร
	ทางเปลี่ยนที่ ๒	ลูกตกเสียง เร
	ทางเปลี่ยนที่ ๓	ลูกตกเสียง เร
	ทางเปลี่ยนที่ ๔	ลูกตกเสียง เร
	ทางเปลี่ยนที่ ๕	ลูกตกเสียง เร
ประโยคที่ ๔	ทางพื้น	ลูกตกเสียง เร
	ทางเปลี่ยนที่ ๑	ลูกตกเสียง เร
	ทางเปลี่ยนที่ ๒	ลูกตกเสียง เร
	ทางเปลี่ยนที่ ๓	ลูกตกเสียง เร
	ทางเปลี่ยนที่ ๔	ลูกตกเสียง เร
	ทางเปลี่ยนที่ ๕	ลูกตกเสียง เร

สรุปเปรียบเทียบการเคลื่อนที่ของลูกตกเพลงถึงโลก ส่วนใหญ่ใช้ลูกตกเสียงเดียวกับทางพื้นจะมีทางเปลี่ยนที่ ๔ ประโยคที่ ๒ ใช้ลูกตกแตกต่างจากทางพื้น คือ ทางพื้นใช้ลูกตกเสียง มีแต่ทางเปลี่ยนที่ ๔ ใช้ลูกตกเสียง ลา

๒.๔ วิเคราะห์จำนวนกลอน และสำเนียงเพลงถึงโลก (สองชั้น)

๒.๔.๑ วิเคราะห์จำนวนกลอน และสำเนียงเพลงถึงโลก (สองชั้น) ทางพื้น

เพลงถึงโลก (สองชั้น)

ทางพื้น

ประโยคที่ ๑	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
	ลทคร	มรดท	ลชลท	ลทค๑	ลทคร	มรดท	ลชลท	ลทค๑
ประโยคที่ ๒	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
	ชลชท	ชมรด	ทลชล	ทค๑	ลทลล	ลทลล	มชมม	มชม๑
ประโยคที่ ๓	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
	รมชล	ทลชม	ชลชม	ชม๑	ลทคร	มรดท	ลชลท	ลทค๑
ประโยคที่ ๔	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
	ชลชม	-ร-ค	มรดร	มช๑	--ชม	รค-ร	---ม	รร๑

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑-๒ ใช้จำนวนกลอนทางเก็บแบบกลอนได้ลวด โดยใช้การเรียงเสียงชิดกัน ขึ้น-ลง โดยวรรคที่ ๑ จบลูกตกเสียง เร และวรรคที่ ๒ จบลูกตก เสียง เร

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓ ใช้จำนวนกลอนทางเก็บแบบสำเนียงไทย โดยใช้กลอนเรียงเสียงจากเสียงสูง เสียง ซอล ไ้ระดับต่ำลงแล้วย้อนขึ้นไปจบลูกตกเสียง มี สูงขึ้นจากเดิม ๑ เสียง

วรรคที่ ๔ ใช้จำนวนกลอนสับคือย่ำเสียง ลา และเสียง มี ไม่จบลูกตกเสียง มี เสียงเดิม

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕ ใช้จำนวนทางเก็บ กลอนได้ลวด เรียงเสียงขึ้นและลง ไปสู่ลูกตกเสียง โค

วรรคที่ ๖ ใช้จำนวนกลอนทางเก็บ กลอนได้ลวด คือเรียงเสียง |ลทคร|มรดท| แล้ว ต่อด้วย |ลชลท|ลทคร| ขึ้นไปจบลูกตกเสียง เร

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗ ใช้จำนวนกลอนทางเก็บผสมทางกรอ แล้วถอนจำนวนกลอนในห้องที่ ๔ คือ |มรคร|มช-ม| ผู้ถูกตกเสียง มี

วรรคที่ ๘ ใช้จำนวนการจบเน้นเสียง เสียง เร แล้วต่อด้วยลูกเท่า เสียง เร เป็นการจบเสียง เร โดยจบเสียงที่ ๒ ของบันไดเสียง โด

สรุปจำนวนกลอนและสำเนียงเพลงลิขิต ทางพื้น ใช้จำนวนทางเก็บโดยใช้กลอนไต่ลวด เรียงเสียงต่ำไปสูงตามระดับเสียงลูกตกซึ่งเป็นสำเนียงทางเก็บแบบสำเนียงไทย

๒.๔.๒ วิเคราะห์จำนวนกลอนและสำเนียงเพลงลิขิต (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๑

ทางเปลี่ยน ๑

	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	ลทคร	มรด๑	ลชลท	ลทค๑	ลทคร	มรด๑	ลชลท	ลทค๑
	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๒	ชลชม	ชมร๑	ทลชล	ทค๑	--ลท	--ชล	--มช	--ร๑
	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
ประโยคที่ ๓	--มช	--ร๑	--คร	--ท๑	---ค	-คค๑	-ชลท	ลทค๑
	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	มรดท	ลทค๑	มรคร	มช๑	--ชม	รค๑	---ม	รร๑

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑-๒ ใช้จำนวนกลอนทางเก็บแบบสำเนียงไทย โดยใช้กลอนไต่ลวด คือ เรียงเสียงขึ้นลงตามบันไดเสียง โดยจบลูกตกเสียง เร ทั้ง ๒ วรรค

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓ ใช้จำนวนกลอนทางเก็บเรียงเสียงจากเสียงสูงลดระดับลงต่ำแล้วย้อนกลอนจากต่ำไต่ระดับไปเสียงสูงจบลูกตกเสียง มี

วรรคที่ ๔ ใช้จำนวนกลอนแบบลูกเหลือมจากเสียงต่ำไปสูง ครึ่งละ ๒ เสียง คือ |--ลท| |--ชล|--มช|--รม| โดยจะจบลูกตกเสียง มี

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕ ใช้สำนวนกลอนแบบลูกเหวี่ยงจากเสียงต่ำไปเสียงสูง คือ |--มข|--รม|
|--คร|--ทค| โดยต่อจากวรรคที่ ๔ จบลูกตกเสียง โค

วรรคที่ ๖ ใช้สำนวนกลอนลูกเท่าเสียง โค แล้วต่อด้วยสำนวนกลอน จากเสียงต่ำไป
เสียงสูง จบลูกตกเสียง เร

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗ ใช้สำนวนกลอนทางเก็บกลอนไต่ลวด คือ เรียงเสียงจากสูงลดระดับลงต่ำแล้ว
ต่อท้ายด้วยสำนวนการถอนเสียงสู่วรรจบ โดยเน้นเสียงถอนที่เสียง |มข-ม|

วรรคที่ ๘ ใช้สำนวนกลอน วรรจบ โดยใช้สำนวนถอนกระชั้นเสียงขึ้นท้องที่ ๖ คือ
|--ชม|รค-ร| แล้วต่อด้วยสำนวนลูกเท่า เสียง เร เพื่อต่อในท่อนต่อไป

สรุปสำนวนกลอน และสำเนียงในเพลงลิงโลด (สองชั้น) จะเป็นสำนวนกลอนทางเดิม
แบบสำเนียงไทย กลอนไต่ลวดเป็นส่วนใหญ่ ลักษณะที่เด่นชัดส่วนหนึ่ง คือ วรรคที่ ๔-๕ เป็น
การใช้ลูกเหวี่ยงแบบไทย

๒.๔.๓ วิเคราะห์สำนวนกลอน และสำเนียงเพลงลิงโลด (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๒

ทางเปลี่ยน ๒

	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	--มร	มร--	มรรม	-ม-๖	--มร	มร--	มรรม	-ม-๖
	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๒	-ลขม	-ร-ค	--มร	คร-๗	--ลท	--ชล	--มช	--ร๗
	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
ประโยคที่ ๓	--มช	--รม	--คร	--ทค	---ค	-คคค	-ชลท	ลทคิ
	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	มรดท	ลทคร	มรคร	มช-๘	--ชม	รค-ร	---ม	-ร-๘

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑-๒ ใช้สำนวนลูกเท่าในสำนวนเพลงทยอย เสียง เร ในการขึ้นต้นเพลง คือ ใช้
เสียง |--มร|มร--|มรรม|ม-ร|

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓ ใช้สำนวนทางกรอ ลากเสียงสูงลงเสียงต่ำ |-ลชม|-ร-ค| แล้วย้อนกลับไปขึ้นเสียงสูง ที่ลูกตกเสียง มี

วรรคที่ ๔ ใช้สำนวนลูกเลื่อนแบบไทย โดยใช้ลูกเลื่อน คำ-สูง โดยลดระดับเสียงลงที่ลูกตกเสียง ที่

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕ ใช้สำนวนลูกเลื่อนแบบไทย โดยใช้คู่เสียงต่ำ-สูง ลดระดับเสียงจากเสียงซอล ลงมาลูกตกเสียง โค

วรรคที่ ๖ ใช้สำนวนลูกเท่าเสียง โค แล้วใช้สำนวนกลอนไต่ระดับจากเสียงต่ำไปหาเสียงสูงที่ลูกตกเสียง เร

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗ ใช้สำนวนทางเก็บ ไต่ลด คือไต่ระดับเสียงเรียงซัดกันจาก |มรดท|ลทคร| ขึ้นเสียงสูง แล้วต่อสำนวนการถอนเสียงเพื่อบที่ |มรดร|มช-ม| ลูกตกเสียง มี

วรรคที่ ๘ ใช้สำนวนทางกรอ เพื่อบเพลงโดยเสียงเน้นกระชั้นต้นห้อง คือ |--ชม|รค-ร| เสียง โค แล้วจบด้วยลูกเท่าเสียง เร เพื่อพร้อมส่งการร้องต่อไป

สรุป สำนวนกลอนและสำเนียงเพลงถึงโลกทางเปลี่ยนที่ ๒ โดยใช้ลักษณะสำนวนไทย มีลักษณะเด่น คือ ลักษณะ ลูกโยนแบบทยอย คือ |--มร|มร--|มรมร|-ม-ร| ลักษณะลูกเลื่อน คือ |--ลท|--ชล|--มช|--รม|

๒.๔.๔ วิเคราะห์สำนวนกลอน และสำเนียงเพลงถึงโลก (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๓
ทางเปลี่ยน ๓

	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	ลทคร	มรดท	ลชลท	ลทค๑	ลทคร	มรดท	ลชลท	ลทค๑
	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๒	ชลชม	ชมรด	ทลชล	ทคร๑	ลชมช	-ม-ม	ลชมช	-ม-๑
	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
ประโยคที่ ๓	ลชมช	-ร-ร	ลชมช	-ค-๑	---ค	-คคค	-ชลท	ลทค๑
	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	มรดท	ลทคร	มรดร	มช-๑	--ชม	รค-ร	---ม	-รร๑

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑-๒ ใช้สำนวนทางเก็บแบบสำเนียงไทย โดยใช้ลูกตกเสียง เร วรรคที่ ๑ และวรรคที่ ๒

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๑ ใช้สำนวนทางเก็บแบบกลอนไต่ลวด เรียงเสียงสูงลงต่ำ แล้วเรียงขึ้นสู่ลูกตกเสียง มี

วรรคที่ ๔ ใช้สำนวนสำเนียงมอญ คือ |ลชมช|-ม-ม| โดยเป็นสำเนียงมอญที่ใช้ในเพลงมอญทั่วไป โดยใช้ลูกตกเสียง มี

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕ ใช้สำนวนทางสำเนียงมอญ คือ |ลชมช|-ร-ร|ลชมช|-ค-ค| โดยใช้ลูกตกเสียง เร และ โค

วรรคที่ ๖ ใช้สำนวนลูกเท่าเสียง โค แล้วต่อด้วยกลอนโดยเรียงเสียงจากต่ำไปสู่เสียงสูง ลูกตกเสียง เร

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗-๘ ใช้สำนวนทางเก็บ เช่นเดียวกันกับทุกทาง โดยจบลูกตกปลายวรรค เสียง เร โดยใช้ลูกเท่าเสียง เร ดังเสียงให้พร้อมจะบรรเลงต่อไป

สรุปสำนวนกลอนในเพลงลิโสด (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๓ โดยใช้สำนวนทางเก็บเรียงเสียงขึ้นลงเป็นส่วนใหญ่ ส่วนลักษณะเด่นคือ

ประโยคที่ ๒-๓ วรรคที่ ๔-๕ โดยใช้สำนวนสำเนียงมอญสำหรับเพลงมอญต่างๆ คือ |ลชมช|-ม-ม|ลชมช|-ม-ม| วรรคจะเปลี่ยนเสียงลูกตกเสียง เร และ โค

๒.๔.๕ วิเคราะห์สำนวนกลอน และสำเนียงเพลงลิโสด (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๔

ทางเปลี่ยน ๔

ประโยคที่ ๑	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
	---ร	-ม-ร	คทลท	ดรมร	---ร	-ม-ร	คทลท	ดรมร
ประโยคที่ ๒	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
	ชลชม	-ร-ค	-มรด	-ท-ล	-ลลล	-ช-ล	ทลทม	-ช-ล
ประโยคที่ ๓	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
	-ลลล	--ช-ล	ทลชค	-ร-ม	---ม	-มมม	-ล-ช	-ม-ร
ประโยคที่ ๔	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
	-ลชม	-ร-ค	-ช-ค	-ร-ม	--ชม	รค-ร	---ม	รรรร

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑-๒ ใช้สำนวนทางมอญ คือ |---ร|-ม-ร|คทลท|क्रमร| ซึ่งอาจารย์อุทัย แก้วละเอียด ให้ความเห็นว่า เป็นสำนวนเพลงเร็วมอญ อิเหนา โดยใช้ลูกตกเสียง เร

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓ ใช้สำนวนทางกรอ สำเนียงมอญ จากเสียงสูงลดระดับเสียงสู่ลูกตกเสียง ลา

วรรคที่ ๔ ใช้สำเนียงมอญ ลูกตกเสียง ลา

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕ ใช้ลูกตกเสียง ลา สำนวนทางกรอ ผสมทางเก็บขึ้นระดับสูงสู่ลูกตกเสียง มี

วรรคที่ ๖ ใช้ลูกตกวรรคเดิมเสียง มี แล้วลดระดับเสียงลูกตกเสียง เร

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗ ใช้สำนวนทางกรอ ไ่ระดับเสียงสูงจากเสียง |-ลชม| แล้วจบลูกตกเสียง มี

วรรคที่ ๘ ใช้การจบแบบตัวโน้ตกระชั้นดันห้องเสียง เร คือ |--ชม|รด-ร| แล้วจบด้วย ลูกเท่าเสียง เร เป็นการจบเพลง

สรุป สำนวนกลอนและสำเนียงใช้สำเนียงมอญ เด่น คือ

๑. |---ร|-ม-ร|คทลท|क्रमร|

๒. |-ลลล|-ช-ล|ทลทม|-ช-ล|

๓. |-ลลล|-ช-ล|ทลชด|-ร-ม|

๒.๔.๖ วิเคราะห์สำนวนกลอนและสำเนียงเพลงลิขิต (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๕

ทางเปลี่ยน ๕

	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	ลทคร	มรดท	ลชลท	ลทค ^๑	ลทคร	มรดท	ลชลท	ลทค ^๑
	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๒	ชลชม	ชมรด	ชลทค	ทคร ^๑	--รม	ชลชด	--รด	ทลช ^๑
	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
ประโยคที่ ๓	--รด	ทลชม	--ลช	พมรด	ลทคร	มรดท	ลชลท	ลทค ^๑
	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	ชลชม	-ร-ค	--มร	คร ^๑	--ชม	รด-ร	---ม	-รร ^๑

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑-๒ ใช้สำนวนทางเก็บกลอนไต่ลวด โดยเรียงเสียงจากต่ำไปสูงซัดกัน โดยใช้ ลูกตกเสียง เร

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓ ใช้สำนวนกลอนทางเก็บจากไล่ระดับเสียงจากสูงลงเสียงต่ำ แล้วย้อนกลับไป ลูกตกเสียงสูง เสียง มี

วรรคที่ ๔ ใช้สำนวนกลอนย้อนต่ำไปสูง คือ |--รม|ชลชค| แล้วต่อด้วยกลอนไต่ลวด จากเสียงสูงลงเสียงต่ำคือ |--รด|ทลชม|ลูกตกเสียงมี

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕ ใช้กลอนไต่ลวดไล่ระดับเสียงซัดกันจากสูงลงต่ำคือ |--รด|ทลชม|--ลช| |ฟมรด| โดยใช้ลูกตกเสียง มี และ โค

วรรคที่ ๖ ใช้สำนวนทางเก็บแบบเดียวกับประโยคที่ ๑ คือ สำนวนกลอนไต่ลวด ต่ำ-ไปสูง แล้วย้อนจากต่ำไปสูงสู่ลูกตกเสียง เร

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗-๘ ใช้สำนวนสำหรับการจบเพลงแบบเดียวกับทางอื่น โดยจบลูกตกเสียง เร

สรุป สำนวนและสำเนียงเพลงลิงโลด (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๕ มีสำนวนกลอนทางเก็บแบบ กลอนไต่ลวดเป็นหลัก โดยมีสำนวนที่มีลักษณะเด่น คือ

-|--รม|ชลชค|--รด|ทลชม|

-|--รด|ทลชม|--ลช|ฟมรด|

สรุป สำนวนและสำเนียงเพลงลิงโลด (สองชั้น)ทางพื้นและทางเปลี่ยนที่ ๑-๕ มีความแตกต่างกันดังนี้

สรุปการวิเคราะห์ เปรียบเทียบ สำนวนกลอนและสำเนียงเพลงลิงโลดได้ดังนี้

ทางพื้น ใช้สำนวนกลอนทางเก็บ สำนวนกลอนไต่ลวดโดยเรียงเสียงจากต่ำไปสูง ในลักษณะสำนวนทางเก็บสำเนียงไทย

ทางเปลี่ยนที่ ๑ ใช้สำนวนกลอนทางเก็บ ไต่ลวดและลูกเลื่อนแบบไทย

ทางเปลี่ยนที่ ๒ ใช้จำนวนกลอนลักษณะเด่น แบบลูกโยนทยอย และลูกเหลื่อม คือ
|--มร| มร--|มรมร|-ม-ร|และ |--ลท|--ชล|--มช|--รม|

ทางเปลี่ยนที่ ๓ ใช้ทางเก็บในช่วงแรก แล้วต่อด้วย จำนวนกลอนสำเนียงมอญ คือ
|ลชมช|-ม-ม|ลชมช|-ม-ม|

ทางเปลี่ยนที่ ๔ ใช้จำนวนกลอนสำเนียงมอญ ได้แก่

- |--ร|-ม-ร|คทลท|ครมร|
- |-ลลล|-ช-ล|ทลทม|-ช-ล|
- |-ลลล|-ช-ล|ทลชด|-ร-ม|

ทางเปลี่ยนที่ ๕ ใช้จำนวนกลอนไต่ลวดเป็นหลัก โดยมีลักษณะที่เด่นๆ คือ

- |--รม|ชลชด|--รด|ทลชม|--รด|ทลชม|--ลช|ฟมรด|

๒.๕ วิเคราะห์การขึ้นต้นและจบเพลงเพลงสิงโอด (สองชั้น)

๒.๕.๑ วิเคราะห์การขึ้นต้นและจบเพลง เพลงสิงโอด (สองชั้น) ทางพื้น

เพลงสิงโอด (สองชั้น)

ทางพื้น

		วรรคขึ้นต้นเพลง							
		วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑		ลทค	มรดค	ลชลท	ลทค	ลทค	มรดท	ลชลท	ลทค

การขึ้นต้นเพลงสิงโอดทางพื้น จะใช้ลูกตกในห้องที่ ๒ และห้องที่ ๔ ต่างกัน ซึ่งเป็นลักษณะของทำนองเพลง จึงเป็นการขึ้นต้นเพลงโดยใช้ทำนองใช้จำนวนทางเก็บขึ้นต้นแบบทางเก็บ

						วรรคจบเพลง			
		วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๔		ชลชม	-ร-ค	มรด	มช-ม	-ชม	รด-ร	-ม	รรค

การจบเพลง ของเพลงสิงโอด จะจบลูกตกปลายวรรคเสียง เร ซึ่งเป็นเสียงที่ ๒ ของบันไดเสียง โด จึงเป็นการจบแบบไม่สมบูรณ์โดยใช้จำนวนแบบลูกทำเสียง เร เพื่อเตรียมการขับร้องวรรคต่อไป

๒.๕.๒ วิเคราะห์การขึ้นต้นและจบเพลง เพลงสิงโต (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๑

ทางเปลี่ยน ๑

วรรคขึ้นต้นเพลง								
วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒				
ประโยคที่ ๑	ลทคร	มรด๗	ลขลท	ลทค๗	ลทคร	มรดท	ลขลท	ลทคร

การขึ้นต้นเพลงสิงโตทางเปลี่ยนที่ ๑ จะใช้ลูกตกห้องที่ ๒ เสียง ที ห้องที่ ๔ เสียง เร ซึ่งเป็นลักษณะของทำนองเพลง จึงเป็นการขึ้นต้นเพลงโดยใช้ทำนอง ใช้จำนวนการขึ้นต้นแบบทางเก็บ

ทางเก็บ

	วรรคที่ ๓				วรรคจบเพลง			
					วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๔	มรดท	ลทคร	มรดร	มข-ม	--ขม.	รด-ร	--ม	รร๗

การจบเพลง ของเพลงสิงโต จะจบลูกตกปลายวรรคเสียง เร ซึ่งเป็นเสียงที่ ๒ ของบันไดเสียง โด จึงเป็นการจบแบบไม่สมบูรณ์ โดยใช้จำนวนแบบลูกเท่าเสียง เร เป็นการขึ้นเพลงต่อหรือขับร้องวรรคต่อไป

๒.๕.๓ วิเคราะห์การขึ้นต้นและจบเพลง เพลงสิงโต (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๒
ทางเปลี่ยน ๒

วรรคขึ้นต้นเพลง								
วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒				
ประโยคที่ ๑	--มร	๖	มรมร	ม-๖	--มร	มร--	มรมร	-ม-ร

การขึ้นต้นเพลง เพลงสิงโตทางเปลี่ยนที่ ๒ ใช้ลูกตกห้องที่ ๒ เสียง เร ห้องที่ ๔ เสียง เร เป็นการขึ้นต้นเพลงแบบลูกเท่าเพราะใช้ลูกตกเดียวกัน โดยใช้จำนวนเล่นเสียง มี และ เร ลูกโยนเพลงทยอย

เร ลูกโยนเพลงทยอย

	วรรคที่ ๓				วรรคจบเพลง วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๔	มรดท	ลทคร	มรดร	มข-ม	--ขม	รด-ร	--ม	รร๗

การจบเพลงของเพลงสิงโต ทางเปลี่ยนที่ ๒ จะจบลูกตกปลายวรรคเสียง เร ซึ่งเป็นเสียงที่ ๒ ของบันไดเสียง เร จึงเป็นการจบแบบไม่สมบูรณ์

๒.๕.๔ วิเคราะห์การขึ้นต้นและจบเพลงสิงโลด (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๓

ทางเปลี่ยน ๓

วรรคขึ้นต้นเพลง								
วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒				
ประ โยคที่ ๑	ลทคร	มรค ^๑	ลชลท	ลทค ^๑	ลทคร	มรคท	ลชลท	ลทคร

การขึ้นต้นเพลงสิงโลดทางเปลี่ยนที่ ๓ จะใช้ลูกตกห้องที่ ๒ เสียง ที และลูกตกห้องที่ ๔ เสียง เร ซึ่งเป็นลักษณะของการขึ้นต้นโดยใช้ทำนอง เพราะจะใช้ลูกตกต่างกัน โดยใช้สำนวนทางเก็บ กลอนได้ลวด คือ เรียงเสียงชิดกันขึ้นลง

	วรรคที่ ๗				วรรคจบเพลง			
					วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	มรดท	ลทคร	มรคร	มช-ม	-ชม	รค-ร	-ม	-รร๑

การจบเพลง ของเพลงสิงโลดทางเปลี่ยนที่ ๓ จะจบลูกตกปลายวรรคเสียง เร ซึ่งเป็นเสียงที่ ๒ ของบันไดเสียง โด เป็นการจบเพลงแบบไม่สมบูรณ์ โดยใช้สำนวนลูกเท่าเพื่อจะบรรเลงหรือขับร้องต่อไปอีก

๒.๕.๕ วิเคราะห์การขึ้นต้นและจบเพลง เพลงสิงโลด (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๔

ทางเปลี่ยน ๔

วรรคขึ้นต้นเพลง								
วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒				
ประโยคที่ ๑	—ร	-ม-๑	คทลท	ครม๑	---ร	-ม-ร	คทลท	ครมร

การขึ้นต้นเพลง สิงโลดทางเปลี่ยนที่ ๔ จะใช้ลูกตกห้องที่ ๒ เสียง เร และลูกตกห้องที่ ๔ เสียง เร ซึ่งเป็นลักษณะการขึ้นต้นเพลงแบบลูกเท่า เพราะเป็นการใช้ลูกตกเสียงเดียวกัน โดยใช้สำนวนกลอนกิ่งกรอ ถึงทางเก็บแบบสำเนียงมอญ

				วรรคจบเพลง				
วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔				
ประโยคที่ ๔	-ลชม	-ร-ค	-ช-ค	-ร-ม	-ชม	รค-ร	-ม	รรจ

การจบเพลงของเพลงสิงโลดจะจบลูกตกปลายวรรคเสียง เร ซึ่งเป็นเสียงที่ ๒ ของบันไดเสียง โด เป็นการจบแบบไม่สมบูรณ์โดยใช้สำนวนแบบลูกเท่าเสียง เร

๒.๕.๖ วิเคราะห์การขึ้นต้นและจบเพลง เพลงสิงโต (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๕

ทางเปลี่ยน ๕

วรรคขึ้นต้นเพลง							
วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	ลทคร	มรดค	ลชลท	ลทค	ลทคร	มรดท	ลชลท
							ลทคร

การขึ้นต้นเพลงสิงโตทางเปลี่ยนที่ ๕ จะใช้ลูกตกห้องที่ ๒ เสียง ที และลูกตกห้องที่ ๔ เสียง เร ซึ่งเป็นลักษณะการขึ้นต้นแบบทำนองเพลง เพราะที่ใช้ลูกตกต่างกัน โดยใช้สำนวนกลอนทางเก็บแบบได้ลวด คือ เรียงเสียงชิดกันขึ้นลง

วรรคจบเพลง							
วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๔	ชลชม	-ร-ค	--มร	คร-ม	--ชม	รค-ร	---ม
							-รร

การจบเพลงสิงโตจะจบลูกตกปลายวรรคเสียง เร ซึ่งเป็นเสียงที่ ๒ ของบันไดเสียงโด เป็นการจบแบบไม่สมบูรณ์ โดยใช้สำนวนลูกเท่าเสียง เร

สรุปการเปรียบเทียบขึ้นต้นเพลงและการจบเพลง เพลงสิงโต (สองชั้น) มีความแตกต่างจากทางพื้น คือ

การขึ้นต้นเพลง

ทางพื้น ใช้ลูกตกต่างกันเป็นการขึ้นต้นแบบทำนองเพลงโดยใช้สำนวนทางเก็บ

ทางเปลี่ยนที่ ๑ ใช้ลูกตกต่างกันเป็นการขึ้นต้นแบบทำนองเพลงโดยใช้สำนวนทางเก็บ

ทางเปลี่ยนที่ ๒ ใช้ลูกตกเดียวกัน เป็นการขึ้นต้นแบบลูกเท่าใช้สำนวนเล่นเสียง

ลูกโยนแบบเพลงทยอย

ทางเปลี่ยนที่ ๓ ใช้ลูกตกต่างกัน ขึ้นต้นเพลง แบบทำนองเพลงใช้สำนวนทางเก็บ

ทางเปลี่ยนที่ ๔ ใช้ลูกตกเสียงเดียวกันเป็นการขึ้นต้นแบบลูกเท่า แต่ใช้สำเนียงทางมอญ

ทางเปลี่ยนที่ ๕ ใช้ลูกตกต่างกัน เป็นการขึ้นต้นแบบทำนองเพลง ใช้สำนวนทางเก็บ

การจบเพลง

ทางพื้นและทางเปลี่ยนทุกทางใช้การจบด้วยลูกตกเสียง เร เป็นการจบแบบไม่สมบูรณ์ทุกทาง เพราะเป็นเสียงที่ ๒ ของบันไดเสียง โด ซึ่งใช้เป็นทำนองในวรรคจบ

เพลงสร้อยเพลง

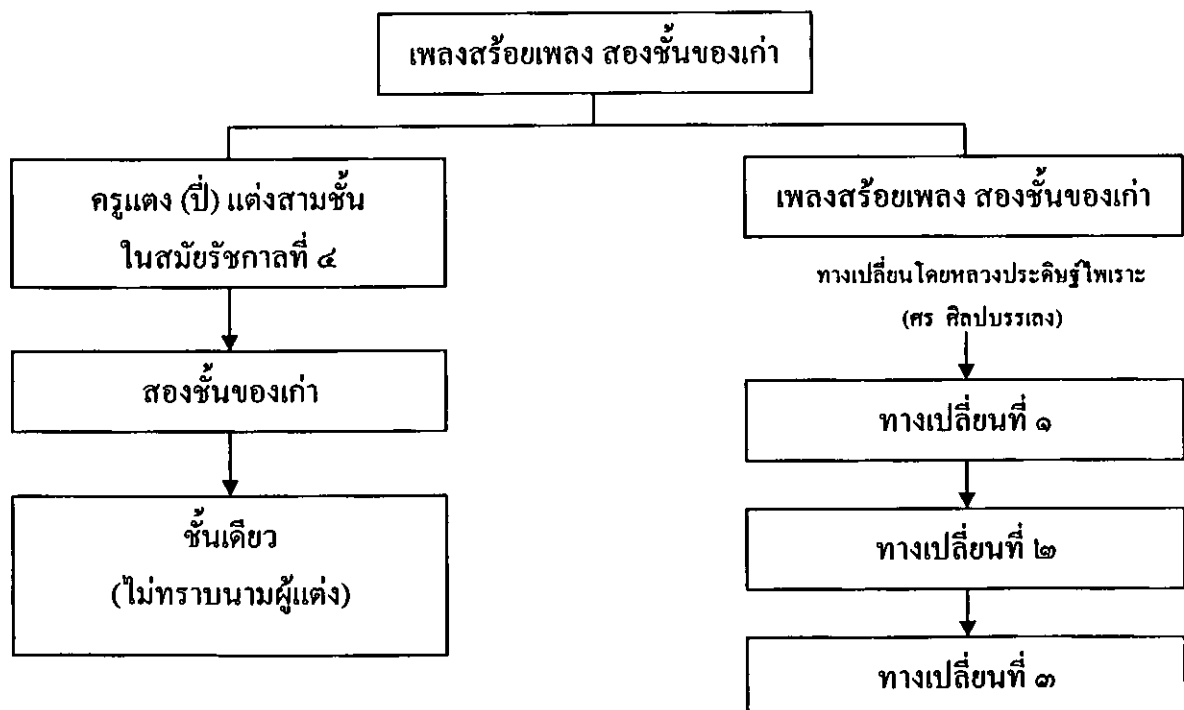
๑. ประวัติความเป็นมาของเพลงสร้อยเพลง

เพลงสร้อยเพลงเป็นเพลงอัตราจังหวะสองชั้นของเก่า ไม่ทราบนามผู้แต่ง ใช้ประกอบการแสดง โขน ละคร อารมณ์ของเพลงมีอารมณ์เศร้า อาลัยอาวรณ์

ในราวรัชกาลที่ ๔ มีนักดนตรีไม่ทราบนาม นำเพลงสร้อยเพลงสองชั้นของเก่า มาแต่งขยายขึ้นเป็นอัตราจังหวะสามชั้น ซึ่งจากเดิมเป็นเพลงลักษณะเศร้า เมื่อแต่งขยายขึ้นเป็นอัตราสามชั้น ความหมายในอารมณ์เศร้ามียังมีอยู่ แต่จะเป็นทำนองลักษณะแบบทางพื้น เรียบ แต่มีสำนวนไพเราะน่าฟัง แม้นตอนที่เป่าก็ประดิษฐ์ทำนองซ้อนเจือ ทำนอง “เก่า” ซึ่งพิจารณาตามสำนวนการแต่งน่าจะเป็นของครูแดง (ปี) เป็นผู้แต่ง และในสมัยต่อมาได้มีนักดนตรีไม่ทราบนาม แต่งตัดลงเป็นชั้นเดียวจนครบเป็นเพลงเถา (มนตรี ตราโมท, ๒๕๒๓ : ๔๘๗)

ต่อมาครูหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ได้แต่งทำนองทางเปลี่ยนสองชั้นของเก่า ซึ่งใช้บรรเลงประกอบการแสดงโขน ละคร ขึ้นมาใหม่ ๓ ทาง และได้ต่อเพลงทางเปลี่ยนของใหม่นั้นให้กับมหาดเล็กซึ่งเป็นนักดนตรีในวังสวนกุหลาบ เพื่อใช้ประกอบการขับร้องบรรเลงเพลงในต้นนางลอย

จากข้างต้นสามารถเขียนเป็นภาพประกอบแสดงประวัติที่มาดังนี้

ภาพประกอบที่ ๖ แสดงประวัติที่มาเพลงสร้อยเพลง (สองชั้น)

๒. วิเคราะห์องค์ประกอบทางดนตรีของเพลงสร้อยเพลงทางพื้น ทางเปลี่ยนที่ ๑ ทางเปลี่ยนที่ ๒ และทางเปลี่ยนที่ ๓

เพลงสร้อยเพลง (สองชั้น)

ทางพื้น

---ท	-คคค	-ท-ร	คคคค	ฟชฟร	ฟรคท	ลชคช	ลทคร
ครฟช	ลชฟร	ชฟรค	ฟรคท	ชลทค	รคทล	ชฟชล	ชลทค
---ท	-คคค	-ท-ร	คคคค	ชมมม	ชมมม	รมชล	ชฟมร
---ร	-รรร	มรชค	-ร-ม	-ช-ล	-ช-ม	---ร	---ค

ทางเปลี่ยน ๑

---ท	-คคค	-ท-ร	คคคค	-ท-ท	---ค	-ท-ค	-ทค-ร
---ร	-รรร	ฟชฟร	-ค-ท	---ล	-ช--	-ชชช	-ช-ค
----	---ค	-คคค	-ค-ช	---ค	-ช--	-ชชช	-ช-ร
---ร	-รรร	มรชค	-ร-ม	-ช-ล	-ช-ม	---ร	---ค

ทางเปลี่ยน ๒

---ท	-คคค	-ท-ร	คคคค	ลชฟช	ลชฟช	ลชฟช	ลชฟร
ลชฟช	ลชฟร	ฟรคท	ฟรคท	ชลทค	รคทล	ชฟชล	ชลทค
ฟฟคฟ	มรคค	ฟฟคฟ	มรคค	ฟฟคฟ	มรคค	-ชลท	ลทคร
---ร	-รรร	มรชค	-ร-ม	-ช-ล	-ช-ม	---ร	---ค

ทางเปลี่ยน ๓

ฟฟฟร	ฟฟคค	ฟฟฟร	ฟฟคค	รคทล	ชลทค	รคทล	รชฟร
ฟชฟฟ	รฟรร	ครคค	ทคทท	ชลทค	รคทล	ชฟชล	ชลทค
----	---ค	-คคค	-ค-ค	-ท-ท	---ค	-ท-ค	ทค-ร
---ร	-รรร	มรชค	-ร-ม	-ช-ล	-ช-ม	---ร	---ค

๒.๑ รูปแบบของเพลง ท่อนเพลง วรรคเพลง และประโยคเพลง

เพลงสร้อยเพลง (สองชั้น) ที่นำมาวิเคราะห์นี้เป็นเพลงลักษณะท่อนเดียว หลวงประดิษฐ์ไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ได้นำมาประดิษฐ์เป็นทางเปลี่ยนไว้ ๓ ทาง ความยาวของเพลงมีความยาว ๔ จังหวะหน้าทับปรบไก่ หรือจะเรียกเป็นประโยคเพลงแบ่งได้ ๔ ประโยค โดยแต่ละประโยคเพลงแบ่งออกเป็น ๒ วรรครวม ๑ ท่อนเพลงจะเท่ากับ ๘ วรรคด้วยกันดังในโน้ตที่จะแสดงต่อไปนี้

เพลงสร้อยเพลง (สองชั้น)

ทางพื้น

	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	---ท	-คคค	-ท-ร	คคคค	ฟชฟร	ฟรดท	ลชดช	ลทดร
	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๒	ครฟช	ลชฟร	ชฟรด	ฟรดท	ชลทค	รดทล	ชฟชล	ชลทค
	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
ประโยคที่ ๓	---ท	-คคค	-ท-ร	คคคค	ชมมม	ชมมม	รมชล	ชฟมร
	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	---ร	-รรร	มรชค	-ร-ม	-ช-ล	-ช-ม	---ร	---ค

ทางเปลี่ยน ๑

	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	---ท	-คคค	-ท-ร	คคคค	-ท-ท	---ค	-ท-ค	-ทค-ร
	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๒	---ร	-รรร	ฟชฟร	-ค-ท	---ล	-ช--	-ชชช	-ช-ค
	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
ประโยคที่ ๓	----	---ค	-คคค	-ค-ช	---ค	-ช--	-ชชช	-ช-ร
	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	---ร	-รรร	มรชค	-ร-ม	-ช-ล	-ช-ม	---ร	---ค

ทางเปลี่ยน ๒

	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	---ท	-คคค	-ท-ร	คคคค	ลชฟช	ลชฟช	ลชฟช	ลชฟร
	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๒	ลชฟช	ลชฟร	ฟรดร	ฟรดท	ชลทค	รดทล	ชฟชล	ชลทค
	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
ประโยคที่ ๓	ฟฟคฟ	มรคค	ฟฟคฟ	มรคค	ฟฟคฟ	มรคค	-ชลท	ลทดร
	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	---ร	-รรร	มรชค	-ร-ม	-ช-ล	-ช-ม	---ร	---ค

ทางเปลี่ยน ๓

	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	ฟฟฟ	ฟฟฟ	ฟฟฟ	ฟฟฟ	รคทล	ชลทค	รคทล	รชฟร
	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๒	ฟชฟฟ	รฟฟร	คคคค	ทคทท	ชลทค	รคทล	ชฟชล	ชลทค
	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
ประโยคที่ ๓	----	---ค	-คคค	-ค-ค	-ท-ท	---ค	-ท-ค	ทค-ร
	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	---ร	-รรร	มรชค	-ร-ม	-ช-ล	-ช-ม	---ร	---ค

สรุปการวิเคราะห์เปรียบเทียบ รูปแบบของเพลง ท่อนเพลง วรรคเพลง และประโยค เพลง สร้อยเพลง (สองชั้น) ทั้งทางพื้น ทางเปลี่ยนที่ ๑ ทางเปลี่ยนที่ ๒ และทางเปลี่ยนที่ ๓ เป็น เพลงท่อนเดียว แต่ละทางจะมีความยาว ๔ จังหวะหน้าทับ หรือ ๔ ประโยคเพลง ในแต่ละประโยค เพลงแบ่งออกเป็น ๒ วรรค รวมทั้งท่อนจะได้ท่อนละ ๘ วรรค เช่นเดียวกับทั้ง ๔ ทาง

๒.๒ วิเคราะห์บันไดเสียง เพลงสร้อยเพลง (สองชั้น) จะวิเคราะห์ทั้งหมด ๔ ทางคือทาง พื้น และทางเปลี่ยนที่ ๑-๓

๒.๒.๑ วิเคราะห์บันไดเสียง เพลงสร้อยเพลง ทางพื้น (สองชั้น)

เพลงสร้อยเพลง (สองชั้น)

ทางพื้น

	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	---ท	-คคค	-ท-ร	คคคค	ฟชฟร	ฟรคท	ลชคช	ลทค
	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๒	คคฟช	ลชฟร	ชฟรค	ฟรคท	ชลทค	รคทล	ชฟชล	ชลทค
	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
ประโยคที่ ๓	---ท	-คคค	-ท-ร	คคคค	ชมมม	ชมมม	รมชล	ชฟมร
	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	---ร	-รรร	มรชค	-ร-ม	-ช-ล	-ช-ม	---ร	---ค

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑-๒ กลุ่มเสียงหลักที่ใช้คือ ทดร-ฟช มีโน้ตจรเสียง ลา สอดแทรก เพื่อสะดวกและความไพเราะเหมาะสมสำหรับทางในบางเครื่องมือนั้น จึงเป็นทำนองอยู่ในบันไดเสียง ที

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลักคือ ทดร-ฟช มีโน้ตจรเสียง ลา สอดแทรก เพื่อสะดวกในการบรรเลง แต่ยังเป็นทำนองเพลงในบันไดเสียง ที

วรรคที่ ๔ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลักคือ ฟชล-คร มีโน้ตจรเสียง ที สอดแทรก จึงเป็นทำนองในบันไดเสียง ฟา

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕ กลุ่มเสียงที่ใช้หลักคือ ทดร-ฟช ไม่มีโน้ตจรสอดแทรก จึงเป็นทำนองในบันไดเสียง ที

วรรคที่ ๖ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลักคือ ครม-ชล มีโน้ตจรเสียง ฟา สอดแทรก จึงเป็นทำนองในบันไดเสียง โด

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลักคือ ครม-ชล ไม่มีโน้ตจร จึงเป็นทำนองในบันไดเสียง โด

วรรคที่ ๘ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลักคือ ครม-ชล ไม่มีโน้ตจร จึงเป็นทำนองในบันไดเสียง โด

๒.๒.๒ วิเคราะห์บันไดเสียงเพลงสร้อยเพลง ทางเปลี่ยนที่ ๑

ทางเปลี่ยน ๑

	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	---ท	-คคค	-ท-ร	คคคค	-ท-ท	---ค	-ท-ค	-ทค-ร
	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๒	---ร	-รรร	ฟชฟร	-ค-ท	---ล	-ช--	-ชชชช	-ช-ค
	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
ประโยคที่ ๓	----	---ค	-คคค	-ค-ช	---ค	-ช--	-ชชชช	-ช-ร
	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	---ร	-รรร	มรชค	-ร-ม	-ช-ล	-ช-ม	---ร	---ค

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑-๒ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลักคือ ทคร-ชล ไม่มีโน้ตจรสอตกแทรก จึงเป็นทำนองในบันไดเสียง ที

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลักคือ ทคร-ฟช ไม่มีโน้ตจร จึงเป็นทำนองในบันไดเสียง ที
วรรคที่ ๔ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลักคือ ฟชล-คร ไม่มีโน้ตจร จึงเป็นทำนองในบันไดเสียง ฟา

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕-๖ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลักคือ ทคร-ฟช ไม่มีโน้ตจร จึงเป็นทำนองในบันไดเสียง ที

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗-๘ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลักคือ ครม-ชล ไม่มีโน้ตจร จึงเป็นทำนองในบันไดเสียง โด

๒.๒.๓ วิเคราะห์บันไดเสียงเพลงสร้อยเพลง ทางเปลี่ยนที่ ๒

ทางเปลี่ยน ๒

	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	---ท	-คคค	-ท-ร	คคคค	ลชฟช	ลชฟช	ลชฟช	ลชฟร
	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๒	ลชฟช	ลชฟร	ฟรคร	ฟรคท	ชลทค	รคทล	ชฟชล	ชลทค
	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
ประโยคที่ ๓	ฟคคฟ	มรคค	ฟคคฟ	มรคค	ฟคคฟ	มรคค	-ชลท	ลทคร
	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	---ร	-รรร	มรชค	-ร-ม	-ช-ล	-ช-ม	---ร	---ค

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑ กลุ่มโน้ตที่ใช้เป็นหลักคือ ทคร-ฟช ไม่มีโน้ตจร จึงเป็นทำนองในบันไดเสียง ที
วรรคที่ ๒ กลุ่มโน้ตที่ใช้เป็นหลักคือ ฟชล-คร ไม่มีโน้ตจร จึงเป็นทำนองในบันไดเสียง ฟา

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓ กลุ่มโน้ตที่ใช้เป็นหลักคือ ฟซล-คร เป็นทำนองในบันไดเสียง ฟา แต่มีเสียงที่เป็นโน้ตจร แต่ในประโยคนี้อาจต้องการเป็นเสียง ที

วรรคที่ ๔ กลุ่มโน้ตที่ใช้เป็นหลักคือ ทคร-ฟซ โดยมีโน้ตจรเสียง ที และ ลา สอดแทรกเพื่อประกอบทางบรรเลงบางเครื่องมือ แต่ยังเป็นทำนองในบันไดเสียง ที

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕-๖ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลักคือ ทคร-ฟซ โดยมีเสียง มี และเสียง ลา เป็นโน้ตจร ประกอบทางบรรเลง จึงเป็นทำนองในบันไดเสียง ที

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗-๘ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลักคือ ครม-ชล ไม่มีโน้ตจร จึงเป็นทำนองในบันไดเสียง โค

๒.๒.๔ วิเคราะห์บันไดเสียงเพลงสร้อยเพลง ทางเปลี่ยนที่ ๓

ทางเปลี่ยน ๓

ประโยคที่ ๑	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
	ฟฟพร	ฟฟฟด	ฟฟพร	ฟฟฟด	รคทล	ชลทค	รคทล	รชฟร
ประโยคที่ ๒	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
	ฟซฟฟ	รฟร	ครคค	ทคทท	ชลทค	รคทล	ซฟซล	ชลทค
ประโยคที่ ๓	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
	----	---ค	-คคค	-ค-ค	-ท-ท	---ค	-ท-ค	ทค-ร
ประโยคที่ ๔	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
	---ร	-รรร	มรชค	-ร-ม	-ช-ล	-ช-ม	---ร	---ค

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑-๒ กลุ่มโน้ตที่ใช้เป็นหลักคือ ทคร-ฟซ มีโน้ตจรเสียง ลา และ ที สอดแทรกเป็นโน้ตจร แต่ยังเป็นทำนองในบันไดเสียง ที

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓-๔ กลุ่มโน้ตที่ใช้เป็นหลักคือ ทคร-ฟซ มีโน้ตจรเสียง ลา ที สอดแทรก ประกอบทางบรรเลง แต่ก็ยังเป็นทำนองโน้ตเสียง ที

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕-๖ กลุ่มโน้ตที่ใช้เป็นหลักคือ ทคร-ฟซ ไม่มีโน้ตจรสอดแทรก จึงเป็นทำนองโน้ตเสียง ที

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗-๘ กลุ่มโน้ตที่ใช้เป็นหลักคือ ครม-ชล ไม่มีโน้ตจรสอดแทรก จึงเป็นทำนองโน้ตเสียง โด

สรุปการวิเคราะห์เปรียบเทียบบันไดเสียงของเพลงสร้อยเพลง (สองชั้น) ทางพื้น ทางเปลี่ยนที่ ๑-๓ ดังนี้

ทางพื้น

ประโยคที่ ๑-๓ ใช้บันไดเสียง ที

ประโยคที่ ๔ ใช้บันไดเสียง โด

ทางเปลี่ยนที่ ๑

ประโยคที่ ๑ ใช้บันไดเสียง ที

ประโยคที่ ๒ วรรคที่ ๓ บันไดเสียง ที วรรคที่ ๔ บันไดเสียง ฟา

ประโยคที่ ๓ ใช้บันไดเสียง ที

ประโยคที่ ๔ ใช้บันไดเสียง โด

ทางเปลี่ยนที่ ๒

ประโยคที่ ๑ วรรคที่ ๑ บันไดเสียง ที วรรคที่ ๒ บันไดเสียง ฟา

ประโยคที่ ๒ ใช้บันไดเสียง ที

ประโยคที่ ๓ ใช้บันไดเสียง ที

ประโยคที่ ๔ ใช้บันไดเสียง โด

ทางเปลี่ยนที่ ๓

ประโยคที่ ๑-๓ ใช้บันไดเสียง ที

ประโยคที่ ๔ ใช้บันไดเสียง โด

ประโยคที่ใช้บันไดเสียงต่างกันมากคือ ประโยคที่ ๑-๓ ใช้บันไดเสียง ที และ ฟา ส่วนประโยคที่ ๔ ทุกทางใช้บันไดเสียง โด ทั้งหมด

๒.๓ วิเคราะห์การเคลื่อนที่ของลูกตก เพลงสร้อยเพลง (สองชั้น) วิเคราะห์ทางพื้นและทางเปลี่ยนที่ ๑ - ๓ ดังนี้

๒.๓.๑ วิเคราะห์การเคลื่อนที่ของลูกตก เพลงสร้อยเพลง ทางพื้น

เพลงสร้อยเพลง (สองชั้น)

ทางพื้น

	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	---ท	-คคค	-ท-ร	คคค ^๑	ฟชฟร	ฟรคท	ลชคช	ลทค ^๒
	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๒	ครฟช	ลชฟร	ชฟรค	ฟรค ^๓	ชลทค	รคทล	ชฟชล	ชลฟค ^๔
	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
ประโยคที่ ๓	---ท	-คคค	-ท-ร	คคค ^๑	ชมมม	ชมมม	รมชล	ชฟม ^๕
	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	---ร	-รรร	มรชค	-ร ^๖	-ช-ล	-ช-ม	---ร	--ค ^๖

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑ ลูกตกเสียง โด

วรรคที่ ๒ จากวรรคที่ ๑ ลูกตกเสียง โด เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง เร

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓ จากวรรคที่ ๒ ลูกตกเสียง เร เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ที

วรรคที่ ๔ จากวรรคที่ ๓ ลูกตกเสียง ที เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง โด

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕ จากวรรคที่ ๔ ลูกตกเสียง โด เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง โด

วรรคที่ ๖ จากวรรคที่ ๕ ลูกตกเสียง โด เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง เร

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗ จากวรรคที่ ๖ ลูกตกเสียง เร เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง มี

วรรคที่ ๘ จากวรรคที่ ๗ ลูกตกเสียง เร เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง โด

๒.๓.๒ วิเคราะห์การเคลื่อนที่ของลูกตก เพลงสรว้อยเพลง ทางเปลี่ยนที่ ๑

ทางเปลี่ยน ๑

ประ โยคที่ ๑	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
	---ท	-คคค	-ท-ร	คคค(อ)	-ท-ท	---ค	-ท-ค	-ทค(อ)
ประ โยคที่ ๒	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
	---ร	-รรร	ฟชฟร	-ค(ท)	---ล	-ช--	-ชชชช	-ช(อ)
ประ โยคที่ ๓	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
	---	---ค	-คคค	-ค(ท)	---ค	-ช--	-ชชชช	-ช(อ)
ประ โยคที่ ๔	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
	---ร	-รรร	มรชค	-ร(อ)	-ช-ล	-ช-ม	---ร	--(อ)

ประ โยคที่ ๑

วรรคที่ ๑ ลูกตกเสียง โค

วรรคที่ ๒ จากวรรคที่ ๑ ลูกตกเสียง โค เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง เร

ประ โยคที่ ๒

วรรคที่ ๓ จากวรรคที่ ๒ ลูกตกเสียง เร เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ที

วรรคที่ ๔ จากวรรคที่ ๓ ลูกตกเสียง ที เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง โค

ประ โยคที่ ๓

วรรคที่ ๕ จากวรรคที่ ๔ ลูกตกเสียง โค เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ซอล

วรรคที่ ๖ จากวรรคที่ ๕ ลูกตกเสียง ซอล เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง เร

ประ โยคที่ ๔

วรรคที่ ๗ จากวรรคที่ ๖ ลูกตกเสียง เร เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง มี

วรรคที่ ๘ จากวรรคที่ ๗ ลูกตกเสียง มี เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง โค

๒.๓.๓ วิเคราะห์การเคลื่อนที่ของลูกตก เพลงสร้อยเพลง ทางเปลี่ยนที่ ๒
ทางเปลี่ยน ๒

ประโยคที่ ๑	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
	---ท	-คคค	-ท-ร	คคค ^๑	ลชฟช	ลชฟช	ลชฟช	ลชฟ ^๑
ประโยคที่ ๒	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
	ลชฟช	ลชฟร	ฟรค	ฟรค ^๑	ชลทค	รคทล	ชฟชล	ชลท ^๑
ประโยคที่ ๓	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
	ฟฟคฟ	มรคค	ฟฟคฟ	มรค ^๑	ฟฟคฟ	มรคค	-ชลท	ลทค ^๑
ประโยคที่ ๔	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
	---ร	-รรร	มรชค	-ร ^๑	-ช-ล	-ช-ม	---ร	--ค ^๑

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑ ลูกตกเสียง โค

วรรคที่ ๒ จากวรรคที่ ๑ ลูกตกเสียง โค เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง เร

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓ จากวรรคที่ ๒ ลูกตกเสียง เร เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ที

วรรคที่ ๔ จากวรรคที่ ๓ ลูกตกเสียง ที เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง โค

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕ จากวรรคที่ ๔ ลูกตกเสียง โค เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง โค

วรรคที่ ๖ จากวรรคที่ ๕ ลูกตกเสียง โค เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง เร

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗ จากวรรคที่ ๖ ลูกตกเสียง เร เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง มี

วรรคที่ ๘ จากวรรคที่ ๗ ลูกตกเสียง มี เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง โค

๒.๓.๔ วิเคราะห์การเคลื่อนที่ของลูกตก เพลงสร้อยเพลง ทางเปลี่ยนที่ ๓
ทางเปลี่ยน ๓

ประโยคที่ ๑	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
	ฟฟฟ	ฟฟค	ฟฟฟ	ฟฟค ^๑	รคทล	ชลทค	รคทล	รชฟ ^๑

	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๒	พชพฟ	รพรร	ครคค	ทคท๑	ชลทค	รคทล	ชฟชล	ชลท๑
	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
ประโยคที่ ๓	----	---ค	-คคค	-ค๑	-ท-ท	---ค	-ท-ค	ทค๑
	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	---ร	-รรร	มรชค	-ร๑	-ช-ล	-ช-ม	---ร	--๑

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑ ลูกตกเสียง โค

วรรคที่ ๒ จากวรรคที่ ๑ ลูกตกเสียง โค เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง เร

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓ จากวรรคที่ ๒ ลูกตกเสียง เร เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ที

วรรคที่ ๔ จากวรรคที่ ๓ ลูกตกเสียง ที เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง โค

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕ จากวรรคที่ ๔ ลูกตกเสียง โค เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง โค

วรรคที่ ๖ จากวรรคที่ ๕ ลูกตกเสียง โค เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง เร

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗ จากวรรคที่ ๖ ลูกตกเสียง เร เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง มี

วรรคที่ ๘ จากวรรคที่ ๗ ลูกตกเสียง มี เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง โค

จากการวิเคราะห์การเคลื่อนที่ของลูกตกเพลงสร้อยเพลง (สองชั้น) ทั้ง ๔ ทางคือทางพื้น และทางเปลี่ยนที่ ๑ - ๓ พบว่ามีการเคลื่อนที่ของลูกตกในแต่ละประโยคดังนี้

ประโยคที่ ๑	ใช้ลูกตกเสียง เร	ทั้ง ๔ ทาง
ประโยคที่ ๒	ใช้ลูกตกเสียง โค	ทั้ง ๔ ทาง
ประโยคที่ ๓	ใช้ลูกตกเสียง เร	ทั้ง ๔ ทาง
ประโยคที่ ๔	ใช้ลูกตกเสียง โค	ทั้ง ๔ ทาง

สรุปเปรียบเทียบการเคลื่อนที่ของของลูกตกเพลงสร้อยเพลงสองชั้น ทั้ง ๔ ทาง ใช้
ลูกตกในแต่ละประโยคเสียงเดียวกันทุกทาง ดังนี้

ประโยคที่ ๑	ลูกตกเสียง เร
ประโยคที่ ๒	ลูกตกเสียง โค
ประโยคที่ ๓	ลูกตกเสียง เร
ประโยคที่ ๔	ลูกตกเสียง โค

๒.๔ วิเคราะห์สำนวนกลอนและสำเนียง เพลงสร้อยเพลง (สองชั้น)

๒.๔.๑ วิเคราะห์สำนวนกลอนและสำเนียง เพลงสร้อยเพลง ทางพื้น

เพลงสร้อยเพลง (สองชั้น)

ทางพื้น

	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	---ท	-คคค	-ท-ร	คคค๑	ฟชฟร	ฟรคท	ลชคช	ลทค๑
	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๒	ครฟช	ลชฟร	ชฟรค	ฟรค๑	ชลทค	รคทล	ชฟชล	ชลค๑
	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
ประโยคที่ ๓	---ท	-คคค	-ท-ร	คคค๑	ชมมม	ชมมม	รมชล	ชฟค๑
	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	---ร	-รรร	มรชค	-ร๑	-ช-ล	-ช-ม	---ร	--ค๑

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑ จะใช้สำนวนลูกเท่าเสียง โค คือ |---ท|-คคค|-ท-ร|คคค|

วรรคที่ ๒ ใช้สำนวนทางเก็บการไล่ระดับเสียงจากสูงลงต่ำสู่ลูกตกเสียง ที แล้วย้อน
ขึ้น ไปลูกตกเสียง เร เป็นลักษณะกลอนได้ลวด

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓ จะใช้สำนวนกลอนทางเก็บแบบกลอนได้ลวด คือเรียงเสียงชิดกันขึ้นลง
โดยจบลูกตกเสียง ที

วรรคที่ ๔ ใช้สำนวนกลอนทางเก็บ แบบเดิมต่อเนื่องกันโดยไล่ระดับขึ้นไปจบ ลูกตก
เสียง โค

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕ ใช้สำนวนทางกรอ ลูกเท่าเสียง โค เป็นการหักสำนวนกลอนโดยใช้ลูกตกเสียง โค

วรรคที่ ๖ ใช้สำนวนทางเก็บ กลอน**คือข้าเสียงมีในท้องที่ ๕-๖ แล้วใช้กลอนไต่ลวด เรียงเสียงขึ้นลงจบลูกตกเสียง เร

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๑ ใช้ลูกเท่าเสียง เร แล้วใช้สำนวนกลอนทางเก็บผสมทางกรอเคลื่อนที่สูงสู่ ลูกตกเสียง มี

วรรคที่ ๘ ใช้สำนวนทางกรอ จบเพลงโดยไล่ระดับเสียง จากสูง |-ช-ล|-ช-ม|---ร|---ค| ลงลูกตกเสียง โค ซึ่งเป็นเสียง ที่ ๑ ของบันไดเสียง โคสำเนียงเพลง จะใช้สำเนียงทางบันไดเสียงมอญ ซึ่งเพลงสำเนียงมอญส่วนใหญ่

สรุป สำนวนและสำเนียงเพลงสร้อยเพลง (สองชั้น) ทางพื้นจะใช้สำนวนกลอนทางเก็บเป็นส่วนใหญ่ โดยส่วนใหญ่จะเป็นกลอนไต่ลวด คือเรียงเสียงซิกกันขึ้นลงตามลูกตก ส่วนสำเนียงจะเป็นลักษณะสำเนียงมอญแต่เป็นทางเก็บ โดยสังเกตจากบันไดเสียงส่วนใหญ่ จะใช้บันไดเสียง ที่

๒.๔.๒ วิเคราะห์สำนวนกลอน และสำเนียง เพลงสร้อยเพลง ทางเปลี่ยนที่ ๑

ทางเปลี่ยน ๑

ประโยคที่ ๑	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
	---ท	-คคค	-ท-ร	คคค๑	-ท-ท	---ค	-ท-ค	-ทค๑
ประโยคที่ ๒	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
	---ร	-รรร	ฟชฟร	-ค-๑	---ล	-ช--	-ชชชช	-ช๑
ประโยคที่ ๓	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
	----	---ค	-คคค	-ค-๑	---ค	-ช--	-ชชชช	-ช๑
ประโยคที่ ๔	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
	---ร	-รรร	มรชค	-ร-๑	-ช-ล	-ช-ม	---ร	--๑

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑ ใช้สำนวนการขึ้นเพลงลูกเท่าเสียง โค โดยใช้ลูกตกเสียง โค

วรรคที่ ๒ ใช้สำนวนทางกรอ โดยไล่ระดับเสียงจากเสียง โค สูงขึ้นไปสู่ลูกตกเสียง เร

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓ ใช้สำนวนทางกรอผสมทางเก็บ โดยต้นวรรคใช้ลูกเท่าเสียง เร แล้วไล่ระดับเสียงจากสูงลงมาลูกตกเสียง ที

วรรคที่ ๔ ใช้สำนวนทางกรอ ไล่ระดับเสียงขึ้นไปลูกตกเสียง โด

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕ ใช้ลูกเท่าเสียง โด แล้วโยกเสียงลงต่ำเป็นคู่ ๔ ลูกตกเสียง ซอล

วรรคที่ ๖ ใช้สำนวนทางกรอ โยคเสียงจากต่ำขึ้นไปเสียง เร เป็นคู่ ๕

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗ ใช้ลูกเท่าเสียง เร แล้วเคลื่อนที่สูงขึ้นไปลูกตกเสียง มี ห่างจากเดิม ๒ เสียง

วรรคที่ ๘ ใช้สำนวนทางกรอ จบเพลงจากเสียง ซอล สูงไล่ระดับเสียงต่ำ จบลงลูกตกเสียง โด ซึ่งเป็นเสียง ที่ ๑ ของบันไดเสียง โด

สรุป สำนวนเพลงสร้อยเพลงทางเปลี่ยนที่ ๑ จะเป็นสำนวนทางกรอ และสำเนียงทั้งหมด อาจารย์อุทัย แก้วละเอียด ได้กล่าวไว้ว่าเป็นสำเนียงมอญ แต่เป็นแบบสำนวนทางกรอ โดยสังเกตจากบันไดเสียงส่วนใหญ่จะใช้บันไดเสียง ที เป็นส่วนใหญ่

๒.๔.๑ วิเคราะห์สำนวนกลอน และสำเนียงเพลงสร้อยเพลง ทางเปลี่ยนที่ ๒ ทางเปลี่ยน ๒

ประโยคที่ ๑	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
	---ท	-คคค	-ท-ร	คคคค	ลชฟช	ลชฟช	ลชฟช	ลชฟค
ประโยคที่ ๒	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
	ลชฟช	ลชฟร	ฟรคค	ฟรคค	ชลทค	รคทล	ชฟชล	ชลทค
ประโยคที่ ๓	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
	ฟคคค	มรคค	ฟคคค	มรคค	ฟคคค	มรคค	-ชลท	ลทคค
ประโยคที่ ๔	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
	---ร	-รรร	มรชค	-รค	-ช-ล	-ช-ม	---ร	--ค

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑ เป็นสำนวนลูกเท่าเสียง โด ในการขึ้นเพลง

วรรคที่ ๒ เป็นสำนวนทางเก็บแบบบังคับทาง ซึ่ง อ.อุทัย แก้วละเอียด ให้ความเห็นว่า เป็นสำเนียงมอญที่ใช้ในเพลงมอญประจำวัด โดยใช้เสียงหลักคือเสียง ซอล และจบลงลูกตกเสียง เร

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓ เป็นสำนวนทางเก็บแบบสำเนียงมอญประจำวัด โดยใช้เสียงหลักเสียง ซอล แล้วเปลี่ยนระดับเสียงไปลูกตกเสียง ที

วรรคที่ ๔ ในสำนวนทางเก็บแบบกลอนไต่ลวดคือจากเสียงต่ำ เรียงเสียงซิดกันขึ้นแล้ว ลง จบลูกตกเสียงลดลงเสียง โด

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕-๖ ใช้สำนวนกลอนแบบสำเนียงมอญประจำวัดคือ |ฟฟฟ|มรดค| ซึ่งใช้ลูกตกเสียงหลักคือเสียง โด แล้วใช้สำนวนกลอนย้อน** ย้อนเสียงขึ้นคือ |ลชลท|ลทคร| โดยจบลูกตกเสียง เร

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗-๘ ใช้ลูกทำข้าเสียง เร แล้วจบด้วยสำนวนเดียวกันกับทางพื้น โดยใช้สำนวนทางกรอ ไรเสียงจบลูกตกเสียง โด ซึ่งเป็นเสียง ที่ ๑ ของบันไดเสียง โด

สรุป สำนวนกลอนเพลงสร้อยเพลง (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๒ จะใช้สำนวนทางเก็บแบบสำเนียงมอญเป็นหลัก แล้วจบลงด้วยทางกรอ จบลูกตกเสียงที่ ๑ ของบันไดเสียง โด

๒.๔.๔ วิเคราะห์สำนวนกลอนและสำเนียง เพลงสร้อยเพลง ทางเปลี่ยนที่ ๓
ทางเปลี่ยน ๓

ประโยคที่ ๑	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
	ฟฟฟ	ฟฟค	ฟฟฟ	ฟฟค	รดทล	ชลทค	รดทล	รชฟ
ประโยคที่ ๒	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
	ฟชฟฟ	รฟฟ	ครคค	ทคทค	ชลทค	รดทล	ชฟชล	ชลค
ประโยคที่ ๓	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
	----	---ค	-คคค	-คค	-ท-ท	---ค	-ท-ค	ทค
ประโยคที่ ๔	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
	---ร	-รรร	มรชค	-รค	-ช-ล	-ช-ม	---ร	--ค

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑ ใช้สำนวนกลอนทางเก็บแบบบังคับทางโดยใช้สำนวนกลอนสับแบบข้าเสียง ฟา โดยใช้ลูกตกเสียง เร และเสียง โด สลับกันและจบลูกตกเสียง โด

วรรคที่ ๒ ใช้สำนวนกลอนไต่ลวดแบบเรียงเสียง ลง-ขึ้น-ลง แล้วจบลูกตกเสียง เร

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๓ ใช้สำนวนทางเก็บแบบกลอนสับคือข้าเสียงหลักคือ ฟา, เร, โค และ ที จบ
ลูกตกเสียง ที

วรรคที่ ๔ ใช้สำนวนกลอนทางเก็บแบบไต่ลวดคือเรียงเสียงซัดกัน ขึ้น ลง ลง และขึ้น
จบลูกตกเสียง โค

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕-๖ ใช้สำนวนทางกรอ ไ่ระดับเสียงจาก ที โค แล้วจบลูกตกเสียง เร

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗-๘ ใช้สำนวนทางกรอ จบแบบเดียวกับทางพื้น คือ วรรคที่ ๗ ไ่ระดับเสียงจับ
ลูกตกเสียง มี แล้วต่อด้วย วรรคที่ ๘ ไ่เสียงสูงจาก |-ซ-ล| -ซ-ม|---ร|---ค| จบลูกตกเสียง
โค เสียงที่ ๑ ของบันไดเสียง โค

สรุปสำนวนและสำเนียงเพลงสร้อยเพลง ทางเปลี่ยนที่ ๓ ใช้สำนวนบังคับทาง โดย
อาจารย์อุทัย แก้วละเอียด อธิบายว่าเป็นสำเนียงแบบไทย โดยใช้กลอนสับแบบข้าเสียงและกลอน
ไต่ลวดเป็นหลักคือ เรียงเสียงขึ้นลง แล้วจบด้วยสำนวนทางกรอ แบบเดียวกับทางพื้น

สรุปเปรียบเทียบจากการวิเคราะห์สำนวนกลอนและสำเนียงเพลงสร้อยเพลง (สองชั้น)
ทางพื้น ทางเปลี่ยนที่ ๑-๓ จะมีความแตกต่างกัน และจุดเด่น ดังนี้

ทางพื้น ใช้สำนวนทางเก็บ สำนวนกลอนไต่ลวดคือเรียงเสียงขึ้นลงเป็นส่วนใหญ่
สำเนียงเป็นสำเนียงมอญทางเก็บ

ทางเปลี่ยนที่ ๑ ใช้สำนวนทางกรอ สำเนียงมอญ เป็นส่วนใหญ่

ทางเปลี่ยนที่ ๒ ใช้สำนวนทางเก็บ สำเนียงมอญ โดยใช้สำนวนเดิมๆ คือ |ลซฟซ|
|ลซฟซ|ลซฟซ|ลซฟร| ซึ่งเป็นสำนวนเพลงมอญประจำวัดหรือ มอญอื่นๆ

ทางเปลี่ยนที่ ๓ ใช้สำนวนทางเก็บแบบบังคับทางทุกเครื่องมือ สำเนียงไทยโดยใช้กลอน
สับคือการข้าเสียง และกลอนไต่ลวดคือการไ่ระดับเสียง จากต่ำไปสูง หรือจากสูงลงเสียงต่ำ

๒.๕ วิเคราะห์การขึ้นต้นเพลงและจบเพลง เพลงสร้อยเพลง (สองชั้น)

๒.๕.๑ วิเคราะห์การขึ้นต้นเพลง และจบเพลง เพลงสร้อยเพลง (สองชั้น) ทางพื้น

เพลงสร้อยเพลง (สองชั้น)

ทางพื้น

วรรคขึ้นต้นเพลง							
วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
---ท	-คคค	-ท-ร	คคคค	ฟชฟร	ฟรคท	ลชคช	ลทคร

การขึ้นต้นเพลง ของเพลงสร้อยเพลง (สองชั้น) ทางพื้น จะใช้ลูกตกในห้องที่ ๒ เสียง โค และลูกตกในห้องที่ ๔ เสียง โค ซึ่งเป็นลักษณะของการขึ้นเพลงแบบลูกเท่า โดยใช้ทำนองทางกลอนแบบทางกรอ และทางเก็บผสมกัน

ทางพื้น

วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
---ร	-รรร	มรชค	-ร-ม	-ช-ล	-ช-ม	---ร	--ค

การจบเพลง ของเพลงสร้อยเพลง (สองชั้น) ทางพื้น จะใช้การจบด้วยลูกตกปลายวรรค เสียง โค ซึ่งในวรรคที่ ๘ เป็นการใช้นับโคเสียง โค และลูกตกวรรคนี้เป็นเสียงที่ ๑ ของบันไดเสียง จึงเข้าเกณฑ์การจบเพลงแบบสมบูรณ์

๒.๕.๒ วิเคราะห์การขึ้นต้นเพลง และจบเพลง เพลงสร้อยเพลง ทางเปลี่ยนที่ ๑

ทางเปลี่ยน ๑

วรรคขึ้นต้นเพลง							
วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
---ท	-คคค	-ท-ร	คคคค	-ท-ท	---ค	-ท-ค	-ทค-ร

การขึ้นต้นเพลงสร้อยเพลง (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๑ ใช้ลูกตกห้องที่ ๒ และห้องที่ ๔ เสียง โค เหมือนกัน จึงเป็นลักษณะการขึ้นต้นเพลงแบบการใช้ลูกตก โดยใช้สำนวนทางกรอผสมทางเก็บ

ทางเปลี่ยน ๑

วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
---ร	-รรร	มรชค	-ร-ม	-ช-ล	-ช-ม	---ร	--ค

การจบเพลงของเพลงสร้อยเพลง (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๑ ใช้ลูกตกปลายวรรคเสียง โด ซึ่งเป็นเสียงที่ ๑ ของบันไดเสียง โด ที่ใช้ในทำนองวรรคที่ ๘ จึงเป็นการจบแบบสมบูรณ์ โดยการลากเสียงลงแบบทางกรอ

๒.๕.๓ วิเคราะห์การขึ้นต้นเพลง และจบเพลง เพลงสร้อยเพลง ทางเปลี่ยนที่ ๒

ทางเปลี่ยน ๒

วรรคขึ้นต้นเพลง							
วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	--ท	-คคค	-ท-ร	คคคค	ลขฟข	ลขฟข	ลขฟข
					ลขฟข	ลขฟข	ลขฟร

การขึ้นต้นเพลง ของเพลงสร้อยเพลง (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๒ จะใช้ลูกตกห้องที่ ๒ และห้องที่ ๔ เสียง โด เหมือนกัน จึงเป็นลักษณะการขึ้นต้นเพลงแบบใช้ลูกเท่า โดยใช้สำนวนทางกรอผสมทางเก็บ

ทางเปลี่ยน ๒

วรรคจบเพลง							
วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๔	--ร	-รรร	มรชค	-ร-ม	-ช-ล	-ช-ม	---ร
							--ค

การจบเพลง ของเพลงสร้อยเพลง (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๒ จะใช้การจบด้วยลูกตกปลายวรรคเสียง โด ซึ่งในวรรคที่ ๘ นี้เป็นทำนองในบันไดเสียง โด จึงเป็นการจบเสียงที่ ๑ ของบันไดเสียงเป็นการจบแบบสมบูรณ์

๒.๕.๔ วิเคราะห์การขึ้นต้นเพลงและจบเพลง เพลงสร้อยเพลง ทางเปลี่ยนที่ ๓

ทางเปลี่ยน ๓

วรรคขึ้นต้นเพลง							
วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	ฟฟฟ	ฟฟค	ฟฟฟ	ฟฟค	รคทล	ชลทค	รคทล
					รคทล	รคทล	รขฟร

การขึ้นต้นเพลง ของเพลงสร้อยเพลง (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๓ จะใช้ลูกตกห้องที่ ๒ และห้องที่ ๔ เสียง โด เหมือนกัน เป็นการขึ้นต้นเพลงแบบลูกเท่า โดยใช้ลักษณะสำนวนทางเก็บแบบบังคับทางซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของทางเปลี่ยนที่ ๓

ประ โยคที่ ๔	วรรคจบเพลง							
	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
	---ร	-รร	มรชด	-ร-ม	-ช-ล	-ช-ม	---ร	--๑

การจบเพลงของเพลงสร้อยเพลง (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๓ จะใช้การจบด้วยลูกตกปลายวรรคเสียง โด ซึ่งในวรรคที่ ๘ เป็นการใช้นันโดเสียง โด และลูกตกในวรรคนี้เป็นเสียงที่ ๑ ของบันโดเสียง จึงเป็นการจบแบบสมบูรณ์ ใช้การลากเสียงทางกรอเพื่อจบเพลง

สรุปเปรียบเทียบการวิเคราะห์การขึ้นต้นเพลงและการจบเพลง เพลงสร้อยเพลง (สองชั้น) ทางพื้น และทางเปลี่ยนที่ ๓ ทาง จะมีการเปลี่ยนแปลง ดังนี้

การขึ้นต้นเพลง

ทางพื้น ขึ้นต้นเพลงโดยใช้ลูกเท่าเสียง โด ใช้สำนวนทางกรอ
 ทางเปลี่ยนที่ ๑ ขึ้นต้นเพลงโดยใช้ลูกเท่าเสียง โด ใช้สำนวนทางกรอ
 ทางเปลี่ยนที่ ๒ ขึ้นต้นเพลง โดยใช้ลูกเท่าเสียง โด ใช้สำนวนทางกรอ
 ทางเปลี่ยนที่ ๓ ขึ้นต้นเพลงโดยใช้ลูกเท่าเสียง โด แต่ใช้สำนวนทางเก็บบังคับทางกลอนสับคืออย่าเสียง ฟา

การจบเพลง

การจบเพลงจบโดยใช้สำนวนทางกรอ จะเสียงสูงสู่ลูกตกเสียงที่ ๑ ของบันโดเสียง โด คือเสียง โด เป็นการจบแบบสมบูรณ์ทุกทางคือทางพื้น ทางเปลี่ยนที่ ๑ ทางเปลี่ยนที่ ๒ และทางเปลี่ยนที่ ๓

เพลงช้างประสานงา (สองชั้น)

๑. ประวัติที่มาของเพลงช้างประสานงา

ช้างประสานงาเป็นเพลงจังหวะหน้าทับปรบไก่ มีมาแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาทำนอง สองชั้นโบราณจารย์ได้ใช้ในการประกอบการขับร้องบรรเลงในการแสดง โขน ละคร ส่วนทำนองชั้นเดียวของเก่านั้น ได้บรรจุไว้ในลักษณะเพลงถึงเรื่องช้างประสานงา นิยมใช้บรรเลง จนถึงรัชกาลที่ ๔

ต่อมาหลวงประดิษฐไพเราะ(ศร ศิลปบรรเลง) ได้นำทำนองสองชั้นของเก่านั้นมาปรับปรุงเป็นทางเปลี่ยนสองชั้น ๓ ทางด้วยกันและใน พ.ศ. ๒๔๖๔ ได้นำอัตราจังหวะสองชั้นของเก่านั้นมาแต่งขยายเป็นอัตราจังหวะสามชั้น และดัดลงเป็นชั้นเดียว ส่วนสองชั้นของเดิมที่ปรับปรุงทางเปลี่ยน ๔ ทางสำหรับขับร้องบรรเลงในเพลงตับเรื่องรามเกียรติ์ ตอน ศีกพรหมมานั้นก็นำมาบรรเลงในอัตราจังหวะสองชั้น โดยใช้ทางเปลี่ยนที่แต่งไว้มาบรรเลงประกอบกัน

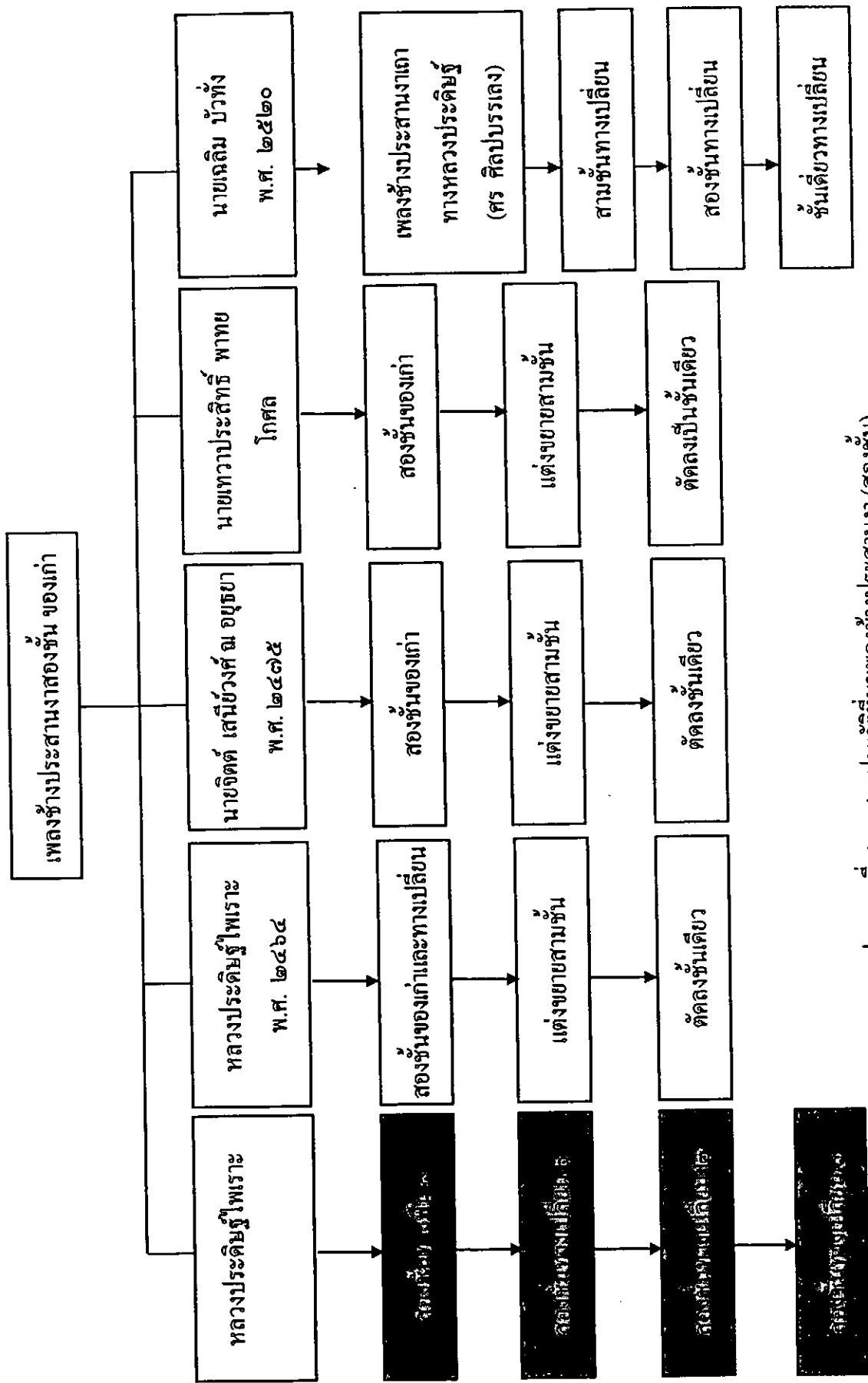
นอกจากนี้ก็มีนักดนตรีท่านอื่นได้นำเพลงช้างประสานงาสองชั้นของเก่ามาแต่งขยาย และตัดลงเป็นชั้นเดียวหลายทางด้วยกัน เช่น

พ.ศ. ๒๔๗๕ นายจิตต์ เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา แต่งจากสองชั้นของเก่า

พ.ศ. ๒๔๘๐ นายเทวประสิทธิ์ พาทยโกศล แต่งจากสองชั้นของเก่า

พ.ศ. ๒๕๒๐ นายเฉลิม บัวทอง แต่งทางเปลี่ยนจากเพลงช้างประสานงาเถาของ หลวงประดิษฐไพเราะ(ศร ศิลปบรรเลง) (ณรงค์ชัย ปิฎกวิทย์.มปป. : ๗๔)

จากข้อมูลข้างต้นสามารถเขียนเป็นภาพประกอบได้ดังนี้

ภาพประกอบที่ ๙ แสดงประวัติที่มาเพลงช้างประสานงา (สองชั้น)

๒. วิเคราะห์องค์ประกอบทางดนตรีของเพลงช้างประสานงา (สองชั้น) ทางพื้น ทางเปลี่ยนที่ ๑ ทางเปลี่ยนที่ ๒ และทางเปลี่ยนที่ ๓

เพลงช้างประสานงา (สองชั้น)

ทางพื้น

---ร	-รรร	ชมรท	-ล-ช	---ช	-ชชช	คลชม	-ช-ล
----	รมชล	-ช-ร	คคคค	ชลทค	ทครม	รมชล	ชฟมร
---ร	-รรร	---ค	-คคค	---ร	มรคค	---ช	คคชฟ
ชชชช	-ร-ม	-ฟ-ล	-ช-ฟ	-ค-ร	-ม-ฟ	-ลชฟ	-ม-ร

ทางเปลี่ยน ๑

----	----	-ม-ม	---ช	----	-ม-ช	ลชมช	ลค-ล
----	----	คคคค	-ช-ม	----	ชมรค	รคคค	รม-ร
----	-ร-ร	--ค	มรคค	---ช	---ล	คคชฟ	----
ชลชม	ชมรค	ชลทค	ทครม	-ค-ร	-ม-ช	-ล-ช	-ม-ร

ทางเปลี่ยน ๒

----	---ร	----	-ทลช	----	----	----	---ล
----	----	----	---ค	---ร	---ม	--ชม	รค-ร
----	-ร-ร	--ค	มรคค	---ช	---ล	คคชฟ	----
---ช	---ฟ	---ม	---ร	---ค	---ฟ	ชลชฟ	-ม-ร

ทางเปลี่ยน ๓

มคมร	มคมร	มคมร	ชมลช	ลมลช	ลมลช	ลมลช	มรคค
รคมร	มคคค	คคคค	รคคค	ลชคค	คคคค	ชมลช	ลมลช
--รร	มรคค	--รร	มรคค	--คค	รคคค	--ลค	คคชฟ
ชลชม	ชมรค	ชลทค	ทครม	-ค-ร	-ม-ช	-ล-ช	-ม-ร

๒.๑ วิเคราะห์รูปแบบของเพลง ท่อนเพลง วรรคเพลง และประโยคเพลง ของเพลง ช้างประสานงา (สองชั้น) ทางพื้น ทางเปลี่ยนที่ ๑ ทางเปลี่ยนที่ ๒ และทางเปลี่ยนที่ ๓

เพลงช้างประสานงา (สองชั้น) ที่นำมาวิเคราะห์ เป็นเพลงลักษณะท่อนเดียว หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ได้นำมาทำทางเปลี่ยนไว้ ๓ ทาง ด้วยกัน ความยาวของ เพลงจะมีความยาว ๔ จังหวะหน้าทับ (ปรบไก่) หรือจะเรียกเป็นประโยคเพลงก็ยาว ๔ ประโยค เพลง โดยแต่ละประโยคแบ่งออกเป็น ๒ วรรค รวมใน ๑ ท่อนเพลงจะเท่ากับ ๘ วรรคเพลง

เพลงช้างประธานา (สองชั้น)

ทางพื้น

ประโยคที่ ๑	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
	---ร	-รรร	ชมรท	-ถ-ช	---ช	-ชชช	คลชม	-ช-ล
ประโยคที่ ๒	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
	----	รมชล	-ช-ร	คคคค	ชลทค	ทक्रम	รมชล	ชฟมร
ประโยคที่ ๓	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
	---ร	-รรร	---ค	-คคค	---ร	มรคค	---ช	คคชฟ
ประโยคที่ ๔	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
	ชชชช	-ร-ม	-ฟ-ล	-ช-ฟ	-ค-ร	-ม-ฟ	-ลชฟ	-ม-ร

ทางเปลี่ยน ๑

ประโยคที่ ๑	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
	----	----	-ม-ม	---ช	----	-ม-ช	ลชมช	ลค-ล
ประโยคที่ ๒	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
	----	----	ครคค	-ช-ม	----	ชมรค	รคคค	รม-ร
ประโยคที่ ๓	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
	----	-ร-ร	--คร	มรคค	---ช	---ล	คคชฟ	----
ประโยคที่ ๔	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
	ชลชม	ชมรค	ชลทค	ทक्रम	-ค-ร	-ม-ช	-ล-ช	-ม-ร

ทางเปลี่ยน ๒

ประโยคที่ ๑	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
	----	---ร	----	-ทลช	----	----	----	---ล
ประโยคที่ ๒	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
	----	----	----	---ค	---ร	---ม	--ชม	รค-ร
ประโยคที่ ๓	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
	----	-ร-ร	--คร	มรคค	---ช	---ล	คคชฟ	----
ประโยคที่ ๔	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
	---ช	---ฟ	---ม	---ร	---ค	---ฟ	ชลชฟ	-ม-ร

ทางเปลี่ยน ๓

ประโยคที่ ๑	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
	มคฺมร	มคฺมร	มคฺมร	ชฺมลช	ลฺมลช	ลฺมลช	ลฺมลช	มรคฺล
ประโยคที่ ๒	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
	รคฺมร	มคฺรล	คฺลรค	รคฺดช	ลชคฺค	คชคฺม	ชฺมลช	ลฺมชร
ประโยคที่ ๓	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
	--รร	มรคฺล	--รร	มรคฺล	--คค	รคฺลช	--ลล	คคชฟ
ประโยคที่ ๔	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
	ชลชม	ชมรค	ชลทค	ทคฺรรม	-ค-ร	-ม-ช	-ล-ช	-ม-ร

สรุปการเปรียบเทียบรูปแบบของเพลง ท่อนเพลง วรรคเพลง และประโยคเพลงข้างประธานา (สองชั้น) เป็นเพลงลักษณะท่อนเดียวมีความยาว ๔ จังหวะ หน้าทับหรือเรียกเป็นประโยคได้ ๔ ประโยค แต่ละประโยคเป็น ๒ วรรค รวม ๑ ท่อน มีความยาว ๘ วรรค เช่นเดียวกันทั้ง ๔ ทาง

๒.๒ วิเคราะห์บันไดเสียงเพลงข้างประธานา (สองชั้น)

๒.๒.๑ วิเคราะห์บันไดเสียงเพลงข้างประธานา (สองชั้น) ทางพื้น

เพลงข้างประธานา (สองชั้น)

ทางพื้น

ประโยคที่ ๑	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
	---ร	-รรร	ชมรท	-ล-ช	---ช	-ชชช	คคชม	-ช-ล
ประโยคที่ ๒	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
	---	รมชล	-ช-ร	คคคค	ชลทค	ทคฺรรม	รมชล	ชฟมร
ประโยคที่ ๓	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
	---ร	-รรร	---ค	-คคค	---ร	มรคฺล	---ช	คคชฟ
ประโยคที่ ๔	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
	ชชชชช	-ร-ม	-ฟ-ล	-ช-ฟ	-ค-ร	-ม-ฟ	-ล-ชฟ	-ม-ร

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑ กลุ่มเสียงหลักคือ ชลท-รม เป็นกลุ่มเสียงบันไดเสียง ซอล

วรรคที่ ๒ กลุ่มเสียงหลักคือ คม-ชล เป็นกลุ่มบันไดเสียง โด

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓ กลุ่มเสียงหลักคือ ครม-ชล เป็นกลุ่มเสียงบันไดเสียง โด

วรรคที่ ๔ กลุ่มเสียงหลักคือ ครม-ชล แต่มีโน้ตจรเสียง ที และ ฟา สอดแทรกเพื่อประกอบทางบรรเลงบางเครื่องมือแต่ก็ยังเป็นทำนองในบันไดเสียง โด

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕ กลุ่มเสียงหลักคือ ครม-ชล และห้องที่ ๕, ๖ ของวรรคที่ ๖ เป็นกลุ่มบันไดเสียง โด

วรรคที่ ๖ เสียงหลักคือ ฟชล-คร ห้องที่ ๗, ๘ เป็นกลุ่มโน้ตบันไดเสียง ฟา

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗ กลุ่มเสียงหลักคือ ฟชล-คร เป็นกลุ่มเสียงบันไดเสียง ฟา

วรรคที่ ๘ กลุ่มเสียงหลักคือ ครม-ชล เป็นกลุ่มบันไดเสียง โด โดยมีเสียง ฟา เป็นโน้ตจรทำให้ทำนองแปลกออกไป

๒.๒.๒ วิเคราะห์บันไดเสียงเพลงช้างประสานงา (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๑

เพลงช้างประสานงา (สองชั้น)

ทางเปลี่ยน ๑

ประโยคที่ ๑	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
	----	----	-ม-ม	---ช	----	-ม-ช	ลชมช	ลค-ล
ประโยคที่ ๒	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
	----	----	ครคค	-ช-ม	----	ชมรค	รคคค	รม-ร
ประโยคที่ ๓	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
	----	-ร-ร	--คร	มรคค	---ช	---ล	คคชฟ	----
ประโยคที่ ๔	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
	ชลชม	ชมรค	ชลทค	ทครม	-ค-ร	-ม-ช	-ล-ช	-ม-ร

ประโยคที่ ๑ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลักคือ ครม-ชล จึงเป็นทำนองในบันไดเสียง โด

ประโยคที่ ๒ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลักคือ ครม-ชล จึงเป็นทำนองในบันไดเสียง โด

ประโยคที่

๓

วรรคที่ ๕ ใช้กลุ่มเสียงหลักคือ ฅรม-ชล เป็นกลุ่มเสียงโนบันได โด ส่วนวรรค ที่ ๖ เป็นกลุ่มเสียงหลักคือ ฟชล-คร จึงเป็นทำนองโนบันไดเสียง ฟา

ประโยคที่ ๔ กลุ่มเสียงหลักคือ ฅรม-ชล เป็นกลุ่มบันไดเสียง โด โดยมีโน้ตจร เสียงที่สอดแทรก เพื่อเป็นการทำให้ทำนองบรรเลงสะดวกขึ้น

๒.๒.๓ วิเคราะห์บันไดเสียงเพลงช้างประสานงา(สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๒

เพลงช้างประสานงา (สองชั้น)

ทางเปลี่ยน ๒

	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	----	---ร	----	-ทลช	----	----	----	---ล
	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๒	----	----	----	---ค	---ร	---ม	--ชม	รค-ร
	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
ประโยคที่ ๓	----	-ร-ร	--คร	มรคค	---ช	---ล	คคชฟ	----
	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	---ช	---ฟ	---ม	---ร	---ค	---ฟ	ชลชฟ	-ม-ร

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑-๒ กลุ่มเสียงที่ใช้หลักคือ ชลท-คร เป็นกลุ่มบันไดเสียง ซอล แต่ในวรรคที่ ๒ มีโน้ตที่ใช้คือ เสียง ลา ในวรรคตเสียงเดียว ซึ่งเป็นลักษณะทางกรอ ในทางพื้นจะเป็นบันไดเสียง โด เพราะในทางที่ ๒ นี้ต้องการใช้เฉพาะลูกตกเสียง ลา เท่านั้น

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓-๔ ใช้โน้ตเสียง โด ในท่อนที่ ๔ ตัวเดียวเท่านั้นแต่ทางพื้นหลักเป็นบันไดเสียง โด โดยที่เป็นเช่นนี้เพราะผู้แต่งต้องการเฉพาะเสียงลูกตก เสียงเดียวเพราะเป็นการเน้นเสียงลูกตกปลายวรรคเท่านั้น โดยใช้การบรรเลงแบบทางกรอ

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕-๖ โน้ตหลักคือ ฅรม-ชล คือกลุ่มเสียงโนบันไดเสียง โด แต่ในวรรคที่ ๖ เปลี่ยนกลุ่มเสียงหลัก คือ ฟชล-คร เป็นกลุ่มบันไดเสียง ฟา

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗-๘ เสียงหลักคือ ครม-ชล เป็นกลุ่มเสียงบันไดเสียง โด แต่มีโน้ต ฟา แทรก เพื่อให้สำนวนเพลงแปลกหูขึ้นกว่าเดิม

๒.๒.๔ วิเคราะห์บันไดเสียงเพลงช้างประสานงา(สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๒

เพลงช้างประสานงา (สองชั้น)

ทางเปลี่ยน ๓

	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	มคมร	มคมร	มคมร	ชมลช	ลมลช	ลมลช	ลมลช	มรคค
	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๒	รคมร	มคคค	คคคค	รคคช	ลชคค	คชคค	ชมลช	ลมชช
	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
ประโยคที่ ๓	--รร	มคคค	--รร	มคคค	--คค	รคคช	--คค	คคคค
	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	ชคชช	ชมคค	ชคคค	คคคค	-ค-ร	-ม-ช	-ล-ช	-ม-ร

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑-๒ กลุ่มเสียงที่ใช้หลักคือ ครม-ชล เป็นกลุ่มเสียงในบันไดเสียง โด จึงเป็นทำนองในบันไดเสียง โด ไม่มีโน้ตจรสอศแทรก

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓-๔ กลุ่มเสียงที่ใช้หลักคือ ครม-ชล ไม่มีโน้ตจรสอศแทรกจึงเป็นทำนองในบันไดเสียง โด

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕-๖ ถึงห้องที่ ๕-๖ วรรคที่ ๖ กลุ่มเสียงหลักคือ ครม-ชล เป็นบันไดเสียง โด แต่ห้องที่ ๗ และ ๘ ใช้กลุ่มเสียง ฟชล-คร จึงเปลี่ยนบันไดเสียงเป็นเสียง ฟา

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗-๘ กลุ่มเสียงหลักคือ ครม-ชล จึงเป็นการใช้กลุ่มเสียงในบันไดเสียง โด

สรุป การวิเคราะห์เปรียบเทียบบันไดเสียงเพลงข้างประธานา ทาพื้น ทางเปลี่ยนที่ ๑
ทางเปลี่ยนที่ ๒ และทางเปลี่ยนที่ ๓ คือ

ทางพื้น ใช้บันไดเสียง ซอล โด ฟา และจบด้วยบันไดเสียง โด

ทางเปลี่ยน ๑ ใช้บันไดเสียง โด โด ฟา และจบด้วยบันไดเสียง โด

ทางเปลี่ยน ๒ ใช้บันไดเสียง ซอล โด โด และจบด้วยบันไดเสียง โด

ทางเปลี่ยน ๓ ใช้บันไดเสียง โด โด ฟา และจบด้วยบันไดเสียง โด

สรุป บันไดเสียงที่ใช้ทั้งหมดคือ บันไดเสียง โด ซอล ฟา และทุกทางจะจบด้วยบันได
เสียง โด ด้วยกันทุกทางเพลง

๒.๓ วิเคราะห์การเคลื่อนที่ของลูกตก เพลงข้างประธานา (สองชั้น) ทางพื้นและทาง
เปลี่ยนที่ ๑ - ๓

๒.๓.๑ วิเคราะห์การเคลื่อนที่ของลูกตก เพลงข้างประธานา (สองชั้น) ทางพื้น
เพลงข้างประธานา (สองชั้น)

ทางพื้น

	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	---ร	-รรร	ชมรท	-ล- <u>ซ</u>	---ซ	-ซซซ	คลชม	-ซ- <u>ล</u>
	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๒	----	รมซล	-ซ-ร	คค <u>ค</u>	ซลทค	ทครม	รมซล	ซฟ <u>ม</u>
	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
ประโยคที่ ๓	---ร	-รรร	---ค	-ค <u>ค</u>	---ร	มรคค	---ซ	คค <u>ซ</u>
	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	ซซซซ	-ร-ม	-ฟ-ล	-ซ- <u>ฟ</u>	-ค-ร	-ม-ฟ	-ลซฟ	-ม <u>ร</u>

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑ ลูกตกเสียง ซอล

วรรคที่ ๒ จากวรรคที่ ๑ ลูกตกเสียง ซอล เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ลา

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓ จากวรรคที่ ๒ ลูกตกเสียง ลา เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง โด

วรรคที่ ๔ จากวรรคที่ ๓ ลูกตกเสียง โด เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง เร

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕ จากวรรคที่ ๔ ลูกตกเสียง เร เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง โค
 วรรคที่ ๖ จากวรรคที่ ๕ ลูกตกเสียง เร เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ฟา

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗ จากวรรคที่ ๖ ลูกตกเสียง ฟา เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ฟา
 วรรคที่ ๘ จากวรรคที่ ๗ ลูกตกเสียง ฟา เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง เร

๒.๓.๒ วิเคราะห์การเคลื่อนที่ของลูกตก เพลงช้างประสานงา(สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๑
 เพลงช้างประสานงา(สองชั้น)

ทางเปลี่ยน ๑

	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	---	---	-ม-ม	--๕	---	-ม-ช	ลชมช	ลค-๕
	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๒	---	---	ครดล	-ช-๖	---	ชมรด	รคดล	รม-๖
	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
ประโยคที่ ๓	---	-ร-ร	--คร	มรค๕	---ช	---ล	คลชฟ	---๖
	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	ชลชม	ชมรด	ชลทค	ทค๖	-ค-ร	-ม-ช	-ล-ช	-ม-๖

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑ ลูกตกเสียง ซอล

วรรคที่ ๒ จากวรรคที่ ๑ ลูกตกเสียง ซอล เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ลา

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓ จากวรรคที่ ๒ ลูกตกเสียง ลา เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง มี

วรรคที่ ๔ จากวรรคที่ ๓ ลูกตกเสียง มี เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง เร

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕ จากวรรคที่ ๔ ลูกตกเสียง เร เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ลา

วรรคที่ ๖ จากวรรคที่ ๕ ลูกตกเสียง ลา เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ฟา

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๑ จากวรรคที่ ๖ ลูกตกเสียง ฟา เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง มี

วรรคที่ ๘ จากวรรคที่ ๑ ลูกตกเสียง มี เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง เร

๒.๓.๓ วิเคราะห์การเคลื่อนที่ของลูกตก เพลงช้างประสานงา(สองชั้น) ทางเปลี่ยน
ที่ ๒

เพลงช้างประสานงา (สองชั้น)

ทางเปลี่ยน ๒

	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	---	---ร	---	-ทล๕	---	---	---	--ล
	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๒	---	---	---	--ด	---ร	---ม	--ชม	รค๖
	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
ประโยคที่ ๓	---	-ร-ร	--คร	มรค๗	---ช	---ล	คลขฟ	--๐
	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	---ช	---ฟ	---ม	--๖	---ค	---ฟ	ชลขฟ	-ม๖

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑ ลูกตกเสียง ซอล

วรรคที่ ๒ จากวรรคที่ ๑ ลูกตกเสียง ซอล เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ลา

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓ จากวรรคที่ ๒ ลูกตกเสียง ลา เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง โด

วรรคที่ ๔ จากวรรคที่ ๓ ลูกตกเสียง โด เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง เร

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕ จากวรรคที่ ๔ ลูกตกเสียง เร เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ลา

วรรคที่ ๖ จากวรรคที่ ๕ ลูกตกเสียง ลา เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ฟา

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗ จากวรรคที่ ๖ ลูกตกเสียง ฟา เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง เร

วรรคที่ ๘ จากวรรคที่ ๗ ลูกตกเสียง เร เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง เร

๒.๓.๔ วิเคราะห์การเคลื่อนที่ของลูกตก เพลงช้างประสานงา(สองชั้น) ทางเปลี่ยน
ที่ ๓

เพลงช้างประสานงา(สองชั้น)

ทางเปลี่ยน ๓

ประโยคที่ ๑	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
	มคมร	มคมร	มคมร	ชมลช	ลมลช	ลมลช	ลมลช	มรคล
ประโยคที่ ๒	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
	รคมร	มครล	คลรค	รลคช	ลชคค	คชคค	ชมลช	ลมลช
ประโยคที่ ๓	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
	--รร	มรคค	--รร	มรคค	--คค	รคคช	--คค	คคชช
ประโยคที่ ๔	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
	ชคชช	ชมรค	ชคคค	คคคค	-ค-ร	-ม-ช	-ล-ช	-ม-ค

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑ ลูกตกเสียง ซอล

วรรคที่ ๒ จากวรรคที่ ๑ ลูกตกเสียง ซอล เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ลา

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓ จากวรรคที่ ๒ ลูกตกเสียง ลา เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ซอล

วรรคที่ ๔ จากวรรคที่ ๓ ลูกตกเสียง ซอล เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง เร

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕ จากวรรคที่ ๔ ลูกตกเสียง เร เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ลา

วรรคที่ ๖ จากวรรคที่ ๕ ลูกตกเสียง ลา เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ฟา

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗ จากวรรคที่ ๖ ลูกตกเสียง ฟา เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง มี

วรรคที่ ๘ จากวรรคที่ ๗ ลูกตกเสียง มี เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง เร

จากการวิเคราะห์การเคลื่อนที่ของลูกตกเพลงช้างประสานงา (สองชั้น) ทางพื้น และ
ทางเปลี่ยนที่ ๑ - ๓ พบว่า มีการเคลื่อนที่ของลูกตกแต่ละประโยคดังนี้

- ประโยคที่ ๑ ทางพื้น ลูกตกเสียง ลา
 ทางเปลี่ยนที่ ๑ ลูกตกเสียง ลา
 ทางเปลี่ยนที่ ๒ ลูกตกเสียง ลา
 ทางเปลี่ยนที่ ๓ ลูกตกเสียง ลา
- ประโยคที่ ๒ ทางพื้น ลูกตกเสียง เร
 ทางเปลี่ยนที่ ๑ ลูกตกเสียง เร
 ทางเปลี่ยนที่ ๒ ลูกตกเสียง เร
 ทางเปลี่ยนที่ ๓ ลูกตกเสียง เร
- ประโยคที่ ๓ ทางพื้น ลูกตกเสียง ฟา
 ทางเปลี่ยนที่ ๑ ลูกตกเสียง ฟา
 ทางเปลี่ยนที่ ๒ ลูกตกเสียง ฟา
 ทางเปลี่ยนที่ ๓ ลูกตกเสียง ฟา
- ประโยคที่ ๔ ทางพื้นลูกตกเสียง เร
 ทางเปลี่ยนที่ ๑ ลูกตกเสียง เร
 ทางเปลี่ยนที่ ๒ ลูกตกเสียง เร
 ทางเปลี่ยนที่ ๓ ลูกตกเสียง เร

สรุปเปรียบเทียบการเคลื่อนที่ของลูกตก เพลงช้างประสานงา (สองชั้น) ทางพื้นและ
 ทางเปลี่ยน ๑ - ๓ ใช้ลูกตกเสียงเดียวกันกับทางพื้นทุกประโยค

- ประโยคที่ ๑ ลูกตกเสียง ลา
 ประโยคที่ ๒ ลูกตกเสียง เร
 ประโยคที่ ๓ ลูกตกเสียง ฟา
 ประโยคที่ ๔ ลูกตกเสียง เร

๒.๔ วิเคราะห์จำนวนกลอนและสำเนียง เพลงช้างประสานงา(สองชั้น)

๒.๔.๑ วิเคราะห์จำนวนกลอนและสำเนียง เพลงช้างประสานงา (สองชั้น) ทางพื้น
 เพลงช้างประสานงา (สองชั้น)

ทางพื้น

ประ โยคที่ ๑	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
	---ร	-รรร	ชมรท	-ล-๗	---ช	-ชชช	ดลชม	-ช-ล

	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๒	----	รมชล	-ช-ร	คคค๑	ชลทค	ทครม	รมชล	ชฟม๑
	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
ประโยคที่ ๓	---ร	-รรร	---ค	-คค๑	---ร	มรคค	---ช	คคชฟ
	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	ชชชช	-ร-ม	-ฟ-ล	-ช-ฟ๑	-ค-ร	-ม-ฟ	-ลชฟ	-ม๑

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑ ใช้สำนวนทางกรอผสมทางเก็บ โดยเป็นลูกต่ำเสียง เร แล้วเคลื่อนที่เสียงจากเสียงสูงลงมาเสียงต่ำที่เสียง ซอล

วรรคที่ ๒ ใช้สำนวนทางกรอผสมทางเก็บแบบเดียวกับวรรคที่ ๑ แต่ใช้ย้อนเสียงจากต่ำไปเสียงสูง มีลูกตกเสียง ลา โดยทั้ง ๒ วรรค ใช้กระสวนจังหวะ |---x|-xxx|xxx|-x-x| แบบเดียวกัน

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓ ใช้สำนวนกลอนทางเก็บผสมทางกรอโดยเรียงเสียงจากเสียงต่ำไปสูงคือ |รมชล|-ช-ร|คคคค| ไปจบในลูกตกเสียง โค

วรรคที่ ๔ ใช้สำนวนทางเก็บแบบสำนวนไทยคือ ใช้กลอนได้ลวด คือ ไล่จากเสียงต่ำไปสูงคือ |ชลทค|ทครม|รมชล| ชุดละ ๔ พยางค์ แล้วไต่เสียงกลับลงต่ำคือ |ชฟมร|

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕ ใช้สำนวนกลอนแบบกลอนสับคือ ย้ำเสียงเดิมคือ |---ร|-รรร|---ค|-คคค| กระสวนจังหวะคือ |---x|-xxx|

วรรคที่ ๖ ใช้สำนวนกลอน แบบเดียวกันแต่เคลื่อนเสียงลงต่ำซึ่งเป็นกระสวนจังหวะแบบเดียวกันวรรคที่ ๕

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗ ใช้สำนวนทางกรอ ไล่เสียงจากต่ำไปสูงและสูงไปต่ำ คือ |ชชช|-ร-ม| ไต่สูงขึ้น |-ฟ-ล|-ช-ฟ| ไต่เสียงต่ำลง

วรรคที่ ๘ ใช้สำนวนทางกรอ ไล่เสียงจากต่ำไปสูงคือ |-ค-ร|-ม-ฟ| แล้วใช้โน้ต ๓ พยางค์ เน้นเป็นการจบลงลูกตกเสียง เร

สรุป สำนวนกลอนและสำเนียงที่เด่นในเพลงช้างประสานงา (สองชั้น) ทางพื้นคือ

๑. ประโยคที่ ๑ ใช้กระสวนจังหวะ |--x|-xxx|xxxx|-x-x| ทำนองวรรค ๑ จะไล่เสียงสูงมาต่ำ วรรคที่ ๒ จะย้อนจากต่ำไปสูง

๒. ประโยคที่ ๒ ใช้กระสวนจังหวะ |--x|-xxx| ทำนองเพลง |--ร|-รรร|---ค|
|-คคค|---ร|มรดล|---ช|คชชฟ|

๒.๔.๒ วิเคราะห์สำนวนกลอนและสำเนียง เพลงช้างประสานงา (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๑

ทางเปลี่ยน ๑

	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	---	---	-ม-ม	-- <u>๕</u>	---	-ม-ช	ลชมช	ลค <u>๖</u>
	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๒	---	---	ครคค	- <u>๕</u> ๖	---	ชมรค	รคคค	ร <u>๖</u> ๖
	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
ประโยคที่ ๓	---	-ร-ร	--ค	ม <u>๖</u> คค	---ช	---ล	คชชฟ	-- <u>๖</u>
	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	ชลชม	ชมรค	ชลคค	ท <u>๖</u> ค <u>๖</u> ๖	-ค-ร	-ม-ช	-ล-ช	-ม <u>๖</u>

ประโยคที่ ๑ เป็นสำนวนทางกรอโดยวรรคที่ ๑ ใช้กรอเสียง มี-ชอล เสียงยาว แล้วใช้เสียง มี ชอล เดิมมาซ้ำเสียงด้วยกระสวนจังหวะ |-x-x|xxxx|xx-x| ทำนอง |--| -ม-ช| |ลชมช|ลค๖| โดยจบลูกตกเสียงสูงเสียงลา

ประโยคที่ ๒ เป็นสำนวนกลอนทางกรอรับสำนวนจากประโยคที่ ๑ คือ ไล่ระดับเสียงจากสูง |ค๖คค| โดยใช้เสียง ลา สัมผัสเสียงลูกตกเสียง ลา ประโยคที่ ๑ แล้วต่อด้วยวรรคที่ ๔ แบบกระสวนเดียวกันกับวรรคที่ ๒ จบลูกตกเสียง เร

ประโยคที่ ๓ ใช้สำนวนทางกรอผสมทางเก็บ โดย ไล่เสียงจาก เร ลงเสียงต่ำสูงเสียง ลา ในวรรคที่ ๕ และลดต่ำในเสียง ฟา วรรคที่ ๖ โดยใช้การลักจังหวะคือ |คชชฟ|---

ประโยคที่ ๔ ใช้สำนวนทางเก็บ เสียงสูงไล่ลงต่ำ /ชลชม/ชมรค/ แล้วไต่จากต่ำขึ้นสูงคือ |ชลคค|ท๖ค๖๖| ในวรรคที่ ๗ และใช้สำนวนทางกรอ ไล่ระดับเสียงจาก |ค-ร|-ม-ช| ขึ้นสูงแล้วย้อนเสียงกรอลงต่ำคือ |-ล-ช|-ม-ร|

สรุป จำนวนและสำเนียงที่มีลักษณะเด่นในเพลงช้างประสานงา ทางเปลี่ยนที่ ๑ คือ

๑. ประโยคที่ ๑-๒ ใช้ทางกรอและเน้นวรรคท้ายประโยคคือกระสวนจังหวะ
|xxxx|xx-x| ทำนอง |ลชมช|ลด-ล| และ |รลดค|รม-ร|

๒. ประโยคที่ ๓ ท้ายประโยคคือ |---ช|---ล|คลขฟ|----| เป็นการลงจังหวะ
แล้วทิ้งว่าง ๑ ห้อง

๒.๔.๓ วิเคราะห์จำนวนกลอนและสำเนียง เพลงช้างประสานงา (สองชั้น)

ทางเปลี่ยนที่ ๒

ทางเปลี่ยน ๒

	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	----	---ร	----	-ทล ^๑	----	----	----	--ล ^๑
	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๒	----	----	----	--ด ^๑	---ร	---ม	--ชม	รด ^๑
	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
ประโยคที่ ๓	----	-ร-ร	--คร	มรด ^๑	---ช	---ล	คลขฟ	---○
	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	---ช	---ฟ	---ม	--ร ^๑	---ค	---ฟ	ชลขฟ	-ม ^๑

ประโยคที่ ๑ ใช้จำนวนทางกรอลากเสียงยาวโดยเริ่มจากเสียง เร สูง ไล่เสียงลงต่ำลูกตก
เสียง ซอล แล้วลากเสียงขึ้นไปเสียง ลา

ประโยคที่ ๒ ใช้จำนวนทางกรอ จากท้ายประโยคที่ ๑ เสียง ลา แล้วเคลื่อนที่สูงขึ้นไป
เสียง โด เร มี กรอสั้นกว่าเดิมแล้วใช้การเน้นเสียง |--ชม|รด-ร|กระสวนจังหวะ|--xx|xx-x|

ประโยคที่ ๓ ใช้จำนวนทางกรอแล้วสรุปท้ายประโยค |คลขฟ|----| ลงจังหวะ
ลูกตกเสียง ฟา

ประโยคที่ ๔ ใช้จำนวนทางกรอจากเสียงต่ำ จาก ซอล ฟา มี เร โด แล้วกลับมาเสียง ฟา
แล้วจบ |ชลขฟ|-ม-ร|

สรุปจำนวนกลอนและสำเนียงที่มีลักษณะเด่นในเพลงช้างประสานงา (สองชั้น)
ทางเปลี่ยนที่ ๒ คือ

ประโยคที่ ๑-๒ เป็นการลากเสียงจำนวนทางกรอยาวๆ จากเสียง เร สูงลงเสียงต่ำแล้ว
ไค้ขึ้นสูง

๒.๔.๔ วิเคราะห์สำนวนกลอนและสำเนียง เพลงช้างประสานงา (สองชั้น)

ทางเปลี่ยนที่ ๓

ทางเปลี่ยน ๓

ประโยคที่ ๑	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
	มคฺมร	มคฺมร	มคฺมร	ชมฺล๗	ลมลช	ลมลช	ลมลช	มรคฺล
ประโยคที่ ๒	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
	รคฺมร	มคฺรล	คฺลรค	รคฺล๗	ลชคค	คชคม	ชมคช	ลม๗๗
ประโยคที่ ๓	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
	--รร	มรคค	--รร	มรคค	--คค	รคคช	--ลค	คค๗๗
ประโยคที่ ๔	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
	ชลชม	ชมรค	ชลคค	คค๗๗	-ค-ร	-ม-ช	-ล-ช	-ม๗

ประโยคที่ ๑ เป็นสำนวนทางเก็บแบบบังคับทางแบบสำเนียงไทยเป็นกลอนสลับพื้นปลา คือจากเสียงสูงต่ำสลับกัน โดยใช้ลูกตกเสียง ซอล และลูกตกเสียง ลา ในปลายวรรค

ประโยคที่ ๒ เป็นสำนวนทางเก็บแบบบังคับทางแต่เน้นเป็นสลับพื้นปลาจากเสียงสูงต่ำ โดยทยอยลงมาจาก เร เสียงบนสลับลงมาถึงเสียงลูกตกปลายวรรคที่ ๔ เสียง เร ต่ำ

ประโยคที่ ๓ เป็นการใช้กระสวนจังหวะ |---xx|xxxx| โดยใช้การเคลื่อนทำนองจาก เสียง เร สูง |--รร|มรคค|--รร|มรคค|--คค|รคคช|--ลค|คค๗๗| จบลูกตกเสียง ฟา

ประโยคที่ ๔ ใช้สำนวนทางเก็บ จากเสียงสูงเรียงเสียงลงต่ำ แล้วกลอนจากต่ำไปสูงคือ |ชลชม|ชมรค|ชลคค|คค๗๗| แล้วต่อด้วยสำนวนทางกรอ จากเสียงต่ำขึ้นไปสูงแล้วจากสูง กลับมาต่ำ |ค-ร|-ม-ช|-ล-ช|-ม-ร|

สรุปสำนวนกลอนและสำเนียง ที่มีลักษณะเด่นในเพลงช้างประสานงา (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๓ คือ

๑. สำนวนทางเก็บแบบบังคับทางแบบสลับพื้นปลาเสียงสูงต่ำจากสูงไปเสียงต่ำ ใน ประโยคที่ ๑-๒

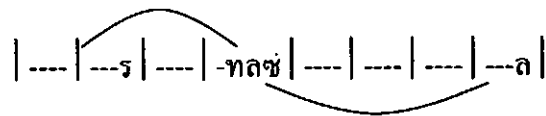
๒. ประโยคที่ ๓ กระสวนจังหวะ |---xx|xxxx| โดยไล่เสียงจากสูงไปเสียงต่ำ

สรุป เปรียบเทียบจากการวิเคราะห์ สำนวนและสำเนียง เพลงช้างประสานงา(สองชั้น) ทางพื้น ทางเปลี่ยนที่ ๑-๓ มีความแตกต่างและมีลักษณะเด่นดังนี้

ทางพื้น ประโยคที่ ๑ ใช้กระสวนจังหวะ |---x|-xxx|xxxx|-x-x| ทำนองเพลง
|- ร|-ร-ร|ชมรท|-ล-ช| ประโยคที่ ๓ กระสวนจังหวะ |---|-xxx|ทำนองเพลง |---|
|-รรร|---ค|-คคค|---ร|-มรด|---ช|คลขฟ|

ทางเปลี่ยนที่ ๑ ประโยคที่ ๑ ใช้กระสวนจังหวะ |xxxx|xx-x| เน้นการกระชั้นต้นห้อง
ทำนองเพลง |ลชมช|ลค-ล| และ |รคคค|รม-ร| ประโยคที่ ๓ วรรคที่ ๖ เป็นการลงจังหวะทั้ง
ว่าง ๑ ห้อง กระสวนจังหวะ |---x|-x|xxxx|---| ทำนองเพลง |---ช|---ล|คลขฟ|---|

ทางเปลี่ยนที่ ๒ ประโยคที่ ๑-๒ เป็นการใช้สำนวนทางกรอ ลากเสียงยาวจากสูงไปเสียง
ต่ำติดต่อกันทำให้ฟังไพเราะคือ

ทางเปลี่ยนที่ ๓ ประโยคที่ ๑-๒ ลักษณะเด่นคือ สำนวนทางเก็บแบบบังคับทางจากสูง
ไปเสียงต่ำ

ประโยคที่ ๓ ใช้กระสวนจังหวะ |--xx|xxxx| โลงเสียงจากสูงไปหาเสียงต่ำ

๒.๕ วิเคราะห์การขึ้นต้นและจบเพลง เพลงช้างประสานงา(สองชั้น)

๒.๕.๑ วิเคราะห์การขึ้นต้นและจบเพลง เพลงช้างประสานงา(สองชั้น) ทางพื้น
ทางพื้น

วรรคขึ้นต้น							
วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	---ร	-ร ^๖	ชมรท	-ล ^๖	---ช	-ชชช	คลชม -ช-ล

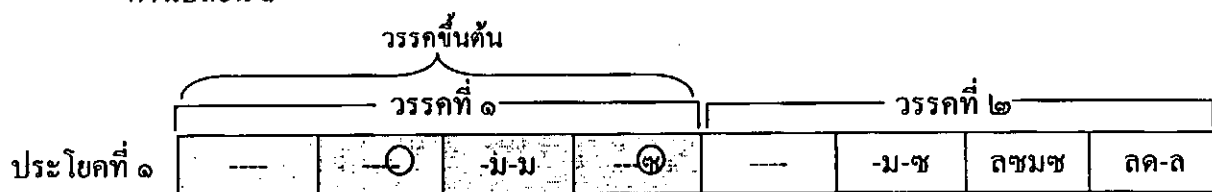
การขึ้นต้นเพลง ของเพลงช้างประสานงา(สองชั้น) ทางพื้น ใช้ลูกตกห้องที่ ๒ เสียง เร
และลูกตกห้องที่ ๔ เสียง ซอล ซึ่งเป็นเสียงที่ต่อกันจึงเป็นการขึ้นต้นเพลงแบบการใช้ทำนองใช้
ทางเก็บผสมกรอ

วรรคจบเพลง							
วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	ชชชช	-ร-ม	-ฟ-ล	-ช-ฟ	-ค-ร	-ม-ฟ	-ลชฟ -ม ^๖

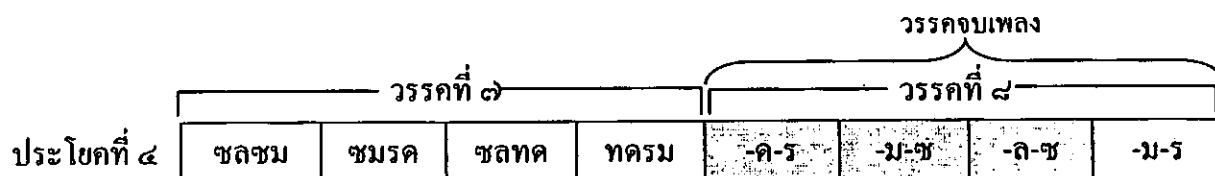
การจบเพลงของเพลงช้างประสานงา (สองชั้น) ทางพื้น จะใช้ลูกตกปลายวรรคเสียง เร ซึ่งในวรรคนี้เป็นบันไดเสียง โด จึงเป็นเสียงที่ ๒ ของบันไดเสียงจึงเป็นการจบแบบไม่สมบูรณ์ โดยใช้สำนวนแบบทางกรอ

๒.๕.๒ วิเคราะห์การขึ้นต้นและจบเพลง เพลงช้างประสานงา (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๑

ทางเปลี่ยน ๑

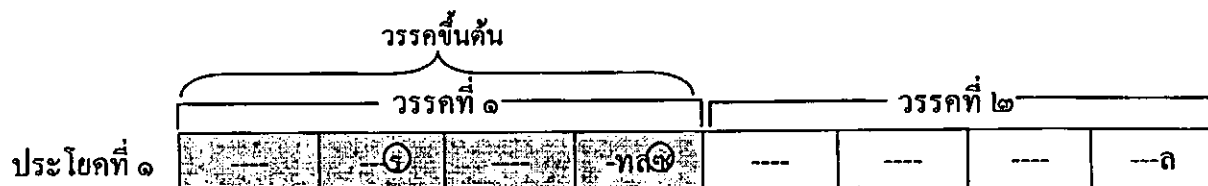
การขึ้นต้นเพลง ของเพลงช้างประสานงา (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๑ ลูกตกในท้องที่ ๒ ไม่มี แต่ในการบรรเลงจริงจะใช้เสียงทางกรอจากลูกตกในวรรคจบเสียง เร บรรเลงกรอต่อมาในท้องที่ ๒ ก็จะเป็นลูกตกเสียง เร ส่วนในท้องที่ ๔ จะเป็นเสียง ซอล ซึ่งแตกต่างกันจึงเป็นการขึ้นเพลงแบบการใช้ทำนองแต่ใช้สำนวนแบบทางกรอ

การจบเพลงของเพลงช้างประสานงา (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๑ จะจบลูกตกปลายวรรคเสียง เร ซึ่งเป็นเสียงที่ ๒ ของบันไดเสียง โด จึงใช้เป็นทำนองในวรรคจบ จึงเป็นการจบแบบไม่สมบูรณ์เพราะไปจบในเสียงที่ ๑ ของบันไดเสียงที่บรรเลง โดยใช้สำนวนบรรเลงทางกรอ

๒.๕.๓ วิเคราะห์การขึ้นต้นและจบเพลง เพลงช้างประสานงา (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๒

ทางเปลี่ยน ๒

การขึ้นต้นเพลงของเพลงช้างประสานงา (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๒ จะใช้ลูกตก ห้องที่ ๒ เสียง เร และลูกตกห้องที่ ๔ เสียง ซอล ในการใช้ลูกตกต่างเสียงกัน เป็นการขึ้นต้นแบบทำนองโดยใช้ทางกรอเป็นการขึ้นต้นเพลง

วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
---ซ	---ฟ	---ม	---ร	---ค	---ฟ	ซลซฟ	-ม๕

การจบเพลงของเพลงช้างประสานงา (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๒ จะจบลูกตกปลายวรรคเสียง เร ซึ่งเป็นเสียงที่ ๒ ของบันไดเสียง โด ซึ่งใช้ในทำนองวรรคที่ ๘ จึงเป็นการจบแบบไม่สมบูรณ์โดยใช้สำนวนทางกรอ

๒.๕.๔ วิเคราะห์การขึ้นต้นและจบเพลง เพลงช้างประสานงา (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๓ ทางเปลี่ยน ๓

วรรคขึ้นต้น							
วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
มคมร	มค๕	มคมร	ซม๕	ลมลซ	ลมลซ	ลมลซ	มรค

การขึ้นต้นเพลงของเพลงช้างประสานงา (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๓ จะใช้ลูกตกห้องที่ ๒ เสียง เร และห้องที่ ๔ เสียง ซอล ซึ่งต่อเสียงกันเป็นการขึ้นต้นเพลงแบบการใช้ทำนอง โดยใช้ทางเก็บในการขึ้นต้นเพลง

วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
ซลซม	ซมรค	ซลคค	ทครม	-ค-ร	-ม๕	-ล-ซ	-ม๕

การจบเพลงของเพลงช้างประสานงา (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๓ จะจบลูกตกปลายวรรคเสียง เร ซึ่งเป็นเสียงที่ ๒ ของบันไดเสียงที่เป็นทำนองคือบันไดเสียง โด จึงเป็นการจบแบบไม่สมบูรณ์ โดยการลากเสียงเป็นทางกรอแล้วจบลง

สรุปเปรียบเทียบการขึ้นต้นและจบเพลงของเพลงช้างประสานงา (สองชั้น) ทางพื้นทางเปลี่ยนที่ ๑ ทางเปลี่ยนที่ ๒ และทางเปลี่ยนที่ ๓

การขึ้นต้นเพลง

ทางพื้น ใช้ลูกตกห้องที่ ๒ เสียง เร ห้องที่ ๔ เสียง ซอล เป็นการขึ้นต้นแบบใช้ทำนองใช้ทางเก็บผสมทางกรอ

ทางเปลี่ยนที่ ๑ ใช้ลูกตกห้องที่ ๒ เสียง เร และห้องที่ ๔ เสียง ซอล เป็นการขึ้นต้นแบบใช้ทำนอง ใช้สำนวนทางกรอขึ้นเพลง

ทางเปลี่ยนที่ ๒ ใช้ลูกตกห้องที่ ๒ เสียง เร และลูกตกสองห้องที่ ๔ เสียง ซอล ขึ้นต้นแบบใช้ทำนอง ใช้สำนวนทางกรอ

ทางเปลี่ยนที่ ๓ ใช้ลูกตกห้องที่ ๒ เสียง เร และห้องที่ ๔ เสียง ซอล เป็นการขึ้นต้นแบบทำนอง ใช้สำนวนทางเก็บ

สรุปการขึ้นต้นเพลง เป็นการขึ้นต้นแบบทำนองแต่ใช้สำนวนการบรรเลงต่างกันคือ ทางพื้น ใช้ทางเก็บผสมทางกรอ ทางเปลี่ยนที่ ๑ ใช้ทางกรอ ทางเปลี่ยนที่ ๒ ใช้ทางกรอ และทางเปลี่ยนที่ ๓ ใช้สำนวนทางเก็บในการขึ้นต้นเพลง

การจบเพลง

ทางพื้น ใช้บันไดเสียงโด จบเสียงที่ ๒ ของบันไดเสียงคือ เสียง เร โดยใช้สำนวนแบบทางกรอ

ทางเปลี่ยนที่ ๑ ใช้บันไดเสียง โด จบในเสียงที่ ๒ ของบันไดเสียงคือ เสียง เร โดยใช้สำนวนทางกรอ

ทางเปลี่ยนที่ ๒ ใช้บันไดเสียง โด จบในเสียงที่ ๒ ของบันไดเสียงคือ เสียง เร โดยใช้สำนวนทางกรอ

ทางเปลี่ยนที่ ๓ ใช้บันไดเสียง โด จบในเสียงที่ ๒ ของบันไดเสียง โด คือ เสียง เร โดยใช้การบรรเลงแบบทางกรอ

สรุปการจบเพลง เป็นการจบลงในเสียง เร ซึ่งเป็นเสียงที่ ๒ ของบันไดเสียง โด เป็นการจบแบบไม่สมบูรณ์โดยใช้สำนวนทางกรอจบเพลงทุกทาง

เพลงเขมรปากท่อ

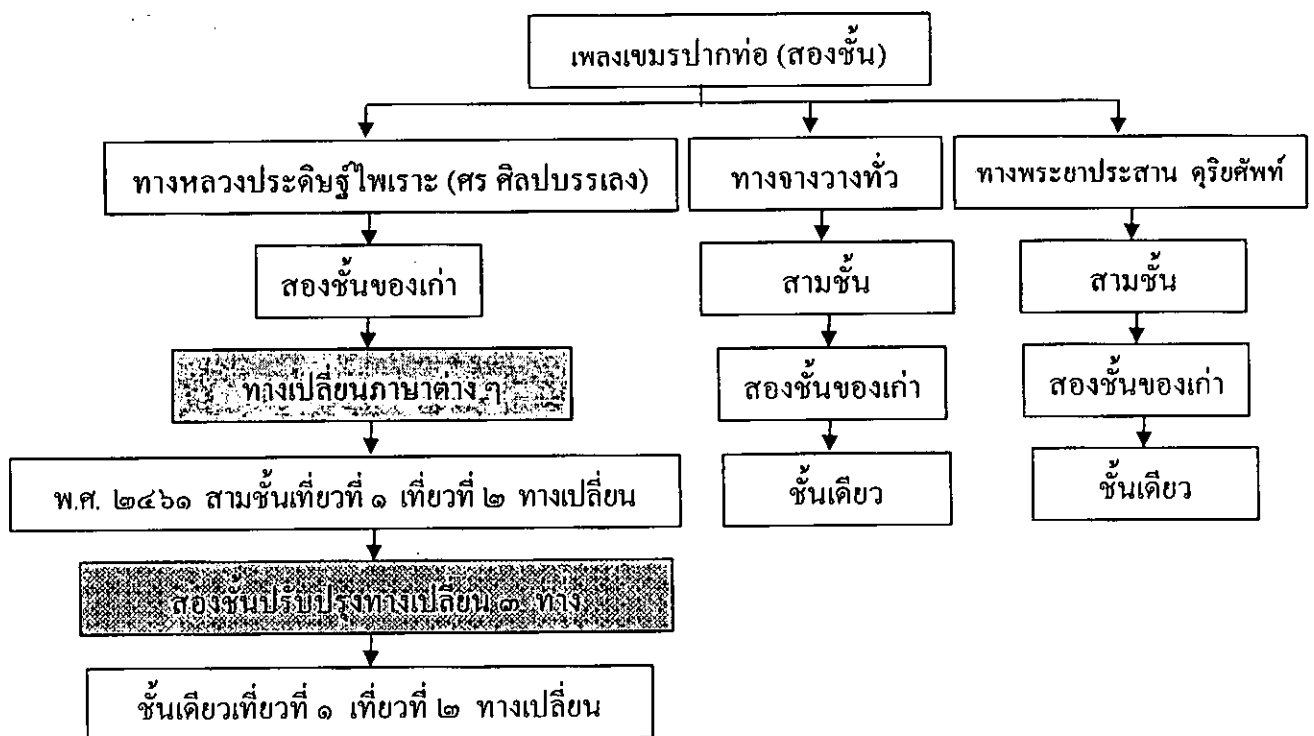
๑. ประวัติที่มาของเพลงขอมกล่อมลูก

เพลงเขมรปากท่อ ทำนองสองชั้น สำนวนเดิมโบราณจารย์ได้ร้อยกรองไว้ในเพลงเรื่องปีพาทย์สำเนียงเขมร เป็นเพลงประเภทหน้าทับปรบไก่อ มีเพียงท่อนเดียว ๔ จังหวะหน้าทับลักษณะสำนวนของเพลงเป็นสำนวนดนตรีในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นต่อมาในสมัยรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว นิยมนำมาบรรเลง และขับร้องประกอบการแสดงโขนละครเป็นที่แพร่หลาย (มูลนิธิหลวงประดิษฐไพเราะ. 2525 : 266)

หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ได้นำเพลงเขมรปากท่อ (สองชั้น) ของเดิม นำมาปรับปรุงทางเปลี่ยนเป็นสำเนียงต่าง ๆ โดยใช้บรรเลงประกอบการขับร้องในดับนางลอย และต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๖๑ ได้ขยายเป็นทำนองสามชั้น โดยปรับปรุงจากเพลงท่อนเดียวเป็นทางเปลี่ยนในการบรรเลงรับรอบที่สอง และปรับปรุงทางเปลี่ยนสองชั้นให้เป็น ๓ ทางพร้อมทั้งตัดลงเป็นชั้นเดียว พร้อมกับปรับปรุงในการบรรเลงรับร้องในเที่ยวที่ ๒ กับปรับปรุงเป็นทางเปลี่ยนใหม่จากเที่ยวแรก

นอกจากนี้ก็มีทางของครูต่าง ๆ อีกหลายทางเช่น ทางของพระยาประสานดุริยศัพท์ และทางของจางวางทั่วพาทย์โกศล

จากประวัติของเพลงเขมรปากทอสองชั้นสามารถเขียนเป็นภาพประกอบแสดงที่มาของเพลงได้ดังนี้

ภาพประกอบที่ ๘ แสดงประวัติที่มาเพลงเขมรปากท่อ (สองชั้น)

๒. วิเคราะห์องค์ประกอบทางดนตรีของเพลงเขมรปากท่อ (สองชั้น) ทางพื้น ทางเปลี่ยนที่ ๑ ทางเปลี่ยนที่ ๒ ทางเปลี่ยนที่ ๓

เพลงเขมรปากท่อ (สองชั้น)

ทางพื้น

---	---ล	-ช-ค	ลลลล	ฟชฟร	-ฟ-ร	-ค-ค	ฟรคค
---ล	-ลลล	ชลคร	-ฟ-ช	-ลชฟ	ชล-ช	--ฟฟ	ลชฟร
---ร	-รรร	-ฟ-ค	คคคค	-ร-ค	-ล-ค	-ร-ช	-ฟ-ร
-ช-ช	---	---ค	---	-ฟ-ล	ชฟ-ร	--คค	ฟรคค

ทางเปลี่ยน ๑

---	---ล	-ช-ค	ลลลล	ชลคร	ครฟช	ลชลฟ	-ช-ล
---ล	-ลลล	ชลคร	-ฟ-ช	-ลชฟ	-ช--	ฟร-ฟ	-ลคร
---ร	-รรร	-รคค	-คคช	-ลชฟ	ชฟร	-รฟร	ฟค-ร
---	-ฟ-ฟ	--ชช	ลชฟร	---	-ค-ค	--รร	ฟรคค

ทางเปลี่ยน ๒

---	---ล	-ช-ค	ลลลล	-ลชฟ	-ชฟร	-ฟรค	-รคค
---ล	-ลลล	-ฟ-ฟ	---ช	---	---ช	ฟฟฟฟ	-ค-ร
---	---ฟ	---ช	ลชฟค	---	---ฟ	---ช	ลชฟร
---	---	คฟชล	-ค-ร	-ฟ-ล	ชฟ-ร	--คค	ฟรคค

ทางเปลี่ยน ๓

---	---ล	-ลคร	ฟรคค	-ลคร	ฟรคค	คคคฟ	-ช-ล
---ล	-ลลล	ฟรคค	รคคช	คคชฟ	ลชฟร	ครฟร	ฟค-ร
---	-ฟ-ฟ	--ชช	ลชฟค	---	-ฟ-ฟ	--ชช	ลชฟร
---ร	-รรร	คฟชล	-ค-ร	-ฟ-ล	ชฟ-ร	---ค	ฟรคค

๒.๑ วิเคราะห์รูปแบบของเพลง ทำนองเพลง วรรคเพลงและประโยคเพลง

เพลงเขมรปากท่อ (สองชั้น) ที่นำมาวิเคราะห์นี้ เป็นเพลงลักษณะท่อนเดียว หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ได้แต่งทางเปลี่ยนไว้ ๓ ทางด้วยกันความยาวของเพลง จะมีความยาว ๔ จังหวะหน้าทับ (ปรบไก่) หรือเรียกเป็นประโยคเพลง แบ่งได้ ๔ ประโยคเพลง โดยแต่ละประโยคเพลงแบ่งออกเป็น ๒ วรรค ใน ๑ ท่อนเพลง จะเท่ากับ ๘ วรรคด้วยกัน ดังนั้นโน้ตเพลงที่จะแสดงต่อไปนี้

เพลงเขมรปากท่อ (สองชั้น)

ทางพื้น

ประโยคที่ ๑	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
	----	---ล	-ช-ค	ลลลล	ฟชฟร	-ฟ-ร	-ค-ค	ฟรคค
ประโยคที่ ๒	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
	---ล	-ลลล	ชลคร	-ฟ-ช	-ลชฟ	ชล-ช	--ฟฟ	ลชฟร
ประโยคที่ ๓	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
	---ร	-รรร	-ฟ-ค	คคคค	-ร-ค	-ล-ค	-ร-ช	-ฟ-ร
ประโยคที่ ๔	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
	-ช-ช	---ล	---ค	---ร	-ฟ-ล	ชฟ-ร	--คค	ฟรคค

ทางเปลี่ยน ๑

ประโยคที่ ๑	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
	----	---ล	-ช-ค	ลลลล	ชลคร	ครฟช	ลชลฟ	-ช-ล
ประโยคที่ ๒	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
	---ล	-ลลล	ชลคร	-ฟ-ช	-ลชฟ	-ช--	ฟร-ฟ	-ลคร
ประโยคที่ ๓	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
	---ร	-รรร	-รคค	-คคช	-ลชฟ	ชฟร	-รฟร	ฟค-ร
ประโยคที่ ๔	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
	----	-ฟ-ฟ	--ชช	ลชฟร	----	-ค-ค	--รร	ฟรคค

ทางเปลี่ยน ๒

ประโยคที่ ๑	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
	----	----ล	-ช-ค	ลลลล	-ลชฟ	-ชฟร	-ฟรค	-รคค
ประโยคที่ ๒	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
	---ล	-ลลล	-ฟ-ฟ	---ช	---ล	---ช	ฟฟฟฟ	-ค-ร
ประโยคที่ ๓	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
	----	---ฟ	---ช	ลชฟค	----	---ฟ	---ช	ลชฟร
ประโยคที่ ๔	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
	----	----	คฟชล	-ค-ร	-ฟ-ล	ชฟ-ร	--คค	ฟรคค

ทางเปลี่ยน ๓

ประโยคที่ ๑	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
	----	---ล	-ลคร	ฟรคค	-ลคร	ฟรคค	คคคฟ	-ช-ล
ประโยคที่ ๒	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
	---ล	-ลลล	ฟรคค	รคคช	คคชฟ	ลชฟร	ครฟร	ฟค-ร
ประโยคที่ ๓	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
	----	-ฟ-ฟ	--ชช	ลชฟค	----	-ฟ-ฟ	--ชช	ลชฟร
ประโยคที่ ๔	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
	---ร	-รรร	คฟชค	-ค-ร	-ฟ-ล	ชฟ-ร	---ค	ฟรคค

สรุปเปรียบเทียบรูปแบบ ท่อนเพลง วรรคเพลง และประโยคเพลงเขมรปากท่อ ทั้ง ๔ ทาง คือ ทางพื้น ทางเปลี่ยนที่ ๑ ทางเปลี่ยนที่ ๒ และทางเปลี่ยนที่ ๓ จะเป็นเพลงท่อนเดียว ที่มีรูปแบบความยาว ๔ จังหวะหน้าทับ หรือ ๔ ประโยคเพลงแบ่งออกเป็นวรรคได้ ๘ วรรค เช่นเดียวกันทั้ง ๔ ทาง

๒.๒ วิเคราะห์บันไดเสียงเพลงเขมรปากท่อ (สองชั้น)

๒.๒.๑ วิเคราะห์บันไดเสียงเพลงเขมรปากท่อ (สองชั้น).

เพลงเขมรปากท่อ (สองชั้น)

ทางพื้น

ประโยคที่ ๑	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
	----	---ล	-ช-ค	ลลลล	ฟชฟร	-ฟ-ร	-ค-ค	ฟรคค
ประโยคที่ ๒	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
	---ล	-ลลล	ชลคร	-ฟ-ช	-ลชฟ	ชล-ช	--ฟฟ	ลชฟร
ประโยคที่ ๓	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
	---ร	-รรร	-ฟ-ค	คคคค	-ร-ค	-ล-ค	-ร-ช	-ฟ-ร
ประโยคที่ ๔	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
	-ช-ช	---ล	---ค	---ร	-ฟ-ล	ชฟ-ร	--คค	ฟรคค

ประโยคที่ ๑ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลัก คือ ฟชล-คร ไม่มีโน้ตจรอื่นสอดแทรก จึงเป็น
ทำนองอยู่ในบันไดเสียง ฟา

ประโยคที่ ๒ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลัก คือ ฟชล-คร ไม่มีโน้ตจรอื่นสอดแทรก จึงเป็น
ทำนองอยู่ในบันไดเสียง ฟา

ประโยคที่ ๓ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลัก คือ ฟชล-คร ไม่มีโน้ตจรอื่นสอดแทรก จึงเป็น
ทำนองอยู่ในบันไดเสียง ฟา

ประโยคที่ ๔ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลัก คือ ฟชล-คร ไม่มีโน้ตจรอื่นสอดแทรก จึงเป็น
ทำนองอยู่ในบันไดเสียง ฟา

๒.๒.๒ วิเคราะห์บันไดเสียงเพลงเขมรปากท่อ (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๑
ทางเปลี่ยนที่ ๑

	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	---	---ล	-ช-ค	ลลลล	ชลคร	ครฟช	ลชลฟ	-ช-ล
	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๒	---ล	-ลลล	ชลคร	-ฟ-ช	-ลชฟ	-ช---	ฟร-ฟ	-ลคร
	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
ประโยคที่ ๓	---ร	-รรร	-รคค	-คคช	-ลชฟ	ชฟร	-รฟร	ฟค-ร
	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	---	-ฟ-ฟ	--ชช	ลชฟร	---	-ค-ค	--รร	ฟรคค

ประโยคที่ ๑ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลัก คือ ฟชล-คร ไม่มีโน้ตจรอื่นสอดแทรก จึงเป็น
ทำนองอยู่ในบันไดเสียง ฟา

ประโยคที่ ๒ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลัก คือ ฟชล-คร ไม่มีโน้ตจรอื่นสอดแทรก จึงเป็น
ทำนองอยู่ในบันไดเสียง ฟา

ประโยคที่ ๓ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลัก คือ ฟชล-คร ไม่มีโน้ตจรอื่นสอดแทรก จึงเป็น
ทำนองอยู่ในบันไดเสียง ฟา

ประโยคที่ ๔ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลัก คือ ฟชล-คร ไม่มีโน้ตจรอื่นสอดแทรก จึงเป็น
ทำนองอยู่ในบันไดเสียง ฟา

๒.๒.๓ วิเคราะห์บันไดเสียงเพลงเขมรปากท่อ (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๒

ทางเปลี่ยน ๒

ประโยคที่ ๑	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
	----	----ล	-ช-ค	ลลลล	-ลชฟ	-ชฟร	-ฟรด	-รคล
ประโยคที่ ๒	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
	---ล	-ลลล	-ฟ-ฟ	---ช	---ล	---ช	ฟฟฟฟ	-ค-ร
ประโยคที่ ๓	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
	----	---ฟ	---ช	ลชฟค	---	---ฟ	---ช	ลชฟร
ประโยคที่ ๔	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
	----	----	คฟชล	-ค-ร	-ฟ-ล	ชฟ-ร	--คค	ฟรคค

ประโยคที่ ๑ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลัก คือ ฟชล-คร ไม่มีโน้ตจรัสอื่นสอดแทรก จึงเป็นทำนองอยู่ในบันไดเสียง ฟา

ประโยคที่ ๒ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลัก คือ ฟชล-คร ไม่มีโน้ตจรัสอื่นสอดแทรก จึงเป็นทำนองอยู่ในบันไดเสียง ฟา

ประโยคที่ ๓ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลัก คือ ฟชล-คร ไม่มีโน้ตจรัสอื่นสอดแทรก จึงเป็นทำนองอยู่ในบันไดเสียง ฟา

ประโยคที่ ๔ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลัก คือ ฟชล-คร ไม่มีโน้ตจรัสอื่นสอดแทรก จึงเป็นทำนองอยู่ในบันไดเสียง ฟา

๒.๒.๔ วิเคราะห์บันไดเสียงเพลงเขมรปากท่อ (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๓

ทางเปลี่ยน ๓

ประโยคที่ ๑	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
	----	---ล	-ลคร	ฟรคค	-ลคร	ฟรคค	คคคฟ	-ช-ล
ประโยคที่ ๒	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
	---ล	-ลลล	ฟรคค	รคคช	คคชฟ	ลชฟร	ครฟร	ฟค-ร
ประโยคที่ ๓	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
	----	-ฟ-ฟ	--ชช	ลชฟค	----	-ฟ-ฟ	--ชช	ลชฟร
ประโยคที่ ๔	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
	---ร	-รรร	คฟชล	-ค-ร	-ฟ-ล	ชฟ-ร	---ค	ฟรคค

ประโยคที่ ๑ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลัก คือ ฟชล-คร ไม่มีโน้ตจรรอื่นสอดแทรก จึงเป็นทำนองอยู่ในบันไดเสียง ฟา

ประโยคที่ ๒ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลัก คือ ฟชล-คร ไม่มีโน้ตจรรอื่นสอดแทรก จึงเป็นทำนองอยู่ในบันไดเสียง ฟา

ประโยคที่ ๓ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลัก คือ ฟชล-คร ไม่มีโน้ตจรรอื่นสอดแทรก จึงเป็นทำนองอยู่ในบันไดเสียง ฟา

ประโยคที่ ๔ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลัก คือ ฟชล-คร ไม่มีโน้ตจรรอื่นสอดแทรก จึงเป็นทำนองอยู่ในบันไดเสียง ฟา

สรุปจากการวิเคราะห์บันไดเสียงของเพลงเขมรปากท่อ (สองชั้น) ทั้ง ๔ ทาง คือ ทางพื้น ทางเปลี่ยนที่ ๑ ทางเปลี่ยนที่ ๒ ทางเปลี่ยนที่ ๓ ยังคงเป็นทำนองเพลงอยู่ในบันไดเสียง ฟา ทั้งหมด โดยไม่มีโน้ตจรรอื่นสอดแทรก

๒.๓ วิเคราะห์การเคลื่อนที่ของลูกตกเพลงเขมรปากท่อ (สองชั้น)

๒.๓.๑ วิเคราะห์การเคลื่อนที่ของลูกตกเพลงเขมรปากท่อ (สองชั้น) ทางพื้น

	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	----	---ล	-ช-ค	ลลลล	ฟชฟร	-ฟ-ร	-ค-ค	ฟรคล
	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๒	---ล	-ลลล	ชลคร	-ฟล	-ลชฟ	ชล-ช	--ฟฟ	ลชฟล
	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
ประโยคที่ ๓	---ร	-รรร	-ฟ-ค	คคคค	-ร-ค	-ล-ค	-ร-ช	-ฟล
	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	-ช-ช	---ล	---ค	--ล	-ฟ-ล	ชฟ-ร	--คค	ฟรคล

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑ ลูกตกเสียง ลา

วรรคที่ ๒ จากวรรคที่ ๑ ลูกตกเสียง ลา เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ลา

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓ จากวรรคที่ ๒ ลูกตกเสียง ลา เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ซอล

วรรคที่ ๔ จากวรรคที่ ๓ ลูกตกเสียง ซอล เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง เร

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕ จากวรรคที่ ๔ ลูกตกเสียง เร เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง โด
 วรรคที่ ๖ จากวรรคที่ ๕ ลูกตกเสียง โด เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง เร

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗ จากวรรคที่ ๖ ลูกตกเสียง เร เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง เร
 วรรคที่ ๘ จากวรรคที่ ๗ ลูกตกเสียง เร เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ลา

๒.๓.๒ วิเคราะห์การเคลื่อนที่ของลูกตกเพลงเขมรปากท้อ (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๑
 ทางเปลี่ยนที่ ๑

ประโยคที่ ๑	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
	----	---ล	-ซ-ค	ลลลล	ซลคร	ครฟซ	ลซลฟ	-ซล
ประโยคที่ ๒	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
	---ล	-ลลล	ซลคร	-ฟ	-ลซฟ	-ซ--	ฟร-ฟ	-ลล
ประโยคที่ ๓	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
	---ร	-รรร	-รค	-ค	-ลซฟ	ซฟร	-รฟร	ฟค
ประโยคที่ ๔	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
	----	-ฟ-ฟ	--ซซ	ลซฟ	----	-ค-ค	--รร	ฟรค

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑ ลูกตกเสียง ลา
 วรรคที่ ๒ จากวรรคที่ ๑ ลูกตกเสียง ลา เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ลา

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓ จากวรรคที่ ๒ ลูกตกเสียง ลา เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ซอล
 วรรคที่ ๔ จากวรรคที่ ๓ ลูกตกเสียง ซอล เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง เร

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕ จากวรรคที่ ๔ ลูกตกเสียง เร เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ซอล
 วรรคที่ ๖ จากวรรคที่ ๕ ลูกตกเสียง ซอล เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง เร

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗ จากวรรคที่ ๖ ลูกตกเสียง เร เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง เร
 วรรคที่ ๘ จากวรรคที่ ๗ ลูกตกเสียง เร เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ลา

๒.๓.๓ วิเคราะห์การเคลื่อนที่ของลูกตกเพลงเขมรปากท่อ (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๒
ทางเปลี่ยน ๒

	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	----	---ล	-ช-ค	ลลลล	-ลชฟ	-ชฟร	-ฟรค	-รคล
	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๒	---ล	-ลลล	-ฟ-ฟ	---ช	---ล	---ช	ฟฟฟฟ	-ค-ร
	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
ประโยคที่ ๓	----	---ฟ	---ช	ลชฟล	---	---ฟ	---ช	ลชฟร
	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	----	----	คฟชล	-ค-ร	-ฟ-ล	ชฟ-ร	--คค	ฟรคล

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑ ลูกตกเสียง ลา

วรรคที่ ๒ จากวรรคที่ ๑ ลูกตกเสียง ลา เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ลา

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓ จากวรรคที่ ๒ ลูกตกเสียง ลา เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ซอล

วรรคที่ ๔ จากวรรคที่ ๓ ลูกตกเสียง ซอล เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง เร

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕ จากวรรคที่ ๔ ลูกตกเสียง เร เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง โค

วรรคที่ ๖ จากวรรคที่ ๕ ลูกตกเสียง โค เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง เร

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗ จากวรรคที่ ๖ ลูกตกเสียง เร เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง เร

วรรคที่ ๘ จากวรรคที่ ๗ ลูกตกเสียง เร เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ลา

๒.๓.๔ วิเคราะห์การเคลื่อนที่ของลูกตก เพลงเขมรปากท่อ (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๓
ทางเปลี่ยน ๓

	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	----	---ล	-ลคร	ฟรคล	-ลคร	ฟรคล	คคคฟ	-ชล

ประโยคที่ ๒	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
	---ล	-ลลล	ฟรคค	รคค๖	คคคฟ	คคฟร	คคฟร	ฟคค๖
ประโยคที่ ๓	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
	----	-ฟ-ฟ	--ซซ	คคฟค	----	-ฟ-ฟ	--ซซ	คคฟค
ประโยคที่ ๔	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
	---ร	-รรร	คคฟค	-คค๖	-ฟ-ล	คคฟ-ร	---ค	ฟคคค

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑ ลูกตกเสียง ลา

วรรคที่ ๒ จากวรรคที่ ๑ ลูกตกเสียง ลา เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ลา

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓ จากวรรคที่ ๒ ลูกตกเสียง ลา เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ซอล

วรรคที่ ๔ จากวรรคที่ ๓ ลูกตกเสียง ซอล เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง เร

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕ จากวรรคที่ ๔ ลูกตกเสียง เร เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง โค

วรรคที่ ๖ จากวรรคที่ ๕ ลูกตกเสียง โค เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง เร

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗ จากวรรคที่ ๖ ลูกตกเสียง เร เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง เร

วรรคที่ ๘ จากวรรคที่ ๗ ลูกตกเสียง เร เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ลา

จากการวิเคราะห์การเคลื่อนที่ของลูกตกเพลงเขมรปากท่อ (สองชั้น) ทั้ง ๔ ทาง คือ ทางพื้น และทางเปลี่ยนที่ ๑ - ๓ พบว่าแต่ละทางมีการเคลื่อนที่ของลูกตกในแต่ละประโยคดังนี้

ประโยคที่ ๑ ทางพื้น ลูกตกเสียง ลา

ทางเปลี่ยนที่ ๑ ลูกตกเสียง ลา

ทางเปลี่ยนที่ ๒ ลูกตกเสียง ลา

ทางเปลี่ยนที่ ๓ ลูกตกเสียง ซอล แตกต่างจากทางพื้น

ประโยคที่ ๒ ทางพื้น ลูกตกเสียง เร

ทางเปลี่ยนที่ ๑ ลูกตกเสียง เร

ทางเปลี่ยนที่ ๒ ลูกตกเสียง เร

ทางเปลี่ยนที่ ๓ ลูกตกเสียง เร

ประโยคที่ ๓	ทางพื้น	ลูกตกเสียง เร
	ทางเปลี่ยนที่ ๑	ลูกตกเสียง เร
	ทางเปลี่ยนที่ ๒	ลูกตกเสียง เร
	ทางเปลี่ยนที่ ๓	ลูกตกเสียง เร
ประโยคที่ ๔	ทางพื้น	ลูกตกเสียง ลา
	ทางเปลี่ยนที่ ๑	ลูกตกเสียง ลา
	ทางเปลี่ยนที่ ๒	ลูกตกเสียง ลา
	ทางเปลี่ยนที่ ๓	ลูกตกเสียง ลา

สรุปเปรียบเทียบการเคลื่อนที่ของลูกตกเพลงเขมรปากท้อ (สองชั้น) ทางพื้น และทางเปลี่ยนที่ ๑ - ๓ มีประโยคที่ ๑ ทางเปลี่ยนที่ ๓ ใช้ลูกตกเสียงซอล แตกต่างจากทางพื้น คือ เสียงลา ส่วนประโยคที่ ๒ - ๔ ของทุกทางใช้ลูกตกเช่นเดียวกันกับทางพื้นทุกประโยค

ประโยคที่ ๑	ทางพื้น	ลูกตกเสียง ลา
	ทางเปลี่ยนที่ ๑	ลูกตกเสียง ลา
	ทางเปลี่ยนที่ ๒	ลูกตกเสียง ลา
	ทางเปลี่ยนที่ ๓	ลูกตกเสียง ซอล แตกต่างจากทางพื้น ซึ่งใช้ลูกตกเสียง ลา
ประโยคที่ ๒	ลูกตกเสียง เร	
ประโยคที่ ๓	ลูกตกเสียง ฟา	
ประโยคที่ ๔	ลูกตกเสียง เร	

๒.๔ วิเคราะห์สำนวนกลอน และสำเนียงเพลงเขมรปากท้อ (สองชั้น)

๒.๔.๑ วิเคราะห์สำนวนกลอนและสำเนียงเพลงเขมรปากท้อ (สองชั้น)

เพลงเขมรปากท้อ (สองชั้น)

ทางพื้น

	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	----	---ล	-ช-ด	ลลลล	ฟชพร	-ฟ-ร	-ด-ด	พรดล
	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๒	---ล	-ลลล	ชลคร	-ฟ-ช	-ลชฟ	ชล-ช	--ฟฟ	ลชฟล
	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
ประโยคที่ ๓	---ร	-รรร	-ฟ-ด	ดดลล	-ร-ด	-ล-ด	-ร-ช	-ฟ-ล
	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	-ช-ช	---ล	---ด	--ล	-ฟ-ล	ชฟ-ร	--ดล	พรดล

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑ ส่วนนกกลอน จะเป็นทำนองของเพลง โดยใช้ลูกตกเสียง ลา

วรรคที่ ๒ ส่วนนกกลอนทางเก็บผสมทางกรอ โดยใช้สำนวนสำเนียงเขมร โดยเฉพาะ
|ฟขฟร| -ฟ-ร| ซึ่งเป็นบันไดเสียง ฟา ที่ใช้กับเพลงสำเนียงเขมร

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓ ส่วนนกกลอน ใช้ทางกรอผสมทางเก็บ โดยใช้ลูกตกเสียง ลา แล้วใช้ทางเก็บ
|ซลคร| -ฟ-ซ| จากเสียงต่ำไปสูง ผู้ลูกตกเสียง ซอล

วรรคที่ ๔ ส่วนนั้ใช้สำนวนกระสวนจังหวะ | -ลซฟ| ซล-ซ| คือ | -xxx| xx-x| ใน
การขึ้นต้น แล้วใช้สำนวนไล่เสียงจากสูงลงมาคำที่ลูกตกเสียง ซอล

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕ ใช้สำนวน การเน้น ข้า เสียง เร ใน ห้องที่ ๑-๒ และข้าเสียง โค ในห้องที่
๓-๔ ไปสู่ลูกตกเสียง โค

วรรคที่ ๖ ใช้สำนวนทางกรอ โยกลเสียง สูง ต่ำไป ลูกตกเสียง เร

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗ ส่วนนกกลอน เป็นทางกรอ คือ ไล่เสียงจากต่ำ เสียง ซอล ลา โค แล้วไป
จบลูกตกปลายวรรคเสียง เร

วรรคที่ ๘ จะเป็นสำนวน การถอนวรรคจบ โดยใช้สำนวนข้าโน้ด กระชั้นต้นห้องที่ ๖
| -ฟ-ล| ซฟ-ร| แล้วจบลูกตกเสียง ลา ซึ่งเป็นเสียงที่ ๓ ของบันไดเสียง ลา

สรุปทางพื้น เพลงเขมรปากท่อ จะใช้สำนวนทางกรอผสมกับทางเก็บในสำเนียงเขมร
คือ บันไดเสียง ฟา

๒.๔.๒ วิเคราะห์สำนวนกลอนและสำเนียงเพลงเขมรปากท่อ (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๑
ทางเปลี่ยน ๑

ประโยคที่ ๑	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
	----	---ล	-ซ-ค	ลลลล	ซลคร	ครฟซ	ลซลฟ	-ซล
ประโยคที่ ๒	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
	---ล	-ลลล	ซลคร	-ฟล	-ลซฟ	-ซ--	ฟร-ฟ	-ลลล

ประโยคที่ ๓	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
	---ร	-รรร	-รคล	-คสจ	-ลชฟ	ชฟร	-รฟร	ฟคจ
ประโยคที่ ๔	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
	----	-ฟ-ฟ	--ชช	ลชฟจ	----	-ค-ค	--รร	ฟรคจ

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑ เป็นสำนวนขึ้นต้นเพลงแบบลูกเท่าเสียง ลา โดยใช้บันไดเสียง ฟา สำเนียง เขมร

วรรคที่ ๒ เป็นสำนวนทางเก็บ จากเสียงต่ำไล่ขึ้นไปเสียงสูง แบบเรียงเสียงชิดกันคือ |ชลคร|ครฟช| ทางกรอท้ายวรรค ไล่เสียงจากต่ำไปหาสูงคือ |ลชลฟ|-ช-ล|

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓ เป็นทางกรอผสมทางเก็บ โดย ข้ำลูกตกเสียง ลา แล้วไต่ระดับขึ้นเสียงสูง คือ |ชลคร|-ฟ-ช| สู้ลูกตกเสียง ซอล

วรรคที่ ๔ เป็นวรรคที่รับจากวรรคที่ ๓ โดยใช้สำนวนทางกรอผสมการเน้นขำเสียงกระชั้นต้นห้องคือ |ฟร-ฟ| แล้วไล่สำนวนจากต่ำเสียง กลับขึ้นมาลูกตกเสียง เร

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕-๖ ใช้สำนวนขำเน้นลูกตกเสียง เร แล้วลดระดับเสียงจากสูงไปเสียงต่ำ ครึ่งละ ๓ เสียง เป็นการสวนจังหวะ ๓ พยางค์ |-xxx| แล้วจบลูกตกเสียง เร

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗ ใช้สำนวนทางกรอผสมทางเก็บโดยใช้เสียง ฟา แล้วลดเสียงมาลูกตกเสียง เร

วรรคที่ ๘ ใช้สำนวนทางกรอ ขำเสียง โค แล้วใช้สำเนียงเสียงเขมרבันได เสียง ฟา คือ |ฟรคล| จบลูกตกเสียง ลา ซึ่งเป็นเสียงที่ ๓ ของบันไดเสียง

สรุปทางเปลี่ยนที่ ๑ ใช้ทางกรอผสมทางเก็บ โดยเป็นสำเนียงเขมร ลักษณะสำนวนที่เด่น คือ ประโยคที่ ๓ คือ ใช้การสวนจังหวะ |-xxx| ตลอดประโยค คือ |รคล|-คลช|-ลชฟ|-ชฟร|

๒.๔.๓ วิเคราะห์สำนวนกลอนและสำเนียงเพลงเขมรปากท่อ (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๒

ทางเปลี่ยน ๒

	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	----	---ล	-ช-ค	ลลลล	-ลชฟ	-ชฟร	-ฟรค	-รคล
	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๒	---ล	-ลลล	-ฟ-ฟ	---ช	---ล	---ช	ฟฟฟฟ	-คจ
	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
ประโยคที่ ๓	----	---ฟ	---ช	ลชฟล	---	---ฟ	---ช	ลชฟจ
	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	----	----	คฟชล	-คจ	-ฟ-ล	ชฟ-ร	--คค	ฟรคล

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑-๒ ใช้สำนวนลูกเท่าขึ้นประโยคเสียง ลา แล้วใช้กระสวนจังหวะแบบ ๓ พยางค์ | -xxx | ในวรรคที่ ๒ คือ | -ลชฟ | -ชฟร | -ฟรค | -รคล | โดยลดระดับเสียงเรียงลำดับลงสู่ลูกตกเสียง ลา

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓-๔ ใช้สำนวนย้าลูกตกเสียงลา แล้วใช้ทางกรอไต่ระดับจากเสียง ฟา ซอล แล้วต่อด้วยสำนวนทางกรอในวรรคที่ ๔ จากเสียงลา ซอล จากนั้นก็ใช้การเน้นเสียง | ฟฟฟฟ | แล้วจบลูกตกปลายวรรคเสียง เร

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕-๖ ใช้สำนวนทางกรอผสมทางเก็บ แบบกระสวนจังหวะ | --- | ---x | ---x | xxx | ทำนอง | --- | ---ฟ | ---ช | ลชฟล | และ | --- | ---ฟ | ---ช | ลชฟจ | โดยเล่นลูกตกเปลี่ยนเสียงจาก โค แล้ว ลูกตกให้สูงขึ้นเป็นเสียง เร

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗-๘ ใช้สำนวนทางกรอ ลูกตกเสียง เร จากประโยคที่ ๓ แล้วไต่ระดับเสียงจากต่ำ | คฟชล | -ค-ร | ไปสู่ลูกตกเสียงสูงขึ้น แล้วใช้การสวนจังหวะโน้ตกระชั้นดันห้องจบลูกตกเสียง ลา คือ | -ฟ-ล | ชฟ-ร |

สรุปทางเปลี่ยนที่ ๒ ใช้สำนวนทางกรอผสมทางเก็บ มีประโยคที่มีลักษณะเด่น คือ

๑. ประโยคที่ ๑ ใช้สำนวนแบบโน้ด ๓ พยางค์ คือ | -xxx | -ลขฟ | -ขฟร | -ฟรด |
| -รคด |

๒. ประโยคที่ ๓ ใช้สำนวนกระสวนจังหวะ | --- | ---x | ---x | xxxx | แต่เล่นเสียง
ลูกตก ต่างกัน คือ | --- | ---ฟ | ---ข | ลขฟ๑ | และ | --- | ---ฟ | ---ข | ลขฟ๑ | สำนวนที่ใช้
จะเป็นสำเนียงเขมรโดยสังเกตจากบันไดเสียง ฟา

๒.๔.๔ วิเคราะห์สำนวนกลอน และสำเนียงเพลงเขมรปากท่อ (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๓
ทางเปลี่ยน ๓

	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	---	---ล	-ลคร	ฟรด๑	-ลคร	ฟรดล	คคคฟ	-ขล๑
	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๒	---ล	-ลลล	ฟรดล	รคด๑	คคขฟ	ลขฟร	ครฟร	ฟค๑
	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
ประโยคที่ ๓	---	-ฟ-ฟ	--ขข	ลูขฟ๑	---	-ฟ-ฟ	--ขข	ลขฟ๑
	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	---ร	-รรร	คฟขล	-ค๑	-ฟ-ล	ขฟ-ร	---ค	ฟรด๑

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑-๒ สำนวนกลอนเป็นการไล่ระดับเสียงจากต่ำไปสูง และสูงมาต่ำ โดยใช้
กระสวนจังหวะ | ---x | xxxx | คือ | -ลคร | ฟรดล | แล้วสรุปลูกตกปลายประโยคเสียง ลา ซึ่ง
เป็นเสียง มี ของบันไดเสียง ฟา

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓-๔ จะใช้การเน้นลูกเท่า ลูกตกเสียง ลา ในต้นวรรค ๓ แล้วไล่เสียงจากสูง
เสียงต่ำ เป็นสำนวนทางเก็บ คือ | ฟรดล | รคดข | คคขฟ | ลขฟร | แล้วจบลูกตกเสียง เร

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕-๖ จะใช้สำนวนแบบทางเปลี่ยนที่ ๒ ประโยคที่ ๓ โดยใช้กระสวนจังหวะ
| -x-x | -xxxxxx | ไล่เสียงจากสูงลงต่ำ โดยเปลี่ยนเฉพาะลูกตกต่างเสียงกัน คือ เสียง โค และ
เร ในลูกตกปลายประโยค

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๑-๔ ข้าถูกตกเสียง เร แล้วใช้สำนวนกลอนย้อนเสียงจากต่ำไปสูง คือ |คฟชล
|--xx| |--ค-ร| แล้วย้อนจากเสียงสูงลงเสียงต่ำมาถูกตกปลายวรรคเสียงลา ซึ่งเป็นเสียง ที่ ๓
ของบันไดเสียง ฟา

สรุปทางเปลี่ยนที่ ๑ ใช้สำนวนทางเก็บผสมทางกรอ โดยมีสำนวนที่เด่น

๑. คือการไล่เสียงจากสูงลงมาต่ำเป็นทางเก็บ |ฟรคค|รคคช|คคชฟ|ลชฟร|

๒. สำนวนการไล่เสียงจากสูงมาต่ำแต่เปลี่ยนลูกตกต่างวรรคกัน

กระสวนจังหวะ |--x-x| |--xx| |--xx| xxxx|

ทำนองแรก |----| -ฟ-ฟ| -ชช|ลชฟค| ลูกตกเสียง โค

ทำนองที่ ๒ |----| -ฟ-ฟ| -ชช|ลชฟร| ลูกตกเสียง เร

สรุปเปรียบเทียบจากการวิเคราะห์สำนวนกลอนและสำเนียงเพลงเขมรปากท่อ (สองชั้น)
ทางพื้น ทางเปลี่ยนที่ ๑ ทางเปลี่ยนที่ ๒ และทางเปลี่ยนที่ ๓ จะมีความแตกต่างกันและมี
ลักษณะเด่น ดังนี้

ทางพื้น สำนวนเพลงและสำเนียงเพลง ใช้ทำนองทางกรอผสมทางเก็บใช้บันไดเสียง
ฟา ซึ่งเป็นลักษณะสำเนียงเขมร คือ |ฟชล-คร|

ทางเปลี่ยนที่ ๑ ใช้สำนวนเพลงทางเก็บและทางกรอผสมกัน โดยมีลักษณะสำนวนที่
เด่น คือ

๑. ประโยคที่ ๑ ใช้กระสวนจังหวะ ๓ พยางค์ |--xxx|

ทำนองเพลง |--รคค| -คคช| -ลชฟ| -ชฟร|

ทางเปลี่ยนที่ ๒ ใช้สำนวนทางเก็บและทางกรอผสมกัน โดยมีลักษณะสำนวนที่เด่น คือ

๑. ประโยคที่ ๑ ใช้กระสวน ๓ พยางค์ |--xxx|

ทำนองเพลง |--ลชฟ| -ชฟร| -ฟรค| -รคค|

๒. ประโยคที่ ๑ ใช้กระสวนจังหวะ |----| ---x| ---x| xxxx| แต่ใช้ลูกตกต่างกัน
คือ เสียง โค และ เร |---| ---ฟ| ---ช|ลชฟค| และ |---| ---ฟ| ---ช|ลชฟร|

ทางเปลี่ยนที่ ๓ ใช้สำนวนทางเก็บผสมทางกรอ โดยมีลักษณะสำนวนที่เด่น คือ

๑. ประโยคที่ ๒ ใช้สำนวนทางเก็บไล่เสียงสูงมาเสียงต่ำครั้งละ ๔ พยางค์ คือ
|ฟรคค|รคคช|คคชฟ|ลชฟร|

๒. ประโยคที่ ๓ ใช้การไล่เสียงจากสูงมาต่ำ ซ้ำกันแต่เปลี่ยนลูกตก

กระสวนจังหวะ |----| -x-x| |--xx| xxxx|

ทำนองเพลง |----| -ฟ-ฟ| -ชช|ลชฟค| ลูกตกเสียง โค

ทำนองเพลง |----| -ฟ-ฟ| -ชช|ลชฟร| ลูกตกเสียง เร

ส่วนเรื่องสำเนียงเพลงทุกทางใช้บันไดเสียง ฟา จึงเป็นลักษณะสำเนียงเขมรทั้งหมด

๒.๕ วิเคราะห์การขึ้นต้นและการจบ เพลงเขมรปากท่อ (สองชั้น)

๒.๕.๑ วิเคราะห์การขึ้นต้นและจบเพลง เขมรปากท่อ (สองชั้น) ทางพื้น ทางพื้น

การขึ้นต้นเพลง								
วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒				
ประโยคที่ ๑	---	-๑	-ช-ค	ลลล๑	ฟชฟร	-ฟ-ร	-ค-ค	ฟรคค

การขึ้นต้นเพลงเขมรปากท่อ (สองชั้น) ทางพื้น ใช้ลูกตกห้องที่ ๒ และห้องที่ ๔ เสียงลา จึงเป็นการขึ้นต้นเพลงแบบลูกเท่า โดยใช้ทางกรอผสมทางเก็บ

				การจบเพลง				
วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔				
ประโยคที่ ๔	-ช-ช	---ล	---ค	---ร	-ฟ-ล	ชฟ-ร	--คค	ฟรค๑

การจบเพลง ของเพลงเขมรปากท่อ (สองชั้น) ทางพื้น จะเป็นทางกรอผสมทางเก็บ โดยใช้ลูกตกปลายวรรค เสียงลา ซึ่งเป็นเสียงที่ ๓ ของบันไดเสียง ฟา จึงเป็นการจบเพลงแบบไม่สมบูรณ์คือไม่จบในเสียงที่ ๑ ของบันไดเสียง

๒.๕.๒ วิเคราะห์การขึ้นต้นและจบเพลงเขมรปากท่อ (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๑ ทางเปลี่ยนที่ ๑

วรรคขึ้นต้นเพลง								
วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒				
ประโยคที่ ๑	---	-๑	-ช-ค	ลลล๑	ชลคร	ครฟช	ลชลฟ	-ช-ล

การขึ้นต้นเพลงเขมรปากท่อ (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๑ จะใช้ลูกตกห้องที่ ๒ เสียงลา และห้องที่ ๔ เสียงลา เป็นการขึ้นต้นเพลงแบบใช้ลูกเท่า โดยใช้ทางกรอผสมทางเก็บ

					วรรคจบเพลง			
วรรคที่ ๓					วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๔	---	-ฟ-ฟ	--ชช	ลชฟร	---	-ค-ค	--รร	ฟรค๑

การจบเพลงของเพลงเขมรปากท่อ (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๑ จะจบลูกตกปลายวรรคเสียง ลา ซึ่งเป็นเสียงที่ ๓ ของบันไดเสียง ฟา จึงเป็นการจบแบบไม่สมบูรณ์ เพราะไม่ได้จบเสียงโดนิค (TONIC) ของบันไดเสียง

๒.๕.๓ วิเคราะห์การขึ้นต้นและจบเพลงเขมรปากท่อ (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๒ ทางเปลี่ยนที่ ๒

วรรคขึ้นต้นเพลง							
วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	---	-- ล	-ช-ค	ลล ล	-ลชฟ	-ชฟร	-ฟรค

การขึ้นต้นเพลง เขมรปากท่อ (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๒ จะใช้ลูกตกห้องที่ ๒ เสียง ลา เสียง ลา และลูกตกห้องที่ ๔ เสียง ลา เป็นการใช้ลูกตกเสียงเดียวกัน จึงเป็นการขึ้นต้นเพลงแบบลูกเท่า โดยใช้ทางกรอผสมทางเก็บ

วรรคจบเพลง				วรรคที่ ๘			
วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	---	---	คฟชล	-ค-ร	-ฟ-ล	ชฟ-ร	--คค

การจบเพลงของเพลงเขมรปากท่อ (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๒ จะจบลูกตกปลายวรรคเสียง ลา ซึ่งเป็นเสียงที่ ๓ ของบันไดเสียง ฟา จึงเป็นการจบแบบไม่สมบูรณ์ เพราะไม่ได้จบเสียงที่ ๑ ของบันไดเสียงที่บรรเลงอยู่

๒.๕.๔ วิเคราะห์การขึ้นต้นและจบเพลงเขมรปากท่อ (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๓ ทางเปลี่ยนที่ ๓

วรรคขึ้นต้นเพลง							
วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	---	-- ล	-ลคร	ฟร ล	-ลคร	ฟรค	คคคฟ

การขึ้นต้นเพลงของเพลงเขมรปากท่อ (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๓ จะใช้ลูกตกที่ ๒ เสียง ลา และห้องที่ ๔ เสียงลา เป็นการใช้ลูกตกเสียงเดียวกันจึงเป็นการขึ้นต้นเพลงแบบใช้ลูกเท่า โดยใช้ทางกรอผสมทางเก็บ

วรรคจบเพลง							
วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	---ร	-รรร	คฟชล	-ค-ร	-ฟ-ล	ชฟ-ร	--คค

การจบเพลงของเพลงเขมรปากท่อ (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๓ จะจบลูกตกปลาขรรคเสียง ลา ซึ่งเป็นเสียงที่ ๓ ของบันไดเสียง ฟา จึงเป็นการจบแบบไม่สมบูรณ์ เพราะไม่ได้จบเสียงที่ ๑ ของบันไดเสียงที่บรรเลง โดยการใช้ทางกรอผสมทางเก็บในการจบเพลง

สรุปเปรียบเทียบการขึ้นต้นเพลง และการจบเพลงของเพลงเขมรปากท่อ

การขึ้นต้นเพลง

ทางพื้น ใช้ลูกตกห้องที่ ๒ และ ๔ เสียง ลา เดียวกันเป็นการขึ้นต้นแบบใช้ลูกเท่า

ทางเปลี่ยนที่ ๑ ใช้ลูกตกห้องที่ ๒ และ ๔ เสียง ลา เดียวกันเป็นการขึ้นต้นแบบใช้ลูกเท่า

ทางเปลี่ยนที่ ๒ ใช้ลูกตกห้องที่ ๒ และ ๔ เสียง ลา เดียวกันเป็นการขึ้นต้นแบบใช้ลูกเท่า

ทางเปลี่ยนที่ ๓ ใช้ลูกตกห้องที่ ๒ และ ๔ เสียง ลา เดียวกันเป็นการขึ้นต้นแบบใช้ลูกเท่า

สรุปการขึ้นต้นเพลงเขมรปากท่อ (สองชั้น) ทั้ง ๔ ทาง ใช้การขึ้นต้นเพลงแบบใช้ลูกเท่า โดยใช้สำนวนทางกรอผสมทางเก็บ

การจบเพลง

ทางพื้น ใช้ลูกตกปลาขรรคเสียง ลา ซึ่งเป็นเสียงที่ ๓ ของบันไดเสียง ลา ซึ่งเป็นเสียงที่ ๓ ของบันไดเสียง ฟา เป็นการจบแบบไม่สมบูรณ์

ทางเปลี่ยนที่ ๑ ใช้ลูกตกปลาขรรคเสียง ลา ซึ่งเป็นเสียงที่ ๓ ของบันไดเสียง ฟา เป็นการจบแบบไม่สมบูรณ์

ทางเปลี่ยนที่ ๒ ใช้ลูกตกใช้ลูกตกปลาขรรคเสียง ลา ซึ่งเป็นเสียงที่ ๓ ของบันไดเสียง ฟา เป็นการจบแบบไม่สมบูรณ์

ทางเปลี่ยนที่ ๓ ใช้ลูกตกปลาขรรคเสียง ลา ซึ่งเป็นเสียงที่ ๓ ของบันไดเสียง ฟา เป็นการจบแบบไม่สมบูรณ์

สรุปการจบเพลงของเพลงเขมรปากท่อ (สองชั้น) เป็นการจบเพลงแบบไม่สมบูรณ์ เพราะใช้ลูกตกปลาขรรคเสียง ลา เพราะเป็นเสียงที่ ๓ ของบันไดเสียง ฟา โดยใช้สำนวนทางกรอผสมทางเก็บในการจบเพลง

เพลงพม่าเห่ (สองชั้น)

๑. ประวัติที่มาของเพลงพม่าเห่ (สองชั้น)

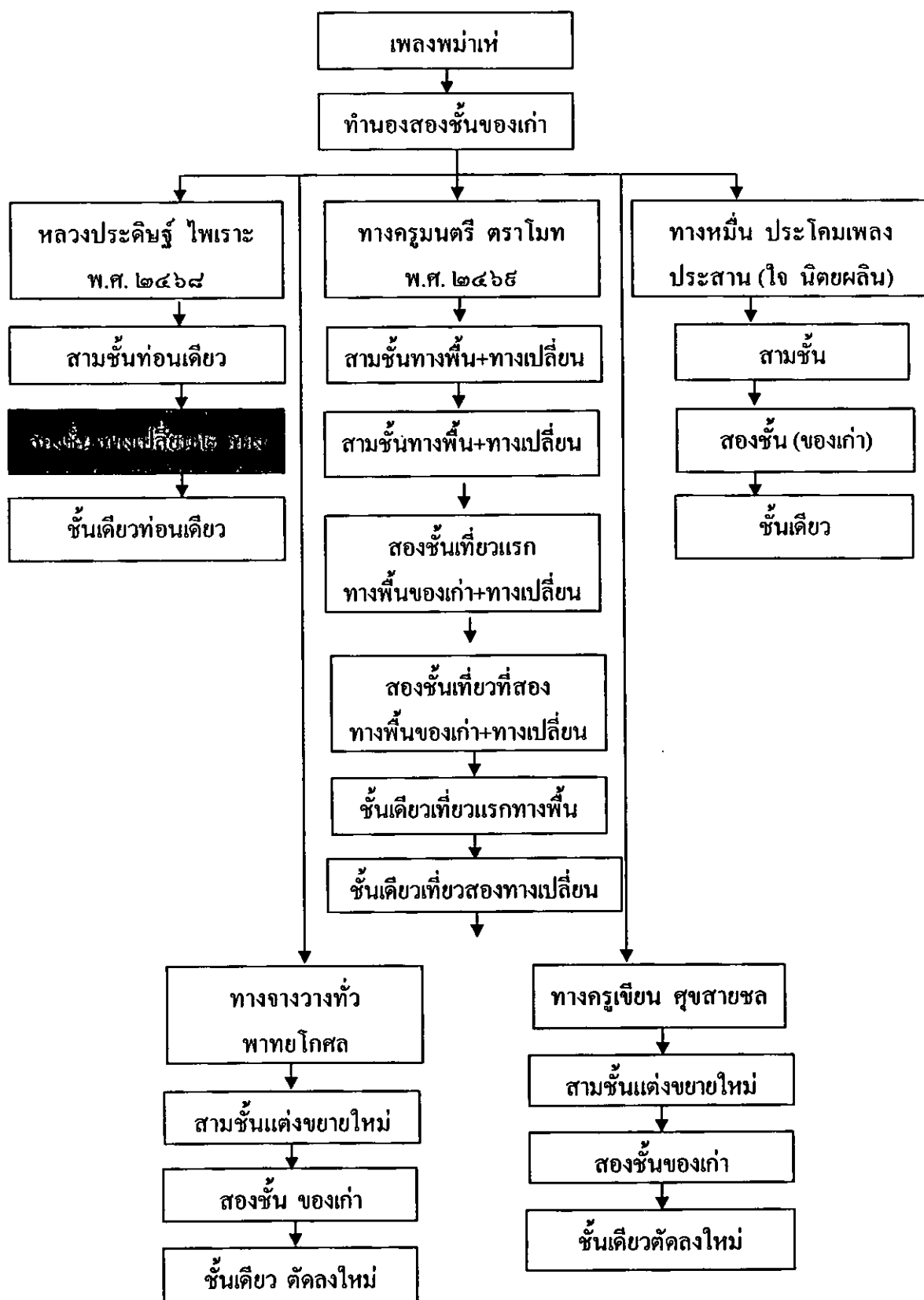
เพลงพม่าเห่ (สองชั้น) ของเก่ากำเนิดขึ้นในขณะละครของสมเด็จพระบรมวงศ์เธอ กรมพระนราธิปประพันธ์พงศ์ เป็นบทเพลงประเภทหน้าทับปรบไ้มีท่อนเดียว จำนวน ๖ จังหวะ หน้าทับ นิยมใช้ร้องประกอบการแสดงละคร บทเกี่ยวกับพาราตี บางครั้งมีการสอดแทรกवादอก ไว้ เพราะนำฟังสำหรับให้ปีได้เป่าเลียนเสียง แต่ถ้านำมาร้องรับเสียงก็จะมีสอดแทรกवादอก (มูลนิธิหลวงประดิษฐไพเราะ, ๒๕๒๕ : ๔๕๓)

พ.ศ. ๒๔๖๘ หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ได้นำเพลงพม่าเห่สองชั้น ของเก่า มาแต่งขยายเป็นอัตราจังหวะ ๓ ชั้น โดยได้ขยายเป็นเพลงท่อนเดียว บรรเลง ๒ เที้ยวซ้ำกัน แต่ทำนอง ๒ ชั้น ในเที้ยวแรกยังคงใช้ของเดิม ส่วนเที้ยวที่ ๒ ได้ปรับเปลี่ยนเป็นทางเปลี่ยนที่ ๑ เที้ยวที่ ๓ ก็ได้ปรับเปลี่ยนทางเปลี่ยนเป็นทางที่ ๒

ในสารานุกรมศัพท์ดนตรีไทย ได้กล่าวถึงเพลงพม่าเห่ ทางหนึ่งซึ่งแต่งโดยอาจารย์มนตรี ตราโมท พ.ศ. ๒๔๖๘ ได้นำเพลงพม่าของเก่า มาแต่งขยายเลียนแบบแนวเพลงพม่าห้าท่อน โดยขยายอัตราจังหวะ ๓ ชั้น เที้ยวแรกจะแต่งขยายเที้ยวแรก ๒ ใน ๓ ของท่อนเป็นทางพื้น แล้วต่อด้วยทางพลิกเพลง ๑ ใน ๓ ของท่อนจนจบท่อน แล้วต่อด้วยทางเปลี่ยนอีกเที้ยวหนึ่ง ในการร้องรับครั้งแรกและการรับร้องครั้งที่สอง จากบรรเลงทางพื้น ๒ ใน ๓ ของเที้ยวแรก แล้วต่อทางเปลี่ยน ๑ ใน ๓ ไปจนจบเที้ยวแรก ส่วนในเที้ยวที่ ๒ จะบรรเลงทางเปลี่ยนทั้งหมด สำหรับอัตราจังหวะ สองชั้น และชั้นเดียวก็จะบรรเลงทางเปลี่ยนทั้ง ๒ เที้ยว (ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๓๖ : ๒๑๒)

นอกจากนี้ได้มีครูดนตรีไทยหลายท่าน ได้นำเพลงพม่าเห่สองชั้นของเก่ามาปรับปรุงเป็นเพลงเถา ไว้หลายทางด้วยกัน เช่น ทางของหมื่นประโคนเพลงประสาน (ใจ นิธิผลิน) ทางของจางวางทั่ว พาทยโกศล ทางของครูเขียน สุขสาขชล

จากประวัติของเพลงพม่าเห่ดังกล่าว สามารถเขียนเป็นภาพประกอบแสดงประวัติที่มาของเพลงได้ ดังนี้

ภาพประกอบที่ ๕ แสดงประวัติที่มาเพลงพม่าห์ (สองชั้น)

๒. วิเคราะห์องค์ประกอบทางดนตรี ของเพลงพม่าเห่ (สองชั้น) ทำนองทางพื้น ทำนองทางเปลี่ยนที่ ๑ และทำนองทางเปลี่ยนที่ ๒

เพลงพม่าเห่ (สองชั้น)

ทางพื้น

--ค	-คคค	-ช-ล	-ช-ม	-มมม	-ช-ร	มรชร	มรคค
ครมร	คทลช	ลชมช	-ล-ค	ชक्रम	-ช-ร	มรคค	-ช-ค
---ค	-คคค	-ช-ล	-ช-ม	-มมม	-ช-ร	-มชร	มรคค
ครมร	คทลช	ลชมช	-ล-ค	ชลชม	ชมรค	ทลชล	ทक्रम
ชรชม	ชลชม	ชรชม	ชลชม	คคชม	ลชมร	ชมรค	มรคค
ครมร	คทลช	ลชมช	-ล-ค	ชक्रम	-ช-ร	มรคค	-ช-ค

ทางเปลี่ยน ๑

----	----	ครคค	-ช-ม	--รค	-ร--	คค-ค	-มชล
----	----	ลชมช	-ล-ค	มรคค	-ค--	ชक्रम	-ร-ค
----	----	-ล-ช	-ม--	-ล-ช	-ม--	มชคร	มรคค
----	----	ชม-ช	-ล-ค	ลรคค	-ค--	ชक्रम	ชร-ม
----	----	คค-ช	-ม---	คค-ช	-ม--	มชคร	มรคค
----	----	ชม-ช	-ล-ค	-รคค	-ค--	ชक्रम	-ร-ค

ทางเปลี่ยน ๒

----	----	-ม-ม	---ร	---ค	--มร	--คช	ลทชล
----	----	-ม-ม	---ล	---ช	---ล	-ช-ล	คชลค
----	----	ชม-ร	-ค--	ชม-ร	-ค-ร	คทลช	ลทชล
----	----	-ม-ม	---ล	---ช	---ล	ทชทล	-ช-ม
----	----	-ล-ช	-ม--	-ล-ช	-ม--	มชคร	มรคค
----	----	ชม-ช	-ล-ค	-รคค	-ค--	มรชม	-ร-ค

๒.๑ รูปแบบของเพลง ท่อนเพลง วรรคเพลง และประโยคเพลง

เพลงพม่าเห่ (สองชั้น) ที่นำมาวิเคราะห์นี้ เป็นเพลงท่อนเดียว โดยมีทางพื้น และทางเปลี่ยน ๒ ทาง แต่ละทางจะมีความยาว ๖ จังหวะด้วยกัน หรือเรียกเป็นประโยคเพลงได้ ๖ ประโยค แต่ละประโยคแบ่งออกเป็น ๒ วรรค รวมทั้งท่อนเพลงจะได้ท่อนเพลงละ ๑๒ ประโยค ทั้งทางพื้นและทางเปลี่ยน ทั้ง ๒ ทาง จะมีรูปแบบเช่นเดียวกันทุกประการ ดังโน้ตที่จะแสดงต่อไปนี้

เพลงพม่าเห่ (สองชั้น)

ทางพื้น

ประโยคที่ ๑	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
	---ค	-คคค	-ช-ล	-ช-ม	-มมม	-ช-ร	มรชร	มรคค
ประโยคที่ ๒	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
	ครมร	คทลช	ลชมช	-ล-ค	ชครม	-ช-ร	มรคค	-ช-ค
ประโยคที่ ๓	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
	---ค	-คคค	-ช-ล	-ช-ม	-มมม	-ช-ร	-มชร	มรคค
ประโยคที่ ๔	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
	ครมร	คทลช	ลชมช	-ล-ค	ชลชม	ชมรค	ทลชล	ทครม
ประโยคที่ ๕	วรรคที่ ๙				วรรคที่ ๑๐			
	ชรชม	ชลชม	ชรชม	ชลชม	คคชม	ลชมร	ชมรค	มรคค
ประโยคที่ ๖	วรรคที่ ๑๑				วรรคที่ ๑๒			
	ครมร	คทลช	ลชมช	-ล-ค	ชครม	-ช-ร	มรคค	-ช-ค

ทางเปลี่ยน ๑

ประโยคที่ ๑	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
	---	---	คคคค	-ช-ม	--รค	-ร--	คค-ค	-มชล
ประโยคที่ ๒	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
	---	---	ลชมช	-ล-ค	มรคค	-ค--	ชครม	-ร-ค
ประโยคที่ ๓	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
	---	---	-ล-ช	-ม--	-ล-ช	-ม--	มชคค	มรคค
ประโยคที่ ๔	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
	---	---	ชม-ช	-ล-ค	ลคคค	-ค--	ชครม	ชร-ม
ประโยคที่ ๕	วรรคที่ ๙				วรรคที่ ๑๐			
	---	---	คค-ช	-ม---	คค-ช	-ม--	มชคค	มรคค
ประโยคที่ ๖	วรรคที่ ๑๑				วรรคที่ ๑๒			
	---	---	ชม-ช	-ล-ค	-รคค	-ค--	ชครม	-ร-ค

ทางเปลี่ยน ๒

	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	---	---	-ม-ม	---ร	---ค	--มร	--คช	ลทชล
	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๒	---	---	-ม-ม	---ล	---ช	---ล	-ช-ล	คชลค
	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
ประโยคที่ ๓	---	---	ชม-ร	-ค--	ชม-ร	-ค-ร	คทลช	ลทชล
	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	---	---	-ม-ม	---ล	---ช	---ล	ทชทล	-ช-ม
	วรรคที่ ๙				วรรคที่ ๑๐			
ประโยคที่ ๕	---	---	-ล-ช	-ม--	-ล-ช	-ม--	มชดล	มรคค
	วรรคที่ ๑๑				วรรคที่ ๑๒			
ประโยคที่ ๖	---	---	ชม-ช	-ล-ค	-รคค	-ค--	มรชม	-ร-ค

สรุปรูปแบบของเพลงพม่าเห่ (สองชั้น) มีทั้งหมด ๓ ทางด้วยกัน คือ ทางพื้น ทางเปลี่ยนที่ ๑ และทางเปลี่ยนที่ ๒ โดยแต่ละทางจะ ๖ จังหวะหน้าทับปรบไก่ หรือเรียกเป็นประโยคเพลง ได้ ๖ ประโยคเพลงแต่ละประโยคเพลงแบ่งออกเป็น ๒ วรรค รวมทั้งท่อนจะได้ ๑๒ วรรคเช่นเดียวกันทั้ง ๓ ทางเพลง

๒.๒ บันไดเสียง ในการวิเคราะห์บันไดเสียงของเพลงพม่าเห่ จะวิเคราะห์ทั้งหมด ๓ ทาง คือ ทางพื้น ทางเปลี่ยนที่ ๑ และทางเปลี่ยนที่ ๒ โดยจะวิเคราะห์เรียงลำดับ ดังนี้

๒.๒.๑ วิเคราะห์บันไดเสียงเพลงพม่าเห่ (สองชั้น) ทางพื้น

เพลงพม่าเห่ (สองชั้น)

ทางพื้น

	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	---ค	-คคค	-ช-ล	-ช-ม	-มมม	-ช-ร	มรชช	มรคค
	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๒	คคค	คทลช	ลชชช	-ล-ค	ชคคค	-ช-ร	มรคค	-ช-ค

	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
ประโยคที่ ๓	---ค	-คคค	-ช-ล	-ช-ม	-มมม	-ช-ร	-มชร	มรคค
	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	คคค	คคคช	คคคช	-ค-ค	คคคค	คคคค	คคคค	คคคค
	วรรคที่ ๙				วรรคที่ ๑๐			
ประโยคที่ ๕	คคคค	คคคค	คคคค	คคคค	คคคค	คคคค	คคคค	คคคค
	วรรคที่ ๑๑				วรรคที่ ๑๒			
ประโยคที่ ๖	คคคค	คคคค	คคคค	-ค-ค	คคคค	-ค-ค	คคคค	-ค-ค

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑-๒ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลัก คือ คคค-คค ไม่มีโน้ตจร จึงเป็นทำนองเพลงในบันไดเสียงโด

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลัก คือ คคค-คค โดยมีโน้ตจรเสียงที่สอดแทรกแต่เป็นการสอดแทรกเพื่อประกอบทางบรรเลงบางเครื่องมือ แต่ยังเป็นทำนองในบันไดเสียง โด

วรรคที่ ๔ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลัก คือ คคค-คค ไม่มีโน้ตจร จึงเป็นทำนองในบันไดเสียง โด

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕-๖ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลัก คือ คคค-คค ไม่มีโน้ตจร จึงเป็นทำนองในบันไดเสียง โด

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลัก คือ คคค-คค โน้ตจรเสียง ที่ สอดแทรก แต่เป็นการผ่านเพื่อประกอบทางบรรเลงเท่านั้น แต่ก็ยังเป็นทำนองเพลงในบันไดเสียง โด

วรรคที่ ๘ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลักคือ คคค-คค โดยมีโน้ตจรเสียง ที่ สอดแทรก ๒ ครั้ง เพื่อประกอบทางบรรเลงบางเครื่องมือเท่านั้น แต่ก็ยังเป็นทำนองในบันไดเสียง โด

ประโยคที่ ๕

วรรคที่ ๙ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลัก คือ คคค-คค ไม่มีโน้ตจรจึงเป็นทำนองในบันไดเสียง โด

วรรคที่ ๑๐ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลัก คือ คคค-คค โน้ตจรเสียง ที่ สอดแทรก แต่ก็ยังเป็นทำนองในบันไดเสียง โด

ประโยคที่ ๖

วรรคที่ ๑๑ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลักคือ ครม-ชล มีโน้ตจรเสียงที่สอดแทรก แต่ก็ยังเป็นทำนองในบันไดเสียง โด

วรรคที่ ๑๒ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลักคือ ครม-ชล ไม่มีโน้ตจรสอดแทรก จึงเป็นทำนองในบันไดเสียง โด

สรุปบันไดเสียงพม่าเห่ ทางพื้น จะเป็นทำนองในบันไดเสียง โด ทั้งหมด ๖ ประโยค โดยมีบางประโยคมีโน้ตจรเสียง ที่ สอดแทรกเพื่อความไพเราะของทางบรรเลงเท่านั้น

๒.๒.๒ วิเคราะห์บันไดเสียงเพลงพม่าเห่ (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๑

ทางเปลี่ยน ๑

	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	----	----	ครคค	-ช-ม	--รค	-ร--	คค-ค	-มชค
	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๒	----	----	ลชมช	-ล-ค	มรคค	-ค--	ชक्रम	-ร-ค
	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
ประโยคที่ ๓	----	----	-ล-ช	-ม--	-ล-ช	-ม--	มชคร	มรคค
	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	----	----	ชม-ช	-ล-ค	ลรคค	-ค--	ชक्रम	ชร-ม
	วรรคที่ ๙				วรรคที่ ๑๐			
ประโยคที่ ๕	----	----	คค-ช	-ม---	คค-ช	-ม--	มชคร	มรคค
	วรรคที่ ๑๑				วรรคที่ ๑๒			
ประโยคที่ ๖	----	----	ชม-ช	-ล-ค	-รคค	-ค--	ชक्रम	-ร-ค

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑-๒ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลักคือ ครม-ชล ไม่มีโน้ตจรสอดแทรก จึงเป็นทำนองเพลงในบันไดเสียง โด

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓-๔ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลัก คือ ครม-ชล ไม่มีโน้ตจรสอดแทรก จึงเป็นทำนองเพลงในบันไดเสียง โด

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕-๖ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลัก คือ क्रम-शल ไม่มีโน้ตจรสอดแทรก จึงเป็นทำนองเพลงในบันไดเสียง โด

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗-๘ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลัก คือ क्रम-शल ไม่มีโน้ตจรสอดแทรก จึงเป็นทำนองเพลงในบันไดเสียง โด

ประโยคที่ ๕

วรรคที่ ๙-๑๐ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลัก คือ क्रम-शल ไม่มีโน้ตจรสอดแทรก จึงเป็นทำนองเพลงในบันไดเสียง โด

ประโยคที่ ๖

วรรคที่ ๑๑-๑๒ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลัก คือ क्रम-शल ไม่มีโน้ตจรสอดแทรก จึงเป็นทำนองเพลงในบันไดเสียง โด

สรุปบันไดเสียงที่ใช้กับเพลงพม่าเห่ (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๑ เป็นบันไดเสียง โด ทั้งหมด ๖ ประโยค โดยไม่มีโน้ตจรสอดแทรก

๒.๒.๓ วิเคราะห์บันไดเสียง เพลงพม่าเห่ (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๒

ทางเปลี่ยน ๒

	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	----	----	-ม-ม	---ร	---ค	--มร	--คช	ลทชล
	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๒	----	----	-ม-ม	---ล	---ช	---ล	-ช-ล	คชลค
	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
ประโยคที่ ๓	----	----	ชม-ร	-ค--	ชม-ร	-ค-ร	คทลช	ลทชล
	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	----	----	-ม-ม	---ล	---ช	---ล	ทชทล	-ช-ม
	วรรคที่ ๙				วรรคที่ ๑๐			
ประโยคที่ ๕	----	----	-ล-ช	-ม--	-ล-ช	-ม--	มชคร	มรคค
	วรรคที่ ๑๑				วรรคที่ ๑๒			
ประโยคที่ ๖	----	----	ชม-ช	-ล-ค	-รคค	-ค--	มรชม	-ร-ค

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑-๒ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลักคือ ครม-ชล โดยมีโน้ตจรเสียง ที สอดแทรก แต่ใช้ประกอบเพลงบรรเลงบางเครื่องมือเท่านั้น จึงเป็นทำนองในบันไดเสียง โด

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓-๔ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลักคือ ครม-ชล ไม่มีโน้ตจรสอดแทรก จึงเป็นทำนองเพลงในบันไดเสียง โด

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕-๖ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลักคือ ครม-ชล โดยมีโน้ตจรเสียง ที สอดแทรกใน ห้องที่ ๗-๘ แต่เป็นการประกอบให้ทำนองเกิดความไพเราะเพิ่มขึ้น แต่ยังคงใช้บันไดเสียง โด ในทำนองเพลง

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗-๘ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลักคือ ครม-ชล โดยมีโน้ตจรเสียง ที สอดแทรก เพื่อประกอบให้ทำนองไพเราะขึ้น แต่ก็ยังเป็นทำนองในบันไดเสียง โด

ประโยคที่ ๕

วรรคที่ ๙-๑๐ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลักคือ ครม-ชล ไม่มีโน้ตจรสอดแทรก จึงเป็นทำนองในบันไดเสียง โด

ประโยคที่ ๖

วรรคที่ ๑๑-๑๒ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลักคือ ครม-ชล ไม่มีโน้ตจรสอดแทรก จึงเป็นทำนองในบันไดเสียง โด

สรุปบันไดเสียงเพลงพม่าเห่ (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๒ เป็นทำนองในบันไดเสียง โด ทั้งหมด โดยมีโน้ตจรเสียง ที สอดแทรก แต่เป็นการเพิ่มความไพเราะของทำนองเพลงเท่านั้น

สรุปเปรียบเทียบความแตกต่างบันไดเสียงเพลง พม่าเห่ (สองชั้น) ทางพื้น ทางเปลี่ยนที่ ๑ ทางเปลี่ยนที่ ๒ ทุกทางเพลงใช้บันไดเสียง โด ทั้งหมดทุกประโยคเพลง แต่จะมีบางประโยคเท่านั้นที่ใช้โน้ตจรเสียง ที สอดแทรกเพื่อทำให้ทำนองเพลงเกิดความไพเราะแต่ก็ไม่ได้ทำให้บันไดเสียงเปลี่ยนไป

๒.๓ การเคลื่อนที่ของลูกตก ในการวิเคราะห์การเคลื่อนที่ของลูกตกเพลงพม่าเห่ (สองชั้น)
จะวิเคราะห์ทั้งหมด ๓ ทาง คือ ทางพื้น ทางเปลี่ยนที่ ๑ ทางเปลี่ยนที่ ๒

๒.๓.๑ วิเคราะห์การเคลื่อนที่ของลูกตก ทางพื้น

เพลงพม่าเห่ (สองชั้น)

ทางพื้น

ประโยคที่ ๑	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
	---ค	-คคค	-ช-ล	-ชฌ	-มมม	-ช-ร	มรชร	มรคฉิ
ประโยคที่ ๒	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
	ครมร	คทลช	ลชมช	-ลฉิ	ชครม	-ช-ร	มรคฉ	-ช-ฉิ
ประโยคที่ ๓	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
	---ค	-คคค	-ช-ล	-ชฌ	-มมม	-ช-ร	-มชร	มรคฉิ
ประโยคที่ ๔	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
	ครมร	คทลช	ลชมช	-ลฉิ	ชลชม	ชมรค	ทลชล	ทคฌ
ประโยคที่ ๕	วรรคที่ ๙				วรรคที่ ๑๐			
	ชรชม	ชลชม	ชรชม	ชลฌ	คฉชม	ลชมร	ชมรค	มรคฉิ
ประโยคที่ ๖	วรรคที่ ๑๑				วรรคที่ ๑๒			
	ครมร	คทลช	ลชมช	-ลฉิ	ชครม	-ช-ร	มรคฉ	-ช-ฉิ

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑ ลูกตกเสียง มี

วรรคที่ ๒ จากวรรคที่ ๑ ลูกตกเสียง มี เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ลา

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓ จากวรรคที่ ๒ ลูกตกเสียง ลา เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง โค

วรรคที่ ๔ จากวรรคที่ ๓ ลูกตกเสียง โค เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง โค

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕ จากวรรคที่ ๔ ลูกตกเสียง โค เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง มี

วรรคที่ ๖ จากวรรคที่ ๕ ลูกตกเสียง มี เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ลา

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗ จากวรรคที่ ๖ ลูกตกเสียง ลา เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง โค

วรรคที่ ๘ จากวรรคที่ ๗ ลูกตกเสียง โค เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง มี

ประโยคที่ ๕

วรรคที่ ๕ จากวรรคที่ ๔ ลูกตกเสียง มี เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง มี
 วรรคที่ ๑๐ จากวรรคที่ ๕ ลูกตกเสียง มี เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ลา

ประโยคที่ ๖

วรรคที่ ๑๑ จากวรรคที่ ๑๐ ลูกตกเสียง ลา เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง โค
 วรรคที่ ๑๒ จากวรรคที่ ๑๑ ลูกตกเสียง โค เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง โค

๒.๓.๒ วิเคราะห์การเคลื่อนที่ของลูกตก ทางเปลี่ยนที่ ๑

ทางเปลี่ยน ๑

	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	----	----	ครคค	-ช-๑	--รค	-ร--	คค-ค	-ม๑ค
	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๒	----	----	ลขมช	-ล๑	มรคค	-ค--	ชครม	-ร๑
	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
ประโยคที่ ๓	----	----	-ล-ช	-ม๑	-ล-ช	-ม--	มชคค	มรคค
	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	----	----	ชม-ช	-ล๑	ลรคค	-ค--	ชครม	ชร๑
	วรรคที่ ๙				วรรคที่ ๑๐			
ประโยคที่ ๕	----	----	คค-ช	-ม๑	คค-ช	-ม--	มชคค	มรคค
	วรรคที่ ๑๑				วรรคที่ ๑๒			
ประโยคที่ ๖	----	----	ชม-ช	-ล๑	-รคค	-ค--	ชครม	-ร๑

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑ ลูกตกเสียง มี
 วรรคที่ ๒ จากวรรคที่ ๑ ลูกตกเสียง มี เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ลา

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓ จากวรรคที่ ๒ ลูกตกเสียง ลา เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง โค
 วรรคที่ ๔ จากวรรคที่ ๓ ลูกตกเสียง โค เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง โค

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕ จากวรรคที่ ๔ ลูกตกเสียง โค เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง มี
 วรรคที่ ๖ จากวรรคที่ ๕ ลูกตกเสียง มี เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ลา

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗ จากวรรคที่ ๖ ลูกตกเสียง ลา เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง โค
 วรรคที่ ๘ จากวรรคที่ ๗ ลูกตกเสียง โค เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง มี

ประโยคที่ ๕

วรรคที่ ๙ จากวรรคที่ ๘ ลูกตกเสียง มี เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง มี
 วรรคที่ ๑๐ จากวรรคที่ ๙ ลูกตกเสียง มี เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ลา

ประโยคที่ ๖

วรรคที่ ๑๑ จากวรรคที่ ๑๐ ลูกตกเสียง ลา เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง โค
 วรรคที่ ๑๒ จากวรรคที่ ๑๑ ลูกตกเสียง โค เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง โค

๒.๓.๓ วิเคราะห์การเคลื่อนที่ของลูกตก ทางเปลี่ยนที่ ๒

ทางเปลี่ยน ๒

ประโยคที่ ๑	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
	---	---	-ม-ม	---๖	---ค	--มร	--คช	ลกข๖
ประโยคที่ ๒	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
	---	---	-ม-ม	---๖	---ช	---ล	-ช-ล	คชล๖
ประโยคที่ ๓	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
	---	---	ชม-ร	-ค-๖	ชม-ร	-ค-ร	คทลช	ลกข๖
ประโยคที่ ๔	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
	---	---	-ม-ม	---๖	---ช	---ล	ทชทล	-ช๖
ประโยคที่ ๕	วรรคที่ ๙				วรรคที่ ๑๐			
	---	---	-ล-ช	-ม-๖	-ล-ช	-ม--	มชดร	มรค๖
ประโยคที่ ๖	วรรคที่ ๑๑				วรรคที่ ๑๒			
	---	---	ชม-ช	-ล-๖	-รคล	-ค--	มรชม	-ร๖

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑ ลูกตกเสียง เร

วรรคที่ ๒ จากวรรคที่ ๑ ลูกตกเสียง เร เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ลา

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓ จากวรรคที่ ๒ ลูกตกเสียง ลา เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ลา
วรรคที่ ๔ จากวรรคที่ ๓ ลูกตกเสียง ลา เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง โด

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕ จากวรรคที่ ๔ ลูกตกเสียง โด เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง โด
วรรคที่ ๖ จากวรรคที่ ๕ ลูกตกเสียง โด เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ลา

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗ จากวรรคที่ ๖ ลูกตกเสียง ลา เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ลา
วรรคที่ ๘ จากวรรคที่ ๗ ลูกตกเสียง ลา เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง มี

ประโยคที่ ๕

วรรคที่ ๙ จากวรรคที่ ๘ ลูกตกเสียง มี เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง มี
วรรคที่ ๑๐ จากวรรคที่ ๙ ลูกตกเสียง มี เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ลา

ประโยคที่ ๖

วรรคที่ ๑๑ จากวรรคที่ ๑๐ ลูกตกเสียง ลา เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง โด
วรรคที่ ๑๒ จากวรรคที่ ๑๑ ลูกตกเสียง โด เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง โด

จากการวิเคราะห์ การเคลื่อนที่ของลูกตก เพลงพม่าเห่ (สองชั้น) ทางพื้น และทาง
เปลี่ยนที่ ๑ - ๒ พบว่า แต่ละทางมีการเคลื่อนที่ของลูกตกในแต่ละประโยคดังนี้

ประโยคที่ ๑	ทางพื้น	ลูกตกเสียง ลา
	ทางเปลี่ยนที่ ๑	ลูกตกเสียง ลา
	ทางเปลี่ยนที่ ๒	ลูกตกเสียง ลา
ประโยคที่ ๒	ทางพื้น	ลูกตกเสียง โด
	ทางเปลี่ยนที่ ๑	ลูกตกเสียง โด
	ทางเปลี่ยนที่ ๒	ลูกตกเสียง โด
ประโยคที่ ๓	ทางพื้น	ลูกตกเสียง ลา
	ทางเปลี่ยนที่ ๑	ลูกตกเสียง ลา
	ทางเปลี่ยนที่ ๒	ลูกตกเสียง ลา
ประโยคที่ ๔	ทางพื้น	ลูกตกเสียง มี
	ทางเปลี่ยนที่ ๑	ลูกตกเสียง มี
	ทางเปลี่ยนที่ ๒	ลูกตกเสียง มี

ประโยคที่ ๕ ทางพื้น ลูกตกเสียง ลา
 ทางเปลี่ยนที่ ๑ ลูกตกเสียง ลา
 ทางเปลี่ยนที่ ๒ ลูกตกเสียง ลา
 ประโยคที่ ๖ ทางพื้น ลูกตกเสียง โด
 ทางเปลี่ยนที่ ๑ ลูกตกเสียง โด
 ทางเปลี่ยนที่ ๒ ลูกตกเสียง โด

สรุปเปรียบเทียบการเคลื่อนที่ของลูกตกเพลงพม่าเห่ (สองชั้น) ทางพื้น และทางเปลี่ยนที่ ๑-๒ ใช้ลูกตกในประโยคที่ ๑-๖ ตรงกัน ดังนี้

ประโยคที่ ๑ ลูกตกเสียง ลา
 ประโยคที่ ๒ ลูกตกเสียง โด
 ประโยคที่ ๓ ลูกตกเสียง ลา
 ประโยคที่ ๔ ลูกตกเสียง มี
 ประโยคที่ ๕ ลูกตกเสียง ลา
 ประโยคที่ ๖ ลูกตกเสียง โด

๒.๔ จำนวนกลอนและสำเนียง ในการวิเคราะห์จำนวนกลอนและสำเนียงของเพลงพม่าเห่ (สองชั้น) จะวิเคราะห์ทั้งหมด ๓ ทางคือ ทางพื้น ทางเปลี่ยนที่ ๑ ทางเปลี่ยนที่ ๒

๒.๔.๑ วิเคราะห์จำนวนกลอน และสำเนียงเพลงพม่าเห่ (สองชั้น) ทางพื้น
ทางพื้น

ประโยคที่ ๑	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
	---ค	-คคค	-ช-ล	-ช-๑	-มมม	-ช-ร	มรชร	มรค๑
ประโยคที่ ๒	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
	ครมร	คทลช	ลชมช	-ล-๑	ชक्रम	-ช-ร	มรคค	-ช-๑
ประโยคที่ ๓	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
	---ค	-คคค	-ช-ล	-ช-๑	-มมม	-ช-ร	-มชร	มรค๑
ประโยคที่ ๔	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
	ครมร	คทลช	ลชมช	-ล-๑	ชลชม	ชมรค	ทลชล	ทค๑
ประโยคที่ ๕	วรรคที่ ๙				วรรคที่ ๑๐			
	ชรชม	ชลชม	ชรชม	ชลช๑	คคชม	ลชมร	ชมรค	มรค๑
ประโยคที่ ๖	วรรคที่ ๑๑				วรรคที่ ๑๒			
	ครมร	คทลช	ลชมช	-ล-๑	ชक्रम	-ช-ร	มรคค	-ช-๑

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑ ใช้สำนวนกลอนทางกรอโดยเริ่มจากเสียง โด ในลูกตกห้องที่ ๒ แล้วใช้ทางกรอสลับเสียงจากต่ำและสูงขึ้นไปลูกตกเสียง มี

วรรคที่ ๒ ใช้สำนวนกลอนทางกรอผสมทางเก็บ โดยห้องที่ ๕-๖ ใช้สำนวนทางกรอ ส่วนห้องที่ ๗-๘ ใช้กลอนที่ย่ำเสียง โร โดยใช้เสียง มี และ ซอล สลับกัน แล้วใช้กลอนไต่ลวด โดยไล่เสียงจากสูงลงมาหาลูกตกเสียง ต่ำ คือ |มรดล|

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓ ใช้สำนวนทางเก็บผสมทางกรอ สำนวนทางเก็บแบบกลอนไต่ลวด โดยเริ่มจากเสียง |ดรมร| จะใช้เสียง รา เป็นหลักก่อนแล้ว เรียงเสียงจากสูงลงมาเสียงต่ำ แล้วย้อนกลับขึ้นไปเสียงสูงในลูกตก เสียง โด ซึ่งเป็นเสียงที่ ๑ ของบันไดเสียง โด

วรรคที่ ๔ ใช้สำนวนทางเก็บผสมทางกรอ โดยใช้ลูกตกห้องที่ ๖ เสียง เร แล้วห้องที่ ๘ เสียง โด ซึ่งเป็นการจบเสียงที่ ๑ ของบันไดเสียงซึ่งในประโยคที่ ๑-๒ จะเป็นการจบเพลงในช่วงที่ ๑ ของเพลง

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕ ใช้สำนวนกลอนทางกรอ โดยเริ่มจากเสียง โด ลูกตกห้องที่ ๒ แล้วใช้ทางกรอสลับเสียง ต่ำ-สูง คือ | -ซ-ล | -ซ-ม | ไปสูงลูกตกเสียง มี

วรรคที่ ๖ ใช้สำนวนกลอนทางกรอผสมทางเก็บ โดยห้องที่ ๕-๖ ย่ำเสียง มี แล้วจบลูกตกเสียง เร แล้วต่อด้วยห้องที่ ๗-๘ โดยใช้กลอนกึ่งทางเก็บไล่เสียงจากสูงลงมาต่ำคือ | -ม-ซร | |มรดล| ตามบันไดเสียงมาสู่ลูกตกเสียง ลา

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗ ใช้สำนวนกลอนทางเก็บผสมทางกรอ สำนวนกลอนไต่ลวดโดยเริ่มจากเสียง |ดรมร| โดยปิดเสียง เร เป็นหลักแล้วเรียงเสียงจากสูงลงมาเสียงต่ำคือ |ดทลซ| |ลซมซ| |-ล-ค| แล้วต่อด้วยทางกรอ ไปสู่ลูกตกเสียง โด เป็นเสียงที่ ๑ ของบันไดเสียง โด

วรรคที่ ๘ ใช้สำนวนกลอน ไต่ลวดเช่นกัน โดยเริ่มเรียงเสียงจากเสียงสูงคือ |ซลซม| |ซมรด| แล้วต่อดำลงไม่อีกอีก |ทลซล| ย้อนขึ้นเสียงสูง |ทดรม| โดยจบลูกตกเสียง มี ซึ่งเป็นเสียงที่ ๑ ของบันไดเสียง โด ซึ่งในประโยคนี้จะเป็นการสร้างประเด็นให้เกิดความยาวของเพลงให้ยาวถึง ๖ ประโยคเพลง

ประโยคที่ ๕

วรรคที่ ๙ ใช้สำนวนกลอนทางเก็บเป็นลักษณะลูกเก่าเสียง มี โดยใช้สลับเสียง สูง-ต่ำ กับลูกตกเสียง มี คือ |ซรซม| |ซลซม|

วรรคที่ ๑๐ ใช้จำนวนกลอนทางเก็บเป็นลักษณะกลอน ขึ้นตะเข็บคือ เรียงเสียงจากสูงลงมาเสียงต่ำเป็นชุด โดยทยอยลงมารั้งละ ๔ พยางค์ คือ |คฺลชม|ลชมร|ชมรค|มรคค| โดยใช้เสียงทั้งหมดที่อยู่ในบันไดเสียง ๕ เสียง คือ ครม-ชล และจบลงที่ลูกตกเสียง ลา

ประโยคที่ ๖

วรรคที่ ๑๑ ใช้จำนวนกลอนทางเก็บ จากเสียงสูงคือ |ครมร| โดยใช้เสียง เร เป็นหลักแล้วต่อด้วยกลอนได้ลดจากสูงลงเสียง ต่ำ คือ |คทลช|ลชมช|-ล-ค| แล้วขึ้นกับสูงขึ้นไปลูกตกเสียง โค ซึ่งเป็นเสียงที่ ๑ ของบันไดเสียง โค

วรรคที่ ๑๒ ใช้จำนวนกลอนทางเก็บผสมทางกรอ เพื่อไปจบลูกตกเสียง โค เช่นเดิม เพราะเป็นวรรคที่ต้องใช้แล้วที่ ๑ ในการจบเพลง ซึ่งเป็นเสียงที่ ๑ ของบันไดเสียง

สรุปจำนวนกลอนของเพลงพม่าเห่(สองชั้น) ทางพื้น จะใช้จำนวนและสำเนียงแบบไทย เป็นส่วนใหญ่ โดยมีประโยคเพลงที่เป็นคู่ ๓ คู่ คือ

ประโยคที่ ๑-๒ จะเป็นการตั้งต้นของสำนวนและจบตอนที่ ๑

ประโยคที่ ๓-๔ จะเป็นการจบลูกตกเสียงสูงเป็นการสร้างประโยคคำถาม

ประโยคที่ ๕-๖ จะเป็นการตอบสำนวนเป็นการจบเพลง

๒.๔.๒ วิเคราะห์จำนวนกลอน และสำเนียงเพลงพม่าเห่ (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๑

ทางเปลี่ยน ๑

	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	---	---	ครคค	-ช-ม	--รค	-ร--	คค-ค	-มคค
	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๒	---	---	ลชมช	-ล-ค	มรคค	-ค--	ชครม	-ร-ค
	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
ประโยคที่ ๓	---	---	-ล-ช	-ม-ค	-ล-ช	-ม--	มชคร	มรคค
	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	---	---	ชม-ช	-ล-ค	คคคค	-ค--	ชครม	ชรคค
	วรรคที่ ๙				วรรคที่ ๑๐			
ประโยคที่ ๕	---	---	คค-ช	-ม-ค	คค-ช	-ม--	มชคร	มรคค
	วรรคที่ ๑๑				วรรคที่ ๑๒			
ประโยคที่ ๖	---	---	ชม-ช	-ล-ค	-รคค	-ค--	ชครม	-ร-ค

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑-๒ ใช้สำนวนทางกรอ ไ่ระดับเสียงจากสูงลงสู่เสียงต่ำ โดยใช้สำเนียงลาว โดยเฉพาะห้องที่ ๗-๘ เป็นลักษณะสำนวนลาวที่เป็นขุ่ม คือ |คล-ค|-ม-ชล| โดยจบลูกตกเสียงที่ ๖ ของบันไดเสียง โด

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓-๔ ใช้สำนวนทางกรอผสมทางเก็บ จากเสียงต่ำข้อนขึ้นไปที่ถูกตกปลายวรรคเสียง โด ซึ่งเป็นเสียงที่ ๑ ของบันไดเสียงเป็นการสรุปเพลงตอนที่ ๑ ซึ่งในประโยคนี้อใช้สำเนียงลาว

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕-๖ ใช้สำนวนทางกรอผสมทางเก็บ จากเสียงสูงคือ |ล-ช|-ม--| โดยใช้ในการลักจังหวะเสียง มี แล้วต่อด้วยสำนวนทางเก็บ |ม-ชด| ม-รค| จบลูกตกเสียง ลา ซึ่งเป็นเสียงที่ ๖ ของบันไดเสียง โด

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗-๘ ใช้สำนวนกลอนทางกรอผสมทางเก็บจากเสียงต่ำคือ |ชม-ช|-ล-ค| ล-รค|-ค--| โดยใช้ลูกตกเสียง โด ห้องที่ ๖ โดยการวางจังหวะเสียง โด และใช้ทางเก็บขึ้นไปจบเสียง มี ซึ่งเป็นเสียงที่ ๓ ของบันไดเสียง โด

ประโยคที่ ๕

วรรคที่ ๙-๑๐ ใช้สำนวนกลอนทางกรอ แต่ใช้สำนวนลักจังหวะคือ |คล-ช|-ม-| แล้วจบท้ายประโยคด้วยสำนวนทางเก็บโดยไ่ระดับเสียงจากเสียงสูงคือ |ม-ชด| ม-รค| แล้วเรียงเสียงต่ำลงมาเสียงลา เป็นลูกตกปลายวรรคเสียงที่ ๖ ของบันไดเสียง โด

ประโยคที่ ๖

วรรคที่ ๑๑-๑๒ ใช้สำนวนทางกรอผสมทางเก็บจากเสียงต่ำ |ชม-ช|-ล-ค| แล้วต่อด้วย |-รค|-ค--| โดยลักจังหวะเสียง โด ก่อนที่จะจบในปลายวรรคเสียง |ช-ด-ม|-ร-ค| โดยจบลูกตกเสียง โด ซึ่งเป็นเสียงที่ ๑ ของบันไดเสียง โด

สรุปสำนวนกลอนที่ใช้ในเพลงพม่าเท่ จะใช้สำนวนกลอนทางกรอผสมทางเก็บ สำเนียงลาว ซึ่งมีสำนวนเด่นคือ

๑. |คล-ค|-ม-ชล| เป็นลักษณะลูกขุ่มสำเนียงลาว
๒. |ชม-ช|-ล-ค| ล-รค|-ค--| เป็นลักษณะการลักจังหวะลูกตก
๓. |คล-ช|-ม-| เป็นสำนวนลักจังหวะลูกตก

๒.๔.๑ วิเคราะห์สำนวนกลอน และสำเนียงเพลงพม่าห์ (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๒
ทางเปลี่ยน ๒

ประโยคที่ ๑	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
	---	---	-ม-ม	---๑	---ค	--มร	--คช	ลทชฉิ
ประโยคที่ ๒	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
	---	---	-ม-ม	---ฉิ	---ช	---ล	-ช-ล	คชฉฉิ
ประโยคที่ ๓	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
	---	---	ชม-ร	-ค-๑	ชม-ร	-ค-ร	คทลช	ลทชฉิ
ประโยคที่ ๔	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
	---	---	-ม-ม	---ฉิ	---ช	---ล	ทชทล	-ช-๑
ประโยคที่ ๕	วรรคที่ ๙				วรรคที่ ๑๐			
	---	---	-ล-ช	-ม-๑	-ล-ช	-ม--	มชคร	มรฉฉิ
ประโยคที่ ๖	วรรคที่ ๑๑				วรรคที่ ๑๒			
	---	---	ชม-ช	-ล-๑	-รคฉ	-ค--	มรชม	-ร-๑

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑-๒ เป็นสำนวนกลอนทางกรอ สำเนียงมอญ โดยเริ่มจากเสียง มี ลดระดับ
ต่ำลงมาสู่ลูกตกท้ายประโยคเสียง ลา ลักษณะที่แสดงเป็นสำเนียงมอญคือ |---ค|--มร|--คช
|ลทชฉิ|

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓-๔ เป็นสำนวนกลอนทางกรอ แต่ไล่ระดับเสียงจากเสียงต่ำไปหาเสียงสูงคือ
มี สูงขึ้นไป ๖ เสียงจบลูกตกปลายวรรคเสียง โฉ เป็นการจบเพลงตอนที่ ๑

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕-๖ เป็นสำนวนกลอนทางกรอผสมทางเก็บ โดยทางกรอใช้สำนวนการลัก
จังหวะดันห้องคือ |ชม-ร|-ค--| แล้วต่อท้ายด้วยทางเก็บสำเนียงมอญคือ |คทลร|ลทชฉิ|
โดยจบลูกตกเสียง ลา

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗-๘ เป็นสำนวนกลอนทางกรอ ผสมทางเก็บ โดยไล่ระดับเสียงจากต่ำไปหา
เสียงสูงคือ |-ม-ม|---ล|---ช|---ล| จบลูกตกเสียง มี คือ เสียงที่ ๓ ของบันไดเสียง โฉ

ประโยคที่ ๕

วรรคที่ ๕-๑๐ ใช้สำนวนทางกรอ โดยลักจ้งหะถูกตกเสียง มี คือ | -ล-ซ | -ม- | -ล-ซ | -ม- |
 ต่อด้วยสำนวนทางเก็บสำเนียงมอญ คือ | มซคร | มรคล | เป็นถูกตกเสียงที่ ๖

ประโยคที่ ๖

วรรคที่ ๑๑-๑๒ ใช้สำนวนทางกรอ ผสมทางเก็บ โดยใช้สำนวนลักจ้งหะตันห้องคือ
 | ซม-ซ | -ล-ค | และลักจ้งหะถูกตกคือ | -รคล | -ค- | แล้วจบถูกตกเสียง โค ซึ่งเป็นเสียงที่ ๑
 ของบันไดเสียง โค เป็นการจบแบบสมบูรณ์

สรุปสำนวนกลอนและสำเนียงเพลงพม่าเห่(สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๒ ใช้สำนวนกลอน
 ทางกรอ และทางเก็บผสมกันส่วนสำเนียงใช้สำเนียงมอญเป็นหลัก ลักษณะสำนวนกลอนที่มี
 ลักษณะ เด่น คือ

๑. | ---ค | --มร | --คซ | ลทซล | แสดงลักษณะสำเนียงมอญ

๒. | ซม-ร | -ค- | ลักษณะสำนวนกลอนลักจ้งหะถูกตกและใช้เสียงกระชั้นตัน
 ห้องคือ | ซม-ร |

สรุปเปรียบเทียบสำนวนกลอนและสำเนียงเพลงพม่าเห่(สองชั้น) ทางพื้น ทางเปลี่ยน
 ที่ ๑ และทางเปลี่ยนที่ ๒ ดังนี้

ทางพื้น จะใช้สำนวนทางเก็บแบบสำเนียงไทยโดยเพลงประกอบด้วยประโยค ๖ ประโยค
 ซึ่งเป็นกลุ่มสำนวน ๓ กลุ่มคือ

ประโยคที่ ๑-๒ จะใช้ถูกตกปลายวรรคที่ประโยคที่ ๒ เสียง โค เป็นการจบเพลงใน
 ตอนแรก

ประโยคที่ ๓-๔ จะใช้ถูกตกปลายวรรคประโยคที่ ๔ เสียง มี เป็นการค้างถูกตก
 ลักษณะประโยคถามไว้

ประโยคที่ ๕-๖ จะใช้ถูกตกปลายวรรคประโยคที่ ๖ เสียง โค เป็นการจบเพลงด้วย
 เสียงที่ ๑ ของบันไดเสียง โค เป็นการจบเพลงแบบสมบูรณ์

ทางเปลี่ยนที่ ๑ จะใช้สำนวนทางกรอเป็นส่วนใหญ่ แต่เน้นที่สำเนียงลาวเป็นส่วนใหญ่
 จะใช้ถูกตก ในประโยคคู่แบบเดียวกับทางพื้น

ทางเปลี่ยนที่ ๒ จะใช้สำนวนทางกรอผสมทางเก็บ แต่เน้นสำเนียงมอญเป็นส่วนใหญ่
 จะใช้ถูกตกในประโยคคู่ แบบเดียวกับทางพื้น

๒.๕ การขึ้นต้นและจบเพลง ในการวิเคราะห์การขึ้นต้นเพลงและจบเพลง พม่าห์ จะวิเคราะห์ทั้งหมด ๑ ทางคือ ทางพื้น ทางเปลี่ยนที่ ๑ ทางเปลี่ยนที่ ๒

๒.๕.๑ วิเคราะห์การขึ้นต้นและจบเพลง พม่าห์(สองชั้น) ทางพื้น

เพลงพม่าห์ (สองชั้น)

ทางพื้น

วรรคขึ้นต้นเพลง							
วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
---ค	-คคค	-ช-ล	-ช-ม	-มมม	-ช-ร	มรชร	มรคค

ประโยคที่ ๑

การขึ้นต้นเพลง เพลงพม่าห์ทางพื้น จะใช้ลูกตกห้องที่ ๒ เสียง โค และห้องที่ ๔ เสียง มีเป็นการใช้ ต่างกัน จึงเป็นการขึ้นต้นเพลงแบบใช้ทำนองโดยใช้สำนวนทางกรอขึ้นต้นเพลง

วรรคขึ้นต้นเพลง							
วรรคที่ ๑๑				วรรคที่ ๑๒			
ครมร	คทลช	ลชมช	-ล-ค	ชครม	-ช-ร	มรคค	-ช-ค

ประโยคที่ ๖

การจบเพลง เพลงพม่าห์(สองชั้น) ทางพื้น จะจบเพลงในลูกตกปลายวรรคเสียง โค ซึ่งเป็นเสียงที่ ๑ ของบันไดเสียง โค จึงเป็นการจบแบบสมบูรณ์ โดยใช้สำนวนทางเก็บผสมทางกรอโดยเสียง ลา

๒.๕.๒ วิเคราะห์การขึ้นต้นและจบเพลง พม่าห์ (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๑
ทางเปลี่ยน ๑

วรรคขึ้นต้นเพลง							
วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
---	-ค	คคค	-ช-ม	--ค	-ร--	คค-ค	-มชล

ประโยคที่ ๑

การขึ้นต้นเพลง เพลงพม่าห์(สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๑ ใช้ลูกตกห้องที่ ๒ เสียง โค จากท้ายท่อนเพลงทางพื้น และเสียงมี ในห้องที่ ๔ ซึ่งเป็นลูกตกต่างเสียงกับการขึ้นต้นเพลงแบบใช้ทำนอง โดยใช้สำนวนกลอนทางเก็บผสมทางกรอ

วรรคจบเพลง							
วรรคที่ ๑๑				วรรคที่ ๑๒			
---	---	ชม-ช	-ล-ค	รคค	-ค-	ชครม	-ร-ค

ประโยคที่ ๖

การจบเพลง เพลงพม่าเห่ ทางเปลี่ยนที่ ๑ ใช้ลูกตกเสียง โด ในปลายวรรค ซึ่งเป็นเสียงที่ ๑ ของบันไดเสียง โด จึงเป็นการจบแบบสมบูรณ์ โดยใช้จำนวนทางเก็บผสมทางกรอ

๒.๕.๑ วิเคราะห์การขึ้นต้นและจบเพลง พม่าเห่ (สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๒

ทางเปลี่ยน ๒

วรรคขึ้นต้นเพลง							
วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	---	๑	ม-ม	๕	---ค	--มร	--คช ลทชล

การขึ้นต้นเพลง เพลงพม่าเห่(สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๒ ใช้ลูกตกห้องที่ ๒ จากลูกตกปลายท่อนเสียง โด และลูกตกห้องที่ ๔ เสียง เร ซึ่งเป็นลูกตกต่างเสียงกัน จึงเป็นการขึ้นต้นเพลงแบบใช้ทำนอง โดยใช้จำนวนทางกรอ

วรรคจบเพลง							
วรรคที่ ๑๑				วรรคที่ ๑๒			
ประโยคที่ ๖	---	---	ชม-ช	-ล-ค	๕-รค	ค--	มรชม -รค

การจบเพลงเพลงพม่าเห่(สองชั้น) ทางเปลี่ยนที่ ๒ ใช้ลูกตกปลายวรรคเสียง โด ซึ่งเป็นเสียงที่ ๑ ของบันไดเสียง โด จึงเป็นการจบเพลงแบบสมบูรณ์ โดยใช้จำนวนกลอนทางเก็บผสมทางกรอ

สรุปการขึ้นต้นเพลง และการจบเพลงพม่าเห่(สองชั้น) ทางพื้น ทางเปลี่ยนที่ ๑ และทางเปลี่ยนที่ ๒

การขึ้นต้น

ทางพื้น ใช้การขึ้นต้นด้วยทำนอง ลูกตกเสียง โด และมีใช้จำนวนทางกรอแบบไทย

ทางเปลี่ยนที่ ๑ ใช้ขึ้นต้นด้วยทำนอง ลูกตกเสียง โด และ มี ใช้จำนวนทางกรอแบบสำเนียงลาว

ทางเปลี่ยนที่ ๒ ใช้การขึ้นต้นด้วยทำนองลูกตกเสียง โด และ เร ใช้จำนวนทางกรอสำเนียงมอญ

การจบเพลง

ทางพื้น การจบเพลงโดยใช้ลูกตกเสียง โด โดยใช้จำนวนทางเก็บผสมทางกรอแล้วโรยเสียงซ้ำลง

ทางเปลี่ยนที่ ๑ ใช้ลูกตกเสียง โด โดยใช้จำนวนทางเก็บผสมทางกรอแล้วโรยเสียงซำ
ลงเสียงลูกตกเสียงที่ ๑ ของบันไดเสียง โด

ทางเปลี่ยนที่ ๒ ใช้ลูกตกเสียงโด โดยใช้จำนวนทางเก็บผสมทางกรอแล้วโรยเสียงซำ
ลง จบลูกตกเสียงที่ ๑ ของบันไดเสียง โด

สรุปคือทุกทางเพลงจบด้วยเสียง โด ซึ่งเป็นเสียงที่ ๑ ของบันไดเสียง โด เป็นการจบ
แบบสมบูรณ์

เพลงลาวเสียงเทียน (สองชั้น)

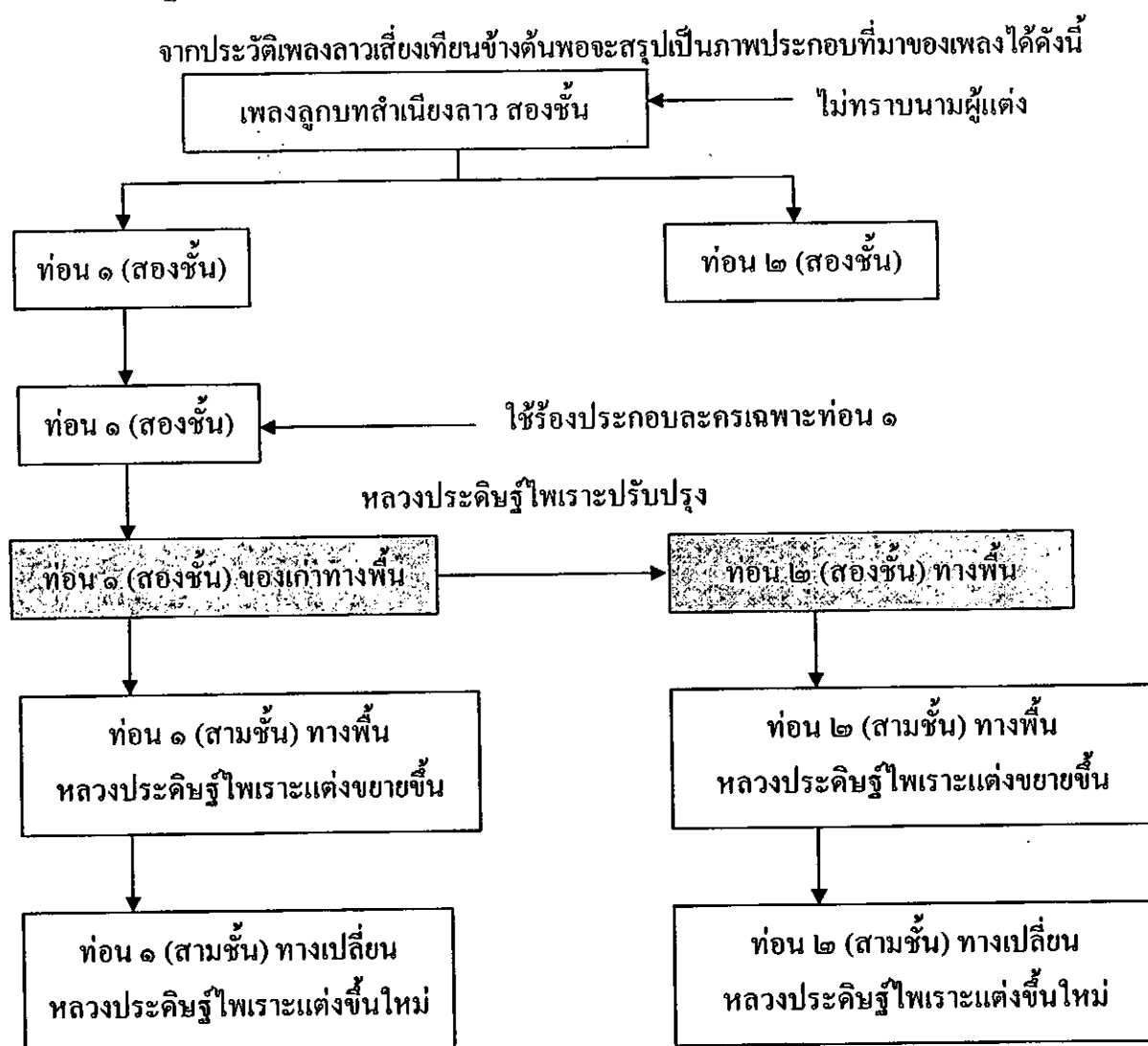
๑. ประวัติที่มาของเพลงลาวเสียงเทียน

ในสมัยรัชกาลที่ ๔ ตอนปลายและต้นรัชกาลที่ ๕ การบรรเลงปีพาทย์ นิยมการบรรเลง
ออกลูกบทซึ่งเป็นเพลงเล็กๆ บรรเลงต่อท้ายเพลงใหญ่ ครูดนตรีหลายท่านที่ควบคุมวงดนตรีแต่ละ
วงต่างก็แต่งเพลงลูกบทใหม่ๆ แปลกๆ เพื่อบรรเลงใช้โอกาสนี้ บางเพลงก็เป็นเพลงสองชั้น ชั้นเดียว
หรือเพลงสำเนียงภาษาต่างๆ เพลงลาวเสียงเทียนสองชั้นก็เป็นเพลงสำเนียงลาวเพลงหนึ่ง ซึ่ง
อาจารย์มนตรี ตราโมท และวิเชียร กุลคัมภ์ กล่าวไว้ในหนังสือฟังและเข้าใจเพลงไทยว่า เพลงลาว
เสียงเทียนเดิมก็เป็นเพลงลูกบทสำเนียงลาว มี ๒ ท่อน ไม่ทราบนามผู้แต่ง และในสมัยรัชกาลที่ ๕ มี
ผู้นำมาร้องประกอบละคร และเลือกร้องเฉพาะท่อนที่ ๑ เท่านั้น ดังบทร้องที่ว่า

“ว่าเจ้าสาวโคมเวียน เสียงเทียนลาวาย ขอน้อมกายก้มเกล้า เข้ามาหา” (มนตรี ตราโมท
และวิเชียร กุลคัมภ์ ๒๔๒๓ : ๔๕๓-๔๕๔)

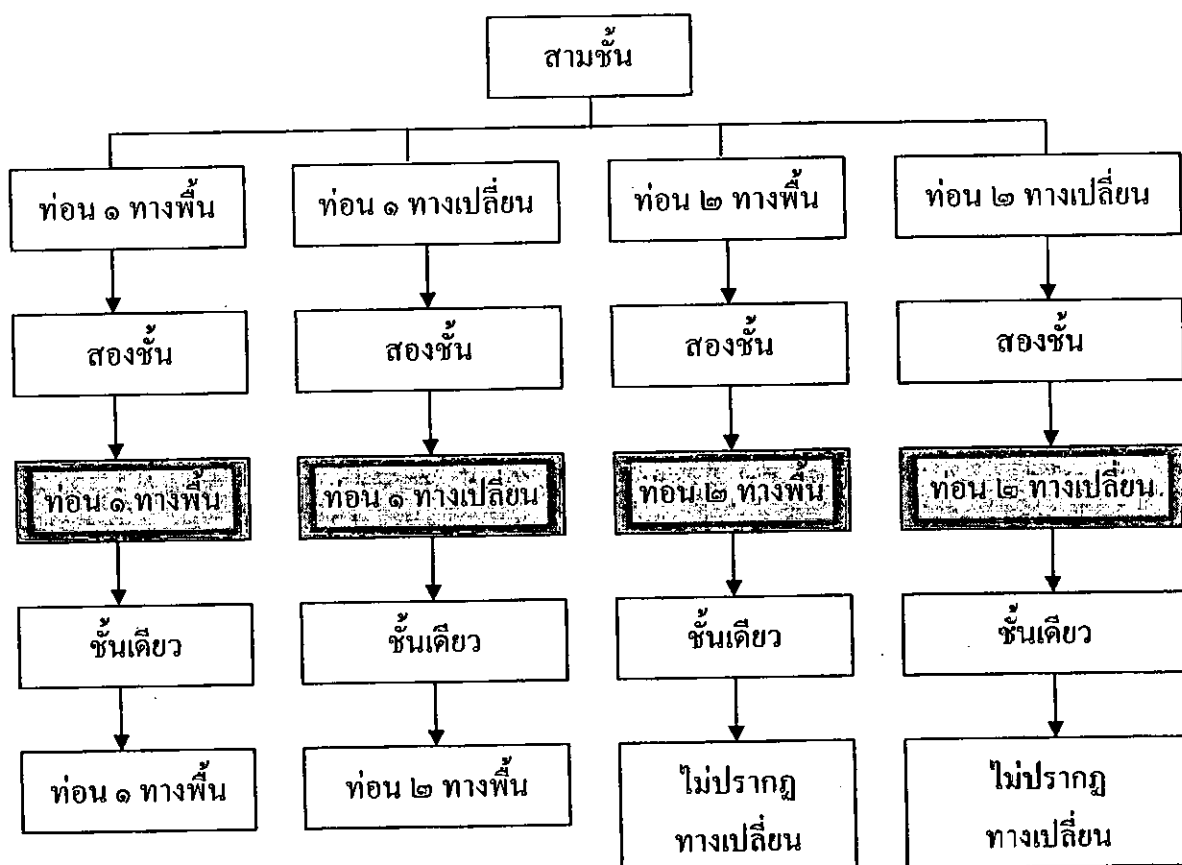
ในราว พ.ศ. ๒๔๖๑ หลวงประดิษฐ์ไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ได้นำทำนองเพลงลูกบท
สำเนียงลาวของเก่า ซึ่งนิยมใช้ร้องเฉพาะท่อนที่ ๑ ส่วนท่อนที่ ๒ นั้นถูกกลืนเลื่อนไป หลวงประดิษฐ์
ไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) จึงปรับปรุงเพิ่มลีสาท่อน ๒ ใหม่ และขยายเป็นทำนอง ๓ ชั้น จำนวน
๒ ท่อน คือ ท่อน ๑ และท่อน ๒ โดยแต่งทำนองทางเปลี่ยน ๓ ชั้น ท่อน ๑ และท่อน ๒ ขึ้นใหม่
และนำทำนอง ๒ ชั้นท่อน ๑ และท่อน ๒ ที่ทำไว้เดิมซึ่งเป็นทางพื้นมาแต่งเป็นทำนองทางเปลี่ยน
ท่อน ๑ และท่อน ๒ เพิ่มขึ้นอีก และตัดลงเป็นทำนองชั้นเดียวครบเป็นเพลงเถา เรียกชื่อว่า

“เพลงลาวเลียงเทียน” จึงเป็นเพลงเถาที่มี ๒ ท่อนครบทุกทำนองโดยมีการทำทำนองทางเปลี่ยนเฉพาะ ๓ ชั้น และ ๒ ชั้นเท่านั้น ส่วนชั้นเดียวยังคงมีเพียงทำนองทางพื้น ๒ ท่อนเช่นเดิม (มูลนิธิหลวงประดิษฐไพเราะ. ๒๕๒๕ : ๔๘๔)

ภาพประกอบที่ ๑๐ แสดงประวัติที่มาเพลงลาวเลียงเทียน (สองชั้น)

หลังจากที่หลวงประดิษฐ์ไพเราะได้ประดิษฐ์ทำนอง ๓ ชั้น ทางพื้น และทางเปลี่ยนครบ ๔ ท่อนแล้วได้กลับมาปรับปรุงทำนอง ๒ ชั้น ทางพื้น และชั้นเดียวให้ครบเป็นเพลงเถา ดังภาพประกอบต่อไปนี้

ภาพประกอบที่ ๑๑ แสดงประวัติที่มาเพลงลาวเสียงเทียน (เถา)

๒. วิเคราะห์องค์ประกอบทางดนตรีของเพลงทำนองทางพื้นและทางเปลี่ยนเพลงลาวเสียงเทียน (สองชั้น)

๒.๑ วิเคราะห์รูปแบบของเพลง ท่อนเพลง วรรคเพลง และประโยคเพลง

เพลงลาวเสียงเทียน ๒ ชั้น ประกอบด้วยทำนองที่เป็นทางพื้น ๒ ท่อน คือ ท่อน ๑ และท่อน ๒ ทำนองทางเปลี่ยน ๒ ท่อน คือ เปลี่ยนเป็นท่อน ๑ ทางเปลี่ยน และท่อน ๒ ทางเปลี่ยน ซึ่งความยาวของท่อนเพลงแต่ละท่อนจะมีความยาว ๔ ประโยคเพลง โดยแต่ละประโยคเพลงจะแบ่งออกเป็น ๒ วรรครวมทั้งท่อนเพลงได้ท่อนละ ๘ วรรค ดังโน้ตที่จะแสดงต่อไปนี้

เพลงลาวเสียงเทียน (สองชั้น)

ท่อน ๑ ทางพื้น

---	---	-ลลล	-ค-ช	---ฟ	-ม--	กรมช	-ลชช
---	---	คคค	ชคคช	---ฟ	-ม--	กรมช	-ลชช

ชลชม	ชรมช	--คร	มรคค	--คค	ชมชช	-ครม	-ร-ค
-ม-ร	-ค-ม	--คร	มรคค	--คค	ชมชช	ชक्रम	-ร-ค

ท่อน ๒ ทางพื้น

ชลชม	ชรมช	----	----	ชลชม	รค-ร	----	----
ชลชม	ชรมช	----	----	ชลชม	รค-ร	----	----
-ม-ร	-ค-ม	--คร	มรคค	--คค	ชมชช	ชक्रम	-ร-ค
-ม-ร	-ค-ม	--คร	มรคค	--คค	ชมชช	ชक्रम	-ร-ค

ท่อน ๑ ทางเปลี่ยน

---ล	ครมล	ครम्म	ชลมช	---ม	ชลคค	ชมรม	ชลมช
---ล	ครมล	ครम्म	ชลมช	---ม	ชลคค	ชมรม	ชลมช
---ม	ชลมช	--คร	มรคค	-คชค	-คชค	-คชค	คร-ค
ชक्रम	รคชม	รक्रम	รคชค	-คชค	-คชค	-คชค	คร-ค

ท่อน ๒ ทางเปลี่ยน

มक्रम	รคคช	คชคค	ลชมช	ลคคช	มชลม	ชรมช	-ค-ร-
มक्रम	รคคช	คชคค	ลชมช	ลคคช	มชลม	ชรมช	-ค-ร
-क्रम	รคชม	รक्रम	รคชค	-คชค	-คชค	-คชค	คร-ค
-क्रम	รคชม	รक्रम	รคชค	-คชค	-คชค	-คชค	คร-ค

สรุปรูปแบบของเพลงลาวเสียงเทียน (สองชั้น) ประกอบด้วย ทางพื้น ท่อน ๑ และท่อน ๒ และทางเปลี่ยนท่อน ๑ และท่อน ๒ แต่ละท่อนจะมีความยาวท่อนละ ๔ จังหวะหน้าทับปรบไก่หรือ ๔ ประโยคเพลง แต่ละประโยคแบ่งได้ ๒ วรรค รวมแต่ละท่อนเพลงจะมีความยาว ๘ วรรค เช่นเดียวกันทุกท่อนและทุกทาง

๒.๒ บันไดเสียง ในการวิเคราะห์บันไดเสียงของเพลงลาวเสียงเทียน จะวิเคราะห์ทั้งหมด คือ ท่อน ๑ ทางพื้น ท่อน ๒ ทางพื้น ท่อน ๑ ทางเปลี่ยนและท่อน ๒ ทางเปลี่ยน โดยจะวิเคราะห์เรียงเป็นท่อนเพลงเป็นหลัก

๒.๒.๑ วิเคราะห์บันไดเสียงเพลงลาวเสียงเทียน (สองชั้น) ท่อน ๑ ทางพื้น
เพลงลาวเสียงเทียน (สองชั้น)

ท่อน ๑ ทางพื้น

ประโยคที่ ๑	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
	----	----	-ลลล	-ค-ซ	---ฟ	-ม--	क्रमซ	-ลซซ
ประโยคที่ ๒	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
	----	----	คลลล	ซลคซ	---ฟ	-ม--	क्रमซ	-ลซซ
ประโยคที่ ๓	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
	ซลซม	ซรมซ	--คร	มรคค	--คค	ซมซล	-क्रम	-ร-ค
ประโยคที่ ๔	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
	-ม-ร	-ค-ม	--คร	มรคค	--คค	ซมซล	ซक्रम	-ร-ค

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลักคือ क्रम-ซล ไม่มีโน้ตจร จึงเป็นทำนองเพลงในบันไดเสียง โค

วรรคที่ ๒ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลักคือ क्रम-ซล มีโน้ตจรเสียง ฟา เพื่อผ่านไปหาเสียง มีเพื่อความไพเราะของทำนองเพลง จึงยังคงเป็นบันไดเสียง โค

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลักคือ क्रम-ซล ไม่มีโน้ตจร จึงเป็นทำนองเพลงในบันไดเสียง โค

วรรคที่ ๔ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลักคือ क्रम-ซล มีโน้ตจรเสียง ฟา เพื่อผ่านไปหาเสียง มีเพื่อความไพเราะของทำนองเพลง จึงยังคงเป็นบันไดเสียง โค

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลักคือ क्रम-ซล ไม่มีโน้ตจร จึงเป็นทำนองเพลงในบันไดเสียง โค

วรรคที่ ๖ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลักคือ क्रम-ซล ไม่มีโน้ตจร จึงเป็นทำนองเพลงในบันไดเสียง โค

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๑ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลักคือ ครม-ชล ไม่มีโน้ตจร จึงเป็นทำนองเพลงในบันไดเสียง โด

วรรคที่ ๒ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลักคือ ครม-ชล ไม่มีโน้ตจร จึงเป็นทำนองเพลงในบันไดเสียง โด

สรุปบันไดเสียงเพลงลาวเสียงเทียน (สองชั้น) ท่อน ๑ ทางพื้น จะเป็นทำนองในบันไดเสียง โด ทั้งหมด ๔ ประโยค โดยมีบางประโยค มีโน้ตจรเสียง ฟา สอดแทรกเพื่อความไพเราะของทางบรรเลงเท่านั้น

๒.๒.๒ วิเคราะห์บันไดเสียงเพลงลาวเสียงเทียน (สองชั้น) ท่อน ๒ ทางพื้น

ท่อน ๒ ทางพื้น

	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	ชลขม	ขรมช	----	----	ชลขม	รด-ร	----	----
	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๒	ชลขม	ขรมช	----	----	ชลขม	รด-ร	----	----
	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
ประโยคที่ ๓	-ม-ร	-ค-ม	--คร	มรดล	--คล	ขมชล	ขครม	-ร-ค
	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	-ม-ร	-ค-ม	--คร	มรดล	--คล	ขมชล	ขครม	-ร-ค

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลักคือ ครม-ชล ไม่มีโน้ตจร จึงเป็นทำนองเพลงในบันไดเสียง โด

วรรคที่ ๒ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลักคือ ครม-ชล ไม่มีโน้ตจร จึงเป็นทำนองเพลงในบันไดเสียง โด

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลักคือ ครม-ชล ไม่มีโน้ตจร จึงเป็นทำนองเพลงในบันไดเสียง โด

วรรคที่ ๔ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลักคือ ครม-ชล ไม่มีโน้ตจร จึงเป็นทำนองเพลงในบันไดเสียง โด

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลักคือ ครม-ชล ไม่มีโน้ตจร จึงเป็นทำนองเพลงในบันไดเสียง โด

วรรคที่ ๖ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลักคือ ครม-ชล ไม่มีโน้ตจร จึงเป็นทำนองเพลงในบันไดเสียง โด

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลักคือ ครม-ชล ไม่มีโน้ตจร จึงเป็นทำนองเพลงในบันไดเสียง โด

วรรคที่ ๘ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลักคือ ครม-ชล ไม่มีโน้ตจร จึงเป็นทำนองเพลงในบันไดเสียง โด

สรุปบันไดเสียงเพลงลาวเสียงเทียน (สองชั้น) ท่อน ๒ ทางพื้น จะเป็นทำนองในบันไดเสียง โด ทั้งหมด ๔ ประโยค โดยไม่มีโน้ตจรสอดแทรก

๒.๒.๓ วิเคราะห์บันไดเสียง เพลงลาวเสียงเทียน (สองชั้น) ท่อน ๑ ทางเปลี่ยน

ท่อน ๑ ทางเปลี่ยน

ประโยคที่ ๑	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
	—ล	ครมล	ครम्म	ชลมช	—ม	ชลคม	ชมรม	ชลมช
ประโยคที่ ๒	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
	—ล	ครมล	ครम्म	ชลมช	—ม	ชลคม	ชมรม	ชลมช
ประโยคที่ ๓	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
	—ม	ชลมช	--คร	มรคล	-คชล	-คชล	-คชล	คร-ค
ประโยคที่ ๔	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
	ชक्रम	รคชม	รครม	รคชล	-คชล	-คชล	-คชล	คร-ค

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลักคือ ครม-ชล ไม่มีโน้ตจร จึงเป็นทำนองเพลงในบันไดเสียง โด

วรรคที่ ๒ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลักคือ ครม-ชล ไม่มีโน้ตจร จึงเป็นทำนองเพลงในบันไดเสียง โด

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลักคือ กรรม-ชล ไม่มีโน้ตจร จึงเป็นทำนองเพลงในบันไดเสียง โด

วรรคที่ ๔ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลักคือ กรรม-ชล ไม่มีโน้ตจร จึงเป็นทำนองเพลงในบันไดเสียง โด

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลักคือ กรรม-ชล ไม่มีโน้ตจร จึงเป็นทำนองเพลงในบันไดเสียง โด

วรรคที่ ๖ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลักคือ กรรม-ชล ไม่มีโน้ตจร จึงเป็นทำนองเพลงในบันไดเสียง โด

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลักคือ กรรม-ชล ไม่มีโน้ตจร จึงเป็นทำนองเพลงในบันไดเสียง โด

วรรคที่ ๘ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลักคือ กรรม-ชล ไม่มีโน้ตจร จึงเป็นทำนองเพลงในบันไดเสียง โด

สรุปบันไดเสียงเพลงลาวเสียงเทียน (สองชั้น) ท่อน ๑ ทางเปลี่ยน จึงเป็นทำนองใน** บันไดเสียง โด ทั้งหมด ๔ ประโยคโดยไม่มีโน้ตจรสอดแทรก

๒.๒.๔ วิเคราะห์บันไดเสียงเพลงลาวเสียงเทียน (สองชั้น) ท่อน ๒ ทางเปลี่ยน
ท่อน ๒ ทางเปลี่ยน

ประโยคที่ ๑	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
	มกรรม	รคตช	คชลด	ลชมช	ลดลช	มชลด	ชรมช	-ค-ร-
ประโยคที่ ๒	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
	มกรรม	รคตช	คชลด	ลชมช	ลดลช	มชลด	ชรมช	-ค-ร
ประโยคที่ ๓	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
	-กรรม	รคชม	รกรรม	รคชล	-คชล	-คชล	-คชล	คร-ค
ประโยคที่ ๔	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
	-กรรม	รคชม	รกรรม	รคชล	-คชล	-คชล	-คชล	คร-ค

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลักคือ ครม-ชล ไม่มีโน้ตจร จึงเป็นทำนองเพลงในบันไดเสียง โด

วรรคที่ ๒ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลักคือ ครม-ชล ไม่มีโน้ตจร จึงเป็นทำนองเพลงในบันไดเสียง โด

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลักคือ ครม-ชล ไม่มีโน้ตจร จึงเป็นทำนองเพลงในบันไดเสียง โด

วรรคที่ ๔ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลักคือ ครม-ชล ไม่มีโน้ตจร จึงเป็นทำนองเพลงในบันไดเสียง โด

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลักคือ ครม-ชล ไม่มีโน้ตจร จึงเป็นทำนองเพลงในบันไดเสียง โด

วรรคที่ ๖ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลักคือ ครม-ชล ไม่มีโน้ตจร จึงเป็นทำนองเพลงในบันไดเสียง โด

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลักคือ ครม-ชล ไม่มีโน้ตจร จึงเป็นทำนองเพลงในบันไดเสียง โด

วรรคที่ ๘ กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นหลักคือ ครม-ชล ไม่มีโน้ตจร จึงเป็นทำนองเพลงในบันไดเสียง โด

สรุปบันไดเสียงเพลงลาวเสียงเทียน (สองชั้น) ท่อน ๒ ทางเปลี่ยน จึงเป็นทำนองในบันไดเสียง โด ทั้งหมด ๔ ประโยค โดยไม่มีโน้ตจรสอดแทรก

สรุปเปรียบเทียบการวิเคราะห์บันไดเสียงเพลงลาวเสียงเทียน (สองชั้น) มีท่อน ๑ ทางพื้น ท่อน ๒ ทางพื้น, ท่อน ๑ ทางเปลี่ยน และท่อน ๒ ทางเปลี่ยน ทุกทางของเพลงใช้บันไดเสียง โด ทั้งหมดทุกประโยคเพลง แต่จะมีบางประโยคเท่านั้นที่ใช้โน้ตจร เป็นเสียง ฟา สอดแทรกเพื่อทำให้ทำนองเพลงเกิดความไพเราะ แต่ก็ไม่ได้ทำให้บันไดเสียงเปลี่ยนไป จึงยังคงเป็นบันไดเสียง โด

๒.๓ การเคลื่อนที่ของลูกตก ในการวิเคราะห์การเคลื่อนที่ของลูกตกเพลงลาวเสียงเทียน (สองชั้น) จะวิเคราะห์ทั้งหมด ๒ ท่อน คือ ท่อน ๑ ทางพื้น ท่อน ๒ ทางพื้น ท่อน ๑ ทางเปลี่ยน และ ท่อน ๒ ทางเปลี่ยน

๒.๓.๑ วิเคราะห์การเคลื่อนที่ของลูกตก ท่อน ๑ ทางพื้น

เพลงลาวเสียงเทียน (สองชั้น)

ท่อน ๑ ทางพื้น

ประโยคที่ ๑	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
	----	---ค	-ลลล	-ค(ซ)	---ฟ	-ม--	क्रमच	-ल(ซ)
ประโยคที่ ๒	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
	----	---ช	คคคค	ชคค(ซ)	---ฟ	-ม--	क्रमच	-ल(ซ)
ประโยคที่ ๓	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
	ชคชม	ชรมช	--คร	มรค(ค)	--คค	ชมชค	-क्रम	-र(ค)
ประโยคที่ ๔	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
	-ม-ร	-ค-ม	--คร	มรค(ค)	--คค	ชมชค	ชक्रम	-र(ค)

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑ ลูกตกเสียง ซอล

วรรคที่ ๒ จากวรรคที่ ๑ ลูกตกเสียง ซอล เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ซอล

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓ จากวรรคที่ ๒ ลูกตกเสียง ซอล เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ซอล

วรรคที่ ๔ จากวรรคที่ ๓ ลูกตกเสียง ซอล เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ซอล

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕ จากวรรคที่ ๔ ลูกตกเสียง ซอล เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ลา

วรรคที่ ๖ จากวรรคที่ ๕ ลูกตกเสียง ลา เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง โค

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗ จากวรรคที่ ๖ ลูกตกเสียง โค เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ลา

วรรคที่ ๘ จากวรรคที่ ๗ ลูกตกเสียง ลา เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง โค

๒.๓.๒ วิเคราะห์การเคลื่อนที่ของลูกตก ท่อน ๒ ทางพื้น

ท่อน ๒ ทางพื้น

ประโยคที่ ๑	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
	ชลชม	ชมช	----	--๗	ชลชม	รด-ร	----	--๖
ประโยคที่ ๒	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
	ชลชม	ชมช	----	--๗	ชลชม	รด-ร	----	--๖
ประโยคที่ ๓	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
	-ม-ร	-ด-ม	--ด	มรด(๑)	--ด	ชมช	ชด	-ร-ด
ประโยคที่ ๔	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
	-ม-ร	-ด-ม	--ด	มรด(๑)	--ด	ชมช	ชด	-ร-ด

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑ ลูกตกเสียง ชอล

วรรคที่ ๒ จากวรรคที่ ๑ ลูกตกเสียง ชอล เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง เร

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓ จากวรรคที่ ๒ ลูกตกเสียง เร เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ชอล

วรรคที่ ๔ จากวรรคที่ ๓ ลูกตกเสียง ชอล เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง เร

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕ จากวรรคที่ ๔ ลูกตกเสียง เร เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ลา

วรรคที่ ๖ จากวรรคที่ ๕ ลูกตกเสียง ลา เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง โด

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗ จากวรรคที่ ๖ ลูกตกเสียง โด เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ลา

วรรคที่ ๘ จากวรรคที่ ๗ ลูกตกเสียง ลา เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง โด

๒.๓.๓ วิเคราะห์การเคลื่อนที่ของลูกตก ท่อน ๑ ทางเปลี่ยน

ท่อน ๑ ทางเปลี่ยน

ประโยคที่ ๑	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
	---ล	ครมล	ครम्म	ชลม(ช)	---ม	ชลคม	ชมรม	ชลม(ช)
ประโยคที่ ๒	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
	---ล	ครมล	ครम्म	ชลม(ช)	---ม	ชลคม	ชมรม	ชลม(ช)
ประโยคที่ ๓	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
	---ม	ชลมช	--คร	มรด(ล)	-คชล	-คชล	-คชล	คร(ค)
ประโยคที่ ๔	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
	ชक्रम	รคชม	รक्रम	รคช(ล)	-คชล	-คชล	-คชล	คร(ค)

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑ ลูกตกเสียง ซอล

วรรคที่ ๒ จากวรรคที่ ๑ ลูกตกเสียง ซอล เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ซอล

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓ จากวรรคที่ ๒ ลูกตกเสียง ซอล เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ซอล

วรรคที่ ๔ จากวรรคที่ ๓ ลูกตกเสียง ซอล เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ซอล

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕ จากวรรคที่ ๔ ลูกตกเสียง ซอล เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ลา

วรรคที่ ๖ จากวรรคที่ ๕ ลูกตกเสียง ลา เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง โด

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗ จากวรรคที่ ๖ ลูกตกเสียง โด เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ลา

วรรคที่ ๘ จากวรรคที่ ๗ ลูกตกเสียง ลา เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง โด

๒.๓.๔ วิเคราะห์การเคลื่อนที่ของลูกตก ท่อน ๒ ทางเปลี่ยน

ท่อน ๒ ทางเปลี่ยน

ประโยคที่ ๑	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
	มครม	รคตช	คชตค	ลขม <u>ช</u>	ลคตช	มชลม	ชรมช	-ค <u>ว</u>
ประโยคที่ ๒	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
	มครม	รคตช	คชตค	ลขม <u>ช</u>	ลคตช	มชลม	ชรมช	-ค <u>ว</u>
ประโยคที่ ๓	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
	-ครม	รคชม	รครม	รค <u>ช</u>	-คชล	-คชล	-คชล	คร <u>ค</u>
ประโยคที่ ๔	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
	-ครม	รคชม	รครม	รค <u>ช</u>	-คชล	-คชล	-คชล	คร <u>ค</u>

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑ ลูกตกเสียง ซอล

วรรคที่ ๒ จากวรรคที่ ๑ ลูกตกเสียง ซอล เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง เร

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓ จากวรรคที่ ๒ ลูกตกเสียง เร เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ซอล

วรรคที่ ๔ จากวรรคที่ ๓ ลูกตกเสียง ซอล เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง เร

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕ จากวรรคที่ ๔ ลูกตกเสียง เร เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ลา

วรรคที่ ๖ จากวรรคที่ ๕ ลูกตกเสียง ลา เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง โค

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗ จากวรรคที่ ๖ ลูกตกเสียง โค เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง ลา

วรรคที่ ๘ จากวรรคที่ ๗ ลูกตกเสียง ลา เคลื่อนที่ไปยังลูกตกเสียง โค

จากการวิเคราะห์การเคลื่อนที่ของลูกตก เพลงลาวเสียงเทียน (สองชั้น) ซึ่งประกอบด้วย
ท่อน ๑ ทางพื้น ท่อน ๑ ทางเปลี่ยน และท่อน ๒ ทางพื้น ท่อน ๒ ทางเปลี่ยน โดยจะแยกสรุปเป็น
แต่ละท่อนเพลงคือ

สรุปวิเคราะห์การเคลื่อนที่ของลูกตกเพลงลาวเสียงเทียน (สองชั้น) ท่อนที่ ๑ พบการเคลื่อนที่ของลูกตกได้ดังนี้

ประโยคที่ ๑	ทางพื้น	ลูกตกเสียง ซอล
	ทางเปลี่ยน	ลูกตกเสียง ซอล
ประโยคที่ ๒	ทางพื้น	ลูกตกเสียง ซอล
	ทางเปลี่ยน	ลูกตกเสียง ซอล
ประโยคที่ ๓	ทางพื้น	ลูกตกเสียง โด
	ทางเปลี่ยน	ลูกตกเสียง โด
ประโยคที่ ๔	ทางพื้น	ลูกตกเสียง โด
	ทางเปลี่ยน	ลูกตกเสียง โด

สรุปเปรียบเทียบลูกตกที่ใช้ในเพลงลาวเสียงเทียนท่อน ๑ ทั้งทางพื้นและทางเปลี่ยนใช้ลูกตกเสียงเดียวกัน คือ

ประโยคที่ ๑	เสียง ซอล
ประโยคที่ ๒	เสียง ซอล
ประโยคที่ ๓	เสียง โด
ประโยคที่ ๔	เสียง โด

สรุปการวิเคราะห์การเคลื่อนที่ของลูกตกเพลงลาวเสียงเทียน ท่อนที่ ๒ จะพบการเคลื่อนที่ของลูกตกได้ดังนี้

ประโยคที่ ๑	ทางพื้น	ลูกตกเสียง เร
	ทางเปลี่ยน	ลูกตกเสียง เร
ประโยคที่ ๒	ทางพื้น	ลูกตกเสียง เร
	ทางเปลี่ยน	ลูกตกเสียง เร
ประโยคที่ ๓	ทางพื้น	ลูกตกเสียง โด
	ทางเปลี่ยน	ลูกตกเสียง โด
ประโยคที่ ๔	ทางพื้น	ลูกตกเสียง โด
	ทางเปลี่ยน	ลูกตกเสียง โด

สรุปเปรียบเทียบการเคลื่อนที่ของลูกตก เพลงลาวเสียงเทียน ท่อน ๒ ทางพื้นและทางเปลี่ยนใช้ลูกตกตรงกันคือ

ประโยคที่ ๑	ลูกตกเสียง เร
ประโยคที่ ๒	ลูกตกเสียง เร
ประโยคที่ ๓	ลูกตกเสียง โด
ประโยคที่ ๔	ลูกตกเสียง โด

๒.๔ จำนวนกลอน และสำเนียง ในการวิเคราะห์จำนวนกลอนและสำเนียงเพลงลาวเสียงเทียน (สองชั้น) จะวิเคราะห์ทั้งหมด ๒ ท่อน คือ ท่อน ๑ ทางพื้น ท่อน ๒ ทางพื้น ท่อน ๑ ทางเปลี่ยน และท่อน ๒ ทางเปลี่ยน

๒.๔.๑ วิเคราะห์จำนวนและสำเนียงเพลงลาวเสียงเทียน (สองชั้น) ท่อน ๑ ทางพื้น
เพลงลาวเสียงเทียน (สองชั้น)

ท่อน ๑ ทางพื้น

	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	---	---	-ลลล	-ค ^๕	---ฟ	-ม--	ครมช	-ล ^๕ ช
	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๒	---	---	คลลล	ชลค ^๕	---ฟ	-ม--	ครมช	-ล ^๕ ช
	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
ประโยคที่ ๓	ชลชม	ชรมช	--คร	มรค ^๕	--คล	ชมชล	-ครม	-ร ^๕ ค
	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	-ม-ร	-ค-ม	--คร	มรค ^๕	--คล	ชมชล	ชครม	-ร ^๕ ค

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑-๒ จำนวนและสำเนียงที่ใช้เป็นจำนวนทางกรอ สำเนียงลาวโดยเรียงจากเสียงลา สูง แล้วผ่านโน้ตจรัสเสียง ฟา ซึ่งทำให้ทำนองแปลกออกไป แล้วจบขตกปลายวรรคเสียง ซอล เช่นเดิม โดยใช้ทางเก็บผสมเล็กน้อย

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓-๔ จำนวนกลอนและสำเนียง ใช้เป็นจำนวนทางกรอ สำเนียงลาวเช่นเดิม โดยใช้ทำนองเดียวกับประโยคที่ ๑ ลงสู่ขตกปลายประโยคเสียง ซอล ซึ่งเป็นเสียงที่ ๕ ของบันไดเสียง โด

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕ ใช้จำนวนกลอนทางเก็บ โดยไล่ระดับเสียงจากสูง | วลชม | ชรมช | แล้วลดระดับลงต่ำ | --คร | มรค^๕ | สู่ขตกเสียง ลา เป็นเสียงที่ ๖ ของบันไดเสียง

วรรคที่ ๖ ใช้จำนวนทางเก็บผสมทางกรอ สำเนียงลาวคือ | -รค | ชมชล | แล้วได้ระดับเสียงขึ้นสูงจบขตกเสียง โด | -ครม | -ร-ค |

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๑ ใช้สำนวนทางกรอผสมทางเก็บ สำเนียงลาวคือ | -ม-ร | -ค-ม | --คร | มรคค | โดยใช้เสียง มี สูง เร ต่ำ โด ต่ำ และกลับเสียง มี สูงเหมือนเดิม แล้วต่อด้วยทางเก็บ | --คร | มรคค | จากสูงลงถูกตกเสียง ลา ต่ำ ซึ่งเป็นเสียงที่ ๖ ของบันไดเสียง

วรรคที่ ๒ ใช้สำนวนทางเก็บผสมทางกรอ สำเนียงลาวคือ | --คค | ชมชค | แล้วได้ระดับสูงจบเสียงลงตกเสียง โด คือ | ชक्रम | -ร-ค | ซึ่งเป็นลูกตกเสียงที่ ๑ ของบันไดเสียง โด

สรุป สำนวนกลอนที่ใช้ในเพลงลาวเสียงเทียน ท่อน ๑ ทางพื้น ใช้ทางกรอผสมทางเก็บ สำเนียงลาว แต่ในประโยคที่ ๑-๒ มีเสียง ฟา แทรกเพื่อให้ทำนองมีความแปลกออกไป

๒.๔.๒ วิเคราะห์สำนวนและสำเนียงเพลงลาวเสียงเทียน (สองชั้น) ท่อน ๒ ทางพื้น

ท่อน ๒ ทางพื้น

	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	ชลชม	ชมช	---	--○	ชลชม	รค-ร	---	--○
	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
ประโยคที่ ๒	ชลชม	ชมช	---	--○	ชลชม	รค-ร	---	--○
	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
ประโยคที่ ๓	-ม-ร	-ค-ม	--คร	มรคค	--คค	ชมชค	ชक्रम	-ร-ค
	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
ประโยคที่ ๔	-ม-ร	-ค-ม	--คร	มรคค	--คค	ชมชค	ชक्रम	-ร-ค

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑ เป็นสำนวนทางเก็บ สำเนียงลาว โดยใช้ลูกล้อยันคือ | ชลชม | ชมช | ลูกตกเสียง ซอล

วรรคที่ ๒ เป็นสำนวนทางเก็บ สำเนียงลาว โดยใช้ลูกล้อยันคือ | ชลชม | รค-ร | ลูกตกเสียง เร

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓ เป็นสำนวนเดียวกับวรรคที่ ๑ ลูกตกเสียง ซอล

วรรคที่ ๔ เป็นสำนวนเดียวกับวรรคที่ ๒ ลูกตกเสียง เร

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕ เป็นสำนวนทางกรอ โดยเริ่มจากเสียง มี สูงเคลื่อนที่สูงต่ำ, ต่ำสูง สลับกันคือ
|-ม-ร|-ค-ม| แล้วต่อด้วย |--คร|มรค| โดยลงลูกตกเสียง ลา

วรรคที่ ๖ เป็นสำนวนทางเก็บผสมทางกรอ สำเนียงลาว โดยเริ่มจากเสียง โค แล้ว
เคลื่อนที่ลงต่ำ ขึ้นสูง จบลูกตกเสียง โค ซึ่งเป็นเสียงที่ ๑ ของบันไดเสียง โค

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗ เป็นสำนวนเดียวกับวรรคที่ ๕ โดยจบลูกตกเสียง ลา

วรรคที่ ๘ เป็นสำนวนเดียวกับวรรคที่ ๖ โดยจบลูกตกปลายวรรคเสียง โค ซึ่งเป็นเสียง
ที่ ๑ ของบันไดเสียง โค

สรุป สำนวนและสำเนียงในเพลงลาวเสียงเทียนทางพื้น ท่อน ๒ ใช้สำนวนลูกล้อ โดยใช้
ลูกตกวรรคที่ ๑ เสียง ซอล และลูกตกวรรคที่ ๒ เสียง เร คือ |ซลชม|ชรมช| และ |ซลชม
|รค-ร| ส่วนประโยคที่ ๓-๔ ใช้ทางกรอผสมทางเก็บเพื่อสรุปเพลงลูกตกเสียง โค

๒.๔.๓ วิเคราะห์สำนวนและสำเนียง เพลงลาวเสียงเทียน (สองชั้น) ท่อน ๑ ทางเปลี่ยน

ท่อน ๑ ทางเปลี่ยน

ประโยคที่ ๑	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
	---ล	ครมล	ครम्म	ซลม ^๒	---ม	ซลคม	ชมรม	ซลม ^๒
ประโยคที่ ๒	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
	---ล	ครมล	ครम्म	ซลม ^๒	---ม	ซลคม	ชมรม	ซลม ^๒
ประโยคที่ ๓	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
	---ม	ซลมช	--คร	มรค ^๑	-คชล	-คชล	-คชล	คร-ค ^๑
ประโยคที่ ๔	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
	ชครม	รคชม	รครม	รค ^๑	-คชล	-คชล	-คชล	คร-ค ^๑

ประโยคที่ ๑

วรรคที่ ๑ ใช้สำนวนกลอนลักษณะกลอนย้อนคะเข็บคือ ไล่เสียงขึ้นแล้วย้อนต่ำ ขึ้นไปหา
ลูกตกด้านบน คือ |---ล|ครมล|ครम्म|ซลมช| โดยเฉพาะห้องที่ ๑ ใช้เสียง มี สูง และ มี ต่ำ
ทำให้เพลงมีสำนวนน่าฟัง

วรรคที่ ๒ ใช้สำนวนกลอนลักษณะเดียวกับวรรคที่ ๑ แต่ใช้เสียง มี เป็นตัวเริ่ม โดยเริ่มห่าง
จากเสียง ลา ต่ำลงมา ๔ เสียง แต่ก็จบลูกตกเสียง ซอล เช่นกันคือ |---ม|ซลคม|ชมรม|ซลมช|

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓ ใช้จำนวนกลอนเดียวกันกับวรรคที่ ๑ โดยใช้ลูกตกเสียง ซอล

วรรคที่ ๔ ใช้จำนวนกลอนเดียวกันกับวรรคที่ ๒ โดยใช้ลูกตกเสียง ซอล

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕ ใช้จำนวนกลอนทางเก็บผสมทางกรอ โดยเริ่มจากเสียงต่ำ คือ มี แล้วขึ้นไปเสียง ซอล แล้วลงลูกตกเสียง ลา ต่ำ |---ม|ชลมช|--คร|มรดล|

วรรคที่ ๖ ใช้จำนวนลูกซุ่มเสียง ลา แล้วขึ้นไปจบเสียง โด คือ |-ควล|-คชล|-คชล|
|คร-ค| ซึ่งเป็นเสียงที่ ๑ ของบันไดเสียง โด

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗ ใช้จำนวนกลอนสำเนียงลาวทางเก็บ โดยเรียงเสียงขึ้นลงคือ |ชक्रम|รคชม|
|รक्रम|รคชล| ไปจบลูกตกเสียง ลา

วรรคที่ ๘ ใช้จำนวนลูกซุ่มเสียง ลา แล้วจบลูกตกเสียง โด ซึ่งเป็นเสียงที่ ๑ ของบันไดเสียง โด เช่นเดียวกับวรรคที่ ๖

สรุป จำนวนกลอนและสำเนียงเพลงลาวเสียงเทียน (สองชั้น) ท่อน ๑ ทางเปลี่ยน ใช้จำนวนทางเก็บผสมทางกรอ โดยมีลักษณะสำนวนที่เด่น คือลักษณะสำนวนกลอนย้อนตะเข็บคือเรียงเสียงต่ำไปสูง

๑. |---ล|क्रमล|क्रमม|ชลมช|
|---ม|ชลคม|ชมรม|ชลมช|

๒. ลักษณะลูกซุ่ม สำเนียงลาวคือ
|ชक्रम|รคชม|รक्रम|รคชล|-คชล|-คชล|-คชล|คร-ค|

๒.๔.๔ วิเคราะห์สำนวนและสำเนียงเพลงลาวเสียงเทียน (สองชั้น) ท่อน ๒ ทางเปลี่ยน
ท่อน ๒ ทางเปลี่ยน

ประโยคที่ ๑	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
	มक्रम	รคลช	คชลค	ลชม(๗)	ลคลช	มชลม	ชรมช	-ค(๖)
ประโยคที่ ๒	วรรคที่ ๓				วรรคที่ ๔			
	มक्रम	รคลช	คชลค	ลชม(๗)	ลคลช	มชลม	ชรมช	-ค(๖)
ประโยคที่ ๓	วรรคที่ ๕				วรรคที่ ๖			
	-क्रम	รคชม	รक्रम	รคช(๖)	-คชล	-คชล	-คชล	คร-ค
ประโยคที่ ๔	วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
	-क्रम	รคชม	รक्रम	รคช(๖)	-คชล	-คชล	-คชล	คร-ค

ประโยคที่ ๑ ใช้สำนวนทางเก็บแบบลูกขัดกันคือ

วรรคที่ ๑ ใช้สำนวนทางเก็บสำเนียงลาว ลูกตกเสียง ซอล คือ |มครม|รคช|คชค|
|ลชมช|

วรรคที่ ๒ ใช้สำนวนทางเก็บสำเนียงลาว โดยรับกับสำนวนวรรคที่ ๑ แต่ใช้ลูกตกต่างกัน
เสียง เร คือ |คคช|มชลม|ชมช|-ค-ร|

ประโยคที่ ๒

วรรคที่ ๓ ใช้สำนวนเดียวกับวรรคที่ ๑ ใช้ลูกตกเสียง ซอล

วรรคที่ ๔ ใช้สำนวนเดียวกับวรรคที่ ๒ ใช้ลูกตกเสียง เร

ประโยคที่ ๓

วรรคที่ ๕ ใช้สำนวนทางเก็บสำเนียงลาว โดยเรียงเสียงสูงต่ำสลับกันคือ |-ครม|รคชม|
|รครม|รคช| จบลูกตกที่เสียง ลา

วรรคที่ ๖ ใช้สำนวนลูกซุ่มสำเนียงลาวเสียง ลา แล้วจบลูกตกเสียง โค ซึ่งเป็นเสียงที่ ๑
ของบันไดเสียง โค

ประโยคที่ ๔

วรรคที่ ๗ ใช้สำนวนเดียวกับวรรคที่ ๕ โดยใช้ลูกตกเสียง ลา

วรรคที่ ๘ ใช้สำนวนเดียวกับวรรคที่ ๖ โดยใช้ลูกซุ่มลูกตกเสียง โค

สรุปสำนวนและสำเนียงเพลงลาวเสียงเทียน (สองชั้น) ท่อน ๒ ใช้ลักษณะทางเก็บ
สำเนียงลาว มีลักษณะเด่นคือ

๑. ลักษณะลูกขัด แทนลูกลื้อทางพื้น

|มครม|รคช|คชค|ลชมช|คคช|มชลม|ชมช|-ค-ร|
(เครื่องนำ) (เครื่องตาม) (เครื่องนำ) (เครื่องตาม)

๒. ลักษณะลูกซุ่ม สำเนียงลาว

|-ครม|รคชม|รครม|รคช| -คช| -คช| -คช|คร-ค|

สรุป สำนวนและสำเนียง เพลงลาวเสียงเทียน (สองชั้น)

ท่อน ๑ ทางพื้นใช้ทางกรอผสมทางเก็บ สำเนียงลาวมีเสียงโน้ตจรเสียง ฟา สอดแทรก ใน
ประโยคที่ ๑-๒

ทางเปลี่ยน ใช้สำนวนทางเก็บผสมทางกรอ มีสำนวนเด่นคือ

๑. ส่วนนกลอนย้อนตะเข็บคือ ไต่เสียงต่ำไปสูงย้อนต่ำไปจบลูกตกเสียงสูงคือ

| ---ล | ครมล | ครมม | ชลมช |
| ---ม | ชลคม | ชมรม | ชลมช |

๒. ลักษณะสำนวน ลูกซุ่มลาว

| ชक्रम | รคชม | รक्रम | รคชล | -ควล | -คชล | -คชล | คร-ค |

ท่อน ๒ ทางพื้น ใช้สำนวนลูกล้อ โดยใช้ลูกตกต่างกันในแต่ละวรรค คือเสียง ซอล และ เร

| ชลชม | ชรมช | --- | --- | ชลชม | รค-ร | --- | --- |

ทางเปลี่ยนที่ ๑ ใช้สำนวนทางเก็บสำเนียงลาว โดยมีลักษณะสำนวนเด่นคือ

๑. ลักษณะลูกขัดแทนลูกล้อทางพื้น

| มक्रम | รคชช | คชคค | ลชมช | ลคคช | มชลม | ชรมช | -ค-ร |

(เครื่องนำ) (เครื่องตาม) (เครื่องนำ) (เครื่องตาม)

๒. ลักษณะลูกซุ่ม สำเนียงลาว

| -क्रम | รคชม | รक्रम | รคชล | -คชล | -คชล | -คชล | คร-ค |

๒.๕ การขึ้นต้น และการจบเพลง ในการวิเคราะห์การขึ้นต้นและจบเพลง ลาวเสียงเทียน
จะวิเคราะห์ทั้งหมดคือ ทางพื้น ท่อน ๑ ทางพื้น ท่อน ๒ ทางเปลี่ยนท่อน ๑ และทางเปลี่ยนท่อน ๒

๒.๕.๑ วิเคราะห์การขึ้นต้นและจบเพลง ลาวเสียงเทียน (สองชั้น) ทางพื้นท่อน ๑

เพลงลาวเสียงเทียน (สองชั้น)

ท่อน ๑ ทางพื้น

วรรคขึ้นต้นเพลง							
วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
---ฟ	ม--	क्रमช	-ลชช	---ฟ	ม--	क्रमช	-ลชช

การขึ้นต้นเพลงลาวเสียงเทียน (สองชั้น) ท่อน ๑ ทางพื้น จะใช้ลูกตกห้องที่ ๒ เสียง โด และห้องที่ ๔ เสียง ซอล ซึ่งเป็นการใช้ลูกตกที่ต่างกัน จึงเป็นการขึ้นต้นเพลงแบบการใช้ทำนอง โดยใช้สำนวนทางกรอขึ้นต้นเพลง

วรรคจบเพลง				วรรคที่ ๘			
วรรคที่ ๗				วรรคที่ ๘			
ม-ร	ค-ม	--คร	มรคค	คค	ชมชค	ชक्रम	คค

การจบเพลงลาวเสียงเทียน (สองชั้น) ท่อน ๑ ทางพื้น จะจบเพลงในลูกตกปลายวรรคเสียง โด ซึ่งเป็นเสียงที่ ๑ ของบันไดเสียง โด จึงเป็นการจบแบบสมบูรณ์โดยใช้จำนวนทางเก็บผสมทางกรอโรยเสียงลง

๒.๕.๒ วิเคราะห์การขึ้นต้น และจบเพลง ลาวเสียงเทียน (สองชั้น) ทางพื้น ท่อน ๒ ทางพื้น ท่อน ๒

วรรคขึ้นต้นเพลง							
วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	ชลชม	ชม(ช)	---	---	ชลชม	รด-ร	---

การขึ้นต้นเพลงลาวเสียงเทียน (สองชั้น) ท่อน ๒ ทางพื้น จะใช้ลูกตกห้องที่ ๒ เสียง ซอล และห้องที่ ๔ เสียง ซอล ซึ่งเป็นการใช้ลูกตกที่เหมือนกัน จึงเป็นการขึ้นต้นเพลงแบบการใช้ลูกเท่า โดยใช้จำนวนลูกด้อ

วรรคขึ้นต้นเพลง							
วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๔	-ม-ร	-ค-ม	--คร	มรดล	-คล	ชมชล	ชดรม

การจบเพลงลาวเสียงเทียน (สองชั้น) ท่อน ๒ ทางพื้น จะจบเพลงในลูกตกปลายวรรคเสียง โด ซึ่งเป็นเสียงที่ ๑ ของบันไดเสียง โด จึงเป็นการจบแบบสมบูรณ์ โดยใช้จำนวนทางเก็บผสมทางกรอโรยเสียงลง

๒.๕.๓ วิเคราะห์การขึ้นต้นเพลงและจบเพลงลาวเสียงเทียน (สองชั้น) ท่อน ๑ ทางเปลี่ยน
ท่อน ๑ ทางเปลี่ยน

วรรคขึ้นต้นเพลง							
วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
ประโยคที่ ๑	ด	คร(อ)	ครม	ชล(ช)	--ม	ชลค	ชมร

การขึ้นต้นเพลงลาวเสียงเทียน (สองชั้น) ท่อน ๑ ทางเปลี่ยนจะใช้ลูกตกห้องที่ ๒ เสียง ลา และห้องที่ ๔ เสียง ซอล ซึ่งเป็นการใช้ลูกตกที่ต่างกัน จึงเป็นการขึ้นต้นเพลงแบบการใช้ทำนอง โดยใช้จำนวนทางเก็บ

ประโยคที่ ๔	วรรคจบเพลง							
	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
	ชดรม	รดชม	รดรม	รดชล	-คชล	-คชล	-คชล	คร(ค)

การจบเพลงลาวเสียงเทียน (สองชั้น) ท่อน ๑ ทางเปลี่ยนจะจบเพลงในลูกตกปลายวรรคเสียง โด ซึ่งเป็นเสียงที่ ๑ ของบันไดเสียง โด จึงเป็นการจบแบบสมบูรณ์ โดยใช้จำนวนทางเก็บสำเนียงลาว ทำนองลูกซุ่มคือ | -คชล | -ควล | -คชล | คร-ค |

๒.๕.๔ วิเคราะห์การขึ้นต้นเพลง และจบเพลงลาวเสียงเทียน (สองชั้น) ท่อน ๒ ทางเปลี่ยน

ท่อน ๒ ทางเปลี่ยน

ประโยคที่ ๑	วรรคขึ้นต้นเพลง							
	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
	มดรม	รดล(ช)	คชลค	ลชม(ช)	ลคลช	มชลม	ชรมช	-ค(ร)

การขึ้นต้นเพลงลาวเสียงเทียน (สองชั้น) ท่อน ๒ ทางเปลี่ยนจะใช้ลูกตกห้องที่ ๒ เสียงซอล และห้องที่ ๔ เสียงซอล ซึ่งเป็นการใช้ลูกตกที่เหมือนกัน จึงเป็นการขึ้นต้นเพลงแบบการใช้ลูกเท่า โดยใช้จำนวนทางเก็บ

ประโยคที่ ๔	วรรคจบเพลง							
	วรรคที่ ๑				วรรคที่ ๒			
	-ดรม	รดชม	รดรม	รดชล	-คชล	-คชล	-คชล	คร(ค)

การจบเพลงลาวเสียงเทียน (สองชั้น) ท่อน ๒ ทางเปลี่ยน จะจบเพลงในลูกตกปลายวรรคเสียง โด ซึ่งเป็นเสียงที่ ๑ ของบันไดเสียง โด จึงเป็นการจบแบบสมบูรณ์ โดยใช้จำนวนทางเก็บสำเนียงลาวทำนองลูกซุ่ม คือ | -คชล | -คชล | -คชล | คร-ค |

สรุปเปรียบเทียบการขึ้นต้นเพลงและการจบเพลงลาวเสียงเทียน (สองชั้น) ท่อน ๑ ทางพื้น, ท่อน ๒ ทางพื้น, ท่อน ๑ ทางเปลี่ยน และท่อน ๒ ทางเปลี่ยน

การขึ้นต้น

ท่อน ๑ ทางพื้น ใช้การขึ้นต้นด้วยทำนองลูกตกเสียง โด กับ ซอล แต่ใช้จำนวนทางกรอ

ท่อน ๒ ทางพื้น ใช้การขึ้นต้นด้วยลูกเท่าลูกตกเสียง ซอล กับ ซอล และใช้จำนวนลูกล่อ

ท่อน ๑ ทางเปลี่ยน ใช้การขึ้นต้นด้วยทำนอง ลูกตกเสียง ลา กับ ซอล และใช้สำนวนทางเก็บ

ท่อน ๒ ทางเปลี่ยน ใช้การขึ้นต้นด้วยลูกต่ำ ลูกตกเสียง ซอล กับ ซอล และใช้สำนวนลูกลื้อ

การจบเพลง

ท่อน ๑ ทางพื้น การจบเพลงใช้ลูกตกเสียง โค เป็นการจบแบบสมบูรณ์ โดยใช้สำนวนทางเก็บผสมทางกรอแล้วโรยเสียง

ท่อน ๒ ทางพื้น การจบเพลงใช้ลูกตกเสียง โค เป็นการจบแบบสมบูรณ์ โดยใช้สำนวนทางเก็บโรยเสียงลง

ท่อน ๑ ทางเปลี่ยน การจบเพลงใช้ลูกตกเสียง โค เป็นการจบแบบสมบูรณ์ โดยใช้สำนวนลูกซุ่มสำเนียงลาว

ท่อน ๒ ทางเปลี่ยน การจบเพลงใช้ลูกตกเสียง โค เป็นการจบแบบสมบูรณ์ โดยใช้สำนวนลูกซุ่มสำเนียงลาว

บทที่ ๕

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

๑. เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของทำนองทางเปลี่ยนของหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง)

๒. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ และเปรียบเทียบองค์ประกอบทางดนตรีของทำนองทางพื้น และทำนองทางเปลี่ยนของหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ที่เปลี่ยนแปลงไปจากทำนองทางพื้น

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ มีขั้นตอนในการดำเนินการดังต่อไปนี้

๑. รวบรวมข้อมูล
๒. ศึกษาข้อมูล
๓. วิเคราะห์ข้อมูล
๔. สรุปและรายงานผล

สรุปผลการศึกษาและวิเคราะห์

จากการศึกษาวิจัยเรื่องการวิเคราะห์ทำนองทางเปลี่ยนของหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ซึ่งประกอบด้วย เพลงขอมกล่อมลูก (สองชั้น) เพลงทองย่อน (สองชั้น) เพลงนกจาก (สองชั้น) เพลงมอญรำดาบ (สองชั้น) เพลงสิงโลด (สองชั้น) เพลงสร้อยเพลง (สองชั้น) เพลงช้างประสานงา (สองชั้น) เพลงเขมรปากท่อ (สองชั้น) เพลงพม่าเห่ (สองชั้น) และเพลงลาวเสียงเหิน (สองชั้น) สรุปผลการศึกษาวิเคราะห์ได้ดังนี้

๑. ประวัติที่มาเพลงทำนองทางเปลี่ยน

เพลงทำนองทางเปลี่ยนส่วนใหญ่จะเป็นเพลงอัตราจังหวะสองชั้น เป็นเพลงของเก่าที่มีมาแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาและรัตนโกสินทร์ตอนต้น ซึ่งใช้ในการบรรเลงและขับร้องประกอบการแสดงโขน ละคร บางเพลงจะเป็นเพลงที่ใช้บรรเลงอยู่ในชุดเพลงดับ และเพลงเรื่อง ลักษณะของเพลงจะเป็นเพลงท่อนเดียวเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากการบรรเลงท่อนเดียวประกอบการแสดงโขน ละคร ที่มีการร้องรับหลายเที่ยว จึงเป็นเหตุให้เกิดความเบื่อหน่ายในการบรรเลง หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) จึงได้แต่งทำนองทางเปลี่ยนโดยได้เพิ่มลีลา และสำเนียงเพลงแต่ละทางไม่เหมือนกันทำให้เกิดความน่าสนใจ และทำให้ผู้ฟังมีความสนุกสนานไปด้วย

๒. วิเคราะห์องค์ประกอบทางดนตรีของทำนองของทางพื้น และทำนองทางเปลี่ยนแต่ละทาง พร้อมทั้งเปรียบเทียบองค์ประกอบต่างๆ ในเพลงเดียวกันว่าเปลี่ยนแปลงไปจากทางพื้นอย่างไร ตามองค์ประกอบดังนี้

๒.๑ รูปแบบของเพลง ท่อนเพลง วรรคเพลง และประโยคเพลง

รูปแบบของเพลงทั้งทางพื้น และทางเปลี่ยนจะเป็นลักษณะรูปแบบอย่างเดียวกันไม่มีการเปลี่ยนแปลง โดยส่วนใหญ่จะเป็นเพลงท่อนเดียว มีเพลงมอญรำดาบ และเพลงลาวเสียงเทียน มี ๒ ท่อน ความยาวของเพลงที่มีความยาว ๔ จังหวะ หน้าทับ คือ เพลงนกจาก เพลงมอญรำดาบ เพลงลิงโลด เพลงสร้อยเพลง เพลงช้างประสานงา เพลงเขมรปากท่อ และเพลงลาวเสียงเทียน เพลงที่มีความยาว ๕ จังหวะหน้าทับ คือ เพลงทองย่อน และเพลงที่มีความยาว ๖ จังหวะหน้าทับ คือ เพลงขอมกล่อมลูก และเพลงพม่าเห่

นอกจากนี้มีการแต่งทำนองทางเปลี่ยนเพิ่มเติม ตั้งแต่ ๑ ทาง ถึง ๕ ทาง ดังนี้

เพลงขอมกล่อมลูก	ทางพื้น	๑	ทาง	ทางเปลี่ยน	๒	ทาง
เพลงทองย่อน	ทางพื้น	๑	ทาง	ทางเปลี่ยน	๕	ทาง
เพลงนกจาก	ทางพื้น	๑	ทาง	ทางเปลี่ยน	๒	ทาง
เพลงมอญรำดาบ	ทางพื้น					
	ท่อน ๑	๑	ทาง	ทางเปลี่ยน	๒	ทาง
	ท่อน ๒	๑	ทาง	ทางเปลี่ยน	๒	ทาง
เพลงลิงโลด	ทางพื้น	๑	ทาง	ทางเปลี่ยน	๕	ทาง
เพลงสร้อยเพลง	ทางพื้น	๑	ทาง	ทางเปลี่ยน	๑	ทาง
เพลงเขมรปากท่อ	ทางพื้น	๑	ทาง	ทางเปลี่ยน	๑	ทาง
เพลงพม่าเห่	ทางพื้น	๑	ทาง	ทางเปลี่ยน	๒	ทาง
เพลงลาวเสียงเทียน	ทางพื้น					
	ท่อน ๑	๑	ทาง	ทางเปลี่ยน	๑	ทาง
	ท่อน ๒	๑	ทาง	ทางเปลี่ยน	๑	ทาง

๒.๒ บันไดเสียง

การใช้บันไดเสียงของเพลงทางพื้น และเพลงทางเปลี่ยน ส่วนใหญ่ใช้บันไดเสียง เช่นเดียวกับทางพื้นดังนี้

เพลงขอมกล่อมลูก	ทางพื้นบันไดเสียง	โค	ทางเปลี่ยนที่ ๑-๒	บันไดเสียง	โค
เพลงทองย่อน	ทางพื้นบันไดเสียง	ที	ทางเปลี่ยนที่ ๑-๕	บันไดเสียง	ที

เพลงนกจาก	ทางพื้นบันไดเสียง	โด	ทางเปลี่ยนที่ ๑-๒	บันไดเสียง	โด
เพลงมอญรำดาบ					
ท่อน ๑	ทางพื้นบันไดเสียง	ที	ทางเปลี่ยนที่ ๑-๒		ที
ท่อน ๒	ทางพื้นบันไดเสียง	ฟา	ทางเปลี่ยนที่ ๑-๒		ฟา
เพลงลิงโลด	ทางพื้นบันไดเสียง	โด	ทางเปลี่ยนที่ ๑-๕	บันไดเสียง	โด
เพลงสร้อยเพลง	ทางพื้นบันไดเสียง	ที ฟา โด	ทางเปลี่ยนที่ ๑-๓	บันไดเสียง	ที ฟา โด
เพลงช้างประสานงา	ทางพื้นบันไดเสียง	โด โด ฟา โด	ทางเปลี่ยนที่ ๑-๓	บันไดเสียง	โด โด ฟา โด
เพลงเขมรปากท่อ	ทางพื้นบันไดเสียง	ฟา	ทางเปลี่ยนที่ ๑-๓		ฟา
เพลงพม่าเห่	ทางพื้นบันไดเสียง	โด	ทางเปลี่ยนที่ ๑-๒	บันไดเสียง	โด
เพลงลาวเสียงเทียน					
ท่อน ๑	ทางพื้นบันไดเสียง	โด	ทางเปลี่ยนที่ ๑	บันไดเสียง	โด
ท่อน ๒	ทางพื้นบันไดเสียง	โด	ทางเปลี่ยนที่ ๑	บันไดเสียง	โด

๒.๓ การเคลื่อนที่ของลูกตก

การเคลื่อนที่ของลูกตก ทำนองทางพื้น และทำนองทางเปลี่ยนพบความเหมือนกันและความต่างกันดังนี้

๒.๓.๑ เพลงขอมกล่อมลูก (สองชั้น) การเคลื่อนที่ของลูกตกทางเปลี่ยนที่ ๑ - ๒ ใช้ลูกตกทุกประโยคเช่นเดียวกับทางพื้นคือ

ประโยคที่ ๑	ลูกตกเสียง	มี
ประโยคที่ ๒	ลูกตกเสียง	ซอล
ประโยคที่ ๓	ลูกตกเสียง	โด
ประโยคที่ ๔	ลูกตกเสียง	ลา
ประโยคที่ ๕	ลูกตกเสียง	ซอล
ประโยคที่ ๖	ลูกตกเสียง	โด

๒.๓.๒ เพลงทองย่อน (สองชั้น) การเคลื่อนที่ของลูกตกทางเปลี่ยนที่ ๑ - ๕ ใช้ลูกตกทุกประโยคเช่นเดียวกับทางพื้นคือ

ประโยคที่ ๑	ลูกตกเสียง	เร
ประโยคที่ ๒	ลูกตกเสียง	เร

ประโยคที่ ๓	ลูกตกเสียง	ซอล
ประโยคที่ ๔	ลูกตกเสียง	ซอล
ประโยคที่ ๕	ลูกตกเสียง	ที

๒.๓.๒ เพลงนกจาก (สองชั้น) การเคลื่อนที่ของลูกตกทางเปลี่ยนที่ ๑ - ๒ ใช้ลูกตกทุกประโยคเช่นเดียวกับทางพื้นคือ

ประโยคที่ ๑	ลูกตกเสียง	ลา
ประโยคที่ ๒	ลูกตกเสียง	ลา
ประโยคที่ ๓	ลูกตกเสียง	ซอล
ประโยคที่ ๔	ลูกตกเสียง	โด

๒.๓.๔ เพลงมอญรำดาบ (สองชั้น) การเคลื่อนที่ของลูกตกทางพื้นและทางเปลี่ยนที่ ๑ - ๒ พบความแตกต่างกัน คือ

ท่อนที่ ๑		ทางพื้น	ทางเปลี่ยนที่ ๑	ทางเปลี่ยนที่ ๒
ประโยคที่ ๑	ลูกตกเสียง	ที	ที	เร
ประโยคที่ ๒	ลูกตกเสียง	เร	เร	เร
ประโยคที่ ๓	ลูกตกเสียง	ที	ที	ที
ประโยคที่ ๔	ลูกตกเสียง	ซอล	ซอล	ซอล

สรุปในท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๑ ของทางเปลี่ยนที่ ๒ ใช้ลูกตกเสียง เร ต่างจากทางพื้น ซึ่งใช้ลูกตกเสียง ที ส่วนประโยคที่ ๒ - ๔ ใช้ลูกตกเสียงเดียวกันกับทางพื้น

ท่อนที่ ๒		ทางพื้น	ทางเปลี่ยนที่ ๑	ทางเปลี่ยนที่ ๒
ประโยคที่ ๑	ลูกตกเสียง	ซอล	โด	ซอล
ประโยคที่ ๒	ลูกตกเสียง	เร	เร	เร
ประโยคที่ ๓	ลูกตกเสียง	ที	ที	ฟา
ประโยคที่ ๔	ลูกตกเสียง	ซอล	ซอล	ซอล

สรุปท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๑ ของทางเปลี่ยนที่ ๑ ใช้ลูกตกเสียงโด ต่างจากทางพื้น ซึ่งใช้ลูกตกเสียง ซอล ส่วนประโยคที่ ๓ ทางเปลี่ยนที่ ๒ ใช้ลูกตกเสียง ฟา ซึ่งแตกต่างจากทางพื้น คือ เสียง ที ส่วนประโยคอื่นๆ ใช้ลูกตกเสียง ฟา ซึ่งแตกต่างจากทางพื้น คือ เสียง ที ส่วนประโยคอื่นๆ ใช้ลูกตกเสียงเดียวกันกับทางพื้น

๒.๓.๕ เพลงถึงโลก (สองชั้น) การเคลื่อนที่ของลูกตก ทางพื้น และทางเปลี่ยนที่ ๑ - ๕ ส่วนใหญ่ ใช้ลูกตกเสียงเดียวกับทางพื้น มีทางเปลี่ยนที่ ๔ ประโยคที่ ๒ ใช้ลูกตกเสียง ลา แทน ซึ่งทางพื้น ใช้ลูกตกเสียง มี คือ

ประโยคเพลง		ทางพื้น	ทางเปลี่ยนที่ ๑ - ๕
ประโยคที่ ๑	ลูกตกเสียง	เร	เร
ประโยคที่ ๒	ลูกตกเสียง	มี	มี (ทางเปลี่ยนที่ ๔ ใช้เสียงลา)
ประโยคที่ ๓	ลูกตกเสียง	เร	เร
ประโยคที่ ๔	ลูกตกเสียง	เร	เร

๒.๓.๖ เพลงสร้อยเพลง (สองชั้น) การเคลื่อนที่ของลูกตก ทางพื้น และทางเปลี่ยนที่ ๑ - ๓ ใช้ลูกตกในแต่ละประโยคเพลงเสียงเดียวกันคือ

ประโยคที่ ๑	ลูกตกเสียง	เร
ประโยคที่ ๒	ลูกตกเสียง	โค
ประโยคที่ ๓	ลูกตกเสียง	เร
ประโยคที่ ๔	ลูกตกเสียง	โค

๒.๓.๗ เพลงช้างประสานงา (สองชั้น) การเคลื่อนที่ของลูกตกทางพื้นและทางเปลี่ยนที่ ๑ - ๓ ใช้ลูกตกในแต่ละประโยคเพลงเสียงเดียวกัน คือ

ประโยคที่ ๑	ลูกตกเสียง	ลา
ประโยคที่ ๒	ลูกตกเสียง	เร
ประโยคที่ ๓	ลูกตกเสียง	ฟา
ประโยคที่ ๔	ลูกตกเสียง	เร

๒.๓.๘ เพลงเขมรปากท่อ (สองชั้น) การเคลื่อนที่ของลูกตกทางพื้นและทางเปลี่ยนที่ ๑ - ๓ มีประโยคที่ ๑ ของทางเปลี่ยนที่ ๓ ใช้ลูกตกเสียง ซอล ต่างจากทางพื้น คือเสียง ลา ส่วนประโยคที่ ๒ - ๔ ของทุกทางใช้ลูกตกเสียงเดียวกันกับทางพื้นทุกประโยค คือ

ประโยคที่ ๑	ลูกตกเสียง	ลา (ทางเปลี่ยนที่ ๓ ใช้เสียงซอล)
ประโยคที่ ๒	ลูกตกเสียง	เร
ประโยคที่ ๓	ลูกตกเสียง	เร
ประโยคที่ ๔	ลูกตกเสียง	ลา

๒.๓.๘ เพลงพม่าเห่ (สองชั้น) การเคลื่อนที่ของลูกตกทางพื้น และทางเปลี่ยนที่ ๑ - ๒
ใช้ลูกตกทุกประ โยคเสียงเดียวกัน คือ

ประ โยคที่ ๑	ลูกตกเสียง	ลา
ประ โยคที่ ๒	ลูกตกเสียง	โด
ประ โยคที่ ๓	ลูกตกเสียง	ลา
ประ โยคที่ ๔	ลูกตกเสียง	มี
ประ โยคที่ ๕	ลูกตกเสียง	ลา
ประ โยคที่ ๖	ลูกตกเสียง	โด

๒.๓.๑๐ เพลงลาวเสียงเทียน (สองชั้น) การเคลื่อนที่ของลูกตก ทางพื้น และทาง
เปลี่ยนที่ ๑ ใช้ลูกตกในแต่ละประ โยคเสียงเดียวกันคือ

ท่อนที่ ๑

ประ โยคที่ ๑	ลูกตกเสียง	ซอล
ประ โยคที่ ๒	ลูกตกเสียง	ซอล
ประ โยคที่ ๓	ลูกตกเสียง	โด
ประ โยคที่ ๔	ลูกตกเสียง	โด

ท่อนที่ ๒

ประ โยคที่ ๑	ลูกตกเสียง	เร
ประ โยคที่ ๒	ลูกตกเสียง	เร
ประ โยคที่ ๓	ลูกตกเสียง	โด
ประ โยคที่ ๔	ลูกตกเสียง	โด

๒.๔ จำนวนและและสำเนียงเพลง พบความแตกต่างที่เปลี่ยนแปลงไปจากทางพื้น ดังนี้
ทางพื้น ใช้สำนวนและสำเนียงดังนี้

- สำนวนกลอนทางเก็บ สำเนียงไทย กลอนได้ลวด
- สำนวนทางกรอ สำเนียงไทย
- สำนวนทางเก็บ สำเนียงมอญ
- สำนวนทางเก็บผสมทางกรอ
- สำนวนทางกรอ สำเนียงลาว
- สำนวนลูกลื้อ

ทางเปลี่ยน ใช้สำนวนและสำเนียงแตกต่างจากทางพื้นดังนี้

- สำนวนทางเก็บแบบบังคับทางทุกเครื่องมือ
- สำเนียงฝรั่ง
- สำนวนทางทางกรอ สำเนียงมอญ
- สำเนียงญวน
- สำนวนกลอนทางเคี้ยวระนาดทุ้ม
- สำเนียงขวา
- สำนวนเลียนเสียงนกร้อง เลียนแบบเพลงเขมรไพรโยค
- สำนวนกลอนทางเก็บ สำเนียงมอญ
- สำนวนทางฆ้อง มอญ (บางวรรคจากเพลงประจำวัด)
- สำนวนลูกเหลื่อมแบบสำเนียงไทย
- สำนวนลักษณะลูกโยนเพลงทยอย
- สำนวนกลอนสับสำเนียงไทย
- สำนวนลักษณะการทวงจังหวะ
- สำนวนทางกรอ ลากเสียงยาวและเปลี่ยนเสียงครั้งละ ๑ ประโยคเพลง
- สำนวนทางกรอ สำเนียงลาว
- สำนวนกลอนย้อนตะเข็บ
- สำนวนลูกซุ่มสำเนียงลาว
- สำนวนลูกขัด

๒.๕ การขึ้นต้นเพลงและการจบเพลง

๒.๕.๑ การขึ้นต้นเพลง

ทางพื้น พบการขึ้นต้นเพลงลักษณะต่างๆ ดังนี้

ก. แบบใช้ทำนอง คือลูกตกห้องที่ ๒ และ ๔ ใช้เสียงต่างกันแต่ใช้สำนวนการบรรเลงต่างกัน

- แบบใช้ทำนอง สำนวนทางเก็บผสมทางกรอ
- แบบใช้ทำนอง สำนวนทางเก็บ สำเนียงไทย
- แบบใช้ทำนอง สำนวนทางกรอ สำเนียงไทย

ข. แบบใช้ลูกเท่า คือลูกตกห้องที่ ๒ และ ๔ ใช้เสียงเดียวกันแต่ใช้สำนวนการบรรเลง ต่างกัน

- แบบลูกเท่า สำนวนทางกรอ
- แบบลูกเท่า สำนวนลูกลื้อ

ทางเปลี่ยน พบการขึ้นต้น เพลงลักษณะต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปจากทางพื้น ดังนี้

ก. แบบใช้ทำนอง ใช้สำนวนที่แตกต่างไปจากทางพื้น คือ

- แบบใช้ทำนอง ทางเก็บบังคับทาง
- แบบใช้ทำนอง ทางกรอสำเนียงลาว
- แบบใช้ทำนอง ทางกรอสำเนียงมอญ

ข. แบบลูกเท่า ใช้สำนวนที่แตกต่างไปจากทางพื้น คือ

- แบบลูกเท่าทางเก็บกลอนได้ไม้
- แบบลูกเท่าทางเก็บกลอนสัมผัส
- แบบลูกเท่า ทางกรอ กลอนที่แตกต่างจากพื้น

๒.๕.๒ การจบเพลง

ทางพื้น พบการจบเพลง ลักษณะต่าง ดังนี้

ก. การจบเพลงแบบสมบูรณ์ เป็นการจบโดยจบลูกตกในวรรคสุดท้ายที่ ๑ ของบันไดเสียงที่ใช้ในประโยคสุดท้ายของเพลง โดยใช้สำนวนต่างกัน

- จบแบบสมบูรณ์ ไรเสียงซ้ำลง
- จบแบบสมบูรณ์ ใช้สำนวนทางกรอผสมทางเก็บ

ข. การจบเพลงแบบไม่สมบูรณ์ เป็นการจบลูกตกวรรคสุดท้ายที่ไม่ใช่เสียงที่ ๑ ของบันไดเสียงที่ใช้ในประโยคสุดท้ายของเพลง อาจใช้เสียงที่ ๒, ๓, ๔, ๕ โดยใช้สำนวนต่างๆ

- จบแบบไม่สมบูรณ์ ไรเสียงซ้ำลง
- จบแบบไม่สมบูรณ์ ใช้สำนวนทางกรอผสมทางเก็บ

ทางเปลี่ยน ในเพลงทางเปลี่ยนแต่ละทาง จะใช้การจบเพลงเช่นเดียวกับทางพื้นเป็นส่วนใหญ่ จึงไม่มีการเปลี่ยนแปลง แต่อย่างใด

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาการวิเคราะห์ทำนองทางเปลี่ยน ของหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ผู้วิจัย ต้องการนำประวัตติความเป็นมาของเพลงทำนองทางเปลี่ยนแต่ละทาง และองค์ประกอบทางดนตรีของทำนองทางเปลี่ยนที่เปลี่ยนแปลงไปจากทำนองทางพื้น ซึ่งจะมีลักษณะสำนวนและสำเนียงต่างๆ นำมาเผยแพร่ให้เกิดประโยชน์กับการศึกษา วิชาการดนตรีไทย และมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

๑. ควรนำเพลงที่เป็นทำนองทางเปลี่ยนมาใช้ในการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ ในหลักสูตรโปรแกรมวิชาดนตรีไทยต่างๆ ให้มากขึ้น จะเป็นการเผยแพร่และอนุรักษ์ต่อไป

๒. ควรมีการอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการเรื่องเพลงทำนองทางเปลี่ยนโดยนำเพลงทางเปลี่ยนของหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) เป็นแบบอย่างในการอบรมสัมมนาเพื่อพัฒนาไปสู่การแต่งเพลงต่อไป

๓. ในสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนวิชาดนตรีไทย ควรส่งเสริมให้มีการวิจัย และรวบรวมเพลงทำนองทางเปลี่ยนและแต่งเพลงเถา

๔. จัดให้มีการประกวดแต่งทำนองทางเปลี่ยนในการบรรเลงในรอบที่ชักกลับเพลงต่างๆ ซึ่งเป็นการพัฒนาเพลงทำนองเพลงทางเปลี่ยน อีกอย่างหนึ่ง

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กาญจนา อินทรสุนานนท์. (๒๕๓๘). “ดนตรีไทยกับพระมหากษัตริย์” ใน *ดนตรีไทยอุดมศึกษา ครั้งที่ ๒๗*. หน้า ๗๕. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จีน ศิลปบรรเลงและลิขิต จินดาวัฒน์. (๒๕๒๑). *ดนตรีไทยศึกษา*. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- จิระพล น้อยนิคย์. (๒๕๔๒). *วิเคราะห์เพลงเรื่องนางหงส์*. ปรินญาณิพนธ์ ศป.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ถ่ายเอกสาร.
- ณรงค์ชัย ปิฎกัรชต์. (ม.ป.ป.). *สารานุกรมเพลงไทย*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เรือนแก้วการพิมพ์.
- โคม สว่างอารมณ์. (๒๕๔๐). *การศึกษาชีวประวัติ และวิเคราะห์ผลงานการประพันธ์เพลงของจางวางทั่ว พาทยโกศล*. ปรินญาณิพนธ์ ศป.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ถ่ายเอกสาร.
- ถาวร ศรีผ่อง. (๒๕๓๐). *การวิเคราะห์และเปรียบเทียบการแปรทำนองของระนาดเอกในเพลง สาธุการ*. ดุริยนิพนธ์, ศป.บ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ถ่ายเอกสาร.
- (๒๕๔๐). *ศึกษาเพลงเรื่องเพลงยาว*. ปรินญาณิพนธ์ ศป.ม, กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ถ่ายเอกสาร.
- บุญช่วย โสวัตร. (๒๕๓๘). *การวิเคราะห์เนื้อทำนองหลักของเพลงแขกมอญบางขุนพรหม*. ปรินญาณิพนธ์ ศป.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, . ถ่ายเอกสาร.
- บุญช่วย โสวัตร และคนอื่นๆ. (๒๕๓๕). *การปรับวงดนตรีไทยชั้นสูง*. กรุงเทพฯ : เรือนแก้วการพิมพ์.
- บุษกร ลำโรงทอง. (๒๕๓๕). *การดำเนินงานของเครื่องดนตรีดำเนินทำนองประเภทเครื่องตี*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิชิต ชัยเสรี. (๒๕๒๕). “ดนตรีในปรัชญา”, ใน *อนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพนายเทียบ คงลายทอง*. หน้า ๘๑. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เลียงเชียง.
- มานพ วิสุทธิแพทย์. (๒๕๓๓). *ดนตรีไทยวิเคราะห์*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
- มูลนิธิหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง). (๒๕๒๕) *ศรทองประชุมผลงานเพลงของหลวงประดิษฐ์ไพเราะ*. กรุงเทพฯ : มูลนิธิหลวงประดิษฐ์ไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง).
- มนตรี ตราโมท และวิเชียร กุศลวัฒน์. (๒๕๒๓). *ฟังและเข้าใจเพลงไทย*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยเกษม.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (๒๕๓๖). *สารานุกรมศัพท์ดนตรีไทยภาคประวัติและบทร้องเพลงเถา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์บริษัทสหธรรมิก จำกัด.
- (๒๕๔๐). *สารานุกรมศัพท์ดนตรีไทย ภาคคีตะ -ดุริยางค์*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิชา ศรีผ่อง. (๒๕๔๓). วิเคราะห์ทำนองหลัก และทางเดินของวงใหญ่เพลงแขกมอญ ๓ ชั้น.

ปริญญาานิพนธ์ ศป.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.

วิภา คงคากุล. (๒๕๓๕) “ความสำคัญของดนตรีต่อสังคม,” ใน ถิ่นดนตรี. หน้า ๓๔-๓๕. ตุลาคม .

วีระ พันธุ์เสือ. (๒๕๔๔). เทคนิคการปรับวงของครูประสิทธิ์ ถาวร เพลงชุดฝรั่งรำเท้า. ปริญญา
นิพนธ์ ศป.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

สังัด ภูเขาทอง. (๒๕๓๕). การดนตรีไทย และทางเข้าสู่ดนตรีไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แก้วการพิมพ์.

อาทร ธนวัฒน์. (๒๕๔๔). การศึกษาเพลงเดี่ยวกราวในทางจะเข้. ปริญญาานิพนธ์ ศป.ม. กรุงเทพฯ
: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

อานันท์ นาคคง และอัมภาวุธ สาคริก. (๒๕๔๔). หลวงประดิษฐ์ไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง)
มหาคุริยกุลผู้มีเจ้าพระยาแห่งอยุธยา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน.

อรรณพ บรรจงศิลป์. (๒๕๓๔). ความคิดและภูมิปัญญาไทย ชุด คุริยางคศิลป์. งานวิจัย. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
บทสัมภาษณ์

บทสัมภาษณ์อาจารย์ช่งอน หงษ์ทอง ลูกศิษย์หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง)

วันที่ ๒๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๖ ณ จังหวัดจันทบุรี

เรื่องการแต่งเพลงทำนองทางเปลี่ยนของครูหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) บรรยายการเรียนดนตรีไทยในบ้านบาตรลูกศิษย์ทุกคนจะนั่งประจำเครื่องดนตรี ตามแต่ตนเอง ถนัด เช่น ระนาดเอก ข้องวงใหญ่ และเครื่องดนตรีอื่น ครูหลวงประดิษฐไพเราะจะแต่งเพลงโดยใช้ปฏิภาณไหวพริบโดยปัจจุบัน ลูกศิษย์ทุกคนจะได้รับการต่อเพลงครั้งละ ๑ ประโยค จนกว่าจะจบเพลง หลังจากนั้นจะใช้จังหวะหน้าทับในการตรวจสอบเพลงเพื่อความถูกต้องของแบบแผนการแต่งเพลง

บทสัมภาษณ์ พันโทเสนาะ หลวงสุนทร ลูกศิษย์ หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง)

วันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๔๖ ณ บ้านพักกรุงเทพฯ

เรื่องเพลงทำนองทางเปลี่ยน เพลงต่างๆ จะมีการเคลื่อนที่ของลูกตกจะไปทางเสียงสูง และเสียงต่ำสลับกัน ถ้าประโยคแรกขึ้นเสียงสูง ประโยคต่อไปก็จะลงเสียงต่ำ ในการจบเพลงส่วนใหญ่จะจบเพลงในเสียงที่ ๑ ของบันไดเสียง ส่วนวงกลอนที่ใช้ในเพลงทางเปลี่ยนได้แก่ ลูกลื้อ ลูกขัด ลำนวงกลอนทั้งทางเก็บ และทางกรอ แบบต่างๆ มากมาย สำเนียงที่ใช้ เช่น สำเนียงมอญ ลาว เขมร ไทยและอื่นๆ ลีลาที่ใช้ในเพลงเช่น ลีลาลูกโยนแบบเพลงทยอย ลูกเหลื่อม และอื่นๆ

บทสัมภาษณ์อาจารย์อุทัย แก้วละเอียด ลูกศิษย์หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง)

วันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๔๖ ณ บ้านพักจังหวัดนนทบุรี

เรื่องเพลงทำนองทางเปลี่ยน เพลงทำนองทางเปลี่ยนส่วนใหญ่จะเป็นเพลงท่อนเดียว เนื่องจากการใช้บรรเลงร้องรับ โจน ละคร ทำให้นักดนตรีต้องบรรเลงซ้ำหลายครั้ง ครูหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) จึงได้คิดประดิษฐ์ทางเปลี่ยนขึ้น โดยใช้สำเนียงภาษาต่างๆ ใส่ในทำนองแต่ละทาง บางครั้งก็ใช้ลีลาของเพลงต่างๆ ที่มีลักษณะเด่นมาใช้ เช่น ลูกโยนแบบเพลงทยอย ลีลาของการเดี่ยวระนาดทุ้ม ลีลาแทนเสียงนกยูงในเพลงเขมรไทรโยค นำมาใช้ในเพลงทางเปลี่ยนเพลงนกจาก และใช้ลูกเหลื่อม ลูกลื้อ ลูกขัด หรือกลอนทางเก็บแบบบังคับทางทุกเครื่องมีوبرเลงแบบเดียวกันทำให้เพลงทำนองทางเปลี่ยนไพเราะน่าฟังยิ่งขึ้น

บทสัมภาษณ์อาจารย์ประมวล อรรถชีพ ลูกศิษย์หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง)

วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๔๗ ณ บ้านพักกรุงเทพฯ

เรื่องเพลงทำนองทางเปลี่ยน เพลงที่ทำนครหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) แต่งขึ้นนั้น ครูจะแต่งเพลงโดยใช้ปฏิภาณไหวพริบเป็นส่วนใหญ่ เช่น ขณะที่บรรเลงประกอบการแสดง โจน ละคร ถ้าเพลงใดที่เป็นเพลงท่อนเดียวที่ต้องบรรเลงรับหลายๆ เที้ยวซ้ำกัน ท่านครูจะใช้ทางพื้นบรรเลงก่อนในจังหวะหน้าทับแรก และจะใช้สำเนียงภาษา ลีลาและลำนวงต่างๆ ที่มี

ลักษณะเด่นในแต่ละเพลงทั่วไปเข้าไปสอดแทรกในจังหวะหน้าทับที่ ๒-๓ และจะใช้ลักษณะทำนองทางพื้นของเดิมในการสรุปในจังหวะหน้าทับสุดท้าย หรือบางเพลงก็จะใช้ทำนองเปลี่ยนใหม่หมดทุกจังหวะหน้าทับ เพลงที่ท่านครูแต่งขึ้นทุกเพลง จะเป็นเพลงที่เป็นอมตะ คือไม่ตาย บรรเลงครั้งใดก็ไพเราะทุกครั้ง

บทสัมภาษณ์อาจารย์ชฎิล นักดนตรี ลูกศิษย์หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง)

วันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๔๗ ณ จังหวัดชลบุรี

เรื่องทำนองทางเปลี่ยน เพลงทำนองทางเปลี่ยนเป็นเพลงที่นักดนตรีได้ใช้ความสามารถในการบรรเลงอย่างมาก เพราะจะต้องเตรียมตัวตลอดเวลาว่า ในเที่ยวที่ ๑ จะต้องบรรเลงอย่างไร และเที่ยวต่อๆ ไปจะต้องบรรเลงอย่างไร ลักษณะเพลงทางเปลี่ยนที่หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) แต่งเพิ่มเติมนั้นท่านครูได้ใช้สำเนียงภาษาต่างๆ มากมายเพื่อให้เกิดความหลากหลายทำให้ไม่เบื่อหน่ายในเวลาบรรเลงเพลงที่มีท่อนเดียว

บทสัมภาษณ์รองศาสตราจารย์ ดร. มานพ วิสุทธิแพทย์ นักวิชาการดนตรีไทย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗

เรื่องการขึ้นต้นเพลงและการจบเพลง

การขึ้นต้นเพลง

๑. การขึ้นต้นเพลงโดยใช้ลูกเท่า คือลูกตกในห้องที่ ๒ และ ๔ ใช้เสียงเดียวกัน เช่น

|---ฟ|-ซซ๑|-ฟ-ล|-ซ๑ซ|

๒. การขึ้นต้นแบบใช้ทำนอง คือ ลูกตก ในห้องที่ ๒ และ ๔ ต่างเสียงกัน เช่น

|ซลซล|-ร๑|ซลซม|-๑ค| ใช้ลูกตกต่างเสียงกัน

๓. การขึ้นต้นโดยใช้เครื่องจังหวะหน้าทับขึ้นก่อน เช่น เพลงสาธุการ ตระพระประโคนธรรพ

๔. การขึ้นต้นโดยใช้ทำยวรรคขึ้นต้น เช่น เพลงสาธุการ การจบเพลง

๕. การขึ้นต้นโดยใช้ลูกนำเช่น เพลงแสนคำนึง

การจบเพลง

๑. การจบแบบสมบูรณ์ คือ จบลูกตกสุดท้ายด้วยเสียงที่ ๑ ของบันไดเสียงที่บรรเลง

๒. การจบแบบไม่สมบูรณ์ คือ จบลูกตกสุดท้ายด้วยเสียงที่ ๒ การจบแบบไม่สมบูรณ์ คือ จบลูกตกสุดท้ายด้วยเสียงที่ ๒-๓ ซึ่งไม่ใช่เสียงที่ ๑ ของบันไดเสียงที่บรรเลง

ภาคผนวก ข
โน้ตเพลงไทย ทำนองทางเปลี่ยน

เพลงขอมกล่อมลูก (สองชั้น)

ทางพื้น

---ช	-ชชช	-รคค	-ช-ม	ชลชม	-ร-ค	-ช-ค	-ร-ม
รครม	-ช-ล	ครคค	-ช-ม	ชครม	-ช-ล	-มรค	-ล-ช
----	คคคค	-ช-ล	-ค-ช	ม้งคค	-ร-ม	ชลชม	-ร-ค
-ช-ช	คคคค	รคคค	มรรร	ครมฟ	ชฟมร	มฟชฟ	มรคค
ชครม	-ช-ล	ครคค	-ช-ม	รครม	-ช-ล	-มรค	-ล-ช
----	คคคค	ชลคร	คทลช	ชลชค	-ร-ม	ชลชม	-ร-ค

ทางเปลี่ยน ๑

---ค	---ล	---ช	---ม	ชมรค	มรคค	รคคช	คคชม
ชครม	รมมม	รมชล	ชลลล	ชมชช	มรคค	ชลคร	คทลช
คคคค	คคคช	คคคค	คคคช	ชครม	ชรมช	รมชล	คชคค
รมชล	ชมคค	ชมชล	ชลคร	-มชม	ชลคร	มชลช	มรคค
มครม	-ช-ล	ครคค	-ช-ม	รครม	-ช-ล	-มรค	-ล-ช
----	คคคค	-ช-ล	-ค-ช	มชลค	-ร-ม	ชลชม	-ร-ค

ทางเปลี่ยน ๒

----	-ช-ช	---ล	คคชม	---ช	ลชมร	---ค	รมชม
---ร	ครมช	---ล	คคชม	---ม	ชมรค	-รคค	-คคช
---ช	มชลค	-ครม	รคคช	---ค	รมชม	---ร	คมรค
---ช	-ลชฟ	-ชฟม	-ฟมร	---ร	-มรค	-รคท	-คทล
---ล	ชลทค	ทครม	รมชม	-ครม	-ช-ล	-มรค	-ล-ช
----	คคคค	-ช-ล	-ค-ช	ชลชค	-ร-ม	ชลชม	-ร-ค

เพลงทงย่อน (สองชั้น)

ทางพื้น

---ท	-คคค	-ท-ร	คคคค	ฟชฟร	ฟรคท	ลชคช	ลทคร
ชทคร	-ฟ-ช	-ล-ช	-ฟ-ร	---ค	-รรร	-ค-ฟ	-รรร

---ช	-ชชช	ฟรฟช	ฟชทด	-ร-ช	ฟร-ด	---ท	รดทช
---ช	-ชชช	ฟรฟช	-ท-ด	ทครฟ	ชฟรค	รฟชฟ	รดทช
ฟชฟร	ฟรคท	ลชคร	ลทคร	--ฟร	คท-ค	รดฟร	-ค-ท

ทางเปลี่ยน ๑

---ท	---ค	---ร	---ค	-ท-ช	-ท-ค	-รรร	-ช-ร
----	----	-ล-ล	---ช	---ฟ	---ท	---ค	รดฟร
----	----	-ร-ร	---ค	---ท	---ร	---ฟ	ชฟทช
----	----	-ท-ท	---ค	---ร	---ช	----	----
-รฟช	รฟชท	-ชทด	รทคร	ครฟร	คท-ค	รดฟร	-ค-ท

ทางเปลี่ยน ๒

-รรร	-ฟ-ช	---ท	---ค	รดทช	ทช--	-ท--	-ค-ร
----	---ร	---ฟ	---ช	-ท-ค	-ท-ช	---ฟ	---ร
----	---ร	---ฟ	---ช	-ท-ค	รดทช	---ฟ	-รฟช
----	---ท	---ค	---ร	--ฟค	รดทช	----	----
-รฟช	รฟชท	-ชทด	รทคร	--ฟร	คท-ค	รดฟร	-ค-ท

ทางเปลี่ยน ๓

ฟครค	ฟครค	ฟครค	ทชทด	ฟชฟร	ฟรคท	ลชคช	ลทคร
--ลช	ฟร-ร	--ลช	ฟร-ร	--ลช	ฟร-ร	--ลช	ฟร-ร
ฟครค	ฟครค	ฟครค	ทชทด	ทครฟ	ชฟรค	ฟรคท	รดทช
ชชทช	ฟรฟช	คครค	ทชทด	ทครฟ	ชฟรค	ฟรคท	รดทช
ฟชฟร	ฟรคท	ลชคช	ลทคร	ครฟร	คท-ค	รดฟร	-ค-ท

ทางเปลี่ยน ๔

---ท	---ค	---ร	---ค	รดทช	-ท-ค	-รรร	-ช-ร
----	----	-ช-ช	---ฟ	---ม	---ร	ครมร	มค-ร

----	---ร	---ค	---ท	---ล	----	ฟชดช	ลฟ-ช
----	----	-ท-ท	---ค	---ร	---ช	----	----
-รฟช	รฟชท	-ชทค	รทคร	ครฟร	คท-ค	รดฟร	-ค-ท

ทางเปลี่ยน ๕

ฟฟฟร	ฟฟฟค	ฟฟฟร	ฟฟฟค	ฟชฟร	ฟรคท	ลชดช	ลทคร
--ลช	ฟร-ร	--ลช	ฟร-ร	--ลช	ฟร-ร	--ลช	ฟร-ร
ฟครค	ฟครค	ฟครค	ทชทค	ลชฟร	ชฟรค	ฟรคท	รคทช
ฟฟรฟ	รฟรฟ	รฟรฟ	รฟทค	ทครฟ	รฟรฟ	รฟรฟ	รคทช
ลชฟร	ฟรคท	ลชดช	ลทคร	--ฟร	คท-ค	รดฟร	-ค-ท

เพลงนกจาก (สองชั้น)

ทางพื้น

ชลชค	-ร-ม	ชลชม	-ร-ค	-ทรล	ทลชม	-ร-ม	-ช-ล
-ทรล	ทลชม	-ร-ม	-ช-ล	---ร	---ค	-คคค	ลค-ล
-ม-ร	-คคค	-ช-ม	-มมม	รมชล	-ค-ร	-มชร	มรคค
---ค	-คคค	รมรค	-ล-ช	-ลคค	ชม-ช	--ลค	คชลค

ทางเปลี่ยน ๑

ชลชค	-ร-ม	ชลชม	-ร-ค	----	-ล-ค	-ล-ค	---ล
----	-ม-ช	-ม-ช	---ม	-ร-ร	---ม	---ร	---ล
----	-ม-ม	-มมม	-ม-ร	-รรร	-ร-ค	-คคค	-ค-ล
-ค-ค	---ร	---ม	---ช	-ลคค	ชม-ช	--ลค	คชลค

ทางเปลี่ยน ๒

-ม-ช	ลค-ล	-ม-ช	ลค-ล	-ช-ม	ชล-ช	-ช-ม	ชล-ช
-ช-ล	คม-ร	-ช-ล	คม-ร	-ม--	-ร--	-ค--	-ล--
----	-ม-ม	รมชม	รค-ร	ครมร	คค-ค	ลครค	ลช-ล
---ค	---ร	---ม	---ช	-ลคค	ชม-ช	--ลค	คชลค

เพลงมอญรำดาบ (สองชั้น)

ท่อน ๑ (ทางพื้น)

ชลชช	ชลชช	รพรร	รพรร	-ลชฟ	-ร-ค	ทคชล	ทค-ท
ชลทค	รคทล	ชฟชล	ชลทค	ฟชฟร	ฟรคท	ลชคช	ลทคร
ลทลล	ลทลล	รพรร	รพรร	ครฟช	ลชฟร	ฟชฟร	ฟรคท
-ค-ค	---ช	ลชฟช	-ล-ท	-ชฟร	-ค-ท	-รคท	-ล-ช

ท่อน ๒ (ทางพื้น)

----	---ช	---ล	-ชชช	รมฟช	ลชฟม	รครม	รมฟช
รมฟช	ลชฟม	รครม	รมฟช	ลชฟร	ฟรคท	ลชฟช	ลทคร
ชลชช	ชลชช	รพรร	รพรร	ครฟช	ลชฟร	ฟชฟร	ฟรคท
-ค-ค	---ช	ลชฟช	-ล-ท	-ชฟร	-ค-ท	ครคท	-ล-ช

ท่อน ๑ ทางเปลี่ยน ๑

ชลชช	ชลชช	รพรร	รพรร	ครคค	ครคค	ทคทท	ทคทท
ชลทค	รคทล	ชฟชล	ชลทค	ครคค	ทลชช	ชลชช	ฟทรร
ชฟรฟ	-ร-ร	ชฟรฟ	-ร-ร	ชฟรฟ	-ค-ค	ชฟรฟ	-ท-ท
ชชฟช	ลชฟร	ฟชคร	ฟชฟท	-ชฟร	-ค-ท	-ฟชล	-ช-ช

ท่อน ๒ ทางเปลี่ยน ๑

ครคค	ทลชช	ครคค	ทลชช	ครคค	ทลชช	-ฟชล	ชลทค
-ช-ค	คค-ร	-ลชฟ	-ร-ค	-ชฟร	-ค-ท	-ลชฟ	มรรร
-ลชช	-คฟฟ	-ชฟช	ลชฟร	-ชฟช	ลชฟร	ฟชคร	ฟชฟท
-รคท	คทลช	ลชฟร	ค-รฟ	--คร	--คท	-ฟชล	-ช-ช

ท่อน ๑ ทางเปลี่ยน ๒

---ร	---ค	---ร	---ช	-ฟชล	-ท-ค	----	-ร-ร
----	-ช-ช	-ช-ล	ชฟ-ฟ	---ม	---ร	----	----
---ช	---ฟ	---ร	---ค	-ฟชล	ชลทค	ทคชล	ทรคท
----	----	-รรร	-ค-ท	-ฟชล	-ช-ช	ลชฟร	-ฟ-ช

ท่อน ๒ ทางเปลี่ยน ๒

----	---ช	-ชชช	-ช-ร	---ค	---ร	---ชฟ	รฟ-ช
----	---ช	-ชชช	-ช-ช	-รคค	รคคช	คคชฟ	คชฟร
-ช-ฟ	-ร-ค	-ท-ช	-ท-ค	-รรร	-ช-ร	ฟรฟค	-ร-ฟ
-คชฟ	-ร-ค	-ชฟร	-ค-ท	-ฟชค	-ช-ช	คชฟร	-ฟ-ช

เพลงสิงห์ (สองชั้น)

ทางขึ้น

ลทคร	มรดท	ลชลท	ลทคร	ลทคร	มรดท	ลชลท	ลทคร
ชลชท	ชมรด	ทลชล	ทครม	ลทลล	ลทลล	มชมม	มชมม
รมชล	ทลชม	ชลชม	ชมรด	ลทคร	มรดท	ลชลท	ลทคร
ชลชม	-ร-ค	มรดร	มช-ม	--ชม	รค-ร	---ม	รรรร

ทางเปลี่ยน ๑

ลทคร	มรดท	ลชลท	ลทคร	ลทคร	มรดท	ลชลท	ลทคร
ชลชม	ชมรด	ทลชล	ทครม	--ลท	--ชล	--มช	--รม
--มช	--รม	--คร	--ทค	---ค	-คคค	-ชลท	ลทคร
มรดท	ลทคร	มรดร	มช-ม	--ชม	รค-ร	---ม	รรรร

ทางเปลี่ยน ๒

--มร	มร--	มรมร	-ม-ร	--มร	มร--	มรมร	-ม-ร
-ลชม	-ร-ค	--มร	คร-ม	--ลท	--ชล	--มช	--รม
--มช	--รม	--คร	--ทค	---ค	-คคค	-ชลท	ลทคร
มรดท	ลทคร	มรดร	มช-ม	--ชม	รค-ร	---ม	-รรร

ทางเปลี่ยน ๓

ลทคร	มรดท	ลชลท	ลทคร	ลทคร	มรดท	ลชลท	ลทคร
ชลชม	ชมรด	ทลชล	ทครม	ลชมช	-ม-ม	ลชมช	-ม-ม
ลชมช	-ร-ร	ลชมช	-ค-ค	---ค	-คคค	-ชลท	ลทคร
มรดท	ลทคร	มรดร	มช-ม	--ชม	รค-ร	---ม	-รรร

ทางเปลี่ยน ๔

---ร	-ม-ร	คทลท	ดรมร	---ร	-ม-ร	คทลท	ดรมร
ชลชม	-ร-ค	-มรด	-ท-ล	-ลลล	-ช-ล	ทลทม	-ช-ล
-ลลล	--ช-ล	ทลชค	-ร-ม	---ม	-มมม	-ล-ช	-ม-ร
-ลชม	-ร-ค	-ช-ค	-ร-ม	--ชม	รค-ร	---ม	รรรร

ทางเปลี่ยน ๕

ลทคร	มรดท	ลชลท	ลทคร	ลทคร	มรดท	ลชลท	ลทคร
ชลชม	ชมรด	ชลทค	ทดรม	---รม	ชลชค	--รค	ทลชม
--รค	ทลชม	--ลช	ฟมรด	ลทคร	มรดท	ลชลท	ลทคร
ชลชม	-ร-ค	--มร	คร-ม	--ชม	รค-ร	---ม	-รรร

เพลงสร้อยเพลง (สองชั้น)

ทางพื้น

---ท	-คคค	-ท-ร	คคคค	ฟชฟร	ฟรดท	ลชคช	ลทคร
ครฟช	ลชฟร	ชฟรด	ฟรดท	ชลทค	รคทล	ชฟชล	ชลทค
---ท	-คคค	-ท-ร	คคคค	ชมมม	ชมมม	รมชล	ชฟมร
---ร	-รรร	มรชค	-ร-ม	-ช-ล	-ช-ม	---ร	---ค

ทางเปลี่ยน ๑

---ท	-คคค	-ท-ร	คคคค	-ท-ท	---ค	-ท-ค	-ทค-ร
---ร	-รรร	ฟชฟร	-ค-ท	---ล	-ช--	-ชชช	-ช-ค
----	---ค	-คคค	-ค-ช	---ค	-ช--	-ชชช	-ช-ร
---ร	-รรร	มรชค	-ร-ม	-ช-ล	-ช-ม	---ร	---ค

ทางเปลี่ยน ๒

---ท	-คคค	-ท-ร	คคคค	ลชฟช	ลชฟช	ลชฟช	ลชฟร
ลชฟช	ลชฟร	ฟรดร	ฟรดท	ชลทค	รคทล	ชฟชล	ชลทค
ฟฟคฟ	มรดค	ฟฟคฟ	มรดค	ฟฟคฟ	มรดค	-ชลท	ลทคร
---ร	-รรร	มรชค	-ร-ม	-ช-ล	-ช-ม	---ร	---ค

ทางเปลี่ยน ๓

ฟฟพร	ฟฟพด	ฟฟพร	ฟฟพด	รดทล	ชลทค	รดทล	รชฟร
ฟชฟฟ	รฟรร	ดรดค	ทคทท	ชลทค	รดทล	ชฟชล	ชลทค
----	---ค	-คคค	-ค-ค	-ท-ท	---ค	-ท-ค	ทค-ร
---ร	-รรร	มรชค	-ร-ม	-ช-ล	-ช-ม	---ร	---ค

เพลงข้างประธานา (สองชั้น)

ทางพื้น

---ร	-รรร	ชมรท	-ล-ช	---ช	-ชชช	คคชม	-ช-ล
----	รมชค	-ช-ร	คคคค	ชลทค	ทครม	รมชค	ชฟมร
---ร	-รรร	---ค	-คคค	---ร	มรคค	---ช	คคชฟ
ชชชช	-ร-ม	-ฟ-ล	-ช-ฟ	-ค-ร	-ม-ฟ	-ลชฟ	-ม-ร

ทางเปลี่ยน ๑

----	----	-ม-ม	---ช	----	-ม-ช	ลชมช	ลค-ล
----	----	คคคค	-ช-ม	----	ชมรค	รคคค	รม-ร
----	-ร-ร	--ค	มรคค	---ช	---ล	คคชฟ	----
ชลชม	ชมรค	ชลทค	ทครม	-ค-ร	-ม-ช	-ล-ช	-ม-ร

ทางเปลี่ยน ๒

----	---ร	----	-ทลช	----	----	----	---ล
----	----	----	---ค	---ร	---ม	--ชม	รค-ร
----	-ร-ร	--ค	มรคค	---ช	---ล	คคชฟ	----
---ช	---ฟ	---ม	---ร	---ค	---ฟ	ชลชฟ	-ม-ร

ทางเปลี่ยน ๓

มคมร	มคมร	มคมร	ชมลช	ลมลช	ลมลช	ลมลช	มรคค
รคมร	มคคค	คคคค	รคคช	ลชคค	คคคค	ชมลช	ลมลช
--รร	มรคค	--รร	มรคค	--คค	รคคช	--ลค	คคชฟ
ชลชม	ชมรค	ชลทค	ทครม	-ค-ร	-ม-ช	-ล-ช	-ม-ร

เพลงเขมรปากท่อ (สองชั้น)

ทางพื้น

----	---ล	-ช-ด	ลลลล	ฟชฟร	-ฟ-ร	-ด-ด	ฟรคด
---ล	-ลลล	ชลคร	-ฟ-ช	-ลชฟ	ชล-ช	--ฟฟ	ลชฟร
---ร	-รรร	-ฟ-ด	คคคค	-ร-ด	-ล-ค	-ร-ช	-ฟ-ร
-ช-ช	---ล	---ด	---ร	-ฟ-ล	ชฟ-ร	--คค	ฟรคด

ทางเปลี่ยน ๑

----	---ล	-ช-ด	ลลลล	ชลคร	ดรฟช	ลชลฟ	-ช-ล
---ล	-ลลล	ชลคร	-ฟ-ช	-ลชฟ	-ช--	ฟร-ฟ	-ลคร
---ร	-รรร	-รคด	-คดช	-ลชฟ	ชฟร	-รฟร	ฟค-ร
----	-ฟ-ฟ	--ชช	ลชฟร	----	-ค-ค	--รร	ฟรคด

ทางเปลี่ยน ๒

----	----ล	-ช-ด	ลลลล	-ลชฟ	-ชฟร	-ฟรค	-รคด
---ล	-ลลล	-ฟ-ฟ	---ช	---ล	---ช	ฟฟฟฟ	-ค-ร
----	---ฟ	---ช	ลชฟค	---	---ฟ	---ช	ลชฟร
----	----	คฟชล	-ค-ร	-ฟ-ล	ชฟ-ร	--คค	ฟรคด

ทางเปลี่ยน ๓

----	---ล	-ลคร	ฟรคด	-ลคร	ฟรคด	คคคฟ	-ช-ล
---ล	-ลลล	ฟรคด	รคดช	คดชฟ	ลชฟร	ดรฟร	ฟค-ร
----	-ฟ-ฟ	--ชช	ลชฟค	----	-ฟ-ฟ	--ชช	ลชฟร
---ร	-รรร	คฟชล	-ค-ร	-ฟ-ล	ชฟ-ร	---ค	ฟรคด

เพลงพม่าเห่ (สองชั้น)

ทางพื้น

---ค	-คคค	-ช-ล	-ช-ม	-มมม	-ช-ร	มรชร	มรคด
ดรมร	คทลช	ลชมช	-ล-ค	ชดรม	-ช-ร	มรคด	-ช-ค
---ค	-คคค	-ช-ล	-ช-ม	-มมม	-ช-ร	-มชร	มรคด

ดรมร	ดทลช	ลชมช	-ล-ด	ชลชม	ชมรด	ทลชล	ทดรม
ชรชม	ชลชม	ชรชม	ชลชม	ดลชม	ลชมร	ชมรด	มรดล
ดรมร	ดทลช	ลชมช	-ล-ด	ชดรม	-ช-ร	มรดล	-ช-ด

ทางเปลี่ยน ๑

----	----	ดรดล	-ช-ม	--รด	-ร--	ดล-ด	-มชล
----	----	ลชมช	-ล-ด	มรดล	-ด--	ชดรม	-ร-ด
----	----	-ล-ช	-ม--	-ล-ช	-ม--	มชดร	มรดล
----	----	ชม-ช	-ล-ด	ดรดล	-ด--	ชดรม	ชร-ม
----	----	ดล-ช	-ม---	ดล-ช	-ม--	มชดร	มรดล
----	----	ชม-ช	-ล-ด	-รดล	-ด--	ชดรม	-ร-ด

ทางเปลี่ยน ๒

----	----	-ม-ม	---ร	---ด	--มร	--ดช	ลทชล
----	----	-ม-ม	---ล	---ช	---ล	-ช-ล	ดชลล
----	----	ชม-ร	-ด--	ชม-ร	-ด-ร	ดทลช	ลทชล
----	----	-ม-ม	---ล	---ช	---ล	ทชทล	-ช-ม
----	----	-ล-ช	-ม--	-ล-ช	-ม--	มชดร	มรดล
----	----	ชม-ช	-ล-ด	-รดล	-ด--	มรชม	-ร-ด

เพลงลาวเสียงเทียน (สองชั้น)

ท่อน ๑ ทางพื้น

----	----	-ลลล	-ด-ช	---ฟ	-ม--	ดรมช	-ลชช
----	----	ดลลล	ชลลช	---ฟ	-ม--	ดรมช	-ลชช
ชลชม	ชรมช	--ด	มรดล	--ดล	ชมชล	-ดรม	-ร-ด
-ม-ร	-ด-ม	--ด	มรดล	--ดล	ชมชล	ชดรม	-ร-ด

ท่อน ๒ ทางพื้น

ชลชม	ชมช	----	----	ชลชม	รด-ร	----	----
ชลชม	ชมช	----	----	ชลชม	รด-ร	----	----
-ม-ร	-ค-ม	--คร	มรดล	--คล	ชมชล	ชดรม	-ร-ค
-ม-ร	-ค-ม	--คร	มรดล	--คล	ชมชล	ชดรม	-ร-ค

ท่อน ๑ ทางเปลี่ยน

---ล	ดรมล	ดรมม	ชลมช	---ม	ชลดม	ชมรม	ชลมช
---ล	ดรมล	ดรมม	ชลมช	---ม	ชลดม	ชมรม	ชลมช
---ม	ชลมช	--คร	มรดล	-คชล	-คชล	-คชล	คร-ค
ชดรม	รดชม	รดรม	รดชล	-คชล	-คชล	-คชล	คร-ค

ท่อน ๒ ทางเปลี่ยน

มดรม	รดลช	คชลค	ลชมช	ลคลช	มชลม	ชมช	-ค-ร-
มดรม	รดลช	คชลค	ลชมช	ลคลช	มชลม	ชมช	-ค-ร
-ดรม	รดชม	รดรม	รดชล	-คชล	-คชล	-คชล	คร-ค
-ดรม	รดชม	รดรม	รดชล	-คชล	-คชล	-คชล	คร-ค

ภาคผนวก ค
โน้ตสากล ทำนองทางเปลี่ยน

เพลงขอมกล่อมลูก (สองชั้น)

1 ทางขึ้น

5

8

12

15

18

21

24

ทางเปลี่ยนที่ 1

1

6

9

12

15

18

21

25

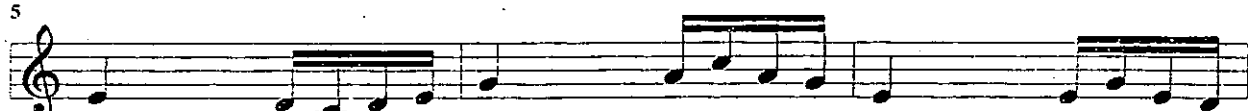
The musical score is written in treble clef with a 2/4 time signature. It consists of eight staves of music. The first staff begins with a measure rest followed by a quarter note G4, then eighth notes A4-B4, C5-B4-A4, and a quarter note G4. The second staff continues with eighth notes F4-G4, A4-B4, C5-B4-A4, and a quarter note G4. The third staff begins with a quarter note G4, followed by eighth notes A4-B4, C5-B4-A4, and a quarter note G4. The fourth staff continues with eighth notes F4-G4, A4-B4, C5-B4-A4, and a quarter note G4. The fifth staff begins with a quarter note G4, followed by eighth notes A4-B4, C5-B4-A4, and a quarter note G4. The sixth staff continues with eighth notes F4-G4, A4-B4, C5-B4-A4, and a quarter note G4. The seventh staff begins with a quarter note G4, followed by eighth notes A4-B4, C5-B4-A4, and a quarter note G4. The eighth staff concludes with a quarter note G4, a measure rest, and a double bar line.

ทางเปลี่ยนที่ 2

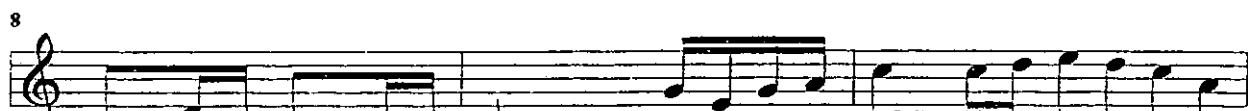
1

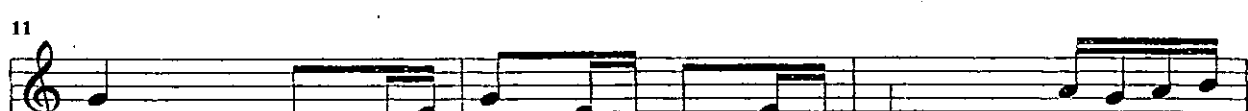
5

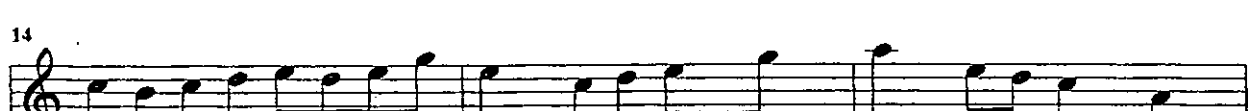
8

11

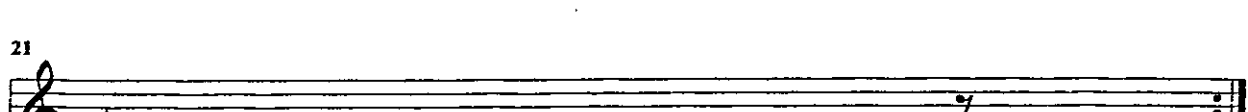
14

17

21

เพลงทองย่อน (สองชั้น)

ทางพื้น

1

4

8

11

14

17

20

ทางเปลี่ยนที่ 1

1

8

14

19

Detailed description: This block contains four staves of musical notation for the first section, 'ทางเปลี่ยนที่ 1'. The music is written in treble clef with a key signature of one flat (B-flat) and a time signature of 2/4. The first staff begins with a measure rest followed by a series of eighth and sixteenth notes. The second staff continues the melody with similar rhythmic patterns. The third staff features a mix of eighth and sixteenth notes. The fourth staff concludes the section with a final note and a double bar line.

ทางเปลี่ยนที่ 2

1

7

13

18

Detailed description: This block contains four staves of musical notation for the second section, 'ทางเปลี่ยนที่ 2'. The notation is in treble clef, one flat key signature, and 2/4 time. The first staff starts with a measure rest, followed by eighth and sixteenth notes. The second staff continues the melody. The third staff shows a continuation of the rhythmic patterns. The fourth staff ends with a final note and a double bar line.

ทางเปลี่ยนที่ 3

1

4

7

10

13

16

19

Detailed description: The image shows a musical score for a piece titled 'ทางเปลี่ยนที่ 3' (Change Path 3). The score is written on a single staff in treble clef, with a key signature of one flat (B-flat) and a time signature of 2/4. The music consists of a continuous sequence of eighth and sixteenth notes, creating a rhythmic melody. The score is divided into measures, with measure numbers 1, 4, 7, 10, 13, 16, and 19 marked at the beginning of their respective lines. The notation includes various musical symbols such as stems, beams, and note heads, all in black ink on a white background.

ทางเปลี่ยนที่ 4

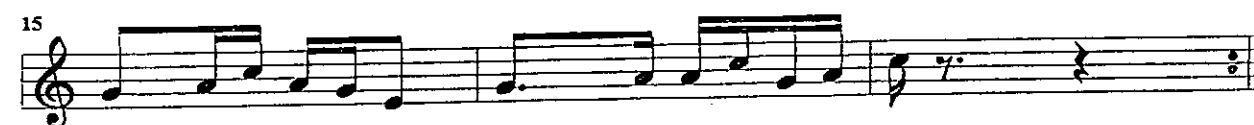
ทางเปลี่ยนที่ 5

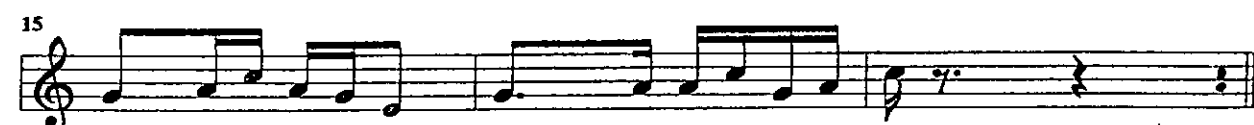
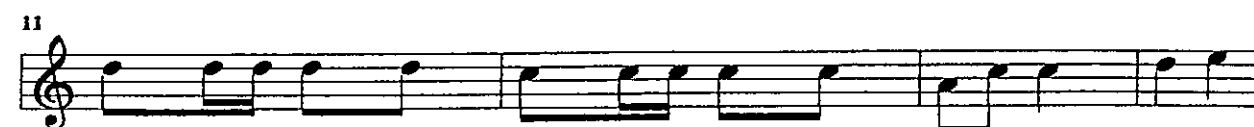

เพลงนกจาก (สองชั้น)

ทรงฟัน

ทางเปลี่ยนที่ 1

ทางเปลี่ยนที่ 2

The musical score is written in treble clef with a 2/4 time signature. It consists of five staves of music, each starting with a measure number in the top left corner. The notation includes various note values (quarter, eighth, and sixteenth notes), rests, and a final double bar line with repeat dots.

Staff 1 (Measure 1): Starts with a quarter rest, followed by a sequence of eighth and sixteenth notes.

Staff 2 (Measure 4): Continues the melodic line with eighth and sixteenth notes.

Staff 3 (Measure 8): Features a more complex rhythmic pattern with eighth and sixteenth notes.

Staff 4 (Measure 12): Continues the melodic development with eighth and sixteenth notes.

Staff 5 (Measure 17): Ends with a quarter rest, a half rest, and a final double bar line with repeat dots.

เพลงมอญรำดาบ (สองชั้น)

ท่อน 1 ทางขึ้น

1

4

7

10

14

17

ท่อน 2 ทางขึ้น

1

4

ท่อน 1 ทางเปลี่ยนที่ 1

ท่อน 2 ทางเปลี่ยนที่ 1

1

4

7

10

13

16

ท่อน 1 ทางเปลี่ยนที่ 2

1

6

12

16

ท่อน 2 ทางเปลี่ยนที่ 2

1

5

9

13

เพลงถึงโอด (สองชั้น)

1 ทางขึ้น

ทางเปลี่ยนที่ 1

ทางเปลี่ยนที่ 3

1

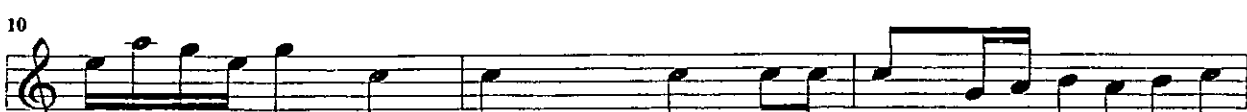
4

7

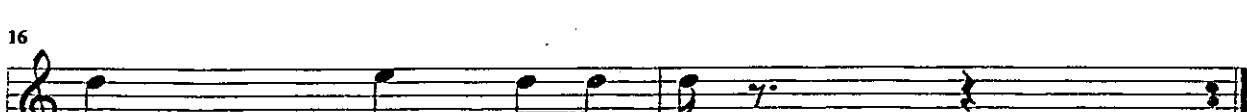
10

13

16

ทางเปลี่ยนที่ 4

1

5

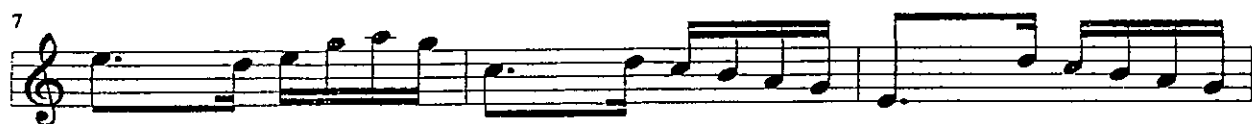

8

ทางเปลี่ยนที่ 5

เพลงสรว้อยเพลง (สองชั้น)

ทางขึ้น

ทางเปลี่ยนที่ 1

ทางเปลี่ยนที่ 2

1

4

7

10

13

ทางเปลี่ยนที่ 3

1

4

7

11

15

เพลงช้างประสาธนา (สองชั้น)

ทางพื้น

ทางเปลี่ยนที่ 1

ทางเปลี่ยนที่ 2

1

8

15

ทางเปลี่ยนที่ 3

1

4

7

10

13

17

เพลงเขมรปากท่อ(สองชั้น)

1 ทางขึ้น

4

7

11

ทางเปลี่ยนที่ 1

1

4

7

10

14

ทางเปลี่ยนที่ 2

ทางเปลี่ยนที่ 3

เพลงพม่าเห่ (สองชั้น)

1 ทางขึ้น

5

8

12

15

18

21

24

ทางเปลี่ยนที่ 1

ทางเปลี่ยนที่ 2

17

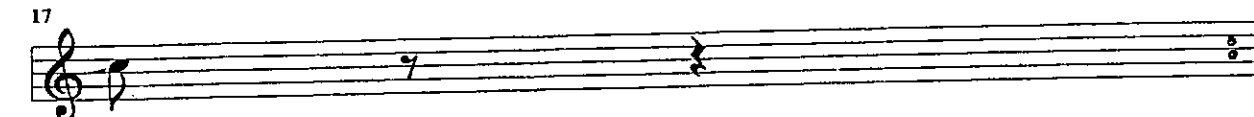
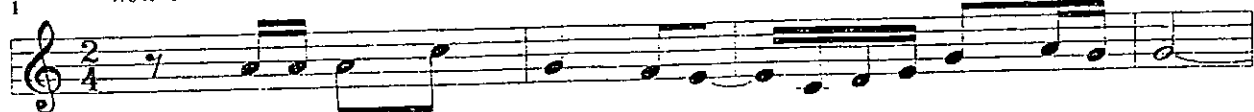

22

เพลงลาวเลียงเทียน (สองชั้น)

1 ท่อน 1 ทางขึ้น

1 ท่อน 2 ทางขึ้น

ท่อน 1 ทางเปลี่ยน

1

4

7

10

13

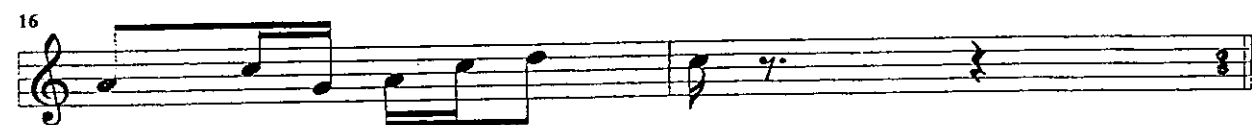
16

ท่อน 2 ทางเปลี่ยน

1

4

7

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	นายประสาน รัญญะชาติ
วัน เดือน ปี	๑๔ มกราคม ๒๕๐๐
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	๔๖ หมู่ ๘ ตำบลบางกะจะ อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	อาจารย์ ๒ ระดับ ๗
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. ๒๕๑๘	มัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนเบญจมราชูทิศ
พ.ศ. ๒๕๒๐	ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นต้น (ปก.ศ. ต้น) จากวิทยาลัยครูจันทบุรี
พ.ศ. ๒๕๒๒	ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง (ปก.ศ. สูง) จากวิทยาลัยรำไพพรรณี
พ.ศ. ๒๕๒๖	กศ.บ. (ดุริยางคศาสตร์) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
พ.ศ. ๒๕๔๘	ศป.ม. (มนุษยดุริยางควิทยา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ